

**Christelijk huis- en volksboek voor alle standen : bevattende
eene uitmuntende en breedvoerige verklaring van de
voortreffelijkheid en het groote voordeel van het hoogwaardig
misoffer, met uitlegging van deszelfs ceremoniën en met vele
schoone voorbeelden**

<https://hdl.handle.net/1874/235985>

Vak 27

62

mm13171

265

CHRISTELIJK

HUIS- en VOLKSBOEK

VOOR ALLE STANDEN.

CHRISTELIJK HUIS- en VOLKSBOEK

VOOR ALLE STANDEN,

bevattende

eene uitmuntende en breedvoerige verklaring van
de voortreffelijkheid en het groote voordeel
van het

Hoogwaardig Misoffer,

MET UITLEGGING VAN DESZELFS CEREMONIËN EN
MET VELE SCHOONE VOORBEELDEN VERRIJKT

door

Martin Von Cochem, Capucijn.

Vrij vertaald en bewerkt naar het Hoogduitsch en vermeerderd
met eenige wenken over het vieren van de Zon- en
Feestdagen, alsmede met Mis- en Lofgebeden

door

**J. DE GRUYTER, R. K. PRIESTER EN PASTOOR
TE BEEGDEN,**

overleden den 27 November 1874.

Opgedragen aan Zijne Doorluchtige Hoogwaardigheid

Monseigneur J. A. PAREDIS, Bisschop van Roermond,
bij gelegenheid van Z. D. H.'s 25jarig Jubilé als Bisschop.

Nieuwe Druk.

GULPEN.

KATHOLIEKE BOEKHANDEL v. M. ALBERTS.

1896.

REIMPRIMATUR.

Ruremundæ, 22 Julii 1896.

Dr P. MANNENS,
Librorum Censor.

VERKLARING VAN DEN VERTALER.

Om te gehoorzamen aan de besluiten van den 13. Maart 1625 en den 5. Juli 1831, waarbij Z. H. Urbanus VIII. verbiedt, zonder goedkeuring en toestemming van den diocesaan-bisschop eenig boek te drukken, 't welk handelingen, mirakelen en veropenbaringen bevat van personen, die in geur van heiligheid gestorven zijn, of die als martelaren beschouwd worden, en bepaalt, dat wanneer aan die personen den naam van Heilige of Gelukzalige gegeven wordt, het onder verklaring zij, dat men dien slechts gebruikt om de onschuld huns levens en de verhevenheid hunner deugd nit te drukken, zonder het gezag der katholieke Kerk te willen vooruitloopen, aan wie het alleen toekomt Heiligen te verklaren en deze aan de vereering der geloovigen voor te stellen — zoo betuig ik hierbij mijne volkomene en oprechte onderwerping aan die besluiten en verklaar niet als Heiligen, Gelukzaligen en Martelaren te erkennen, dan diegenen, aan wien de H. Stoel deze titels toekent. Ik verklaar tevens, dat de feiten, mirakelen enz. in dit boek medegedeeld, slechts een menschelijk gezag hebben, voor zooverre zij niet door de uitspraak van den H. Stoel, waardoor zij alleen hunne bewijskracht ontvangen, bevestigd zijn.

DE VERTALER.

OPDRACHT.

Monsieur !

Te vergeefs zoude ik trachten de warme gevoelens van eerbied en verknochtheid, welke eenieder van ons jegens Uwe D. Hoogwaardigheid op dezen voor ons allen zoo gelukkigen feestdag bezielen, aan den dag te leggen. Meer dan iemand ben ik overtuigd, dat hiertoe mijne krachten te kort schieten; desniettegenstaande koester ik het vaste vertrouwen, dat U.D.H., niet zonder eenig welgevallen, deze geringe blijken van eerbied en erkentelijkheid zal aannemen; blijkens wel is waar, aan de grootheid der ontvangene weldaden in geenen deele geëvenredigd, maar die U.D.H. nochtans worden opgedragen door iemand, die Uwe verdiensten met de innigste hoogachting poogt te huldigen. In juistheid van denkbeelden, in smaak en gepastheid om de algemeene heilwensen uit te drukken, mogen mij anderen verre overtreffen, daar echter waar 't liefde en dankbaarheid geldt, durf ik vrijelijk met hen wedijveren.

Laat anderen derhalve den luister van Roermond's Kerk, de voortreffelijke hoedanigheden en de uitmuntende deugden van haren Kerkvoogd verheerlijken; laat een grootmoedig Vorst U.D.H.'s deugden met den stempel van adeldom bezegelen; voor ons, die het geluk en het eeuwig welzijn van de aan U.D.H. toevertrouwde schapen moeten bevorderen, is eene andere taak weggelegd; voor mij in het bijzonder, die er trotsch op ben onder de eerstelingen van het nieuwe Seminarie van Roermond te mogen behooren; voor mij, die sedert bijna 25 jaren onder Uwe leiding opgevoed, en door Uwe bisschoppelijke handen als priester des Allerhoogsten gezalfd ben, ligt een anderen plicht te vervullen; immers als medewerkers in den wijngaard des Heeren, moeten wij, zooveel mogelijk, Uwe inzichten nopens het heil der zielen trachten te bevorderen, en het goede zaad van Jezus' leer bijzonder onder het volk trachten te verspreiden, opdat dit zaad honderdvoudige vruchten moge voortbrengen voor de gelukzalige eeuwigheid.

Nog onlangs lazen wij in Uwen vastenbrief, met welke vurigheid U.D.H. verlangt, dat de Zon- en Frestdagen op behoorlijke wijze tot den dienst van God besteed worden, en hoezeer Gij de misbruiken betreurt, welke langzamerhand in ons, zoo echt katholiek Limburg, beginnen in te sluipen. Dit deed in mij de begeerte ontstaan om, gehoor gevende aan Uwe herderlijke roepstem, ook eenigszins het mijne bij te dragen, en mijne zwakke pogingen in het werk te stellen, om, bij gelegenheid van dit zoo plechtig jubelfeest, ook door een nuttig werkje aan dit verheven doel eenigermate mede te werken. Mijne oogen vielen

op een onlangs opnieuw in 't Hoogduitsch verschenen boek, dat tot titel heeft: „Verklaringen over de voortreffelijkheid van het H. Misoffer”; ik vond hierin zeer schoone en nuttige wenken, om de godscrucht der geloovigen op te wekken en hunne harten met eenen diepen eerbied jegens dit Hoogwaardig Sacrificie te bezielden. Ik betreurde dat dit boek, zoo treffend en zoo eenvoudig tevens, niet in onze taal bestond; ik uitte hierover mijn gevoelen aan eenige mijner ambtgenooten, en deze spoorden mij dringend aan, om het in onze taal te bewerken. Van mijne onbekwaamheid hiertoe ten volle overtuigd, aarzelde ik langen tijd dit werk te ondernemen; eindelijk besloot ik echter aan hun aanzoek gevolg te geven, vertrouwende, dat ik door eene even eenvoudige vertaling en vrije bewerking van dit voortreffelijk Hoogduitsche volksboek, misschien eenig goed zoude kunnen stichten, en de godscrucht tot het Allerheiligste Sacrificie der Mis eenigszins in Nederland zou kunnen bevorderen.

Ook durf ik de hoop koesteren, dat de geloovigen, door deze lezing opgewekt, en van de heiligheid en voortreffelijkheid van het verheven Misoffer al meer en meer overtuigd, zich des te beter zullen beijveren om op verlangen van hunnen eerbiedwaardigen Kerkvoogd, die dagen met zoo veel te meer ijver tot den dienst van God te besteden, waarop zij aan die verheven mysteriën en veelvuldige genaden zijn deelachtig geworden. Derhalve heb ik gemeend er eenige wenken over het vieren van de Zon- en Feestdagen te moeten bijvoegen, en eenige misbruiken aan te stippen, welke op genoemde dagen maar al te zeer, zoowel in steden als ten platten lande, plaats hebben. Ook heb ik er

een hoofdstuk aan toegevoegd over de hartverheffende ceremoniën der H. Mis, meestal uit het werk van den geleerden Rippel getrokken.

Ik durf mij dus vleien met de hoop, dat U.D.H. op dit werkje eene gunstigen blik zal werpen, en dat het zeer dienstig zal wezen voor de zeer eerwaarde heeren geestelijken van ons bisdom, die er eene overvloedige stof in zullen vinden, zoowel voor hunne bijzondere overwegingen, als ook om den ijver der geloovigen tot het dikwijls Mis-hooren op te wekken. Ook de eerw. heeren seminaristen, zoowel als de jonge kweekelingen die zich voor het verheven priesterambt bestemmen, zullen er de verhevenheid van het allerheiligste Misoffer beter door leeren kennen en waardeeren. Aan de oversten van collegiën, pensionaten, geestelijke vereenigingen of gestichten, zal dit werkje niet minder welkom zijn, om als prijs te worden uitgedeeft, ten einde langs dien weg in den familiekring doordringend, tot eene nuttige lezing te verstrekken, zooals ook aan de communie-kinderen, om des te beter in hunne onschuldige harten den eerbied van Gods huis en de H. Misofferande in te prenten, daar deze in hunne jaren meer voor verstrooidheden en lichtzinnigheid vatbaar zijn.

Maar wat ik bijzonder wensch, Monseigneur! is, dat het moge dienen als een Huis- of Volksboek, en daarom zoo veel mogelijk door de eerwaarde heeren geestelijken moge verspreid worden; dit is immers het geral in ons naburig Duitschland, alwaar schier ieder huishouden een soortgelijk boek bezit, waaruit in de winteravonden in den familiekring wordt voorgelezen; daarom heb ik ook bij de vertaling en omwerking van

dit werkje getracht, zooveel doenlijk, den eenvoudigen stijl te behouden, opdat het voor iedereen, verstaanbaar wezen en dus tot grooter nut en voordeel der geloovigen strekken moge. Daarenboven het verheven doehwit, dat ik bij de samenstelling van dit boek heb beoogd, te weten, den St. Pieterspenning, die reeds in ons katholiek Limburg zoo bloeiend is, en nog dagelijks aangroeit, al meer en meer te bevorderen, alsmede de gunstige gelegenheid, welke zich dit jaar bij het schoone jubelfeest van U.D.H. opdoet, en waaraan Limburg's Kerk zich zoo zeer beijverd heeft deel te nemen, doen mij met meer grond nog de hoop koesteren, dat U.D.H. dit werkje met welgevallen zult aannemen, en met Uwe hooge goedkeuring zult bekronen. Dan voorzeker zal het veel nut kunnen stichten en ruimschoots aan het verheven doel kunnen beantwoorden, waarvoor het is samengesteld.

Moge de almachtige God voortdurend Zijnen zegen over Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid en ons dierbaar bisdom uitstorten; moge Hij U, tot heil en geluk van de aan Uwe zorg toevertrouwde kudde, nog met eene reeks van jaren bekronen, dit wenscht vuriglijk,

Van Uwe Doorluchtige Hoogwaardigheid,

De ootmoedigste dienaar,

DE VERTALER.

VOORWOORD.

Onder alle geheimen, welke onzen heiligen Godsdienst hier op aarde viert, bekleedt voorzeker het Heilig Misoffer verreweg de eerste plaats, als zijnde het verhevenste en voortreffelijkste van alle. Deze waarheid grondig te bewijzen, zal het voorwerp uitmaken van deze weinige bladen, welke ik mij voorgenomen heb aan de Christelijke geloóvigen van Nederland aan te bieden. Eenmaal van deze waarheid ten volle overtuigd, zal niemand dit boek doorlezen hebben, of hij zal geheel andere en meer verheven denkbeelden over dit hoogwaardig Misoffer kunnen opvatten; de godvruchtige personen zullen hierdoor eenen nieuwen spoorslag ontvangen om hunnen ijver en hunne godsvrucht jegens deze verheven geheimen te verdubbelen, terwijl de flauwe en onverschillige Christenen met droefheid eenen blik op het verledene zullen werpen, daar zij zoo vele heilzame

genaden, welke hun zoo ruimschoots in deze heilige Offeranden worden aangeboden, hebben verwaarloosd.

Inderdaad, is het niet met bloedige tranen te beweenen, dat die hoogwaardige geheimen vooral in onze dagen, met zulk eene onverschilligheid worden bijgewoond? Maar wat zoude de oorzaak hiervan wel kunnen wezen? Mijns dunkens is het grootendeels aan eene schandelijke en strafbare onwetendheid van alles, wat op deze verhevene offerande betrekking heeft, dat men voornamelijk de flauwheid, de onverschilligheid van een groot aantal Christenen moet toeschrijven. Ach, ware het mij gegeven, door deze korte wenken, welke ik den geloovigen aanbied, den heiligen eerbied der eerste Christenen voor deze aanbiddelijke mysteriën eenigszins te doen herleven, om aldus hunne harten wederom van vurige liefde en ijver tot dezelve te doen ontvlammen.

Dit waren de hoofdgedachten, welke mij bij het lezen van dit voortreffelijk volksboek bezielde. Maar eene korte levensbeschrijving van den godvruchtigen schrijver zal vooral hier niet van onpas zijn: De beroemde pater *Martin von Cochem*, van de orde der Capucijnen, werd in het jaar 1630 in het kleine stadje Cochem, aan de Moezel gelegen, geboren. Hij trad aldaar in de orde der Capucijnen, in welke hij, én door zijne geleerdheid, én door eene ware en oprechte godsvrucht

bijzonder uitmuntte. Weldra werd hij benoemd tot leeraar in de godgeleerdheid, maar moest in het jaar 1666 deze betrekking verlaten, wegens het uitbreken eener vreeselijke pest, welke in korten tijd duizenden menschen ten grave sleepte. Dit had ten gevolge, dat de jonge novicen het klooster moesten verlaten, zoodat de ijverige pater zich nu geheel en al aan het schrijven van godvruchtige werken kon toewijden. Zijne schriften, meer dan dertig in getal, kenmerken zich bijzonder door eene hartroerende taal en door eene rijke kennis van het menschelijk hart. Onder deze talrijke werken bekleedt zijne „Verklaring van het Heilig Misoffer” voorzeker de eerste plaats. Met groote geschiktheid is hij er in geslaagd, om de leering der H. Misofferande, volgens de H. Schrift, de algemeene kerkvergaderingen, bijzonder van Trente, de leering der heilige Kerkvaders en andere voorname godgeleerden, uit te leggen en door schoone voorbeelden te bekrachtigen. Daarenboven is hij in zijnen schrijftrant zoo eenvoudig, dat een ieder hem gemakkelijk kan verstaan, en tegelijk zoo aantrekkelijk, dat ook de geleerde dit boek immer met genoegen zal lezen.

In het jaar 1822 werd dit werk reeds voor de achtste maal gedrukt. Dat het sedert dien tijd niet in achting is gedaald, bewijst de dubbele aankondiging eener zesde uitgaaf te Regensburg,

in 1860, en van eene gelijktijdige, ook zesde uitgaaf, bij Thomann te Landshut, in 1861. Onlangs, in het jaar 1865, is wederom te Keulen eene nieuwe bewerking van dit boek verschenen, door eenen pastoor van het aartsbisdom Keulen, en het is van dit werk dat ik mij bij deze vertaling en bewerking grootendeels bediend heb. Daar het nochtans al te breedvoerig is, om als een volksboek te kunnen dienen, zoo heb ik het eenigszins verkort en het oorspronkelijke werk zooveel doenlijk, behouden.

Door deze omwerking heb ik getracht den wensch van den godvruchtigen en vermaarden schrijver eenigszins te vervullen, namelijk: dat door de lezing en verspreiding van dit zoo heilzaam boek, de geloovigen al meer en meer mogen kennen en begrijpen welk een kostbare schat voor de ziel in het H. Misoffer verborgen ligt. Hij immers, die de vruchten van dit hoogwaardig Sacrificie wel weet te benuttigen, zal ook voorzeker in deze wereld wel weten te leven en eenen zaligen dood te sterven.

Dit is de hoofdgedachte van den godvruchtigen schrijver en men zal moeielijk in een ander werk de voortreffelijkheid van het H. Misoffer en de groote voordeelen hiervan, zoo klaar, zoo bondig, en tevens zoo levendig bewezen vinden, als in dit boek. Maar ik zal den geleerden schrijver zelven laten spreken in zijne voorrede van eene der eer-

ste uitgaven, want zij verdient wel hier aangehaald te worden:

„Aandachtige zielen, weet, dat onder alle schatten der wereld er geen troostvoller is dan de H. Mis en dat de wereld, mijns dunkens, geen grooter schade treffen kan, dan de onwetendheid of het gebrek aan de noodige kennis van deze verhevene Offerande. De schat der H. Mis, is onuitputbaar; bijgevolg is ook de schade, die uit het minachten derzelve voortspruit, onberekenbaar. Van de H. Mis kan ik zeggen, wat de H. Schrift van de wijsheid zegt *Sap. 7: 14*, nl., dat hij, die dezelve wel benuttigt, de vriendschap Gods deelachtig wordt. Het is immers zeer te beklagen, dat deze kostbare schat, waardoor alle geloovigen zich zoodanig konden verrijken, als in de aarde begraven ligt, en slechts door weinige personen wordt gekend en geacht, daar er zoo weinig over de H. Mis geschreven of gepredikt wordt. Opdat dan de wereld deze groote schade niet langer lijden zoude, heb ik mij voorgenomen, in dit boek, met Gods bijstand klaar en bondig te bewijzen, dat het hoogwaardigste Misoffer zulk eenen voortreffelijken eeredienst is, waardoor de H. Drievuldigheid op eene waardige wijze geëerd, het koor der Engelen hoog verblijd, de katholieke Kerk ten zeerste gesterkt, de ellendige wereld van veel kwaad bewaard, en de arme zielen in het vagevuur merkelijk verkwikt worden. Dit bewijs heb

ik zelf niet uitgevonden, maar ontmoet in de H. Schrift, in de algemeene kerkvergaderingen, bij de Heilige Oudvaders en andere geleerde en godvruchtige schrijvers. Ik heb alle boeken, welke maar eenigszins over de H. Mis handelen en mij in handen gekomen zijn, ijverig doorsnuffeld en gelezen en alles getrouw aangeteekend, wat ik er over de voortreffelijkheid van het H. Misoffer in gevonden heb. In dezen moeielyken arbeid heb ik drie jaren doorgebracht. Dezen mijnen arbeid en den rijken schat, welke ik er in gevonden heb, bied ik u nu aan geachte lezers, met de vriendelijke bede, dat gij u zult beijveren, dit boek ten minste éénmaal opmerkzaam door te lezen en wel in uw geheugen te prenten. Ik geef u de stellige verzekering, dat gij hierin zulke heilzame lessen over de H. Mis zult vinden, als gij nog ooit zult gelezen of gehoord hebben. Dit alles zal u zoo zoet, zoo troostvol, zoo aangenaam voorkomen, dat gij u daarover hartelijk zult verheugen, en een vast vertrouwen er uit putten zult, om door de H. Mis uwe zaligheid te helpen verwerven. Daarom noem ik dit boek eene honigzoete verklaring, dewijl alles, wat het bevat, zoeter en smakelijker dan honig is. Ik wensch vuriglijk, dat dit boek u diep ter harte ga en eene vurige aandacht tot de H. Mis in u moge opwekken. Ik beveel mij ook hartelijk aan in alle H. Missen, welke gij in uw leven zult lezen of hooren. Alles wat ik

in deze verklaring geschreven heb, onderwerp ik aan het oordeel der Heilige Roomsche-katholieke Kerk, die het eigenlijk toekomt de waarheid der katholieke leering te onderzoeken, in wier moederlijken schoot ik verlang te leven en te sterven”.

Moge dan deze nieuwe bewerking in onze Nederlandsche taal, denzelfden zegen verspreiden in den familiekring, als dit boek vóór 150 jaren een zegen voor onze voorouders geweest is, en moge het zich weldra in aller handen bevinden, om aldus beter te beantwoorden aan het inzicht, dat de bewerker zich heeft voorgesteld. Thans, daar de gewapende arm van Gods rechtvaardige wraak weer boven ons hoofd hangt, daar het oorlogszwaard wederom van alle kanten dreigt, en de stedehouder van Jezus Christus, onze uitmuntende Pius, weder op het punt is, het slachtoffer te worden eener goddelooze revolutie, door de Europeesche vrijmetselarij bewerkt, om troon en altaar te verdelgen; thans, daar de rampzalige veepest zulke vreeselijke verwoestingen alom heeft aangericht; daar die vervaarlijke cholera wederom in ons dierbaar Nederland het hoofd opsteekt en misschien talrijke slachtoffers vordert; thans, daar God de zondige wereld wederom kastijdt door Zijne gewone straffen, als oorlog, pest en hongersnood; waartoe zouden wij dan beter onze toevlucht nemen, dan tot de H. Mis, waarin

Jezus Christus, onze goddelijke Middelaar, zelf voor ons bidt, zich dagelijks opnieuw voor ons opoffert, en zijn kostbaar bloed dagelijks in de H. Mis tot den Hemelschen Vader voor de zondige wereld om genade en barmhartigheid roept.

1867.

CHRISTELIJK
HUIS- en VOLKSBOEK
voor alle standen.

EERSTE HOOFDSTUK.

Het Wezen der Heilige Mis.

1. De H. Mis heet in het latijn *Sacrificium*, waarvoor wij, in onze taal, niet het eigenlijke woord, van dezelfde uitgebreide beteekenis, vinden. Men noemt haar wel is waar Offer of Offerande, doch geheel juist is deze benaming niet, wijl „Offer” veel minder zegt, dan het woord „Sacrificie”. Werpt men een geldstuk op het altaar, zoo is dit een offer, maar op verre na geen sacrificie. Het eigentlijke Sacrificie bestaat volgens den Catechismus in de opoffering van eene uitwendige zaak, die met zekere vernietiging of verandering door eenen wettigen bedienaar, aan den allerhoogsten God alléén wordt op-

gedragen, en op zekere wijze door hem geconsacreerd of geheiligd wordt, tot erkenning en huldiging der hoogste heerschappij van den almachtigen God over alle schepselen. Uit deze bepaling leidt gij natuurlijk af, dat een sacrifice oneindig meer, oneindig voortreffelijker is dan een offer. Derhalve zal ik in dit boek gewoonlijk in plaats van het woord „Offer”, het woord „Sacrificie” gebruiken, opdat gij aan dit woord zoudt herkennen, dat het zoo een voortreffelijk offer, of zulk een verheven eeredienst is, die uitsluitend aan den oneindigen God en geenszins aan het schepsel toekomt.

2. Dat zulk een sacrifice God alleen toekomt, bewijst de H. Augustinus uit het algemeen gebruik der volkeren, zeggende L. 10, De Civite, c. 4: „Wien heeft men ooit voor God gehouden, wien heeft men ooit sacrificiën opgedragen, tenzij den waren God alleen, of hem, dien men, hoewel valschelijk, als God erkend heeft”. En op eene andere plaats zegt hij: „De duivel zoude van zijne aanhangers geene sacrificiën vorderen, wist hij niet, dat deze den waren God alléén toekomen. Vele groote mannen dezer wereld hebben zich de eerediensten, welke aan den waren God bewezen worden, zelven toegeëigend; weinigen zijn er echter geweest, die bevolen hebben, dat men hun sacrificiën of goddelijke offers zoude opdragen”. — Uit deze woorden kunt gij opmaken, dat het

Sacrificie eenen goddelijken eeredienst is, die noch den menschen, noch den Engelen of Heiligen toekomt.

3. De H. Thomas leert, dat het eene wet der natuur is, aan den almachtigen God sacrificiën of goddelijke offeranden op te dragen, en dat de mensch, zonder wet of vermaning, van natuurwege hiertoe wordt aangespoord. Dit zien wij in het Oude Verbond plaats hebben in Abel, Noach, Abraham, Job en andere patriarchen, welke zonder goddelijk bevel, enkel uit natuurlijke neiging, goddelijke offers hebben opgedragen. Niet alleen de oprechte geloovigen, maar ook de Heidenen, door het natuurlijk licht der rede geleid, hebben aan hunne afgoden of beelden, welke zij voor goden hielden, sacrificiën of goddelijke offeranden opgedragen. Later heeft God in zijne wet aan de Israelieten bevolen, dat zij Hem dagelijks, en vooral op hooge feestdagen goddelijke offers zouden brengen. Hij beval hun niet enkel, dat zij Hem lammeren, schapen, kalveren of ossen vereeren en opofferen zouden, maar ook, dat zij deze dieren door de gewijde priesters, gepaard met zekere gebeden en ceremoniën, zouden opofferen, ze slachten, het bloed om het altaar doen vloeien, het vleesch op hetzelfde verbranden, onder het geluid der bazuinen en het zingen van psalmen. Dit waren de heilige offers, waardoor zij den allerhoogsten God de verschuldigde eer wilden bewijzen en tevens te kennen geven, dat

Hij de ware en hoogste Heer over alle schepselen is.

4. Dewijl dan alle volkeren, behalve hunne gebeden, gezangen en aalmoezen, ook hunne sacrificiën of goddelijke offeranden hadden, waardoor zij den hoogsten God of hunne vermeende goden, de verschuldigde eer wilden bewijzen. zoo betaamde het immers ten zeerste, dat Christus aan zijne Kerk en hare geloovigen ook een sacrificie of uiterlijke eeredienst voorschreef, waardoor zij aan hunnen God de Hem verschuldigde eer konden bewijzen; immers geen verstandig mensch zal zich inbeelden, dat Christus zijne Kerk, welke hij in alles op het volmaaktste heeft ingericht, van dezen hoogen eeredienst zoude hebben willen berooven; want dan toch ware zijne Kerk, onder dit opzicht minder volmaakt geweest dan het Jodendom, dat zulke heerlijke sacrificiën had, dat zelfs voorname Heidenen uit verre landen kwamen toesnellen, om ze te aanschouwen.

5. Wat voor een sacrificie Christus nu aan zijne Kerk heeft geschonken en voorgeschreven, dat leert ons de katholieke Kerk in de algemeene Kerkvergadering van Trente, sess. 22, luidende aldus: „Wijl onder het Oude Verbond, volgens de getuigenis van den apostel Paulus, wegens de onvolmaaktheid van het Levietisch Priesterdom, niets tot voleinding kon komen, moest naar de beschikking Gods, den Vader der barmhartigheid, een ander priester volgens de orde van Melchisedech,

t. w. Jezus Christus, opstaan, die allen, welke moesten geheilgd worden, tot volmaking kon brengen. Ofschoon deze onze God en Heer, zich eens voor ons op het altaar des kruises aan God den Vader door den dood wilde offeren, om aldaar eeuwige verlossing te bewerken, moest evenwel zijn priesterschap door den dood niet uitsterven. Hij heeft derhalve in het Laatste Avondmaal, in den nacht, waarin Hij werd overgeleverd, zijne beminde bruid, de Kerk, een zichtbaar offer, zoo als 's menschen natuur vordert, achtergelaten, om daardoor het bloedige offer, dat eenmaal op het kruis moest voltrokken worden, in herinnering te houden, het aandenken daaraan tot aan de voleinding der eeuwen te bewaren, en opdat de heilzame kracht van dit offer ter vergeving van de zonden, welke wij dagelijks bedrijven, zoude toegepast worden, (zoo heeft Hij) zich tot priester in eeuwigheid aangesteld, naar de orde van Melchisedech, zijn lichaam en bloed onder de gedaanten van brood en wijn aan God den Vader opgedragen; en deze onder de teekens dierzelfde dingen ter nuttiging gegeven aan de apostelen, die Hij toen tot priesters van het Nieuwe Verbond aanstelde; en heeft Hij aan diezelfde apostelen en hunnen opvolgers in het priesterschap bevolen, ze op te dragen, met deze woorden: „Doet dit tot mijne gedachtenis”; zooals de katholieke Kerk dit te allen tijde verstaan en geleerd heeft”.

6. Deze en meer andere zaken houdt ons de II. katholieke Kerk voor; zij beveelt ons te gelooven, dat Christus in het Laatste Avondmaal niet alleen brood en wijn in zijn lichaam en bloed heeft veranderd, maar zich ook daarenboven aan God den Vader heeft opgeofferd, en alzoo de offerande van het Nieuwe Verbond heeft ingesteld en in eigen persoon verricht. Dit deed Hij om aan te toonen, dat Hij een priester was volgens de orde van Melchisedech. Van dezen spreekt immers de H. Schrift, Gen. 14: »Melchisedech, koning van Salem, bracht brood en wijn te voorschijn, want hij was een priester van God den allerhoogste en zegende Abraham". Hier zegt de tekst wel niet uitdrukkelijk, dat Melchisedech den allerhoogsten God heeft geofferd, nochtans heeft de katholieke kerk het aldus van den beginne af altijd verstaan, en de heilige Oudvaders hebben het aldus uitgelegd; ja de profeet David verklaart het aldus, zeggende in den 109. psalm: »De Heer heeft gezworen en het zal hem niet berouwen, gij (mijn Zoon) zijt priester in eeuwigheid naar de orde van Melchisedech." Dat nu Melchisedech en Christus geofferd hebben, blijkt uit de woorden van den ap. Paulus tot de Hebreëuwen, cap. 8: »Ieder Hoogepriester wordt aangesteld om offeranden op te dragen." Nog klaarder zegt hij in het 5. cap.: »Ieder Hoogepriester uit de menschen genomen, wordt voor de menschen beschikt in die zaken, welke God aangaan, opdat hij gaven offere, en sa-

crificiën voor de zonden opdrage"; en vervolgens v. 4: »Dat niemand zich zelt die eer aanmatige, maar die van God daartoe geroepen wordt als Aaron". Alzoo heeft Christus zich niet zelve verheerlijkt om Hoogepriester te worden, maar die tot hem gezegd heeft: »Gij zijt mijn Zoon, heden heb ik U geteeld, en gij zijt priester in eeuwigheid naar de orde van Melchisedech". Hiervan zouden wij breedvoeriger kunnen spreken, maar dat gaat meestal het verstand der gewone geloovigen te boven.

7. Uit deze woorden blijkt klaar, dat, dewijl Christus en Melchisedech Hoogepriesters geweest zijn, beiden ook aan den hoogsten God offeranden hebben opgedragen. Melchisedech heeft geen slachtdieren geofferd, gelijk Abraham en anderen van dien tijd, maar hij heeft door ingeving van den H. Geest, tegen het bestaande gebruik in, brood en wijn met zekere gebeden en ceremoniën gewijd en den allerheiligsten God tot een aangenaam sacrifice opgeofferd, en daarvoor heeft hij verdiend eene afschaduwing of zinnebeeld van Christus en van de offerande des Nieuwen Verbonds te worden. Dewijl dan Christus van God den Vader tot priester is gezalfd geworden, niet naar de orde van Aaron, die slachtdieren offerde, maar naar de orde van Melchisedech, die brood en wijn geofferd heeft, zoo volgt hieruit, dat ook Hij in zijn leven zijn priesterambt uitgeoefend, brood en wijn opgeofferd heeft, — en dit heeft Hij gedaan in het Laatste Avondmaal.

8. Van deze reine offerande voorspelde de profeet aldus, sprekende van de Joden: »Ik heb in u, o priesters! geen behagen, spreekt de Heer der Heerscharen, ik wil ook geen offer uit uwe handen aannemen — want van den opgang der zon tot haar ondergang is mijn naam groot onder de Heidenen en op alle plaatsen zal aan mijnen naam eene zuivere offerande opgedragen worden”. Dit is de ware voorzegging der H. Mis, welke aldus door alle H. Vaders wordt uitgelegd. Deze voorzegging is niet in het Oude, maar in het Nieuwe Verbond vervuld geworden. Zij is ook niet te verstaan van het offer des kruises, want dit is slechts op eene enkele plaats gebeurd; noch van den lof van God, noch van onze goede werken, want deze zijn geene zuivere, maar zelfs bevleete offeranden, volgens de woorden van Isaias, cap. 64: »Al onze gerechtigheden, o Heer! zijn voor u als een onrein doek”.

9. Zoo is dan deze voorzegging uitdrukkelijk van de H. Mis te verstaan, welke de eenige en eigenlijke offerande van het Nieuwe Verbond, geheel rein en heilig in zich zelve zijnde, en op alle plaatsen en ten allen tijde, van Christus zelven door de handen des priesters aan God den Vader wordt opgeofferd. Want Christus is de voornaamste Opperpriester; de priesters zijn slechts zijne dienaren en leenen Hem hunnen mond en hunne handen, tot voltrekking van deze zichtbare offerande. Want dewijl Christus onzichtbaar is hier op aarde,

en het offer zichtbaar moet zijn, opdat de menschen het kunnen zien en hooren, daarom heeft Hij de hulp des priesters noodig.

De apostelen hebben reeds Mis gelezen. — De H. Matthias is aan het altaar doorstoken geworden. — De H. Jacobus en Marcus hebben reeds de manier aangewezen om Mis te lezen. — Er bestaan gronden om aan te nemen dat de H. Petrus den Canon of de stille Mis heeft opgesteld, welke, op eenige bijvoegsels na, door alle eeuwen der Kerk altijd dezelfde is gebleven.

10. In de eerste duizend jaren heeft geen enkel ketter de Mis durven aanranden. De goddelooze Luther bekent zelf, in zijne redevoering met den duivel, dat deze hem overreed heeft de Mis af te schaffen, daar hij toch zeer goed wist, dat de duivel eenen haat heeft tegen al wat goed en godsdienstig is. Immers ware de Mis eene afgoderij, dan zou de duivel ze niet bevechten, veel minder afschaffen, maar meer en meer bevorderen; want daardoor zou de afgoderij al meer en meer toenemen en tot grootere minachting en smaad van God strekken.

Maar niet alleen heeft de listige satan de Lutheranen, maar ook de Calvinisten en alle andere hieruit voortgesproten secten, van de H. Mis beroofd; hij heeft hun zelfs zulk eenen haat tegen deze allerhoogwaardigste geheimen ingeboezemd, dat zij haar als eene vervloekte afgoderij beschouwen, gelijk ook onze Calvi-

nisten leeren in hunnen, op bevel der Staten uitgegeven Catechismus. Voorwaar, eene gruwelijke godslastering, waarvoor alle vrome harten moeten sidderen, welke alle Christenen eenparig verafschuwen.

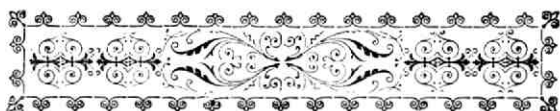
Laat ons dus toezien, dat ons niet overkome, wat dezen rampzaligen ketters overkomen is. Want dezen heeft de listige satan, tot hunne allergrootste schade, de Mis ontnomen; maar ook ons Katholieken heeft hij verblind, opdat wij de groote kracht des H. Misoffers niet zouden erkennen. Zonder twijfel is het den arglistigen satan toe te schrijven, dat er zoo zeldzaam over deze hooge geheimen geschreven wordt, waaruit volgt, dat de meeste lieden de H. Mis op de werkdagen verzuimen, of met weinig aandacht aanhooren, omdat zij ze niet genoegzaam kennen, niet achten, of ten minste zich geene moeite doen om er zich in te laten onderrichten. Zij zullen in dit boek leeren, dat er in de geheele katholieke Kerk, geen hoogwaardiger, troostender, noch nuttiger geheim is, dan het hoogw. Sacrificie der H. Mis; zij zullen dit boek niet doorlezen, zonder het vast besluit te maken, eenen grooten eerbied op te vatten voor deze hoogwaardige geheimen en ze dagelijks zooveel mogelijk met aandacht bij te wonen.

VOORBEELD.

Ofschoon de Albigenzen in de 13. eeuw onder zware straffen de Stille Mis verboden hadden, beschrijft ons de kerkelijke geschiedschrijver Cesarius nochtans, dat er zich toenmaals in Frankrijk een godvreezend priester bevond, die weinig acht sloeg op dit verbod en de H. Mis in het geheim las. Dit kwam ter oore van de rechtbank, welke de waarheid hiervan begeerde te weten. De priester sprak onverschrokken: »Ik antwoord met den apostel Petrus, toen hij voor den joodschen raad verscheen en zeide: Men moet eerder aan God dan aan de menschen gehoorzamen, en daarom heb ik, niet-tegenstaande uw verbod, de H. Mis ter eere van de Moeder Gods gelezen". Dit antwoord verbitterde de rechters zoodanig, dat zij den vromen priester geweldig uitscholden, en na zware mishandelingen door den beul, in tegenwoordigheid van al het volk, de tong uit den hals lieten rukken. Deze afgrijpselijke pijniging onderstond de priester met het grootste geduld; hij begaf zich met zijnen van bloed vloeienden mond naar de kerk, knielde ootmoedig voor hetzelfde altaar neder, waarop hij de H. Mis gelezen had, klaagde aan de H. Moeder Gods de groote belediging en smarten, welke hij te harer eer geleden had, en daar hij niet spreken kon, bad hij haar inwendig, dat zij zich toch over hem zoude ontfermen en hem zijne tong wedergeven. Zijn

gebed was zoo vurig, dat Maria hem met zijne tong in de hand verscheen en deze wederom op hare plaats stelde, zeggende: »Wegens de eer, welke gij aan God en aan mij door de H. Mis bewezen hebt, geef ik u uwe tong weder, en vermaan u, dat gij in het vervolg zult voortgaan ijverig Mis te lezen". Na deze overgroote weldaad, bedankte hij Maria uit geheel zijn hart, begaf zich tot de verzamelde menigte en toonde hun de herstelde tong, tot groote schande van de ketters en vijanden der H. Mis.

TWEEDE HOOFDSTUK.

De Voortreffelijkheid der H. Mis.

Alhoewel de H. Mis zoo voortreffelijk, zoo uitmuntend is, dat zij zelfs door geen Engelen-taal kan beschreven worden, wil ik nochtans, om ons hiervan een klein denkbeeld te vormen, het een en ander tot stichting bijbrengen. De H. Franciscus van Sales spreekt van de H. Mis onder deze voortreffelijke eeretitels: »De Mis is de zon der geestelijke oefeningen, het hart der aandacht, de ziel der godsvrucht, de vlam der goddelijke liefde, de afgrond der goddelijke goedheid, en een kostbaar middel, waardoor ons God zijne genade werkelijk toe-eigent". O, welke kostbare eeretitels! Hoe zoude ik ze naar behooren kunnen uitleggen? De H. Franciscus wil dus door deze woorden te kennen geven dat, als iemand oprecht god-vruchtig en aandachtig is, en door de liefde Gods wil ontstoken worden, hij slechts vlijtig behoeft Mis te hooren: hij heeft reeds daar-door het beste middel aan de hand om de goddelijke genade te verwerven.

De geleerde pater Osorius beschouwt de H. Mis als ver boven alle andere werken van

godsvrucht verheven. „Onder alle zaken, zegt hij, welke zich in de Kerk bevinden, is het Misoffer het allerhoogste en het allerkostbaarste, wijl het goddelijk Sacrament des Altaars daarin geconsacreerd en aan den hoogsten God tot een sacrifice wordt opgeofferd”. Met hem stemt de geleerde Fornerus Weyland, wijbisschop te Bamberg, van wien in dit boek dikwijls sprake is, overeen, zeggende: „De H. Mis overtreft door hare waardigheid vele andere Sacramenten”. En hij voegt er bij: „uitmuntend en vol majesteit zijn, wel is waar, de Sacramenten, maar veel uitmuntender is het H. Misoffer; de eerste zijn kostbare vaten der barmhartigheid voor de levenden, het tweede echter, namelijk de H. Mis, is eene onuitputbare zee der goddelijke milddadigheid, zoowel voor de levenden als voor de afgestorvenen”. Nu zullen wij zien waarom de H. Mis zoo voortreffelijk is, en waaruit men deze voortreffelijkheid kan afleiden.

§ 1. *Over het wijden der kerken en altaren.*

1. Vooreerst erkent men die hooge voortreffelijkheid der Mis aan de hoogwaardige wijding of consecratie der kerken en altaren. Hij, die deze plechtigheid nooit heeft bijgewoond, en verstaan welke gebeden de bisschop uitspreekt, en hoe vele aandoenlijk ceremoniën hij gebruikt, zal zich gewis ten hoogste verwonderd hebben, indien hij aandachtig heeft

waargenomen, hoe treffend en hoogwaardig al deze verschillende ceremoniën, zalvingen, wijdingen en gebeden zijn, waardoor eene kerk geheiligd, gewijd en geconsacreerd wordt. En waarom dit alles? Waarom, die langdurige en kostbare ceremoniën? Opdat de nieuwe kerk waardig worde, dat daarin het allerhoogwaardigste Misoffer opgeofferd worde; en zoo ook worden de altaren geheiligd en geconsacreerd, omdat het allerreinste en allerheiligste Lam Gods hierop geestelijkerwijze wordt geslachtet.

2. Uit dit alles kan een Christen genoegzaam ontwaren en waardeeren hoe heilig onze kerken en altaren zijn. Immers, de tempel van Salomo bij het joodsche volk, was slechts eene flauwe afbeelding en voorbeduiding van onze kerken, en nochtans werd hij én van Joden én van Heidenen zoo hoog in eere gehouden. Hoe veel te meer zullen dan onze kerken, door zoo vele heilige wijdingen en zalvingen aan God toegewijd, in groote eer moeten gehouden worden. Van de inwijding van Salomo's tempel meldt ons de H. Schrift in het 3. Boek der Koningen, dat deze koning 22,000 ossen en 120,000 stuks andere slachtdieren heeft opgeofferd, welke vooraf geslacht en gereinigd, stukswijze op het altaar werden gelegd. Terwijl Salomo luide zijn gebed verricht, ziet, daar valt eensklaps het vuur des hemels en het verteert alle slachtoffers. De gansche tempel was met rook gevuld en de Majesteit Gods

verscheen er. Het geheele volk zag het vuur en de glorie Gods; het viel vol van eenen heiligen schrik op het aangezicht neder, en aanbad God uit ganscher harte. De koning Salomo viel op eene hoogere plaats op zijne knieën en sprak met luide stemme: „Zou het dan te gelooven zijn, dat God bij de menschen op aarde wilde wonen? Als de hemel, en de hemel der hemelen U niet kunnen bevatten, hoe veel minder dan de tempel, dien ik U gebouwd heb?”

3. Wie zou zich hierover alleen niet verwonderen, en wie zal ooit de waardigheid van dezen tempel genoegzaam begrijpen? Nochtans was hij maar een flauwe schaduw, een onvolmaakt afbeeldsel, eene figuur van onze christelijke kerken. Immers in Salomo's tempel bevonden zich de ark Gods, en in deze de twee steenen tafelen van Mozes, een korf manna en de roede van Aaron, welke gebloeid had. De joodsche offeranden bestonden slechts in geslachte en gebrandofferde dieren, met eenige toonbrooden; maar geheel iets anders bevatten onze kerken. Deze, onvergelykelijk heiliger dan de tempels der Joden, worden door den bisschop gewijd, met heilige olie gezalfd, met wijwater besproeid, door den gezegenden wierook en honderden kruisen geheilgd, en door de opoffering van het allerhoogwaardigste Misoffer geconsacreerd. In plaats van de ark des verbonds hebben wij de heilige ciboriën en vaten, waarin het ware Brood

des Hemels, het heilig en aanbiddeijk Sacrament des Altaars, het waarachtig lichaam en bloed van Jezus Christus, wordt opgesloten. Wanneer dus de tempel van Salomo in zulke eer werd gehouden, welke eer verdienen dan onze kerken niet, waarin God persoonlijk zijne woning heeft gevestigd?

4. Onze kerken worden genoemd, en zijn in waarheid, het huis van God, waarin God persoonlijk woont en altijd te vinden is. Hij is altijd vergezeld van eenige duizenden Engelen, die Hem omringen, aanbidden, loven, eeren en ons gebed opdragen. Dit was voorbeduid door de verschijning van den patriarch Jacob, Gen. 28, cap. 17, toen hij zich des nachts in het veld ter rust had nedergelegd en in zijnen slaap eene ladder zag van de aarde tot den hemel reikende, waarlangs de Engelen Gods opklommen en nederdaalden, en God den Heer op de ladder liggen zag. Jacob werd wakker van schrik en sprak: „Hoe schrikkelijk is deze plaats, voorwaar zij is niets anders dan het huis van God en de poort des hemels”. Hij zalfde den steen, waarop zijn hoofd gelegen had, met Olie, richtte hem op tot een altaar, en toen hij van zijne reis terugkwam, offerde hij dien aan den hoogsten God op. Dit ook is een afbeeldsel van onze christelijke kerken, waarin de altaarsteenen met de H. Olie worden gezalfd, en waarvan men met meer waarheid zeggen kan; Hoe verschrikkelijk is deze plaats; voorwaar, zij

is niets anders dan het huis Gods en de poort des hemels; waarlangs insgelijks de Engelen op- en afklimmen, om ons gebed aan God op te dragen. Onze kerken zijn wezenlijk die plaats, waarvan God spreekt bij den profeet Isaias, cap. 56: „Ik wil u boven op mijnen heiligen berg geleiden, ik wil u verheugen in het huis mijns gebeds; uwe brand- en slachtoffers zullen mij op mijn altaar gevallen, en mijn huis zal door alle volkeren een huis van gebed genoemd worden”. Wanneer wij dus een levendig geloof hebben, zullen wij met schrik en eerbied onze gewijde kerken binnentreden, met diepe godsvrucht Christus in het H. Sacrament aanbidden, en alle tegenwoordige Engelen aandachtig vereeren, gelijk David zegt: „Ik zal uw huis ingaan en U met vrees in Uwen heiligen tempel aanbidden: bij het aanschouwen der Engelen zal ik psalmen zingen en uwen H. Naam loven”. Die zich dus onstichtig in de kerk gedraagt door praten, lachen, omzien of door andere onbetamelikheden te bedrijven, begaat eene groote oneerbiedigheid jegens de Goddelijke Majesteit en Gods heilige, gewijde woning.

5. Het is eveneens, om de herinnering aan deze schoone ceremoniën en wijdingen diep in de harten der geloovigen te prenten, dat de H. Kerk jaarlijks het feest der Kerkwijding beveelt te herdenken, hetwelk niets anders is dan eene gedachtenis van dien grooten dag, waarop onze tempels en altaren door zooveel

heilige ceremoniën, wijdingen en zalvingen, door den bisschop, aan den allerheiligsten God zijn toegewijd.

Vooraf echter wil ik u de bestemming en den oorsprong der Christentempels met eenige woorden verklaren. Zij zijn bestemd om de geloovigen gemeenschappelijk te vereenigen in het gebed, het aanhooren van Gods woord, voor het ontvangen der H. Sacramenten, maar voornamelijk om er het hoogwaardig Sacrificie der Mis aan God op te dragen. Men kan, wel is waar, in huis en overal bidden, maar nergens zal men zoo ernstig en krachtig bidden als in de kerk, en inzonderheid onder de H. Mis, wanneer het voorbeeld der vrome en godvruchtige Christenen, de majesteit der uitwendige ceremoniën, en de bijstand der goddelijke genade, de ziel tot het gebed uitnoodigen en helpen.

6. De tempel is verder nog een schoon zinnebeeld der geheele katholieke Kerk, van de groote gemeenschap der Heiligen. Gelijk alle ware christelijke geloovigen in die gemeenschap op eene geestelijke wijze vereenigd zijn door hetzelfde geloof en dezelfde H. Sacramenten, door het gebed en het H. Misoffer, zoo zijn ook zij, die in eene kerk vergaderd zijn, gelijk eene eensgezinde heilige familie vereenigd. Door het H. Misoffer en in het allerheiligste Sacrament des Altaars, bezitten wij dan ook in ons midden Jezus Christus, het Oppelhoofd en de Bestierder van de geheele

Kerk. Ook is de Christentempel eigenlijk zoo oud als het Christendom zelf. De zaal te Jerusalem, waarin de Heiland het Laatste Avondmaal hield en het aanbiddenswaardig Sacrament des Altaars instelde, werd hierdoor zelfs een Christentempel, en de zaal, waar de apostelen, vereenigd in het gebed, de komst van den H. Geest afwachtten, was niets anders dan zulk eene heilige bidplaats. Welk een prachtig en aandoenlijk tooneel geven ons, in den tijd der bloedige vervolgingen van de eerste eeuwen des Christendoms, die onderaardsche gewelven en grafkelders (catacomben) te aanschouwen, waar de Christenen zich des nachts in het geheim kwamen vereenigen om aldaar de goddelijke diensten bij te wonen, en alwaar het aanbiddelijk Sacrificie der Mis werd opgedragen door eenen grijzen, eerbiedwaardigen priester, op het altaar, nog rookende van het bloed der martelaren. Daar werden des nachts in stilte de uitgeschudde lichamen der martelaren heengevoerd, en neergelegd in een graf, waarvan de steen tot altaar diende, om er het H. Sacrificie tot dankzegging op te dragen. O, wie zal ons zulk een hartroerend tooneel kunnen beschrijven, wie zal ons die aandoening en die vreugde kunnen schetsen, met welke de geloovigen de dierbare overblijfselen dier heilige lichamen uit de handen der beulen ontvingen, nog druipende van het bloed hunner wonden!

Deze grafplaatsen werden alzoo in christe-

lijke tempels veranderd, waaruit de lof Gods en het gebed der geloovigen zich even machtig en heerlijk ten hemel verhieven, als uit onze luisterrijkste domkerken; ja, waar de genade Gods en de godsvrucht der geloovigen zonder twijfel veel overvloediger werkten.

7. Van daar het gebruik reliquiën van zekere Heiligen te plaatsen, niet alleen in iedere kerk, maar in het altaar zelf; want het is verboden het H. Misoffer op een altaar op te dragen, waarin zich geene reliquiën van Heiligen bevinden. Is de priester genoodzaakt de H. Mis onder den blauwen hemel of in eene bijzondere kamer te lezen, dan nog vereischt de H. Kerk, dat hij zich bediene van een zogenoemd draagbaar altaar, hetwelk uit eene steenen plaat bestaat, met eene opening voorzien, waarin de heilige reliquiën zijn besloten.

De eerbied, welke alzoo de eerste Christenen voor de rustplaatsen van het martelaren-geloof toonden, verflauwde nu ook geenszins bij het ophouden der vervolgingen, want het was op het graf van den eenen of anderen H. martelaar, dat zij dan ook nog hunne kerken of kapellen bouwden; zij trachtten ze zelfs zoo in te richten, dat het altaar zich juist boven het graf verhief, zoo dat dit eigenlijk den grafsteen verbeeldde. Gebruikt men nu wel kostbare gesteenten, om het altaar te versieren, dan nog overtreffen deze heilige overblijfsels altijd in de oogen des geloofs alle andere voorwerpen of sieraden in kostbaarheid

en waarde. Ziedaar de reden, waarom men het aanbiddelijke Sacrificie der Mis nergens zoo waardig kon opdragen, noch hetzelfde ergens zoo eervol kon laten berusten, dan op het graf van eenen heiligen martelaar. In latere tijden, toen de Christenkerken menigvuldiger werden, bezorgde men zich reliquiën van Heiligen, die men naar de nieuwe kerk plechtig overdroeg en daar in 't altaar opsloot. Van daar, dat men heden het altaar niet meer opricht op het graf van eenen Heilige, maar dat men toch van het altaar zelf een dusdanig graf vervaardigt.

8. In de eerste eeuwen des Christendoms werden er veelvuldige tempels den waren God ter eere opgetrokken; doch zij werden weldra door de Heidenen weder omvergeworpen. Het was slechts nadat de vervolgingen een einde hadden genomen, omtrent 300 jaren na de geboorte van Christus, dat men er aan denken mocht, zulke heerlijke gebouwen op te richten, als thans dienen om er het hoogwaardig Sacrificie der Mis op te dragen. Het was omtrent dezen tijd, onder de regeering van Constantijn den Groote, dat het den Christenen toegelaten werd, eigen kerken te bouwen, en dat men deze ook plechtig begon in te wijden. Groot was het gejubel en de vreugde van het Christenvolk bij zulk een plechtig feest; de menigvuldige bisschoppen en priesters, die zulke inhuldiging bijwoonden, verhoogden deze plechtigheid zoo door de cere-

moniën, die zij tot het Christelijk volk hielden, als door het H. Misoffer, dat alsdan op het nieuw gewijd altaar den waren God werd opgedragen.

9. Het is nu nog het vurig verlangen der katholieke Kerk, dat wij ons verheugen, onzen grooten God zoo nabij te bezitten, Hem dagelijks de H. Offerande op te dragen en niets verzuimen, om aan deze zoo groote genade waardig te beantwoorden. Ook houdt zij zich niet tevreden, ons enkel door de inwijding der kerken hiertoe op te wekken, maar zij hernieuwt nog alle jaren door een bijzonder feest, door het feest der Kerkwijding, die heilzame gedachten in ons. Het feest der Kerkwijding is dus eene herinnering aan dien dag, op welchen onze kerk eens van den bisschop werd gewijd, en er voor de eerste maal het H. Sacrificie der Mis werd opgedragen. Deze herinnering zal alle jaren onze dankbaarheid vernieuwen, voor het geluk, dat wij hebben, eenen tempel des Heeren in ons midden te bezitten, waarin Jezus Christus zich zelf gewaardigt te wonen en zich dagelijks voor ons aan zijnen Hemelschen Vader opdraagt. Wat groote redenen hebben wij dan niet, ons hiervoor dankbaar te toonen. Immers, hoe vele Christenen, in afgelegen landen moeten zich heden nog gelijk in de eerste tijden des Christendoms, van eene zaal of soms van eene vervallen schuur bedienen, en moeten zelfs uren vergaan, om het H. Misoffer te kunnen bijwonen?

Schande dus over den Christen, die eene kerk in zijne nabijheid heeft, en geene genegenheid gevoelt, God, door het hoogste Sacrificie dat op aarde bestaat, te vereeren. Jezus Christus is uit liefde tot ons van den hemel in onze kerken nedergedaald; daar berust Hij opgesloten, soms in armoedige tabernakelen, en velen van hen, die Hij door zijn dierbaar bloed verlost heeft, en voor wie Hij zich dagelijks door de handen des priesters opnieuw slachtoffert, zijn zoo lafhartig, dat zij uit liefde tot Hem niet eenige schreden willen doen, om Hem in de kerken te komen bezoeken, of het H. Misoffer bij te wonen.

VOORBEELD.

Tot meerdere eer en glorie van God, tot luister van het hoogwaardig Misoffer, willen wij nu vernemen, hoe Christus zich zelf gewaardigd heeft, de ceremoniën der plechtige inwijding van de beroemde kapel der Moeder Gods te Einsiedeln, in Zwitserland, te verrichten en de H. Mis daarin heeft opgedragen. In het leven van den H. Meinrad lezen wij, hoe 80 jaren na zijn dood, een vrome kluisenaar, met name Eberhard, van een adelijk geslacht, den H. Conradus, bisschop van Constance, verzocht had, de kapel van den heiligen Meinrad in te wijden. Toen in den nacht, voor de inwijding bestemd, de H. Conradus

zich naar de kapel begaf om te bidden, hoorde hij het gezang der Engelen, die de *Antiphonen* of de gebeden der Kerkwijding zongen. De kapel binnen tredende, zag hij ze vol Engelen en Christus zelf, in bisschoppelijk gewaad, bezig met de ceremoniën der inwijding. Hierdoor kwam hij in zulk eene verbazing, dat hij als buiten zich zelve geraakte. Hij zag en hoorde nauwkeurig, hoe Christus, omgeven van de H. Apostelen, eene groote schaar van Engelen en Heiligen, dezelfde woorden en ceremoniën gebruikte, welke de bisschoppen bij de Kerkwijdingen plegen te verrichten.

De Moeder Gods, tot wier eer het altaar en de kapel werd gewijd, stond op het altaar in groote heerlijkheid, schitterender dan de zon. Na de volbrachte wijding hield Christus zelf de Hoogmis met groote plechtigheid. Nadat de Mis geëindigd was, verdween het gansche hemelsche koor, en liet den H. Conradus als opgetogen van heilige vreugde. Hij vond in de gewijde kapel de voetstappen van Jezus Christus in de gestrooide asch gedrukt, en de muren met het H. Chrisma gezalfd. Den volgende morgen begeerden de aanwezende heeren, dat de bisschop de kapel zoude inwijden. Maar Conradus sprak: „Dit mag ik niet doen, want zij is reeds door den hemel gewijd”. Daar zij echter hierop aandrongen, hoorden zij allen eene hemelsche stem, welke driemaal tot hun sprak: Houdt op, broeders! de kapel is reeds ingewijd. Toen zag de heilige bis-

schop van de wijding af, en maakte deze zonderlinge gebeurtenis te Rome bekend.

Over deze inwijding, welke in September van het jaar 948 onder den abt Eberhard plaats had, lezen wij in de bijdragen der Kerkelijke geschiedenis van dr. C. J. Hefele, Tübingen 1864, t. 1, bl. 273 het volgende:

„Als merkwaardigheid voegen wij hierbij, dat het Paus Leo de VIII. was, die voor het klooster van Einsiedeln eene bulle vervaardigde, waardoor het wonder der verschijning en der inwijding van de vermaarde kapel aanerkend en eene nieuwe inwijding verboden werd; ook werd aan de bezoekers dier kapel een grooten aflat geschonken.

„Een afschrift van het oorspronkelijk diploma van den bisschop Hendrik van Constance, uit het jaar 1382, waarin deze merkwaardige gebeurtenis vermeld is, wordt nog heden ten dage in Einsiedeln getoond”.

§ 2. *De Priesterwijding.*

Van den anderen kant erkent men de voortreffelijkheid der H. Mis uit de heilige Priesterwijding. Ieder priester moet zevenmaal gewijd worden, alvorens hij de macht bekomt het allerhoogste Misoffer op te dragen. De vier mindere wijdingen zijn hoofdzakelijk ingesteld, om de levieten in den dienst der Kerk op te nemen, ten einde de priesters aan het altaar bij te staan; niemand hunner mag den

kelk, corporaal of verdere gewijde vaten aanraken; deze bevoegdheid is enkel aan de vijfde wijding, namelijk het subdiaconaat verbonden. Gelijk eertijds in de wet van Mozes slechts de levieten de gewijde zaken mochten aanroeren, zoo komt dit in de nieuwe wet alleen toe aan de subdiakens, diakens en priesters.

Wanneer de diaken tot priester gewijd wordt, knielt hij aan het altaar voor den bisschop neder. Deze houdt hem het hooge gewicht van 't ambt, dat hij wil aanvaarden, voor oogen, en vraagt het volk, of hij dit waardig is. Indien niemand hierop antwoordt, knielt de bisschop neder en bidt met luider stemme de Litanie van alle Heiligen, terwijl alle diakens plat op den grond liggen uitgestrekt. Daarna strekt de bisschop zijne hand uit, spreekt nog een krachtig gebed tot God, opdat Hij hen, die Hij tot het Priesterschap heeft uitgekozen, op eene bijzondere wijze moge zegenen. Na het *Veni Creator* zet zich de bisschop neder, terwijl de diaken voor hem op het altaar nederknielt. Vervolgens neemt de bisschop de H. Olie en zalft daarmede het binnenste der beide handen van den wijdeling, zeggende: „O Heer! gewaardig U deze hand te heiligen en te consacreeren door deze H. zalving en onzen zegen; alles, wat deze handen zullen zegenen, zal gezegend zijn, en wat zij zullen consacreeren, zal geconsacreerd en geheiligd zijn, in den naam van onzen Heer Jezus Christus”. Daarna bindt de bisschop

hem beide handen met een linnen doek, reikt hem den kelk over met wijn en water, de paten en de hostie, zeggende: „Ontvang de macht aan God 't offer op te dragen en de H. Mis te lezen, zoowel voor de levenden als voor de afgestorvenen, in den naam des Heeren. Amen”. — Dan wordt het linnen doek los gedaan, waarna de bisschop de H. Mis voortzet. De nieuwe priester zit geknield, met een misboek in de hand, achter den bisschop, leest tegelijkertijd met hem woord voor woord de H. Mis, en onder de Communie ontvangt hij de H. Hostie uit de handen van den bisschop. Na de geloofsbelijdenis legt de bisschop zijne beide handen hem op het hoofd, zeggende: „Ontvang den H. Geest, wier zonden gij vergeven zult, dien worden zij vergeven; en wier zonden gij zult houden, dien zijn zij behouden.” Eindelijk belooft de nieuwe priester aan zijnen bisschop de gehoorzaamheid, daarna wordt hij van hem gezegend met de volgende woorden: „De zegen van den almachtigen God, den Vader, den Zoon en den H. Geest dale over u neder, opdat gij gezegend moget zijn in de priesterlijke orde, en zoenoffers opdragen voor de zonden en de overtredingen des volks van de wetten des almachtigen Gods”.

Ziedaar in het kort de voortreffelijke Priesterwijding volgens het gebruik der oude katholieke Kerk. En waartoe nu al die ceremoniën? Is het niet voornamelijk, opdat de

priester genoegzaam gereinigd, geheiligd en waardig gemaakt worde, om het allerreinste, allerheiligste en allerhoogwaardigste Misoffer aan de oneindige Goddelijke Majesteit op te offeren?

§ 3. *De waardigheid van het Priesterschap.*

1. Uit al die schoone ceremoniën en voortreffelijke wijdingen, zult gij gemakkelijk de groote waardigheid van het Priesterschap erkennen en daardoor de voortreffelijkheid der H. Mis zooveel te beter begrijpen. Het Priesterambt is volgens den H. Ignatius, martelaar, de hoogste onder alle andere geschapen waardigheden; ja, de H. Ephrem noemt het eene oneindige waardigheid. De H. Chrysostomus wil, dat het Priesterschap, ofschoon het hier op aarde zijne bediening heeft, nochtans onder de hemelsche zaken behoort te worden gerangschikt. Immers, de priester, zegt Cassianus, is boven al wat machtig is op de aarde, en boven al wat groot is in den hemel, verheven, God alleen is boven hem; hij is in het midden geplaatst tusschen God en den mensch; hij is minder dan God, maar meer dan de menschen. De H. Dionysius noemt den priester een goddelijk mensch, hij beschouwt het Priesterambt als eene goddelijke waardigheid; van daar ook, dat de H. Chrysostomus zegt, dat hij, die den priester eert, aan Christus zelve eene groote eer bewijst, en die den

priester versmaadt, Christus zelven versmaadt. De eerbiedwaardige zuster Maria van Ognies, doordrongen van eerbied voor de priesterlijke waardigheid, kuste den grond, waarop de priester de H. Mis had gelezen.

2. Die hooge waardigheid nu van den priester, vindt haren grond in de verhevene bediening, welke hij uitoefent. De priesters zijn Gods uitverkorenen; zij zijn hier op aarde belast met al de zaken en belangen der Godheid. De H. Ambrosius noemt de priesterlijke bediening een goddelijk ambt, want de priester is de dienaar van God; zijne bestemming is openbaar zaakgelastigde der gansche Kerk te zijn, ten einde God den Heer te eeren en voor al de geloovigen, den schat der genaden te openen. De geheele Kerk kan aan God zoo veel eer niet geven, noch van den hemel zoo veel gunsten verwerven, als één priester, wanneer hij eene enkele H. Mis opdraagt; immers de Kerk zou zonder den priester aan God geen verhevener offer kunnen brengen, dan dat van het leven aller menschen; maar wat is dit alles in vergelijking met de offerande van het leven van Jezus Christus, offerande van eene oneindige waarde? Wat zijn alle menschen voor God; wat anders dan een weinig stof? De priester derhalve, wanneer hij eene H. Mis opdraagt, geeft aan God, met Hem Jezus Christus te slachtofferen, oneindig meer eer, dan hem alle menschen zouden geven, wanneer zij zelfs door hunnen dood, Hem het offer huns

levens brachten. Ja, ik zeg nog meer, door eene enkele H. Mis bezorgt de priester aan God meer glorie, dan alle Engelen en Heiligen met de allerheiligste Maagd Maria ooit gedaan hebben en immer zullen doen, omdat zij aan God geene oneindige eer kunnen geven, gelijk de priester doet, zoo dikwijls hij aan het altaar het Goddelijk Lam slachtoffert.

3. De priester offert daarenboven, door het opdragen der H. Mis, aan God eene waardige schatting van dankbaarheid voor al de gunsten, welke Hij ooit, zelfs aan de Heiligen in den hemel, verleend heeft; deze waardige schatting van dankbaarheid kunnen alle Heiligen te zamen hem niet aanbieden; waaruit volgt, dat ook te dezen opzichte de waardigheid des priesters alle andere waardigheden, zelfs die van den hemel niet uitgezonderd, overtreft. Daarbij komt nog, dat de priester een zaakgelastigde is, die door het heelal wordt afgezonden, om als tusschenspreker bij God de genaden voor alle schepselen af te smeeken.

4. Jezus is gestorven om het bestaan aan den priester te geven. Inderdaad, de dood van den Verlosser was niet volstrekt noodig om de wereld zalig te maken; één bloeddruppel, één traan, één gebed door Hem gestort, zou voldoende geweest zijn voor de zaligheid der menschen, omdat die bloeddruppel, die traan, dat gebed, als zijnde van eene oneindige waarde, voldoende was om, niet slechts éene, maar duizenden werelden te verlossen. Doch

het was noodzakelijk, dat Christus stierf, om den priester het aanzijn te geven; hoe anders toch kon het Offerlam aanwezig zijn, hetwelk de priesters thans in de nieuwe wet opdragen; dat Lam, hetwelk geheel en al heilig en vlekkeloos in zich zelf, voldoende is, om God op eene Zijner Godheid waardige wijze te eeren? Het leven aller menschen en aller Engelen zoude dus niet toereikend zijn, om aan God de oneindige eer te bewijzen, welke de priester hem geeft, wanneer hij éene H. Mis opdraagt.

5. De waardigheid van den priester kan ook nog berekend worden naar de macht, welke hij uitoefent, zoo op het wezenlijke als op het mystieke lichaam van Jezus Christus. Wat het wezenlijk lichaam betreft, dit leert ons 't geloof, dat op het oogenblik als de priester onder de H. Mis de woorden der consecratie uitspreekt, het vleesch geworden Woord zich verplicht heeft te gehoorzamen, en onder de sacramenteele gedaanten in diens handen werkelijk te verschijnen. Verbazing treft ons, wanneer wij lezen, dat God eertijds aan Jozua gehoorzaamde, zoodat de zon op de stem eens menschen bewegingloos stond. Maar hier is een grooter wonder: de priester spreekt slechts de woorden: „Dit is mijn lichaam”, en oogenblikkelijk gehoorzaamt God zelf en daalt neder op het altaar; overal waar de priester Hem roept, en zoo dikwijls hij Hem roept, stelt Hij zich tusschen zijne handen, al ware die priester

zelfs zijn vijand. En eenmaal op zijne stem nedergedaald, blijft Hij geheel tot beschikking van den priester; deze draagt Hem van de eene plaats naar de andere, waar hij het goedvindt; het staat hem vrij, indien hij het verlangt, Hem in het tabernakel op te sluiten, of op het altaar uit te stellen, of zelfs buiten de kerk te dragen; hij kan even vrij zich zelve met zijnen God voeden of Hem aan anderen tot spijs geven.

6. Wat nu het mystiek lichaam van Jezus Christus betreft, dat namelijk uit alle geloovigen bestaat, hierop heeft de priester de macht der sleutelen, dat is, hij kan den zondaar aan de hel ontrukken, hem den hemel openen en van een slaaf des duivels in een kind van God veranderen. En God zelf is verplicht zich aan het oordeel des priesters te houden, de vergiffenis te weigeren of toe te staan, naar dat de priester de ontbinding weigert of geeft, ingeval de boeteling die waardig is. De uitspraak des priesters gaat vooraf, zegt de H. Petrus Damianus, en God gewaardigt zich deze te onderteekenen. De priesters zijn dus de uitdeelers der goddelijke genaden; zij hebben eene gemeenschappelijke zaak met God, zij zijn de eer en de kolommen der Kerk; zij zijn de poorten en tegelijk de portiers des hemels.

7. De waardigheid van den priester is derhalve de edelste van alle geschapen waardigheden. Zij overtreft, zegt de H. Bernardus, al

de waardigheden der koningen, ja zelfs die der Engelen. Ook hebben vele godvruchtige koningen met recht hunnen roem er in gesteld de priesters te eeren. Ziet, zegt de H. Chrysostomus, hoe bereidwillig zij voor de priesters de knieën buigen, hun de hand kussen en met neergebogen hoofd den zegen ontvangen. De H. Martinus, aan tafel van den keizer Maximinus genoodigd, bood de eer van den beker eerst aan zijnen kapelaan en vervolgens aan den Keizer. Constantius de Groote verkoos in de Kerkvergadering van Nicea de laatste plaats achter de priesters, en op een minder verheven zetel, en nog wilde hij zich niet nederzetten zonder hunne vergunning.

8. De waardigheid des priesters overtreft zelfs die der Engelen, volgens de leer van den H. Thomas. De Engelen eerbiedigen het Priesterambt. Alle Engelen immers te zamen kunnen niet éene enkele zonde vergeven. De Engelenbewaarders kunnen wel de zielen bewaken, die hun zijn toevertrouwd en daarom, indien die zielen zich in staat van doodzonde bevinden, dan wekken zij ze op, om zich tot de priesters te vervoegeu, wachtende tot dat dezen het ontbindend vonnis der vergeving mogen uitspreken.

De H. Franciscus van Sales, bisschop van Geneve, had eens de priesterwijding aan eenen braven geestelijke toegediend; op het oogenblik dat deze de deur zou uitgaan, ziet hem de bisschop in eens stil staan, en evenals wisselde hij

eenige woorden met een anderen, scheen het hem, als of aan den nieuwen priester plaats werd gemaakt. Hij ondervroeg daarover den pas gewijde, en deze antwoordde, dat de Heer hem de gunst had gedaan, zijnen Engelbe-waarder aan zijne oogen zichtbaar te maken; dat deze tot hiertoe altijd aan zijne rechter hand, en vóór hem was uitgegaan, maar dat, nu hij priester was, deze zich aan zijne linker hand hield, en weigerde hem vóór te gaan; dat hij daarom bij het uitgaan was blijven staan, als in een heilig geschil met zijnen Engel verkeerende.

De H. Franciscus van Assisen was gewoon te zeggen: „Indien ik een Engel uit den hemel en tegelijk een priester zag, zou ik eerst de knie voor den priester en daarna voor den Engel buigen”.

9. Wat zal ik nog hierbij voegen? De macht van den priester overtreft zelfs in zekeren zin die van de Moeder Gods. Maria kan zeker bidden voor eene ziel, en door hare gebeden alles, wat zij wil, verkrijgen; maar zij kan geene enkele zonde, hoe gering ook, rechtstreeks vergeven. Maria heeft Jezus Christus maar eenmaal in haar moederschoot ontvangen; maar de priester ontvangt Hem zoo dikwijls als hij het H. Misoffer opdraagt.

10. Uit al het voorgaande zien wij genoeg, hoe groot de waardigheid van den priester is: hoe grooter echter deze waardigheid is, des te meer moet hij voor haar schrikken, en zich

wel wachten vermetel het priesterschap te aanvaarden, zonder van God hiertoe geroepen te zijn.

De H. Cyprianus zeide, dat zij, die waarlijk den geest Gods bezaten, met schrik en huivering de priesterwijding ontvingen. De H. Epiphanius zegt, dat hij schier niemand konde vinden, die zich priester wilde laten wijden. Vele Heiligen verborgen zich uit diep gevoel van nederigheid, en namen de vlucht, wanneer zij de heilige wijdingen moesten ontvangen. Oudtijds werden er onder de monniken, die zoo streng leefden, weinige priesters gevonden, en naar het priesterschap te dingen werd als verwaandheid door hen aangezien.

11. Jezus Christus had bij zijne komst op aarde geen ander doel, dan het vuur der goddelijke liefde te ontsteken; dit moet dan ook de priester doen; hij moet zijn leven lang en uit al zijn krachten arbeiden, om God door de menschen te doen beminnen. „Ik heb u gekozen”, zegt de Heer, „en u van de overige menschen afgescheiden, opdat gij alleen voor mij zoudt wezen: dat is, geheel bezig met mijnen lof, met mijnen dienst, om de hoofden te zijn van mijn volk, de geleiders van mijne schapen”. De priesters zijn wezenlijk de afgezanten van God, zij zijn zijne medehelpers en werken met Hem aan de zaligheid der zielen: daarom moeten zij bezield zijn met eenen brandenden ijver voor de glorie van God en voor het zieleheil; zij moeten alle mogelijke zorg

aanwenden, om het heilig Misoffer met de grootste zuiverheid des harten op te dragen, ten einde aldus in de harten der menschen op hunne beurt het vuur der goddelijke liefde al meer en meer te kunnen ontsteken.

Dus van alle levensstanden, welke op aarde zijn, is de priesterstand de edelste, de verhevenste, de stand bij uitmuntendheid, uithoofde der hoog verheven einden, waartoe hij ingesteld is. En welke zijn die einden? Voornamelijk het H. Misoffer op te dragen, de eer van God in alles te bevorderen, voor het zieleheil te werken, en aldus het werk der verlossing, dat Christus zelf op aarde is komen voltrekken, voort te zetten. Ziedaar het doel, waartoe Christus zelf de priesters in deze wereld heeft aangesteld; ziedaar de reden, waarom zij niet meer aan zich zelve, maar alleen aan God toebehooren.

§ 4. *De ceremoniën der H. Mis.*

1. Eindelijk erkent men de hooge voortreffelijkheid der H. Mis uit de menigvuldige zaken, welke voor iedere Mis noodig zijn, alsmede uit nare ceremoniën.

Tot het Mis lezen wordt gevorderd: 1. Een gewijde priester, die den persoon van Jezus Christus moet vervangen; 2. Een geconsacreerd altaar, dat in alle kapellen en kerken zich in de hoogte moet verheffen, dewijl het den berg van Calvarië beteekent, waarop het

onschuldig Lam, Jezus Christus, is geslacht-offerd en op het kruis is verheven geworden; 3. De priesterlijke kleederen, namelijk de amict of het schouderkleed, waarmede de priester zijnen hals bedekt, den linnen doek beteekenende, waarmede de Joden Christus' aangezicht in het huis van Caïphas bedekt hebben; 4. De albe of lange witte tabbaard beteekent het kleed, waarmede Jezus Christus in het huis van Herodes spotswijze is gekleed geworden; 5. De singel of kleine gordel om dit kleed duidt de koorden aan waarmede Jezus Christus door de Joden is gevangen genomen en gebonden weggesleurd; 6. De manipel, dien de priester aan zijnen linker arm draagt, is de band waarmede Christus aan de geeselszuil gebonden werd; 7. De stoel, welke de priester kruiswijze over de borst draagt, beteekent de koorden of het kruis, waarmede Christus' schouders na zijne veroordeeling beladen werden; 8. Het casuivel of misgewaad beduidt het purperen kleed, waarmede Christus bij zijne kroning spotswijze bekleed werd; 9. Het kruis op het misgewaad beteekent het kruis van Calvariën; 10. De gewijde kelk beteekent het graf van Christus, alsmede den bitteren kelk des lijdens, welke Hij tot den bodem toe moest ledigen; 11. De palla, waarmede de kelk overdekt wordt, beduidt den vierkanten grafsteen; 12. De pateen of het vergulde ronde bordje, dat den kelk bedekt, beteekent het schoteltje, waarop de zal-

ven lagen om het lichaam van Christus te zalven; 13. De corporaal, waar de H. hostie op ligt, den grafdoek waarin het lichaam van Christus werd gewikkeld; 14. Het purificatorium of kelkdoekje beteekent de doeken, waarmede het doode lichaam van Christus van het kruis is afgenomen; 15. Het velum of den doek, die den kelk bedekt, beteekent het voorhangsel of de gordijn van den tempel te Jerusalem, welke bij Jezus' dood van boven tot beneden scheurde. Verder wordt nog tot de Mis gevorderd: wijn, eene hostie, twee waskaarsen, welke Christus, het ware licht der wereld, beduiden, een misboek, drie altaardoeken en een kruisbeeld midden op het altaar. Al deze zaken worden noodzakelijk tot het Misoffer vereischt, en de priester mag geen enkele, dan in geval van nood, verwaarloozen.

Nu zullen wij nog een enkel woord zeggen over de ceremoniën der H. Mis in het algemeen.

2. Het woord Mis wordt afgeleid van het latijnsche woord Missa, van daar ons Nederlandsch Mis, dat zoo veel zeggen wil als gezondene offerande, wijl de priester door zijne handen, als een gezant van Christus, het onbloedige offer tot den Hemelschen Vader opzendt. Zoo noemt de apostel Paulus zich en zijne opvolgers, de priesters, gezanten van Christus.

Maar de priester is ook een afgezant der geloovigen, als hij voor het altaar staat; wijl

hij daar aan den Hemelschen Vader, in den naam van het geheele volk, zijnen Goddelijken Zoon opoffert, en Hem den nood en de belangen van allen voorstelt. Zorgt dus altijd, zoo dikwijls gij de H. Mis bijwoont, eenen vloed van gebeden te storten, die de priester in uwen naam voor Gods troon kan opdragen.

Volgens eene andere meer algemeen aangenomen afleiding, wil het woordje Mis (verkorting van missio) zooveel als heenzending zeggen. Immers, het was eertijds het gebruik, dat bij het eindigen der Mis de diaken met luider stem het volk wegzond. Dit had eigenlijk tweemaal plaats, eerst na het evangelie en de hierbij verbonden prediking. Het was namelijk den nieuwbekeerden, die het H. Doopsel nog niet ontvangen hadden, niet toegestaan, zoo min als den openbaren zondaars, dit tweede deel der H. Mis bij te wonen; men gebod hun voor het offertorium of de offerande de kerk te verlaten, wijl men hen nog niet waardig genoeg erkende, om het H. Offer zelf bij te wonen. Voor het einde der Mis riep de diaken ten tweede maal „Ite missa est”: „Gaat heen, de Mis is uit”, gelijk ook nog heden plaats heeft.

3. Men onderscheidt voor de priesterlijke gewaden vijf kleuren, te weten; wit, rood, groen, violet en zwart. De witte kleur verbeeldt de geestelijke vreugde bij de groote feesten van Christus en zijne Heiligen, alsmede de onschuld en zuiverheid. De roode

verbeeldt ons de liefde van God voor den mensch, als ook de liefde der apostelen en martelaren hunnen God bewezen door hun bloed voor het geloof te vergieten; zij wordt op hunne feestdagen gebruikt. De groene kleur verbeeldt onze hoop op onsterfelijkheid. Het violet is de kleur der ootmoedigheid, der boetvaardigheid en wordt gebruikt in de vasten, den advent en op de vigilie-dagen. De zwarte eindelijk, drukt onze diepe droefheid uit op den sterfdag van onzen Zaligmaker, verder onzen rouw en ons medelijden bij de begrafenissen, weshalve zij op Allerzielendag gebruikt wordt, en bij alle diensten, welke voor de overledenen gehouden worden. Deze priesterlijke kleederen moeten voor hun gebruik op eene bijzondere wijze worden gezegend, waardoor deze voorwerpen aan alle wereldsch gebruik onttrokken, en aan God toegeheiligd worden, tot wiens dienst zij voortaan uitsluitend moeten dienen.

Gaan wij nu over tot de gebeden en ceremoniën in het bijzonder.

§ 5. *De gebeden en ceremoniën bij de H. Mis.*

Ik bemerk dan vooreerst, dat de Mis uit verscheidene deelen bestaat, voornamelijk uit deze drie: de offerande, de consecratie en de nuttiging. Deze drie deelen zijn de voornaamste, en maken eigenlijk het H. Mis-offer uit. Het eerste deel, de offerande, wordt

door de volgende voorbereiding voorafgegaan, waarvan wij het eerst zullen spreken.

Het voetgebed. De priester, aan den voet des altaars gekomen, beklimt het nog niet terstond, maar tot teeken van ootmoed en onderwerping aan God, zich onwaardig erkennende, om eene zoo heilige zaak te verrichten, blijft hij eenige oogenblikken voor den laagsten trap des altaars staan, overdenkende wat hij gaat doen; en met den misdienaar, die hier de plaats van 't volk bekleedt, inzonderheid van de geloovigen, die in de kerk zijn, eenige boetgebeden wisselende, smeekt hij de barmhartigheid Gods af, biddende den 42. psalm, waardoor hij zijn groot verlangen uitdrukt, om het altaar te beklimmen en het heilig Offer aan God op te dragen. Daarna buigt hij zich diep ter aarde, legt zijne zondenbelijdenis af, biddende het confiteor, en slaat tegen zijne borst om barmhartigheid. Ook de geloovigen, in den persoon van den misdienaar, herhalen dit gebed, en de priester roept weer God aan, om barmhartigheid voor zich en het volk. Het altaar beklimmende, kust hij het, op de plaats waar de reliquiën der Heiligen zich in den altaarsteen bevinden, om zijnen eerbied te toonen jegens Christus, door het altaar verbeeldt, en jegens de Heiligen, wier gebeenten hier rusten. Deze gebeden vindt men in alle goede kerkboeken, zoo niet letterlijk, ten minste naar den zin. En hadt gij ook, als gij de H. Mis

bijwoont, geen boek bij de hand, gij zoudt u nog met den priester in het gebed kunnen vereenigen, om God te aanbidden. Vele menschen nochtans gelooven, doch ten onrechte, dat zij aan hunnen plicht te kort schieten, indien zij hun gebed niet uit een boek lezen.

Voor hen, die dikwijls verstrooid zijn, is het gebedenboek van groot nut. Het ware echter te wenschen, dat elk Christen in staat ware, ook zonder boek zich met zijnen Hemelschen Vader te kunnen onderhouden, en het van tijd tot tijd te ontberen. Immers, God vereischt geen welluidende woorden, noch schoone spreekwijzen. Gelijk een arm kind met zijnen vader spreekt, zoo moeten wij door ons hart eenvoudig tot God spreken; en gelijk het kind geen boek noodig heeft, om brood, kleeren en andere zaken aan zijnen vader te vragen, of om hem te danken voor eene ontvangen weldaad, zoo ook hebben wij geen boek noodig, om deze of gene genade van God af te smeeken of om hem te danken. — Dit in het voorbijgaan.

Na het altaar gekust te hebben, begeeft de priester zich naar de rechter zijde, en leest daar als inleiding tot de Mis een klein gebed, gewoonlijk getrokken uit de psalmen betrekkelijk het feest dat gevierd wordt; daarna gaat hij naar het midden van het altaar, alwaar hij met den dienaar het kyrie eleïson bidt; woorden, aan de Grieksche taal ontleend, die zooveel willen zeggen als: „Ontferm U

onzer, o Heer!" Tot negenmaal worden deze woorden herhaald, dat is driemaal ter eere van elken persoon der H. Drievuldigheid.

Nu volgt de schoone lofzang gloria in excelsis, welke in alle gebedenboeken te vinden is. Dit is geen boet- of treurzang, maar een lofzang tot God, gemaakt naar dien, welken de Engelen eens, bij gelegenheid der geboorte van onzen Zaligmaker, gezongen hebben. Het gloria in excelsis is een vreugde- of jubelzang, en wordt dus in den advent, in de vasten, enz. niet gebeden of gezongen.

Dan volgen de gebeden, welke de priester in naam aller aanwezenden verricht, die men daarom ook collecten of verzamelde gebeden noemt. Het is alsof de priester in de kerk eenen rondgang bij al de aanwezigen gedaan had, om hun te vragen welken bijstand, welke genade zij voor hunne zaligheid begeeren, om deze smeekingen vervolgens op het altaar, aan den Hemelschen Vader voor te stellen. Het is Jezus Christus' wil, dat hij om verhooring bidt, zoowel voor zich als voor de zijnen. Hij is hier gelijk aan dien Engel, van wien de H. Joannes spreekt, Ap. 8, die de gebeden der Heiligen in een gouden vat verzamelde, om ze voor den troon des Allerheiligsten op te dragen. Na de gebeden des priesters antwoorden alle omstanders: amen, dat is: „Zoo zij het". Zulks was het gebruik ten tijde van den apostel Paulus; en de heilige martelaar Justinus, in de tweede eeuw, zegt uitdrukkelijk,

dat, zoodra de gebeden geëindigd zijn, al de aanwezigen te gelijk roepen met een vroolijke stem: Amen.

Hierop volgt de epistel, dat is, brief, aldus geheeten, als zijnde meestal een uittreksel uit een brief van den eenen of anderen apostel. Gelijk de Joden eertijds de gewoonte hadden in hunne synagogen een deel der schriften van Mozes of van de profeten te lezen, zoo lazen de eerste Christenen ook in hunne godsdienstvergaderingen bijzonder de zendbrieven der apostelen. Eenige korte gebeden, getrokken uit de H. Schrift, worden nu nog vóór het evangelie gelezen.

Het evangelie is een uittreksel uit het verhaal van een der vier evangelisten, zoo gekozen, dat het betrekking heeft op het feest van den dag. Reeds in de tweede eeuw was het een gebruik in de Kerk, het evangelie bij den godsdienst voor te lezen, hetgeen men dan, gelijk ook nog heden, als een der bijzonderste deelen van voorbereiding tot de H. Mis aanzag. Daarom bidt ook de priester om de reiniging van zijn hart en zijne lippen te bekomen, vooraleer hij de verkondiging dezer heilige leer durft ondernemen.

De epistel wordt nog aan de rechter zijde des altaars gelezen, wjl Christus zich door zijne prediking eerst tot de Joden keerde, die tot daartoe het uitverkoren volk van God waren. Daarna leest men het evangelie aan de linker zijde, omdat, na de verwerping der

synagoog, het evangelie aan de Heidenen verkondigd werd.

Het is om ons in het geloof te versterken, dat wij bij het begin van het evangelie het kruisteecken maken op het voorhoofd, den mond en de borst, ten einde de zalige lessen, welke het bevat, diep in ons geheugen te prenten, ze door onze woorden en werken zorgvuldig te belijden en ze in ons hart altijd te bewaren.

Daarna volgt ook op alle Zon- en Feestdagen terstond na het evangelie het credo of de geloofsbelijdenis, welke door den priester gebeden en door het koor gezongen wordt. Hierdoor drukken de verzamelde geloovigen op eene plechtige wijze hunne gevoelens van geloof, onderwerping en dankbaarheid uit, waarmede zij het heilig woord van het evangelie uit den mond der evangelisten ontvangen, en het ontvangen onderricht aannemen.

Het zingen van het credo had oudtijds nog een ander doel. Tot hier namelijk gaat de algemeene voorbereiding tot de H. Mis, welk deel de boetelingen, zelfs de ongedoopten mochten bijwonen. Daar het kon gebeuren, dat ketters en ongeloovigen intusschen heimelijk waren binnen geslopen, en men bij dat deel, 'twelk eigenlijk de Mis uitmaakt, geen dezer in de kerk duldde, zoo was deze geloofsbelijdenis tevens een herkenningsteeken der geloovigen onder elkander, en een middel om diegenen, die zonder recht in de kerk waren,

te verwijderen. Dit oud gebruik mag nu ook voor ons eene dringende vermaning wezen, dat wij niet dan met een levend geloof en diepe godsvrucht dit verheven Offer mogen bijwonen, dewijl wij anders, ook volgens het oud gebruik, zouden verdienen, bij het begin der Mis, buiten de kerk gedreven te worden.

Wij zijn dan gekomen aan de eigenlijke viering der H. Mis, en wel aan het eerste deel namelijk, de offerande.

Van de offerande tot de consecratie.

Wij willen eerst van de offerande of het offertorium spreken.

De priester vangt wederom aan met het volk te groeten, zeggende: Dominus vobiscum, „De Heer zij met U”; vervolgens vermaant hij de aanwezigen tot het gebed voor de heilige handeling welke hij gaat beginnen, en leest eenige korte verzen uit de H. Schrift, welke in de Hoogmis gezongen worden.

Dit gezang diende eertijds, om de geloovigen op eene behoorlijke wijze bezig te houden, terwijl allen aan het altaar naderden, om daar hunne offerande, bestaande in brood en wijn, af te geven. Immers, het was in de eerste Christentijden het gebruik, dat allen die, onder de H. Mis wilden communiceeren, brood en wijn, soms ook was of andere giften, ten offer brachten. Hetgeen noodzakelijk was voor

de communie des priesters en der geloovigen, werd van dit alles afgezonderd, en het overige diende deels tot onderhoud der geestelijken, tot dekking der kosten van den eeredienst, en deels voor de armen. Doch daar deze giften niet altijd edel genoeg waren, om bij den heiligen dienst gebruikt te worden, vond men later beter, deze offeranden in eene geldgift te veranderen, die elkeen op het altaar nederlegde, of zij werd door eenen persoon opgehaald, en in aller naam afgegeven. Ziedaar tevens den oorsprong van het gebruik, volgens 't welk de geloovigen nog heden ten dage op vele plaatsen onder de Hoogmis en lijkdiensten ten offer gaan, of dat iemand in de kerk rondgaat, om de vrijwillige giften der geloovigen in te zamelen.

Hadden de dienaars des altaars nu het brood en den wijn, welke zij voor de communie der aanwezigen noodzakelijk oordeelden, afgezonderd, dan legde de priester dit alles op het altaar neder, er woorden van zegen over uitsprekende en zijn gebed in naam van alle tegenwoordigen tot God richtende. Deze opdracht der offergaven heeft ook thans plaats, alhoewel de wijn en het brood voor de Mis reeds zijn toebereid; en dit is het, wat men offerande of offertorium noemt. Doch dit mag men nu zoo niet verstaan, alsof het eigenlijk brood en wijn ware, dat wij enkel aan God opofferen, neen, ons offer is Jezus Christus zelf, die slechts onder de consecratie

werkelijk en wezenlijk tegenwoordig komt. In dit deel der H. Mis wordt alles, wat voor het heilig Offer noodzakelijk is, tot den heiligen dienst bestemd en gewijd. Het is dan ook een vereischte, dat allen daarbij tegenwoordig zijn. (Het bijdragen der offergiften werd eertijds zoo hoog geschat, dat men als afwezend beschouwde, al wie hieraan geen deel genomen had, en dat men geene offergiften aannam van hem, dien men niet waardig oordeelde, om tot de H. Communie te naderen.)

Vóór de offerande van den kelk doet de priester een weinig water bij den wijn; dit herinnert ons het water, dat vermengd met Jezus' bloed aan het kruis uit zijne zijde vloeide. Het verbeeldt ons ook de vereeniging der menschheid met de Godheid in Christus, alsook de geestelijke vereeniging der menschen met Jezus Christus, hun opperhoofd, door den band van geloof en liefde.

Thans volgt de wassching der handen. Deze handeling was oorspronkelijk door de omstandigheden geboden, wijl de handen des priesters door het afzonderen der offergiften altijd min of meer besmet raakten; heden is het een zinnebeeld geworden der reiniging, die bijzonder onze ziel van noode heeft, als wij dit heilig Offer aan God willen opdragen.

De priester smeekt nu verder de H. Drie-vuldigheid, genadig aan te nemen het allerheiligste Offer, dat wij opdragen tot gedach-

tenis van het lijden, de verrijzenis en de hemelvaart van Christus, tot eer zijner heilige Moeder en der andere Heiligen, en vermaant de geloovigen nogmaals dringend, hun gebed bij het zijne te voegen, ten einde van God te bekomen, dat dit Offer Hem aangenaam zij. Daarom kust hij eerst het altaar, keert zich vol ootmoedigheid tot het volk, en strekt zijne handen uit, zeggende: *orate fratres*, bidt broeders, opdat mijn offer, dat ook het uwe is, aangenaam worde bij God, den Vader almachtig. Hij keert zich hierbij geheel om, als of hij de geheele kerk wilde doorloopen om de vergaderde geloovigen te smeecken, toch voor hem te bidden; ook antwoordt de dienaar in aller naam: de Heer ontvang het offer uit uwe handen tot lof en verheerlijking van Zijnen naam, en ook tot heil van ons en van geheel Zijne heilige Kerk.

De priester bidt nu met stille stem eenige gebeden, die daarom secreten genoemd worden. Daarna begint de priefatie, dat zooveel wil zeggen als voorrede. En inderdaad is zij niets anders dan een voorbereidingsgebed, eene verheerlijking der Goddelijke Majesteit, welke de priester nitspreekt, onmiddellijk vóór de gebeden van den canon, waaronder de heilige zelfstandigheidsverandering plaats heeft. Hierdoor vermaant de priester de geloovigen, hunne harten hemelwaarts te verheffen, God te danken, en de dienaars antwoorden, dat zulks billijk en rechtvaardig is. Nu volgt de

eigenlijke priefatie, welke slechts weinig verſchilt, naar de feeftdagen en in alle kerkboeken te vinden is; bijzonder zielroerend zijn de gebeden, waarmede de priefter ſluit, zijne ſtem vereenigende met alle hemelsche koren om gezamenlijk het driemaal „heiligh, heiligh, heiligh is de God der Heerscharen” uit te roepen.

Van de conſecratie tot de nuttiging.

Na de priefatie vangen nu de gebeden aan, die tot het tweede en voornaamſte deel der Mis, tot de conſecratie behooren. De priefter verheft dan zijne oogen en handen ten hemel, en in de diepe overtuiging zijner onwaardigheit, om tot de Goddelijke Majefteit te naderen, legt hij zijne gevouwen handen op het altaar, zijne oogen op de aarde gevestigd, en het lichaam diep gebogen. In deze houding begint hij die gebeden, welke de canon of ſtille Mis genoemd worden, en ſchier in alle miſſen dezelfde zijn; daarna bidt hij in ſtilte voor de levenden, het memento der levenden geheeten, en voor alle aanwezigen. Verder noemt hij onder deze heilige handeling de namen der apoſtelen en andere heilige martelaren en dit heeft wederom eene ſchoone beteekenis. In de eerſte Chriſtentijden was het de gewoonte in dit gebed de namen uit te drukken van al degenen, die in eene Chriſtelijke gemeente hun bloed voor het geloof vergoten hadden. Doch dit kon men niet lang

volhouden , aangezien het getal dezer heilige helden te zeer aangroeide ; men bevredigde zich dan , de namen dergenen uit te drukken , die het eerste voor het geloof gestorven waren , en die men in de kerk te Rome , onder de H. Mis placht te noemen.

Tot hieraan heeft de priester met uitgestrekte armen gebeden , nu houdt hij zijne handen over den kelk en de hostie uitgestrekt. Dit is de oude wijs , waarop men iets zegende , en herinnert ons aan eene ceremonie der Joden , welke verplicht waren hunne handen op het offerdier te leggen , vóór zij het slachtofferden. Hierdoor beteekende men , dat de offeraar zeer plichtig was , en tot straf zijner zonden wel zijn bloed en leven zou moeten geven , maar dat hij dit offerdier in zijne plaats aan den Heer opdroeg. De priester beduidt dus door deze uitstrekking der handen over de offergaven , dat alle menschelijke voldoening onbekwaam is , om de beleedigende rechtvaardigheid Gods te voldoen , den Almachtige biddende , dat Hij het vleesch en bloed van Zijnen mensch geworden Zoon , als zoenoffer en voldoeningsprijs voor de zonden der wereld gelieve aan te nemen. De gezegende woorden der consecratie en hunne beteekenis worden elders in dit boek breedvoerig uitgelegd , weshalve wij ze hier stilzwijgend voorbijgaan.

Iets later volgt het memento of de gedachtenis der overledenen. Oorspronkelijk werden onder dit deel der H. Mis de

namen der overledenen, voor welke men wilde bidden, luidop voorgelezen, als eene openbare verklaring, dat deze allen in vrede met de H. Kerk en in de gemeenschap der geloovigen gestorven waren; daarom werden de namen van ketters of andere onwaardige Christenen nooit op deze lijst gesteld.

Daarna bidt de priester met luider stemme het gebed des Heeren of het pater noster, en na een kort gebed eindigt het tweede deel der H. Mis.

Het bellen, dat onder de Mis plaats heeft bij het sanctus, vóór en onder de consecratie en onmiddellijk vóór de communie, dient om de geloovigen opmerkzaam te maken op hetgeen de priester, bijzonder in eene stille Mis, op het altaar verricht. Men belt dan eerstens bij het sanctus, wíjl hier de stille Mis, de canon begint; tweedens, bij het zegenen der offergiften, wíjl een oogenblik daarna de consecratie plaats heeft; derdens, bij de consecratie zelve, om de aanwezigen tot aanbidding van het allerheiligste Sacrament op te wekken; vierdens, vóór het pater noster, bij het eindigen van den canon, en eindelijk vóór de communie van den priester, om de geloovigen te vermanen zich in den geest met den priester te vereenigen, of zich voor te bereiden, om het H. Sacrament te ontvangen. Hierbij zij opgemerkt, dat op de meeste plaatsen de zeer slechte gewoonte heerscht, dat velen bij dit laatste bellen vóór de communie

dadelijk opstaan of gaan nederzitten , zonder na te denken, dat Jezus Christus wezenlijk op het altaar tegenwoordig is en blijft, totdat de priester het H. bloed uit den kelk genuttigd heeft.

Van de communie of de nuttiging.

Na de gebeden , welke onmiddellijk op het pater noster volgen en ter voorbereiding dienen voor de communie , laat de priester een afgebroken gedeelte der H. hostie in den kelk vallen, God biddende, dat het lichaam en bloed van Jezus Christus al degenen , die hetzelfde ontvangen, tot het eeuwig leven moge strekken. De H. Hostie wordt gebroken volgens het voorbeeld van onzen Zaligmaker, toen Hij deze plechtigheid met zijne apostelen in het Laatste Avondmaal vierde , en dit gebruik is van de aposteltijden af altijd onderhouden geworden. Dit breken der H. hostie had ook eertijds eene bijzondere reden. De hostiën namelijk van welke men zich bediende , waren veel grooter dan de onzen ; het waren ongedeeseemde brooden, gelijk die, welke de joden gedurende hunnen paaschtijd gebruikten; ook zijn het slechts ongedeeseemde hostiën, die men nog heden in de latijnsche Kerk hiertoe mag gebruiken. De priester nuttigde alsdan een stukje dezer H. hostie, waarna hij het overige den geloovigen uitdeelde. Alhoewel er geene rechtstreeksche reden meer bestaat, om

dit gebruik te onderhouden, heeft men het nochtans bewaard wegens zijne mystieke beteekenis. Dat de priester een gedeelte der H. hostie in den kelk laat vallen, rust op het gebruik der Oostersche landen, volgens 'twelk het brood eerst in den wijn gedoopt werd, voor het te eten. Doch alles wat men aldus aan de dagelijksche levenswijze ontleend heeft, behoudt nu nog in de H. Mis eene beduidenisvolle zinnebeeldige beteekenis. Tot in de twaalfde eeuw gebruikte men bij het H. Misoffer zeer groote hostiën; zij werden op het altaar geplaatst in grootere schotels en men brak ze in menigvuldige stukken, om ze aan de geloovigen in de H. communie uit te deelen. Het is slechts, nadat het gebruik is opgekomen den geloovigen ook buiten de H. Mis de heilige communie uit te reiken, dat men onze kleine hostiën in plaats van die groote heeft beginnen te gebruiken. Toen ook werden deze grootere schotels met de kleine zilveren bordjes, onze hedendaagsche patenen, verwisseld.

Nu volgt het agnus Dei, „Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld”, waarbij de priester tweemaal om ontferming bidt en de derde maal zegt: „Schenk ons den vrede”. De geloovigen hielden zich eertijds niet tevreden met dit gebed uit te spreken, maar allen, die in de H. Mis tegenwoordig waren, ook de priesters, omhelsden elkander, zeggende: „De vrede zij met u”; en dit gebruik wordt

nog hedendaags door de priesters en de dienaars des altaars onderhouden.

Hierna volgen de gebeden voor de communie, en de nuttiging van het allerheiligste lichaam en bloed van onzen Heer Jezus Christus. Onmiddellijk hierna, terwijl hij den kelk zuivert, stort hij zich uit in dankzeggingen voor de weldaden van God ontvangen, of reikt de H. communie uit aan de geloovigen, die zulks verlangen. Ondertusschen zullen de geloovigen, die niet communiceeren, zeer wel doen zich op eene geestelijke wijze met den priester te vereenigen, vurige akten van geloof, hoop, liefde en berouw te verwekken, als ook te verlangen, zoo zuiver te mogen wezen, om werkelijk het H. lichaam en bloed te kunnen nuttigen.

Na de communie bidt hij luid, of zingt in zijnen naam, zoowel als in naam van het volk, een of meerdere gebeden tot dankzegging aan God, voor de genade, die Hij aan het volk gedaan heeft, met hetzelfde de H. Mis te laten bijwonen en aan derzelver vruchten deelachtig te laten worden. Na dit gebed groet de priester nogmaals het volk, en zendt het dan heen met deze woorden: *Ite, missa est*, „Gaat heen, de Mis is geëindigd”. Soms op vastendagen en in den advent, zegt hij in plaats van deze woorden: *Benedicamus Domino*, „Laat ons den Heer prijzen”; dit was eertijds een verzoek tot het volk, om de kerk nog niet te verlaten, wjl men dan nog eenige ge-

beden deed na de H. Mis. Hierop volgt de priesterlijke zegen. De priester heft zijne oogen en handen tot het kruisbeeld op, keert zich tot het volk en zegt: U zegene de almachtige God, Vader, Zoon en H. Geest, waarna hij ten slotte het evangelie van den H. Joannes leest, hetwelk de treffendste toepassingen op de voltrokken plechtigheid bevat.

§ 6. *Over het gebruik der Latijnsche taal.*

Ten slotte nog een woordje over de latijnsche taal, waarin de Mis in de westersche Kerk gelezen wordt. Menigeen zal misschien vragen, waarom doet men dan al deze gebeden niet in de moedertaal? Hebben de apostelen dan ook den eeredienst verricht in eene doode, aan het volk onbekende taal? Het is hiermee gelegen, gelijk met alles, wat de kleeding van den priester betreft. Deze was oorspronkelijk de gewone volksdracht. Afgeschapt door 't verloop des tijds, behield men deze, reeds door het gebruik geheiligde gewaden, nog altijd bij den godsdienst.

Zoo is het ook met de hebreuwsche, grieksche en latijnsche talen; dit waren ten tijde der apostelen de volkstalen, en de zendelingen des Heeren hebben in deze talen den eeredienst verricht en gepredikt. Doch alhoewel deze talen allengs verouderden, heeft de Kerk ze toch altijd voor de gebeden bij den heiligen dienst uitsluitend bijbehouden. Zoo behooren

immers de woorden „Hosanna”, „alleluia”, „amen”, tot de hebreuwsche taal; het „kyrie eleison” tot de grieksche. De H. Kerk verbindt en verwisselt deze woorden in de H. Mis met de latijnsche taal. Het schijnt, dat door eene bijzondere schikking Gods, het opschrift van het kruis in het hebreuwsch, grieksch en latijn was geschreven, om daardoor des te beter de verlossing van alle volkeren door 's Heeren dood te verbeelden. Daarom heeft men ook getracht de geheimzinnige herhaling van het kruisoffer, de H. Mis, in deze drie talen te verrichten.

Dat thans de latijnsche taal juist onze kerktaal is geworden, komt daarvandaan: 1. Dat de geloofsverkondigers, die de meeste volkeren in de leer van Jezus Christus onderwezen hebben, middellijk en onmiddellijk van Rome gekomen zijn; 2. Heeft men dit gebruik bewaard uit eerbied voor zijne oudheid, wijl de Kerk bij den godsdienst die taal wil bewaren, waarvan de oudste geloofsverkondigers zich bediend hebben; 3. Om des te beter onze dankbaarheid uit te drukken jegens onze moeder de Kerk van Rome, die het H. Misoffer in deze taal altijd verricht heeft, en van welke wij de H. Mis met al hare ceremoniën en gebeden ontvangen hebben; 4. Eindelijk, en dit is zonder twijfel de gewichtigste reden: ten einde aldus de eenheid en eensgezindheid van alle katholieke landen in het geloof uit te drukken, en door deze algemeene gelijkvor-

migheid der taal, de eenheid van 't geloof heiliger te bewaren, vooral in zulk eene uiterst gewichtige zaak als het heilig Misoffer is. Daar de geloofsleer vast staat, moet ook de liturgie en dus de taal, waardoor die uitgedrukt wordt, vast staan. Hoe schoon vertoont zich derhalve de eenheid der katholieke Kerk in dit gebruik, volgens hetwelk wij overal, in alle gewesten, niettegenstaande de verscheidenheid der talen, het H. Misoffer altijd in dezelfde taal hooren opdragen, zoodat men zich overal als het ware in zijn eigen vaderland verplaatst ziet, zoodra men eene katholieke kerk binnentreedt. Hoe aanstootelijk zou het wezen, en hoe onwaardig voor zulk een verheven eeredienst, indien wij bij het overschrijden onzer landgrenzen, den priester aan het altaar eene andere taal hoorden spreken!

Ik wil u ten slotte nog eene andere korte uitlegging der H. Mis geven, als de uitdrukking van de voornaamste omstandigheden van het leven onzes Heeren.

De ingang tot het altaar en het herhaald *kyrie* verbeeldt het vurig verlangen der oudvaders naar de komst van den Messias. Het *gloria* herinnert aan den lofzang der Engelen bij de geboorte van onzen Zaligmaker.

Het eerste *Dominus vobiscum*, hoe Christus zich aan de herders, aan den H. Simeon en aan de Koningen van het Oosten openbaarde.

Bij den *epistel* kan men zich het doopsel van den H. Johannes voorstellen, en hoe hij

aan den oever van den Jordaan de boetvaardigheid predikte.

Het *graduale* verbeeldt de openbare boetvaardigheid, waarmede het volk aan die prediking beantwoordde. Het *evangelie* verbeeldt ons Christus in zijne openbare prediking, en het *credo*, hoe eene groote schaar Hem volgde en in Hem geloofde.

Bij het *offertorium* herinnert men zich hoe Christus in zijn gebed zich als een bereidwillig slachtoffer voor der menschen verlossing aan zijnen Hemelschen Vader heeft aangeboden.

Het *sanctus* maakt ons dien plechtigen intocht van Christus in Jerusalem indachtig, toen het volk Hem te gemoet kwam, palmtakken voor zijne voeten werpende en hem met het blijde „Hosanna” begroetende. Bij den *canon* of de *stille Mis* verbeeldt men zich het Laatste Avondmaal, dat Christus met zijne apostelen hield.

De *elevatie* of opheffing van de H. hostie en den kelk verbeelden de kruisiging. Het *pater noster*, de zeven woorden van Christus aan het kruis.

Bij het *agnus Dei* kan men denken aan de onuitsprekelijke droefheid van Maria en den H. Johannes, die bij het kruis tegenwoordig waren.

Bij de *communie* zal men zich de begrafenis, en bij het *Dominus vobiscum* 's Heeren verrijzenis herinneren.

Eindelijk verbeelden het *ite Missa est* en de *zegen* van den priester, de hemelvaart van Christus en de nederdaling van den H. Geest over de apostelen.

Nog ten laatste eene wederlegging betreffende het stipendium.

Dat de priesters voor het opdragen der H. Mis eene kleine schatting of aalmoes kunnen ontvangen, daartegen wordt in de wereld nogal veel gezegd. Hierop antwoord ik. Deze opwerping ware niet zonder reden, indien de zaak zich werkelijk verhiel, zooals men ze voorstelt. Doch elk wel onderwezen Christen weet zeer goed, dat het offer der H. Mis niet gekocht noch verkocht, noch met geld kan of mag betaald worden. De H. Mis is eene geestelijke zaak, die alle wereldlijke oneindig overtreft; en gelijk de priester kosteloos van Christus de macht ontvangen heeft, om voor zijn heil en tot dat der geloovigen het heilig Offer op te dragen, zoo moet hij dit ook kosteloos verrichten. Het zoogenaamde stipendium, of de geldelijke tegemoetkoming, welke de priester ontvangt om de H. Mis te lezen, is geen loon voor hem noch eene betaling voor de H. Mis, maar een geschenk, eene ware aalmoes tot onderhoud van den priester, die, dewijl hij het altaar bedient, ook van het altaar moet leven, volgens den apostel Paulus: „Indien wij u geestelijke (goederen) gezaaid hebben, is het dan iets groots, indien wij uwe lichamelijke goederen maaïen? . . . Weet

gij niet, dat zij, die in het Heiligdom werken, eten van hetgeen des Heiligdoms is, en dat zij, die het altaar bedienen, met het altaar deelen? Zóo heeft ook de Heer voor hen, die het Evangelie verkondigen, verordend, dat zij van het Evangelie zouden leven". (I ad Cor. IX, 11, 13 en 14.)

§ 7. *Van den voornaamsten Priester der H. Mis.*

1. Ofschoon, gelijk wij gezien hebben, het H. Misoffer boven alles verheven is, is er geen betere maatstaf, om daarvan de voortreffelijkheid te erkennen, dan dengenen te betrachten, die dit offer opdraagt. En wie denkt gij is hier de offeraar? Misschien de priester, de bisschop of zelfs de Paus? O neen. Dan is het wellicht een Engel, een heilige of wel de Moeder Gods? Geenszins.

De offeraar is niemand anders dan de priester aller priesteren, de eeniggeboren Zoon Gods, Jezus Christus zelf. Hij is de van God gezalfde priester naar de orde van Melchisedech. Hij alleen deelt het H. Misoffer eene verhevenheid en voortreffelijkheid mede, die alle begrip te boven gaat; Hij maakt het H. Misoffer tot eene goddelijke offerande.

2. Dat Jezus Christus zelf de voornaamste priester is, bewijs ik uit den heiligen Chrysostomus, die aldus spreekt: „Ook nu is dezelfde Christus tegenwoordig, die deze tafel

bereid heeft, ten einde ze ook nu te sieren. Want het is de mensch niet, die oorzaak is, dat de aanwezige offergaven het lichaam en bloed worden van Christus, maar het is Christus zelf, die voor ons is gekruisigd". Wanneer gij dus den priester ziet offeren, zoo meent niet, dat de priester dit doet, maar weet verzekerd, dat de onzichtbare uitgestrekte hand van Christus zelven dit verricht. Met deze woorden toont dan die heilige klaar aan, dat Christus zelf in eigen persoon het voornaamste werk van het H. Misoffer verricht, dat Hij namelijk van den hemel nederdaalt, het brood en den wijn in zijn lichaam en bloed verandert, zich zelf aan God den Vader voor het heil der wereld opdraagt, en als een getrouwe middelaar voor het welzijn des volks bidt. De priesters zijn slechts de dienaars van Christus; zij leenen hem hunnen mond, hunne stem en hunne handen, opdat Christus door hunne medewerking het goddelijke offer volbrengt. Zoo leert ook de kerkvergadering van Trente, sess. 22, cap. 2: „Want eene en dezelfde is de offerande, dezelfde is Hij, die nu offert door het ministerie der priesters, die toen zich zelven aan het kruis heeft opgeofferd, enkel de wijze van offeren is verschillend". Door deze woorden leert ons de H. Kerk, en stelt zij ons voor te gelooven, dat de priesters slechts dienaren zijn van Jezus Christus, en dat Hij zich zelven op het altaar even zoo waarachtig en even zoo krachtig opoffert, als

Hij zich eertijds aan het H. Kruis voor de zaligheid des menschen opgeofferd heeft. O welk eene eer, welk eene onuitsprekelijke genade en weldaad voor ons, dat onze God en Heer, Jezus Christus, zich gewaardigt onze priester, onze middelaar en onze voorspreker te zijn en zich zelve in eigen persoon aan den Hemelschen Vader opdraagt!

3. Thans willen wij overwegen, waarom Christus deze zijne offerande aan geen en aardschen priester als hoofdofferaar heeft willen toevertrouwen. De voorname oorzaak is deze: De offerande moet geheel rein en onbevlekt wezen, volgens de voorzegging van den profeet Malachias: „Op alle plaatsen zal aan mijnen naam geofferd en opgedragen worden eene zuivere offerande”; waarover de kerk aldus spreekt, sess. 22, cap. 1: „En dit is dat reine offer, hetwelk door geene onwaardigheid, noch boosheid der offeraars kan bevlekt worden”. Indien nu de priesters de voornaamste offeraars waren, zoude wellicht het H. Misoffer soms bevlekt of onzuiver kunnen worden, en men zoude ten minste kunnen twijfelen of er een welgevallig sacrifice aan den hoogsten God werd opgedragen. Daarom heeft God gewild, dat zijn allerheiligste Zoon den naam en het priesterambt voor zich zelve behouden zoude, volgens zijne eigene woorden, ps. 209: „Gij zijt priester in eeuwigheid, volgens de orde van Melchisedech”. Ofschoon nu de priesters de

H. Mis lezen , daarom zijn zij toch niet de voornaamste offeraars , maar slechts dienaars dezer offerande ; en gelijk een dienaar , als hij van zijnen heer een goudstuk ontvangt , om het bij eene pelgrimage te offeren , het niet kan bevleken , ofschoon hij deze offerande doen zou in staat van doodzonde , evenmin kunnen ook de priesters het hooge Misoffer , hetwelk zij in den naam van Christus opofferen , bevleken , al waren zij zelfs in staat van doodzonde.

4. Waarom heeft dan Christus geen Engel , geen Heilige , of zelfs niet zijne allerzuiverste Moeder Maria , het H. Misoffer willen toevertrouwen , vermits deze laatste toch gansch heilig en vol genade is , en deze reine offerande in het minste toch niet zoude bevlekt geweest zijn , maar op de voortreffelijkste wijze zoude zijn opgedragen ? Want , o mijn God ! hoe heilig zoude zulk eene Mis zijn , wanneer zij door eenen H. Petrus of Paulus , door eenen Engel of Cherubijn ware opgeofferd ! Gewis zouden hunne harten door de goddelijke liefde ontstoken worden . Wanneer dit bij de Mis eens Engels zou geschieden , wat zoude het dan wel wezen indien de Moeder Gods zelve haren eenigen Zoon op het altaar zoude opofferen . O hoe krachtig , hoe indrukwekkend , hoe heilig zoude zulk een Misoffer niet wezen !

5. Hoe heilig zulk een Misoffer ook zou wezen , nochtans ware het den oneindig heiligen

God nog niet heilig genoeg, dewijl Hem een offer betaamt, hetwelk aan zijne oneindige goddelijke majesteit volkomen beantwoordt. Daarom heeft Christus het allerheiligste Misoffer geen en Engel, geen en Heiligen, veel minder eenen zondigen mensch willen noch kunnen toevertrouwen, als zijnde daarvan de eigenlijke en eenige offeraar; maar Hij heeft het zich zelven voorbehouden, opdat Hij dagelijks aan zijnen almachtigen Vader, tot heil zijner beminde geloovigen, een met de goddelijke majesteit evenredig offer konde opdragen, om hetzelve op zulk eene oneindige, onbegrijpelijke en krachtige wijze te offeren, dat het aan de allerheiligste Drievuldigheid tot bijzonder welgevallen strekken moge.

6. Hieruit volgt nu, dat iedere Mis van eene ondoorgrondelijke waarde is, en van Christus zelven met zulk eene volkomenheid geofferd wordt, dat dit alle menschelijk verstand verre te boven gaat. Dit heeft Christus zelf aan de H. Mechtildis veropenbaard, lib., 2., cap 31.: „Ik alleen weet en versta op eene volkomene wijze, hoe ik mij dagelijks op het altaar voor het heil der geloovigen opoffer, hetwelk nog Cherubijnen, noch Seraphijnen, noch alle hemelsche krachten volledig begrijpen kunnen”. O mijn God! hoe voortreffelijk, hoe onschatbaar moet dan niet die opoffering van Christus in de Mis wezen, dewijl de hemelsche Geesten zelven hiervan de ondoorgrondelijke diepte niet kunnen begrijpen! O mijn lieve

Jezus! welk onpeilbaar geheim van grootheid moet dan deze uwe offerande niet wezen, daar Gij zelf getuigt, dat Gij alleen door uwe goddelijke wijsheid en verstand dezelve volkomen begrijpt! O, hoe gelukkig is dan de mensch, die de H. Mis bijwoont en daardoor op zekere wijze verdient, dat Gij zelfs deze ondoorgrondelijke, allerkrachtigste en allerheilzaamste offerande voor hem verricht!

7. Geliefde lezer, prent toch deze woorden diep in uw geheugen, en overweeg wel bij u zelve, van hoe groot nut u het mis-hooren is, dewijl Jezus Christus zelf zich onder dezelve voor u opoffert, zich als middelaar stelt tusschen de goddelijke rechtvaardigheid en uwe ongerechtigheden, en hierdoor de rechtvaardige wraak, welke gij dagelijks door uwe zonden verdient, geheel kunt ontgaan. O als gij dit wel begreep, hoe hoog zoudt gij de H. Mis niet schatten, hoe aandachtig ze hooren en hoe ongaarne zoudt gij u van dezelve onthouden. Ja, gij zoudt immers liever aan uwe tijdelijke goederen schade lijden, dan met verzuim der H. Mis aan uwe ziel zulk eene groote schade toe te voegen. Dit hebben de eerste Christenen gedaan, welke zulk eenen ijver voor de H. Mis aan den dag legden, dat zij liever verkozen te sterven dan het heilig Misoffer te verzuimen. Hiervan deelt ons de geleerde Baronius, een voornaam kerkelijk geschiedschrijver, de volgende zeer geloofwaardige geschiedenis mede van het jaar 306.

VOORBEELD.

In de stad Aluta in Afrika, waar alle christelijke kerken reeds verwoest waren, waren vele mannen en vrouwen tegen het bevel des keizers Galerius in een afzonderlijk huis de H. Mis komen bijwonen, maar door de Heidenen opgespeurd, werden zij aan de rechters op de openbare markt voorgesteld. Daar werd het missaal met andere boeken, welke de Heidenen aan de Christenen ontnomen hadden, onder de grootste beschimpingen in het vuur geworpen, maar God zond eenen onvoorziene plasregen, die het vuur uitdoofde, en het missaal voor den brand bewaarde. Hierover verschrok de rechter zoodanig, dat hij de gevangenen, 34 mans- en 17 vrouwspersonen, naar den keizer te Carthago zond. Dit vernamen ze met groote vreugde en zij zongen onophoudelijk psalmen en lofzangen. Als zij den keizer werden voorgesteld, sprak een officier tot hem: Deze boosaardige Christenen, o keizer, hebben wij in de stad Aluta in een huis betrapt, terwijl zij, tegen uw verbod, hunnen valschen godsdienst bijwoonden. Dadelijk liet de keizer een hunner ontkleeden, op de pijnbank uitstrekken en met scherpe haken verscheuren. Inmiddels riep een der Christenen, genaamd Telica, met heldere stem uit; O tiran! waarom pijnigt gij dezen alleen, wij allen zijn Christenen en hebben te zamen met hem de H. Mis gehoord. Toen liet de

rechter ook dezen ontblooten en naast den anderen ophangen, zeggende: Wie is het hoofd geweest uwer vergadering? Hij antwoordde: De Priester Saturninus, en wij allen te zamen; gij echter, o booswicht! gij handelt tegen alle recht met ons aldus te pijnigen; wij zijn toch geene moordenaars noch roovers, en hebben niets onrechtvaardigs begaan. Maar de rechter sprak: gij hadt onze bevelen in acht moeten nemen en uwen valschen godsdienst moeten verlaten. Telica antwoordde: Ik ken geen ander bevel dan dat van mijnen God, voor wien ook ik bereid ben te sterven. Toen beval de keizer de martelaars los te maken, en zonder spijs of drank in den kerker te brengen. Daarna trad de broeder van de H. Victoria te voorschijn en beschuldigde eenen zekeren raadsheer, met name Dativus, zijne zuster Victoria naar de Mis geleid te hebben. Maar deze heilige zeide: Ik heb mij, door niemand begeleid, vrijwillig in het huis begeven, om Mis te hooren; want ik ben Christin en schuldig van aan 't gebod van Christus te gehoorzamen. Haar broeder sprak tot haar: Gij spreekt als eene zinnelooze. Maar zij antwoordde: Neen, ik ben Christin, ik erken u niet voor mijn broeder, deze alleen zijn mijne broeders en zusters, die voor Christus willen lijden. Daarop zeide de keizer: Red u toch en volg den raad van uwen broeder. Maar zij hernam: Ik zal van mijne broeders en zusters niet afwijken, want ik beken u,

dat ik met hen de Mis heb gehoord en het hoogwaardig Sacrament ontvangen heb. Toen beval de rechter haar in de gevangenis te brengen, en alle middelen aan te wenden, om haar van 't geloof afvallig te maken, want zij was van eene uitmuntende schoonheid en van de voornaamste familie der stad, en toen hare ouders haars ondanks haar wilden uithuwen, was zij uit het venster gesprongen, om zich door den priester Saturninus onder de Godgewijde maagden te laten opnemen.

Toen wendde zich de booswicht tot den priester Saturninus, wien hij dezelfde verwijtingen deed. Doch deze antwoordde, dat hij zelf de Mis gelezen had en ze niet durfde achterlaten. Nu liet de keizer vol woede ook dien priester ontkleeden, zijn lichaam met ijzeren haken zoo lang verscheuren tot de ingewanden zichtbaar werden, en deed hem na die vreeselijke foltering en in de gevangenis werpen.

Eindelijk liet de keizer zich den H. Emericus voorstellen, die zijn huis tot het mislezen had afgestaan. Deze antwoordde wederom als de vorigen, dat hij zonder de H. Mis niet kon leven, en onderging hetzelfde lot.

Toen sprak de keizer tot de overigen: Ik hoop dat gij u aan deze ellendigen zult spiegelen. Maar allen antwoordden tegelijk: „Wij zijn Christenen en wij zullen de wet van Christus volbrengen, al moesten we ook ons bloed storten". Op deze wijze bracht de woedende rechter den geheelen dag door met de

martelaars te pijnigen; zij die nog adem konden scheppen, liet hij in de gevangenis werpen, waar allen van honger en dorst omkwamen.

Deze geschiedenis uit de oude gerechts-processen getrokken, bewijst klaarblijkelijk, dat de H. Mis in de eerste tijden van het Christendom gelezen en door de geloovigen bijgewoond is geworden. Vanwaar die groote ijver dezer martelaars? Dewijl zij de hooge voortreffelijkheid der H. Mis erkenden, en gaarne aan hare vruchten wenschten deelachtig te worden. Welk eene schande voor onze hedendaagsche Christenen!

§ 8. *Welk eene kostbare gaaf in de H. Mis wordt opgeofferd.*

1. Die gave moet voorzeker zeer kostbaar en waardig wezen, om aan den allerhoogsten God te worden opgeofferd. Want hoe grooter en voortreffelijker de persoon is, die ze ontvangt, zoo veel te kostbaarder moet ook deze gaaf zijn. Nu is de almachtige God van zulk eene oneindige majesteit, dat hemel en aarde als een niet zijn voor Zijn goddelijk aanschijn; zooals we dan ook lezen in de H. Schrift: Gelijk een druppel van den morgendauw, zoo is de gansche wereld voor U. Is dit zoo, wat zal men dan in de wereld waardig genoeg vinden, om aan Hem te worden opgeofferd? Wat zal dan Christus buiten God in den ganschen hemel vinden, heilig genoeg om de H.

Drievuldigheid als eene waardige en welgevallige offerande te kunnen opgedragen worden? In den hemel en op aarde vindt hij slechts eene zaak hiertoe waardig, namelijk Zijn allerheiligste, onbevleete hoog gezegende menschheid; dat is: Zijn heilig lichaam, zijn rozenkleurig bloed, en zijne gebenedijde ziel; want dit is het allerkostbaarste, wat ooit uit de hand van den almachtigen Schepper is voortgekomen. God heeft immers aan deze allerheiligste menschheid zoo vele en zulke groote genaden, rijkdommen, deugden en wijsheid medegedeeld, dat Hij haar niets grooters had kunnen geven, en deze menschheid ook niets grooters had kunnen bevatten. Alhoewel de Moeder Gods van eene onschatbare schoonheid en heiligheid is, is zij nochtans, met de gezegende menschheid van Christus vergeleken, niet hooger te schatten dan een brandende fakkel bij de hitte en het licht der zon. Wegens deze hooge voortreffelijkheid, wordt de menschheid van Christus niet alleen door de vrome Christenen op aarde, maar ook door de H. Engelen in den hemel geëerd en aangebeden; vermits de hooge genaden en deugden welke Hem alleen, als het voornaamste hoofd van het menschelijk geslacht, in zulke groote mate zijn medegedeeld, alles overtreffen, wat ooit aan een schepsel dezer aarde medegedeeld is.

2. God heeft bij de schepping der Engelen dezen vele onschatbare en ontelbare volmaakt-

heden medegedeeld, ook heeft Hij, uit loutere goedheid, aan vele Heiligen groote genaden en deugden geschonken; maar boven allen is de H. Maagd Maria, zoowel bij hare ontvan-genis als in haar leven, met vele onbegrijpe-lijke genaden, voorrechten en volmaaktheden begunstigd geworden. Al deze genaden te za-men genomen, heeft de H. Geest echter bij het scheppen der menschheid van Christus aan haar medegedeeld, behalve nog vele andere onpeilbare gaven en voorrechten. Oordeelt nu, hoe ondoorgrondelijk, hoe edel, hoe schoon, hoe lieflijk en hoogwaardig de menschheid van Christus moet wezen, die zulk eene on-begrijpelijke zee van alle volmaaktheden in zich besluit.

Deze zijne hoogwaardige menschheid nu is dat eenige dierbare offer, hetwelk de aller-heiligste Priester, de eeniggeboren Zoon Gods, Jezus Christus, aan de alleraanbiddelijkste Drievuldigheid, dagelijks, in ieder Misoffer, op de allerzuiverste wijze aanbiedt en opdraagt. Ja, hij offert deze niet alleen, maar te gelijk met haar al datgene, wat deze allerheiligste menschheid, tot grootere eer en glorie der H. Drievuldigheid, op aarde gedurende 33 jaren, met de hartelijkste liefde gedaan, en met de grootste smarten geleden heeft; na-melijk al zijn vasten, waken, bidden en pre-diken; al zijne ontberingen, zijne vervolgin-gen, bespottingen en smarten, zijne geeseling en kroning, al zijne wonden, pijnen en tor-

menten, al zijne bloedige tranen, zijne zweetdruppels, zijn doodzweet; ja, dit alles stelt Jezus Christus in alle Missen aan de H. Drievuldigheid voor oogen, en offert het Haar op dezelfde krachtige wijze als Hij het gedurende zijn leven op aarde deed.

3. Bij dit alles evenwel dient zeer bijzonderlijk aangemerkt te worden, dat Christus niet alleen zijne H. menschheid opoffert, maar tegelijk zijne menschheid vereenigt met de Godheid. Want, ofschoon in het goddelijk Misoffer eigenlijk niet de Godheid, maar de menschheid van Christus aan de H. Drievuldigheid wordt opgeofferd, wordt nochtans deze met die oneindige volmaaktheid opgeofferd, welke zij door die persoonlijke vereeniging met de Godheid ontvangen heeft. Wegens deze vereeniging is Christus' menschheid vergoddelijkt, met oneindige goddelijke schatten verrijkt, en van oneindige waardigheid geworden. Hieruit ziet gij, welke allerkostbaarste offerande onze Heiland, Jezus Christus, in alle Missen opdraagt.

4. Eindelijk is nog op te merken, dat Christus zijne menschheid niet opdraagt met dien schitterenden glans zijner goddelijke majesteit, zoo als Hij voor 't oog zijner Heiligen heerlijk gezeten is aan de rechter hand zijns Vaders. Want in den hemel is deze menschheid zoo heerlijk en vol majesteit, dat de Engelen hierover sidderen en beven. Maar op het altaar is ze zoo klein en gering, dat diezelfde

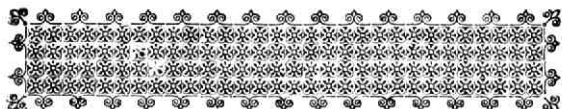
Engelen zich hierover niet genoeg kunnen verwonderen. Hier toch schuilt Zijne Goddelijke Majesteit weg onder de gedaante eener kleine hostie, waaronder Hij den glans zijner heerlijkheid verbergt voor onze sterfelijke oogen, te zwak voorwaar om die verpletterende glorie te kunnen aanschouwen.

Ach, wie zou de gedachten der H. Drie-vuldigheid kunnen doorgronden, wanneer zij die hoogwaardige menschheid van Christus onder zulk eene nietige gedaante aanschouwt, en, indien ik zoo mag spreken, als een verachtelijk wormpje aan hare voeten ziet liggen! O welk eene bijzondere eer vloeit hieruit den Hemelschen Vader toe, wanneer Hij zijnen Zoon, Jezus Christus, in den nederigen staat aanschouwt, en erkent, dat Hij dit alles tot zijne glorie verricht! O welk eene onschatbare kracht en voortreffelijkheid ontleent hieraan het H. Misoffer, waarin deze groote goddelijke geheimen volbracht worden! O welk een troost en geluk voor het ellendig menscdom, voor hetwelk zulke uitnemende wonderen geschieden! O welk een troost, welke verkwikking voor de arme zielen is het vagevuur, voor wie zulke heilzame Missen worden opgedragen.

5. Wij zullen ons dus beijveren onzen Heiland, Jezus Christus, op de hartelijkste wijze te bedanken, daar Hij voor ons, arme zondaars, dat zoo krachtig en heilig Misoffer heeft ingesteld, en Hij zich zelve door zich

zelve aan de H. Drievuldigheid alle uren van den dag opoffert; wij zullen Hem onze erkentenis betoonen voor die krachtige wapens, welke Hij ons gegeven heeft, om de goddelijke genade en ontfermingen meer en meer door het H. Misoffer te kunnen verwerven.

DERDE HOOFDSTUK.

**Van de Geheimen, die in de H. Mis
begrepen zijn.**

1. Daar ik van de allerhoogste en menigvuldige geheimen van het hoogheilig Misoffer moet spreken, ben ik genoodzaakt met den grooten profeet David voor de geheele wereld uit te roepen ps. XLV, 9: „Komt en ziet des Heeren werken, welke wonderen Hij gewerkt heeft op aarde”. Wel is waar, vele mirakelen, heeft Christus, op deze aarde gedaan, maar onder die allen, is er geen grooter, geen voortreffelijker, dan de instelling van het hoogwaardig Misoffer op het Laatste Avondmaal. Dit is het kort begrip van alle wonderen Gods, een mirakel zoo vol geheimen, dat de H. Bonaventura heeft durven zeggen: „De H. Mis is op hare wijze zoo vol van geheimen, als de zee vol van druppels, de lucht vol van stofjes, het firmament vol van sterren, en de hemel vol van Engelen is”; want in haar geschieden dagelijks zoo vele geheimen, dat ik niet weet of de almachtige hand des Allerhoogsten ooit iets voortreffelijks heeft uitgewerkt.

2. O wondervolle en schier ongeloofelijke

woorden! Zou het dan waar wezen, dat het hoogwaardig Misoffer zoo vele geheimen bevat, dat het door geen getal kan afgemeten worden. De vermaarde godgeleerde P. Sanchez, stemt met den H. Bonaventura overeen, zeggende: „In de H. Mis ontvangen wij zulke waarachtige en wonderbare schatten, zulke kostbare, hemelsche gaven, zoo vele goederen voor het tegenwoordig leven, en zulk eene zekere hoop voor het toekomende, dat wij, om dit alles te gelooven, de gaaf van het bovennatuurlijk geloof noodig hebben”. En als ons God dit niet mededeelde zouden wij nooit kunnen gelooven van welk groot nut de H. Mis voor ons is. „Want”, vervolgt deze geleerde schrijver, „gelijk gij uit de zee altijd genoeg water kunt putten, zonder dat ze vermindert, zoo kunt gij 't ook met de H. Mis doen. Want hare onmetelijkheid is zoo groot, dat zij niet slechts nimmer uitgeput, maar ook niet in 't geringste kan verminderd worden.”

82. 3. Wij lezen in het leven van den H. Joannes van Facundo, van de orde der Augustijnen, dat deze vrome priester zoo langzaam de H. Mis las, dat niemand meer ze wilde dienen.

Hij maakte zijnen overste, de reden van zijn langzaam lezen bekend, op voorwaarde deze niemand mede te deelen.

Later verzocht de overste Joannes het geheim aan eenen vertrouwden pater te mogen

mededeelen. Na bekomen verlof zeide de overste: „Geloof mij gewis, dat de H. priester daarom zoo langzaam de Mis leest, wijl God hem met hare grootste geheimen bekend maakt, geheimen zoo groot, dat geen menschelijk verstand ze ooit zal kunnen bevatten. Hij heeft mij hiervan zulke dingen verhaald, dat ik door een heiligen angst en schrik bevangen werd, en schier als dood op den grond nederviel. Geloof mij stellig, dat Christus zich aan dezen priester op eene lichamelijke wijze vertoont, met hem vriendelijk spreekt, hem zijne vijf wonden toont, en daaruit zulk eenen glans over hem verspreidt, en hem volgens lichaam en ziel zoozeer verkwikt, dat hij zonder voedsel zou kunnen leven. Pater Joannes ziet ook het lichaam van Jezus Christus als eene glinsterende zon, en erkent zijne oneindige glorie en schoonheid. Ja, hij ziet dikwijls zulke verhevene zaken, dat geen mensch ze kan doorgronden of uitspreken”.

Uit deze woorden kunnen wij genoeg begrijpen, hoe vele ondoorgrondelijke geheimen het H. Misoffer bevat, en hoezeer wij het diensvolgens moeten eeren. Behalve deze geheimen, worden ook de figuren en voorbeduidingen van het Oud-verbond in de H. Mis vervuld, en als het ware vernieuwd, welke figuren ik hier in het kort ga beschrijven.

4. De eerste figuur van het H. Misoffer was de offerande van den vromen Abel, die deze uit ware godsvrucht en liefde tot God,

van de eerstelingen zijner beste lammeren aan God, tot erkentenis zijner oneindige majesteit, als brandoffer heeft opgedragen. De voornaamste reden nu, waarom God met welgevallen op het offer van den rechtvaardigen Abel neerzag, zooals wij in de H. Schrift lezen, was hierin gelegen, dat dit offer, als eene voorbeduiding van het offer van Jezus Christus, in het geloof aan den beloofden Verlosser door Abel werd opgedragen; welk welgevallen, volgens den H. Hieronymus en anderen, God door een wonder toonde, doordien Hij het offer van Abel door vuur uit den hemel verteerd heeft.

Iets dergelijks geschiedt ook in de H. Mis na de offerande, als namelijk op de woorden der consecratie het goddelijk vuur van den H. Geest als het ware uit den hemel valt, de offeranden ontsteekt en het brood en den wijn in het ware lichaam en bloed van Jezus Christus verandert. Deze offerande evenwel bevalt God oneindig meer dan die van Abel, want als de priester de H. Hostie in de hoogte heft, spreekt God dezelfde woorden uit als bij den doop van Christus: „Deze is mijn welbeminde Zoon, in wien ik mijn behagen gesteld heb”.

Hetzelfde kan men ook zeggen van de offerande van Noach, bij welke God beloofde, de aarde in het vervolg niet meer te zullen vervloeken wegens de zonden der menschen, of met eenen zondvloed te bestraffen. Heeft die

groote God zulk een behagen genomen in het sacrifice van Noach, hoe oneindig meer zal Hem dan de offerande des priesters bevallen, waarin Hem zijn geliefde Zoon als een kostbaar reukwerk der liefde wordt opgeofferd! Aldus offeren de priesters dagelijks aan den almachtigen God een sacrifice, krachtens 'twelk de zoetste geur der verdiensten van Christus ten hemel opstijgt en aan God een oneindig behagen veroorzaakt.

5. Andere treffende vóorafbeeldingen van het H. Misoffer waren de verscheidene offeranden der patriarchen Abraham, Izaäk, Jacob en bijzonder dat van den hooge priester Melchisedech, die, bij de overwinning van Abraham over zijne vijanden, den almachtigen God tot dankbaarheid eene nieuwe offerande opdroeg, namelijk brood en wijn, waarvan hiervoren genoegzaam gesproken is.

Ook alle andere offeranden, door de wet van Mozes voorgeschreven, waren zinnebeelden van de H. Mis, en deze bestonden bijzonder in brand-, dank- en zoenoffers. Dagelijks moesten de Joden twee lammeren offeren, één des morgens en één des avonds. Al deze offers hadden betrekking op Christus en waren klare vóorbeduidingen van de offerande des kruises.

Van de offeranden van Abel, Abraham en Melchisedech, geschiedt nog dagelijks uitdrukkelijk melding in de H. Mis, waarin de priester na de consecratie aldus bidt: „Wij offeren

Uwer overheerlijke Majesteit het heilig brood des eeuwigen levens en den kelk van het altijddurend heil; over welke Gij U moogt gewaardigen met genadig en helder gelaat neer te schouwen, en ze welgevallig aan te nemen, gelijk Gij U gewaardigt hebt welgevallig aan te nemen de gaven van uwen rechtvaardigen dienaar Abel, en het sacrificie van onzen patriarch Abraham, en hetwelk U heeft opgedragen de hooge priester Melchisedech".

6. Wat nu de geheimen der H. Mis betreft, moet men weten, dat de voornaamste geheimen van het leven en den dood van Jezus Christus hierin begrepen en voorgesteld worden, gelijk Christus tot de apostelen sprak! „Doet dit te mijner gedachtenis", als wilde Hij zeggen: Daar ik van u ga vertrekken, en na voltrekking der menschelijke verlossing tot mijnen Hemelschen Vader ga wederkeeren, en opdat gij mijner altijd indachtig zijt, daarom stel ik het H. Misoffer in, als het eenigste offer van het nieuwe verbond, waarin alle geheimen van mijn geheel leven en lijden zijn opgesloten, en voor alle mijne geloovigen zullen zichtbaar wezen. 26

Dit wil ik in het kort verklaren.

Vooreerst wordt het hoogwaardig geheim der genadevolle menschwording van Christus ons niet alleen in de H. Mis voorgesteld, maar als het ware vernieuwd. Want, gelijk de H. Maagd Maria haar reinste bloed ten beste gaf,

en aan God tot volbrenging van dit groot geheim opofferde, en de H. Geest uit dit kostbaar bloed het lichaam van Christus vormde, er eene edele ziel in schiep, en de Godheid met de menschheid vereenigde, evenzoo offert de priester brood en wijn aan den almachtigen God, en de H. Geest verandert ze door de kracht der woorden van de consecratie, in het ware lichaam en bloed van Christus. Op zulk eene wijze wordt het goddelijk geheim der menschwording vernieuwd, en de priester heeft denzelfden Christus in zijne handen, die de H. Moeder Gods eertijds in haar lichaam droeg. Welk een groot geheim, welk een wonder aller wonderen, dat een mensch als het ware zijnen eigen schepper volbrengt!

7. Het genadevolle geheim der geboorte van Christus wordt ook op dergelijke wijze in de H. Mis vernieuwd, en ons klaar voor oogen gesteld. Want, gelijk Christus uit den maagdelijken schoot van Maria geboren is, zoo ook wordt Hij in de H. Mis door den mond des priesters opnieuw geboren; nauwelijks heeft hij de laatste woorden der consecratie uitgesproken, of hij draagt het lieve kind Jezus waarachtig op eene lichamelijke wijze in zijne priesterlijke handen. Daarom valt hij dadelijk op de knieën, bidt zijnen God en Schepper in zijne handen ootmoedig aan, heft Hem met godsvrucht boven het hoofd, en toont Hem met vreugde aan het geheele volk. En evenals Maria haar pas geboren kind in doeken ge-

wikkeld, en aan de herders getoond heeft ter aanbidding, evenzoo toont ook de priester aan het volk datzelfde goddelijk kind, onder de gedaante van brood en wijn, als in doeken gewonden, opdat alle geloovigen het zouden erkennen en aanbidden. Die dit nu uit gansch harte doet, deze beoefent eene grootere deugd dan de vrome herders bij de kribbe; want deze zagen de menschheid van Christus met hunne eigene oogen en geloofden aan zijne Godheid, maar wij zien slechts de onder de zinnen vallende gedaanten van brood en wijn en gelooven nochtans vastelijk, dat de Godheid en menschheid van Christus hieronder waarachtig verborgen liggen.

8. In de H. Mis is ook dezelfde Christus tegenwoordig, dien de H. drie Koningen hebben aanbeden, dien de H. Simeon op zijne armen genomen en dien Maria in den tempel aan zijnen Hemelschen Vader heeft opgeofferd. Deze drie personen kunnen wij onder de H. Mis navolgen; dan zal deze onze godsvrucht aan Christus bijzonder aangenaam zijn en eene eeuwige belooning helpen verdienen. Wij hooren ook het Evangelie van Christus door den mond der priesters prediken, wij zien Hem ook mirakelen doen, met den wijn in zijn H. Bloed te veranderen, hetwelk zonder twijfel een grooter mirakel is, dan 'twelk Hij op de bruiloft te Cana verrichtte. Wij zien Hem ook zijn Laatste Avondmaal wederom vieren en opnieuw het brood en den

wijn in zijn waarachtig vleesch en bloed veranderen; eindelijk zien wij Hem ook opgeheven aan het kruis en hooren Hem ook voor ons, arme zondaars, bidden: „Vader, vergeef het hun, want zij weten niet wat zij doen”. Zij weten inderdaad niet, hoe oneindig zwaar zij door hunne zonden God beleedigen. Dit alles, wel is waar, zien wij niet met onze lichamelijke oogen, maar wij gelooven het van ganscher harte, en verdienen door dit ons vast geloof veel grooter loon, dan zij, die het met hunne oogen gezien hebben, volgens de uitdrukkelijke woorden van den Zaligmaker: „Zalig zijn zij, die niet gezien, en toch geloofd hebben”.

Hoe hooger en onbegrijpelijker deze groote geheimen zijn, zoo veel te krachtiger en verdienstelijker is ons geloof, zoo veel te rijker ons eeuwig loon. Daarom zegt P. Sanchez: „Als een Christen uit dit alles slechts nut wist te trekken, zoo kon hij door eene enkele Mis veel rijker worden, dan door alle geschapen dingen”.

9. In de H. Mis vervult Christus ook zijne troostvolle belofte: „Zie, Ik ben met u al de dagen, tot aan de voleinding der wereld”. Deze belofte is niet alleen te verstaan van zijne Godheid, waardoor hij overal tegenwoordig is, en zijne Kerk op bijzondere wijze beschermt, maar ook van zijne menschheid, waardoor Hij in de H. Mis en in het hoogwaardig Sacrament des Altaars wezenlijk tegenwoordig is.

In dit laatste is Hij dag en nacht waarlijk en wezenlijk bij ons, altijd bereid ons te ontvangen, onze begeerten aan te hooren, en in onzen nood te helpen. Maar in de H. Mis is Hij niet alleen persoonlijk tegenwoordig met zijne Godheid en menschheid, maar is Hij ook onze offerande, onze voorspreker, en de verzoening onzer zonden. Want, omdat Christus in de H. Mis zijn priesterlijk ambt uitoefent, daarom staat het Hem ambtshalve toe, gelijk de H. Paulus schrijft aan de Hebreëuwen: „gaven en slachtoffers op te dragen voor de zonden (des volks)”, namelijk, zich zelve aan zijnen H. Vader voor het volk op te offeren, zoo als Hij zich aan het kruis heeft opgeofferd. Hiervan blijkt, dat tusschen de H. Hostie welke in het tabernakel berust, en de H. Hostie in de Mis, eenig onderscheid is, alhoewel Christus in beide op gelijke wijze tegenwoordig is, namelijk in het tabernakel als spijs, in de Mis als offerande.

10. Dat nu de goede Jezus dagelijks bij ons is, en wil blijven tot het einde der wereld, dit heeft onderscheidene gewichtige redenen. Want, gelijk Hij het hoofd is van zijne Kerk of van zijne geloovigen, en deze zijn geestelijk lichaam uitmaken, daarom is het immers betamelijk, dat, terwijl het lichaam nog niet bij het hoofd in den hemel kan wezen, het hoofd daarom in deze wereld bij het lichaam zijn moet. Christus is tevens de bruidegom, en de Kerk de bruid; daarom spoort

zijne liefde Hem aan, onophoudelijk bij zijne beminde bruid te wezen. Daarom zegt Paulus tot de Ephezen, v. 25: „Gij, mannen! hebt uwe vrouwen lief gelijk ook Christus de Kerk heeft lief gehad, en zich zelfven voor haar heeft overgegeven, opdat Hij haar zoude heiligen, haar reinigende door het bad des waters met het woord des levens, opdat Hij zelf zich de Kerk heerlijk zoude aanbieden, geen vlek of rimpel of iets dergelijks hebbende, maar dat zij heilig zoude zijn en onbesmet”. De menschen worden ledematen der Kerk door het Doopsel en bekomen in dat Sacrament zulk eene wonderbare schoonheid als de Engelen zelfven, daarom verliefte zich Christus als het ware in eene reine ziel meer, dan ooit een bruidegom zich in eene schoone bruid kan verlieven; daarom is het Hem niet mogelijk van zijne lieve bruid gescheiden te wezen, maar wil alle dagen bij haar zijn, tot aan het einde der wereld.

11. Daar Christus echter op eene onzichtbare wijze bij zijne Kerk zijn wil, en niet op eene lichamelijke wijze, zooals weleer, tijdens zijn sterfelijk leven, daarom betaamt het, dat hij verborgen blijve, opdat zijne bruid of zijne ware geloovigen gelegenheid hebben, om hun geloof te oefenen en dagelijks hunne verdiensten te vermeerderen. Verder, dewijl Christus de bruidegom zijner kerk is, daarom betaamt het, dat Hij zijne bruid voorsta, haar het noodwendige voedsel verschaffe, en bijzon-

der zich aan haar heil en welvaart gelegen late zijn. Dit alles en veel meer doet Hij in de H. Mis, en in het lichamelijk nutten van het H. Sacrament, en bewijst hierdoor inderdaad, dat hij een trouwe minnaar is van zijne bruid, en haar alle noodwendigheden verschaft, zoo wel naar ziel als naar lichaam.

12. O, christene ziel, besef het wel, zijt gij in staat van doodzonde, en al hadt gij er slechts eene enkele bedreven, zoo zijt gij de bruid des duivels, en de nijdige duivel heerscht over u. Zijt gij echter in staat van genade, dan zijt gij eene bruid van Jezus Christus, gij wordt door uwen bruidegom hartelijk bemind, en ontvangt alles, wat tot uw heil en geluk kan dienen. En welke genaden en weldaden meent gij dan wel, dat uw geliefde bruidegom u in éene enkele H. Mis bewijst, en hoe vele middelen hij u aan de hand geeft, om deugden te oefenen en uwe zaligheid te vermeerderen? Hoor en wees verbaasd, ik zeg u in allen ernst, en wil het in dit boek breedvoerig en grondig bewijzen, dat uw allerliefste Jezus, uit loutere liefde voor u in elke Mis, welke gij zonder doodzonde met aandacht bijwoont, en waarin gij uit geheel uw hart bidt, ontelbare liefdebewijzen en wonderen ten toon spreidt, welke allen tot uw grootste voordeel en verdiensten strekken kunnen. Opdat gij deze oprecht waardeeren en daaraan gelooven zoudet, wil ik ze u de eene na de andere voor oogen houden.

§ 1. *Genaden en weldaden, welke uit het aandachtig Mis-hooren voortspruiten.*

Het is voor uw heil en zaligheid, dat God, de Vader, zijnen beminden en eenigen Zoon van den hemel afzendt.

Voor uw heil verandert de H. Geest het brood en den wijn, in het waarachtig lichaam en dierbaar bloed van Jezus Christus.

Om uwentwil daalt de Zoon Gods uit den hemel af, en verbergt zich onder de gedaante der heilige Hostie.

Ja, hij vernedert zich zoo zeer, dat hij ook in de allerkleinste deeltjes der H. Hostie wezenlijk tegenwoordig is.

Voor uw geluk hernieuwt hij het genadevolle geheim der menschwording.

Voor u verricht Hij op het altaar die gebeden, welke Hij op aarde verricht heeft.

Voor uw heil hernieuwt Hij de werkelijke voorstelling van zijn bitter lijden, om er u aan deelachtig te maken.

Voor u offert Hij zich tot een waarachtig brandoffer, en geeft aan de Godheid zulk eene groote eer, als zij waardig is te ontvangen; als gij deze eer aan God opdraagt, herstelt gij Hem de eer, waaraan gij ontbroken of die gij verwaarloosd hebt Hem te geven.

Voor u draagt hij zich als een lofoffer op, en herstelt hierdoor, wat gij in den lof van God verzuimd hebt; als gij dezen lof van Christus aan God opoffert, geeft gij Hem eene

grootere eer, dan de Engelen Hem kunnen bewijzen.

Voor u offert zich Christus tot eene volmaakte dankofferande, en herstelt, waarin gij door het verzuimen der verschuldigde dankzegging te kort zijt gebleven; als gij dezen dank van Christus aan God opdraagt, kunt gij Hem rijkelijk alle weldaden vergelden, welke Hij u bewezen heeft.

Voor u offert zich Christus als het krachtigste zoenoffer, en maakt u den vertoornen God wederom tot vriend; hij vergeeft u ook al uwe dagelijksche zonden, welke gij met rouwmoedig hart hebt voorgenomen niet meer te bedrijven, en herstelt al uwe verzuimnissen, welke gij door het verwaarloozen van het goede begaan hebt.

Hij offert zich als een voldoeningsoffer, en betaalt een gedeelte van uwe schulden en straffen. Door eene enkele Mis kunt gij voor meer straffen boeten, dan door een ander gewichtig werk van boetvaardigheid; dewijl Christus u een gedeelte zijner verdiensten schenkt, welke gij aan God den Vader voor uwe zonden kunt opofferen.

Christus draagt zich voor u op als een krachtig bidoffer, en bidt voor u zoo hartelijk als Hij aan het kruis voor zijne vijanden gebeden heeft. Zijn H. Bloed roept tot u met zoo vele woorden, als er bloeddruppels uit zijn H. Lichaam gevloeid zijn. Zijne H. Wonden roepen voor u met zoo vele stemmen, als er

wonden in zijn H. Lichaam geweest zijn. Dientengevolge wordt uwe bede veel spoediger verhoord; want het gebed, dat gij met den priester spreekt, is veel krachtiger dan dat gij buiten de Mis verricht. Want Christus vereenigt het met zijne gebeden, en offert het op aan zijnen Hemelschen Vader. Hij stelt Hem getrouwelijk uwen nood en uwe gevaren voor oogen, en bemoeit zich geheel en al met uwe zaligheid. Alle tegenwoordige Engelen bidden ook voor u en dragen aan den allerhoogsten God uw armzalig gebed op.

De priester leest de H. Mis voor u, door welker kracht de booze vijand van u wordt afgehouden. Hij bidt ook inzonderheid en uitdrukkelijk voor de aanwezenden, en maakt zoodoende de H. Mis voor hen bijzonder vruchtbaar. Als gij bij de H. Mis tegenwoordig zijt, kunt gij geestelijker wijze mede offeren, en Christus verleent u de macht de H. Mis op te offeren, zoowel voor u, als voor ieder ander.

Als gij de Mis opoffert, vereert gij de H. Drievuldigheid, met de aangenaamste gaaf. Gij offert Haar een dierbaar geschenk, dat meer waard is dan hemel en aarde. Gij offert Haar eene kostbare gaaf, die zoo veel waard is als God zelf. Door eene dusdanige offerande, bewijst gij God eene zoo hooge eer, als waarmee God zelf waardig is geëerd te worden. Door deze offerande verheugt gij derhalve de H. Drievuldigheid op oneindige wijze. Deze

zoo edele gaaf offert gij als uwe eigene, dewijl zij u door Christus zelve geschonken is.

Als gij de Mis oprecht hoort, verricht gij een werk van allerhoogste godsdienstigheid. Door de Mis te hooren bewijst gij aan de menschheid van Christus de grootste eer. Daardoor vereert gij het lijden van Christus zoo veel te beter, en maakt u aan deszelfs vruchten deelachtig.

Gij kunt ook daardoor de Moeder Gods veel beter vereeren, dan anders met vele gebeden tot haar te stieren.

Insgelijks kunt gij, door de Mis te hooren, alle Engelen en Heiligen meer vereeren, dan door andere gebeden of goede werken.

Door het aandachtig Mis-hooren kunt gij grooter schatten voor uwe ziel vergaderen, dan alle goederen der wereld. Want daardoor verricht gij een van de beste goede werken. Gij verricht eene verhevene oefening van waar geloof en verdient daardoor een zeer groot loon. Wanneer gij u ootmoedig nederbuigt voor de H. Hostie, zoo verricht gij een voortreffelijk werk van aanbidding. Zoo dikwijls gij de H. Hostie geloovig aanschouwt, verdient gij een bijzonder loon in den hemel.

Indien gij in staat van doodzonde Mis hoort, zoo biedt God u de genade tot bekeering aan. Hoort gij Mis in staat van genade, zoo vermeerdert Hij merkelyk zijne goddelijke genade.

Onder de Mis kunt gij op eene geestelijke

wijze gespijsd worden met het lichaam en bloed van Christus.

Gij wordt waardig Christus met uwe eigene oogen te aanschouwen, en door Hem aanschouwd te worden.

Gij ontvangt ook den priesterlijken zegen, dien Christus in den hemel bekrachtigt.

Door het vlijtig Mis-hooren wordt gij in tijdelijke goederen gezegend, als zij voor uwe zaligheid dienstig zijn. Hierdoor wordt gij van vele onheilen bewaard, die u anders zouden treffen. Gij wordt in uwe aanvechtingen en bekoringen versterkt, waardoor gij wellicht anders zoudt overwonnen worden.

Door elke Mis verwerft gij eenigerwijze de genade van een zaligen dood. Wegens uwe gehoorde Missen, bekomt gij hulp en troost in uw sterfuur van de Engelen en Heiligen. In dit laatste uur zullen u die Missen bijzonder troosten en u een vast vertrouwen op Gods barmhartigheid verwerven. Zij zullen u vergezellen bij den goddelijken rechter en voor u om genade bidden.

Gij moogt vertrouwen een kort en zacht vagevuur te bekomen, dewijl gij door uwe menigvuldige Missen uwe straffen meest hebt afgeboet. Want door elke Mis vermindert gij uw vagevuur, meer dan met vele andere werken van boetvaardigheid. Eene Mis, aandachtig in uw leven gehoord, kan u veel voordeliger wezen dan vele Missen, welke na uwen dood voor u zullen gelezen worden.

Gij zult voorzeker in den hemel eenen hooger trap van glorie bekomen. Want elke Mis verheft u hooger in den hemel en vermeerdert werkelijk uwe zaligheid.

Gij kunt geen krachtiger gebed voor uwe bloedverwanten en vrienden verrichten, dan wanneer gij voor hen de Mis hoort en op-offert. Uwe weldoeners kunt gij door dezelve op het rijkelijkst vergelden. Gij kunt daardoor aan de ellendigen, de zieken, de stervenden, de beste hulp verschaffen en voor vele zondaars de bekeering verwerven. Gij kunt alle christen geloovigen tot groot heil verstrekken.

Gij kunt de arme geloovige zielen in 't vagevuur krachtig verkwikken. Als gij voor uwe afgestorvene bloedverwanten en vrienden geene Missen kunt laten lezen, zoo kunt gij ze door de Mis te hooren verlossen.

Het bewijs van al deze gunsten en voordeelen zult gij in dit boek breedvoerig kunnen lezen, gestaafd door schoone voorbeelden. Wat dunkt u hiervan, christen ziel? Wat zegt gij nu van de H. Mis? Meent gij wel, dat er op aarde een of ander goed werk bestaat, waardoor gij zoo vele vruchten en genaden kunt verwerven als door de H. Mis? Meent gij dan niet, dat het waar is, wat de geleerde Sanchez zegt: „Indien een Christen slechts wist zich deze dingen ten nutte te maken, zoo kon hij door eene enkele H. Mis rijker worden, dan door alle van God geschapene dingen?” O, welk een groote schat is

dan de H. Mis! O, hoe gelukkig hij, die met geringe moeite zulk eenen grooten schat verwerven kan! Wie zal zich dan in het vervolg niet beijveren, zooveel mogelijk de H. Mis bij te wonen? Wie zal ze voortaan nog zoo lichtvaardig verzuimen? Wie zal te lui zijn een half uurtje vroeger op te staan, om zulke buitengewone genaden te bekomen? Wie zal niet uit den grond zijns harten betreuren, zoo menige H. Mis vrijwillig te hebben verzuimd? Wie zal geene bloedige tranen storten ze zoo oneerbiedig en onstichtend te hebben bijgewoond? O, beminde ziel, ga diep in uw hart en zucht, hoor God over al die overtredingen; wil toch de H. Mis zoo licht niet meer verzuimen, maar hoor zoo vele Missen als gij kunt, om het verledene te herstellen. Als gij dit boek vlijtig zult doorlezen hebben, geef het dan aan uwe vrienden, zoo zullen ook zij allen dezen hemelschen schat beter waardeeren en met meer ijver zoeken.

VIERDE HOOFDSTUK.

**In de H. Mis hernieuwt Christus zijne
menschwording.**

1. In het voorgaande hoofdstuk hebben wij de geheimen der H. Mis slechts in het kort aangeduid en ter loops overwogen, thans echter willen wij het eene na het andere verklaren en behartigen, en vooreerst het groote geheim der menschwording van Christus overwegen.

Dat in iedere H. Mis de menschwording van Christus hernieuwd wordt, bewijs ik eerstens door de getuigenis van den geleerden Marchantius, die in zijnen „Hortus pastorum” aldus spreekt: „Wat is de H. Mis anders dan eene levendige en volkomene voorstelling, ja hernieuwing van de menschwording, de geboorte, het leven, lijden en den dood van Christus, en der geheele door Hem volbrachte verlossing?” O, welk eene voortreffelijke, vruchtbare en onuitsprekelijke weldaad heeft de goddelijke goedheid en liefde aan het menschelijk geslacht bewezen, als de Zoon Gods, wegens het heil der menschen, uit den hemel nedergedaald is, en door den H. Geest in de

H. Maagd Maria de menschelijke natuur heeft aangenomen. De priester aanbidt dit wonderbaar geheim, als hij onder het credo, bij de woorden: „Et incarnatus est”, niet alleen zijn hoofd, maar eerbiedig zijn knie buigt, en aan de Goddelijke Majesteit voor deze diepste vernedering den mogelijkst grooten dank be-toont.

2. De H. Kerk heeft ook zeer heilzaam verordend, dat alle geloovigen jaarlijks, ten tijde van den advent, deze groote weldaad overwegen, aandachtig vereeren en de goddelijke goedheid daarvoor oprecht zouden bedanken. Want door deze genadenrijke menschwording heeft Christus ons zoo veel goed bewezen, voor ons zoo veel gedaan, dat wij Hem niet alleen in dezen tijd, maar ook in de gansche eeuwigheid hiervoor moeten danken. Maar, o wonder! de goede Jezus heeft zich niet willen vergenoegen eenmaal mensche te worden, neen, maar Hij heeft dagelijks die groote weldaad willen hernieuwen, en daarom heeft Hij in zijne goddelijke wijsheid het hoogste geheim der H. Mis uitgevonden en ingesteld, waardoor Hij alzoo deze zijne menschwording op een levendige wijze hernieuwt, alsof ze werkelijk wederom plaats had. Want de H. Kerk legt ons op den 9^{den} Zondag na Pinksteren het volgende gebed in den mond: „Zoo menigmaal de gedachtenis van dit slachtoffer gevierd wordt, zoo dikwijls wordt het werk onzer verlossing verricht”.

3. Dit betuigt ook de groote Augustinus: „O, hooge waardigheid der priesters, roept hij uit, in wier handen Christus wederom mensch wordt! O, hemelsch geheim, hetwelk God de Vader, Zoon en H. Geest door de priesters zoo wonderlijk bewerkt”. De H. Damascenus zegt: „Wanneer iemand vraagt, hoe het brood in het lichaam van Christus veranderd wordt, antwoord ik: De H. Geest overlommert den priester en werkt datzelfde uit, wat hij in het lichaam van Maria heeft uitgewerkt”. En de H. Bonaventura zegt: „God schijnt niets weiniger te doen, als Hij zich gewaardigt dagelijks uit den hemel op het altaar te verschijnen, dan Hij gedaan heeft, toen hij, uit den hemel dalende, de menschelijke natuur heeft aangenomen”. Ja, nogmaals moet ik uitroepen: O groote waardigheid der priesters, in wier handen God wederom mensch wordt! O, groote waardigheid der Christenen, tot wier zaligheid Jezus Christus dagelijks in alle Missen wederom op eene geestelijke wijze mensch wordt! O, voorzeker eene voortreffelijke liefde van God jegens ons, arme zondaars! want, zoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft?

4. Het geloof leert ons dat, als de priester vóór de consecratie de hostie in zijne handen houdt, hij slechts natuurlijk brood voor zich heeft, maar dat, door de woorden der consecratie, dit op hetzelfde oogenblik door de

goddelijke kracht in het waarachtige lichaam van Christus veranderd wordt. En dewijl een levend lichaam niet zonder bloed kan wezen, zoo heeft de priester in plaats van het brood, Jezus Christus, den waren Zoon Gods, in zijne handen. O, welk een groot geheim! welk een onschatbaar wonder, dat alle wonderen in zich bevat!

Want inderdaad, is het niet een wonder boven alle wonderen, dat het brood in het ware lichaam, en de natuurlijke wijn in het ware natuurlijke bloed van Christus veranderd wordt! Wat meer is, dat geen brood noch wijn meer tegenwoordig is, maar alleen de gedaante van brood en wijn is overgebleven; want de H. Hostie heeft nog hare kleur, haren vorm, haren smaak gelijk te voren, en zoo is het ook met den wijn. Is het geen wonder boven alle wonderen, dat Christus, in zijne natuurlijke wijze van bestaan, vol heerlijkheid gezeten aan de rechter hand zijns Vaders, hier op onze altaren geheel en al in eene kleine hostie, ja zelfs in het geringste gedeelte dezer zich tegenwoordig stelt?

Dit alles werkt Christus onder de consecratie, in iedere mis, voor ons heil en zaligheid. Gij zult dus vóór de consecratie gedenken, welk groot wonder voor u op het altaar staat te gebeuren en een hartelijk verlangen in u verwekken, dat door uwe medewerking, het H. Sacrificie tot grootere glorie van God en tot zaligheid der geloovigen moge strekken,

zeggende met de H. Gertrudis: „O allerzoetste Jezus, het werk, 't welk gij nu verrichten gaat, is zoo voortreffelijk, dat mijne uiterste nietigheid het niet eens durft aanschouwen. Daarom verberg ik mij in den afgrond van mijn niet, en wil aldaar mijn onverdiend deel der genaden afwachten; want door deze verandering zal allen uitverkorenen heil te beurt vallen". Gave God? dat ik, o zoete Jezus! een weinig konde medewerken aan dit voortreffelijk werk, dan zoude ik gaarne, van ganscher harte, al mijne krachten aanwenden, opdat door deze offerande allen, zoowel levenden als afgestorvenen, de hoogst mogelijke schat van genade mocht toevloeien. Ik smEEK u dus, aan allen, die de H. Mis lezen of ze bijwonen, de genade te verleenen, dat zij dit hoogwaardig Offer altijd tot uwe grootere eer en tot heil der geloovigen mogen opofferen.

5. Nu willen wij dan ook overwegen, welke groote macht Christus niet aan de Engelen, maar aan de priesters heeft verleend, om met weinige woorden dit groot mirakel voort te brengen; eene macht, zoo groot, dat zij als het ware met de schepping kan vergeleken worden. De macht van God den Vader, zoo lezen we bij een geleerd schrijver, is zoo groot, dat Hij uit niets hemel en aarde heeft kunnen scheppen; maar de macht des priesters is zoo groot, dat hij den Zoon Gods zelven, tot slachtoffer, uit den hemel kan doen nederdalen, en den verworven schat der verlossing

door dit allerheiligst Sacrificie aan de menschen kan uitdeelen. Hierin ligt het grootste deel der glorie Gods, dewijl de allerhoogste God door het Misoffer zijne grootste eer en glorie ontvangt; hierin ligt ook het grootste deel der blijdschap van Maria, dewijl men haar geen grootere eer kan bewijzen, dan tot hare eer de Mis te hooren, en haar, met haren als opnieuw mensch geworden Zoon te vereeren. Dit maakt ook het grootste genoegen der Heiligen uit, dewijl men nergens zoo zeer hunne vreugde mede kan vermeerderen, dan door de H. Mis aan God te hunner eere op te offeren; dit ook is de grootste troost der levenden en afgestorvenen, zoo als gij het verder in dit boek zult vinden.

6. Hier word ik gedwongen wederom met Christus uit te roepen: „Zoo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar het eeuwig leven hebbe”. Deze groote en oneindige liefde betoont hij dagelijks opnieuw, als hij zijnen Zoon wederom uit den hemel afzendt, om zijne menschwording te hernieuwen.

Door zijne eerste menschwording heeft Christus den hemel verblijd, heil en zaligheid aan de wereld gebracht, en evenzoo doet hij ook in zijne dagelijks hernieuwde menschwording, door de hemelsche schatten der goddelijke genaden aan de aandachtige Mis-lezenden en Mis-hoorenden rijkelijk uit te deelen.

VOORBEELD.

In de kronieken der Minderbroeders, dl. 3, bl. 2, lezen wij, dat de zalige Joannes van Fermo dikwijls zulk eene onbegrijpelijke zoetigheid en troost in het Mis-lezen ondervond, dat zijne zwakke krachten vaak te kort schoten. Toen hij eens op Maria-Hemelvaart de Hoogmis zoude zingen, ondervond hij onder het lezen der Mis eene zoo groote innerlijke liefde tot Jezus Christus, dat hij vreesde ze niet te kunnen voltooien, gelijk het ook wezenlijk geschiedde. Want aan de consecratie gekomen, en de oneindige liefde van God in zijne menschwording overwegende, eene liefde welke Hem nog onophoudelijk aanspoort ze dagelijks in alle H. Missen te hernieuwen, werd zijn hart dusdanig bevangen, en zijne krachten zoo zwak, dat hij de woorden der consecratie niet konde uitspreken. Als de overste des kloosters dit bemerkte, ijelde hij met eenen anderen pater naar het altaar om hem de heilige woorden te helpen uitspreken. Alle omstanders waren in den grootsten angst, meenende dat den pater een ongeluk overkomen was. Eindelijk sprak hij met de grootste moeite de woorden der consecratie uit, en ziet, eensklaps was de gedaante der H. Hostie in de gedaante van het kindje Jezus veranderd, zoodat de zalige Joannes het als pas geboren in zijne priesterlijke handen droeg. Maar weldra verlaten hem zijne krachten en hij valt

onmiddellijk in onmacht op den grond neder. Allen kwamen toesnellen om hem de noodige hulp te bewijzen, ten einde hem tot zich te brengen, dat ook eindelijk gelukte. Maar hij kon zijne ledematen niet bewegen, noch het kruis maken; nochtans kon hij het met behulp der beide paters toch zoo ver brengen, dat hij het heilig Lichaam van Christus, die wederom de gedaante van het brood had aangenomen, kon nuttigen. Edoch nauwelijks was dit geschied, of hij valt voor de tweede maal in onmacht, hij scheen als een doode en moest in de sacristie gedragen worden. Daar bleef hij eenige uren aldus liggen, zijne vingers krampachtig ineengesloten, zoodat hij van allen voor dood gehouden werd. Eindelijk kwam hij weder tot zich, en nu kon hij de omstanders verhalen wat hem overkomen was, hun daardoor klaarblijkelijk bewijzende, welke ondoorgrondelijke liefde de goede Jezus aan ons arme zondaars betuigt, met dagelijks voor onze zaligheid zijne genadevolle menschwording te hernieuwen, en ons de vruchten derzelve zoo rijkelijk toe te passen.

Leer uit dit voorbeeld, godminnende ziel, welke wellusten uit den hemel nederdalen, als de bron van alle hemelsche geneugten op het altaar open ligt; zulke geneugten hebben vele godvreezende zielen ondervonden, en gij zult ze ook kunnen smaken, als gij slechts met grooter aandacht de H. Mis wilt bijwonen. Bemerk dus wel, van welk nut en voordeel

voor u die hernieuwde menschwording is, daar de zoete Jezus de verdiensten zijner eerste menschwording aan de geloovigen toepast en in iedere Mis uitdeelt. Door zijne diepe vernedering verzoent hij den rechtvaardigen toorn van God, en verwijdert de verdiende straffen van ons. Wij kunnen Hem dus voor deze en alle andere weldaden nimmer genoeg danken, dat Hij de H. Mis heeft ingesteld en daarin alle geheimen van zijn leven en lijden op eene levendige wijze hernieuwt. Maar geenen grooteren dank zullen wij Hem bewijzen, dan met dagelijks de H. Mis aandachtig bij te wonen, en ze aan de H. Drievuldigheid tot dankzegging voor alle bewezene weldaden op te offeren.

VIJFDE HOOFDSTUK.

In de H. Mis hernieuwt Christus zijne geboorte.

1. Wij hebben reeds gedeeltelijk in het vorig hoofdstuk bewezen, dat Christus bij zijne intrede in de wereld de waarachtige vreugde en blijdschap uit den hemel heeft medegebracht; Hij heeft namelijk den menschen die van goeden wil zijn, den vrede aangekondigd, de bedroefde harten getroost en de wereld onuitsprekelijke genaden verschaft. O, wie zal ooit begrijpen de blijdschap van den Hemelschen Vader in dezen gezegenden nacht, toen Hij zijnen allerliefsten Zoon, van alle eeuwigheid uit Hem voortgebracht, op eene nieuwe wijze uit zijne geliefde dochter, Maria, zag geboren worden? Welke vreugde voor den Zoon Gods, als Hij zich met zulk eene edele menschheid bekleed zag, en niet alleen eenen Vader in den hemel, maar nu ook eene moeder op aarde had! Welk een welgevallen voor den H. Geest, als Hij ontwaardde, hoe de Zoon, dien Hij van eeuwigheid door den band der liefde met God den Vader vereenigd, thans door zijne medewerking de menschelijke natuur zoo innig met

zich vereenigd heeft , dat Hij twee oneindig van elkander onderscheidene naturen, de goddelijke en de menschelijke, in eenen persoon bevatte. Wie zal ons beschrijven alle zoetigheden van het moederlijk hart van Maria, wanneer zij haar pasgeboren kind met de oogen des geloofs aanschouwde, en in Hem den eeniggeboren Zoon des hemelschen Vaders erkende.

2. Maar ook , hoe gelukkig de menschen, die toen geleefd hebben , en waardig waren het goddelijk kind , het schoonste onder alle kinderen der menschen , met eigen oogen te aanschouwen en in hunne armen te drukken. Met welken ijver bv. begaven zich de herders naar dat goddelijk kind , om aan den nieuw geboren Koning hunne hulde te brengen. Of schoon wij zoodanige personen terecht gelukkig achten, zijn wij nochtans veel gelukkiger, dewijl wij dagelijks datzelfde Goddelijk Kind met de oogen des geloofs aanschouwen , en aan de blijdschap zijner geboorte kunnen deel nemen. Ja, diezelfde geboorte wordt nog dagelijks in de H. Mis hernieuwd en ons bijkans zoo levendig voorgesteld als vóór 1800 jaren. Immers, zegt de H. Hieronymus, dat Christus uit den mond der priesters geboren wordt, telkens als zij de woorden der consecratie uitspreken.

Dit stelt ons ook de H. Kerk voor oogen, daar zij bevolen heeft denzelfden lofzang te herhalen , welken de Engelen op Kerstnacht

gezongen hebben: Glorie zij God in het allerhoogste (hemelen) en op aarde vrede aan de menschen, die van goeden wil zijn. — „Ik verkondig u, zoo sprak de Engel, eene groote blijdschap, welke voor het gansche volk zijn zal: heden is u een Zaligmaker geboren En dit zij u het teeken: Gij zult een kindeken vinden, in doeken gewonden, liggende in eene kribbe”. Verbeeld u dus bij iedere Mis, dat uw Engelbewaarder u komt zeggen: Verheug u, mijn kind, want in deze H. Mis wordt uw Heiland voor uwe zaligheid wederom geboren. Hij bedekt zijn aangezicht, als het ware, met diezelfde doeken, waarin zijne H. Moeder Hem wikkelde; deze doeken zijn de zichtbare gedaanten der geconsacreerde hostiën, welke wij met onze oogen zien; maar het lieve kind, dat daaronder verborgen ligt, zien wij slechts met de oogen des geloofs. om des te beter ons geloof te oefenen en een grooter loon te verdienen.

Wel is waar, verbergt Christus zich voor onze zondige oogen, maar niet voor de oogen van zijnen Hemelschen Vader en het hemelsch hof; hij vertoont zich aan hen in alle H. Missen, met zulke bovennatuurlijke schoonheid, dat der H. Drievuldigheid hierdoor eene oneindige glorie, der Moeder Gods en den Engelen eene onschatbare blijdschap toevloeit.

3. Wanneer de Engelen dit nieuw geboren kind in de H. Mis aanschouwen, aanbidden zij het met de diepste ootmoedigheid, zooals de

Kerk zingt in de pefatie: Door wien de Engelen uwe Majesteit loven, de heerschappijen aanbidden, de machten sidderen. De hemelen en de krachten der hemelen en de zalige Seraphijnen vieren mede met vereende vreugde.

4. Immers, alles wat op Kerstnacht gebeurd is, geschiedt nog dagelijks in alle H. Missen, wanneer de eeniggeboren Zoon Gods, in de handen des priesters wederom mensch wordt, en als 't ware uit hunnen mond opnieuw geboren wordt. Door de woorden der consecratie wordt toch geen nieuwe Christus geschapen, noch zijn persoon vermenigvuldigd, maar zijne persoonlijke tegenwoordigheid wordt slechts vermeerderd, zoodat op eene plaats, waar zijn menschheid zich te voren niet bevond, zij thans lichamelijker wijze rustende is. Hij blijft ook onder de gedaante der H. hostie zoo lang tegenwoordig, als die gedaante onverteerd blijft; verdwijnt echter de gedaante, dan houdt ook Christus op in het H. Sacrament te bestaan.

5. O, wie zal dat onbegrijpelijk geheim kunnen doorgronden? Welke vreugde voor den Hemelschen Vader, telkens als zijn eeniggeboren Zoon door den mond des priesters geboren en zich opnieuw aan Hem opdraagt! Deze zoete vreugde, deze eer en lof, welke de Godheid van des Zaligmakers heilige menschheid ontvangt, overtreft oneindig allen lof en alle aanbidding, welke al de menschen

dezer wereld, ja zelfs alle Engelen en Heiligen Hem kunnen geven. Want de allerhoogwaardigste menschheid van Christus, welke met de Godheid in eenen persoon vereenigd is, en door deze persoonlijke vereeniging oneindig verheven is, kan en weet alleen de Godheid naar hare oneindige hoogheid waardig te eeren en te beminnen, gelijk Christus zich gewaardigd heeft aan de H. Mechtildis te openbaren: „Ik alleen weet en versta volkomen, hoe ik mij dagelijks op het altaar voor het heil der geloovigen opoffer, hetwelk noch Cherubijnen, noch Serafijnen, noch hemelsche krachten ooit kunnen begrijpen". Het geheele heirleger des hemels, alle Engelen en Heiligen, aanschouwen wel is waar met starende oogen en vurige harten dit ondoorgrondelijk geheim, maar een sluier blijft altijd over die hemelsche wellusten heengespreid. Dewijl dit dan dagelijks in honderd duizenden Missen plaats vindt, o wie zal dat kunnen navorschen? Wie kan dit uitspreken, wie ooit verklaren, hoe vele, hoe groote, welke zoete hemelsche wellusten, de H. Drievuldigheid uit al die Missen ontvangt. O heerlijke, o zoete, o goddelijke vreugde en wellusten! O allerliefste God, ik verheug mij hierover van ganscher harte en wensch slechts, dat ik al deze wellusten door mijne godsvrucht moge vermeederen. Hierom bid ik u, o lieve Jezus! dat gij in mijne plaats de H. Drievuldigheid moogt verblijden en beminnen, en voor mij

zult aanvullen , al wat ik U in liefde ben te kort gebleven.

6. Bemerkt eindelijk , welk heil en geluk de zondige wereld dagelijks door deze hernieuwde geboorte in alle Missen ontvangt. Ja, in waarheid kunnen wij zeggen , volgens den profeet Isaias: Een klein kind is ons geboren, en tot geschenk gegeven aan de zondige wereld. O , welk eene roemvolle eer! Welk een rijk en kostbaar geschenk! Voorwaar geen ander dan de dierbaarste schat des hemels , geen ander dan de allerliefste Zoon des Allerheiligsten. Deze komt ook in alle Missen, gelijk eertijds de H. Driekoningen uit een ver afgelegen land kwamen , uit het vruchtbaar paradijs en brengt onschatbare rijkdommen des hemels met zich , namelijk: goddelijke genade en barmhartigheid , berouw en vergeving der zonden , uitwissching der straffen en schulden, genaden van eenen zaligen dood, vermeerdering der hemelsche glorie , alsmede tijdelijk geluk met zijnen goddelijken zegen. Al deze genaden is Hij bereid aan allen, die de H. Mis lezen of hooren, rijkelijk uit te deelen.

Wordt dan de lieve Jezus in de Mis geboren en ons als een geschenk gegeven , zoo is Hij immers ook ons eigendom, en alles wat Hij op het altaar verricht, behoort ons toe, namelijk: de eer , de dank , de lof en hulde, die Hij aan de H. Drievuldigheid bewijst. Zal dit alles dan voor de menschen geen groote troost wezen, als zij bedenken, dat niet alleen

de H. Mis, maar ook het lieve kind Jezus zelf hun toebehoort. Waart gij dus met Kerstnacht in Bethlehem bij zijne geboorte tegenwoordig geweest, en hadt gij het lieve kinden Jezus in uwe armen genomen en aan zijnen H. Vader opgeofferd, hem biddende, dat Hij zich uwer ter wille van dit kind mocht ontfermen, meent gij dan niet, dat Hij u in genade opgenomen, en u alle zonden vergeven zoude hebben? Welaan, doe dit dan ook in de H. Mis, bijzonder ten tijde van den Advent en het Kerstfeest; treed in den geest tot het altaar, neem het kind Jezus in uwe armen, gelijk eertijds de grijze Simeon in den tempel, en offer het aan God den Vader op.

7. Ach, lieve Christenen! beseft het wel, hoezeer Christus onder de gedaante der H. Hostie zich vernedert en als het ware vernietigt. Want waar is hier de glorie, welke zijn glorierijk lichaam toekomt? Waar is zijne goddelijke almacht, welke terecht van alle menschen moet aanbeden worden? Waar is zijne doorluchtige majesteit, welke den ganschen hemel vol eerbied doet sidderen en beven? Dit alles laat Hij daar, om eene allernederigste gedaante aan te nemen. Want Hij, die het eeuwig Woord des Vaders is, spreekt hier geen enkel woord uit! Hij, die de hemelen gebouwd heeft, verroert hier noch hand, noch voet! Hij, dien de hemelen niet kunnen begrijpen, ligt hier onder de gedaante eener kleine hostie verscholen!

Hij, die in alle majesteit op zijnen troon zit, ligt hier als een gebonden offerlam op het altaar, en is bereid zich nog eens voor ons op geestelijke wijze te slachtofferen. O, welke ondoorgrondelijke ootmoedigheid van den allerheiligsten God van hemel en aarde! O, welke onschatbare liefde voor ons, arme menschen!

Lof en dank zij dan in alle eeuwigheid U toegebracht, o allerzoetste Jezus! voor de oneindige liefde, waardoor Gij U gewaardigt, in alle H. Missen van den hemel neder te dalen op onze altaren, in zulke nederige gedaanten, om door zulk eene onbegrijpelijke ootmoedigheid, den toorn uws hemelschen Vaders te stillen, en de verschuldigde straffen van ons af te wenden! Wij danken u van ganscher harte voor deze onuitsprekelijke weldaad, wij loven, prijzen en verheerlijken U uit al onze krachten en bidden geheel het hemelsche hof, dat het te gelijk met ons, U love en prijze, om aldus te vergoeden, wat aan onze dankbaarheid ontbreekt. Wij bidden U ook ootmoediglijk de oogen van ons geloof te openen, opdat wij die genadevolle geheimen, welke Gij dagelijks in alle Missen hernieuwt, klaar mogen erkennen, waardig vereeren en dat ze tot vermeerdering onzer eeuwige zaligheid mogen strekken. Amen.

VOORBEELD.

In de kerkelijke geschiedenis van Saksen lezen wij, met welken ijver de beroemde keizer Karel de Groote tegen de heidensche Saksers streed, om ze tot het ware geloof te brengen. Ofschoon dikwijls gedwongen hunne afgoderij te verzaken, werden zij toch nog altijd opgeruid door hunnen hertog Wittekind, om het reeds aangenomen geloof te verloochenen. Terwijl nu deze keizer voor de twaalfde maal met een machtig leger gedurende den vastentijd Saksen binnentrok, beval hij aan het geheele leger, zich tot het ontvangen der H. Sacramenten voor den paaschtijd voor te bereiden. Terzelfder tijd had de hertog ook eene groote begeerte het keizerlijk leger te bezichtigen, om getuige te zijn van de christelijke godsdienstplechtigheden. Ten einde niet erkend te worden, verkleedde hij zich in eenen bedelaar, en vroeg den soldaten eene aalmoes. Ondertusschen vorschte hij alles na, zag op Goeden Vrijdag de droefheid op ieders gelaat, zag hoe zij vastten, baden, allen gingen biechten en met Paschen de H. Communie ontvingen. God liet door een groot mirakel toe, dat op Paaschdag, toen de priester de woorden der consecratie had uitgesproken, de hertog met lichamelijke oogen zag, hoe de priester een schoon kind in zijne handen had, op welks aanzien hij eene onbegrijpelijke vreugde gevoelde en gedurende de geheele Mis geen oog meer

van den priester afsloeg. Toen de soldaten tot de H. Communie gingen, zag hij met groote verwondering, hoe de priester aan ieder dat schoone kind uitreikte, en het door een ieder genoten werd, ofschoon op verschillende wijze. Want tot de eenen ijde het kind met wonderbare blijdschap, aan anderen wilde het zich niet overgeven, worstelde met handen en voeten, maar werd toch genoodzaakt zich mede te deelen. Dit alles zag de hertog met eigen oogen, en kon zich over zulke ongehoorde geheimen niet genoeg verwonderen. Na de H. Mis verborg hij zich weder tusschen de bedelaars; de keizer gaf ieder eene aalmoes, maar toen Wittekind kwam, bespeurde een dienaar des keizers aan diens krommen vinger, dat hij de hertog zelf was. De keizer liet hem in zijne tent roepen en sprak tot hem: „Waarom geeft gij u uit voor eenen bedelaar, daar gij de hertog van Saksen zelf zijt? Wittekind werd ten uiterste verbaasd van schrik, en vreesde nu als een bespieder gevangen te worden. Hij sprak aldus: „Uwe Majesteit zal mij dit niet kwalijk nemen, want ik heb dit alles gedaan, om zoo veel te beter den godsdienst der Christenen te kunnen navorschen”. „Wat hebt gij dan gezien”, hernam de keizer? En nu vertelde hij aan den keizer al die wonderbare zaken, waarvan hij zelf getuige geweest was. De keizer verwonderde zich zeer, dat God aan dezen verstokten heiden de genade verleend had, het goddelijk

kind Jezus in de H. hostie met eigen oogen te aanschouwen, eene genade, welke Hij aan vele Heiligen geweigerd heeft. Daarna verklaarde hem de keizer de oorzaak van al die ceremoniën in den vasten- en paaschtijd, en bewoog zijn hart dusdanig, dat Wittekind het heidendom afzwoer, en weldra den H. doop kon ontvangen. Hij verkreeg ook van den keizer eenige priesters, die in korten tijd het Christendom in Saksen verspreidden, en eene algemeene bekeering van dit volk was er het gevolg van.

ZESDE HOOFDSTUK.

In de H. Mis hernieuwt Christus zijn leven.

1. Wanneer wij de groote geheimen der H. Mis wel betrachten, ons levendig in 't gemoed prenten op welke wijze Christus aldaar verschijnt, ons alle geheimen van zijn wondervol leven zoo duidelijk voor oogen stelt en wederom hernieuwt, dan zouden wij nimmer eene enkele Mis verzuimen, waarin de verdiensten van onzen Goddelijken Verlosser ons zoo rijkelijk geschonken en toegeëigend worden. Immers de Mis is niets anders dan het kort begrip van het gansche leven van Christus en eene hernieuwing van al deszelfs geheimen. Zij is evenwel niet alleen eene bloote voorstelling, zooals iets dergelijks in de schouwburgen plaats heeft, maar eene werkelijke en waarachtige herhaling van dezelfde daden, welke Christus op aarde heeft verricht. Want in de Mis hebben wij datzelfde kind Jezus op het altaar liggen, in doeken gewikkeld, van de herders en de Koningen aangebeden en door den H. Simeon in zijne armen gedragen. Onder de Mis hooren wij hetzelfde Evangelie van Christus verkondigen door den mond des

priesters, wij zijn getuigen van veel grooter mirakelen dan er op de bruiloft van Cana plaats grepen; hier hernieuwt Hij zijn laatste avondmaal onder de consecratie. Hij wordt door de priesters geestelijkerwijze geslacht-offerd en aan den allerheiligsten Vader opgedragen, zoodat de meergemelde Sanchez zegt: „dat men even zoo wel onder de H. Mis vergeving zijner zonden en hemelsche genaden verkrijgen kan, als of men bij al deze geheimen van het leven van Christus persoonlijk tegenwoordig geweest was, waaruit wederom blijkt, hoe heilzaam en verdienstvol de H. Mis is”.

2. De vrome Dyonisius Carthusianus zegt: „dat het gansche leven van Christus op de wereld doorgebracht, slechts als het ware eene enkele hooge Misofferande geweest is, waarin hij zelf én tempel én altaar, én priester én offer was”. Zijne geboorte wordt ons voorgesteld bij het begin (introitus) der H. Mis. Het „kyrie” heeft hij gezongen, weenende in de kribbe. Het „gloria” werd gezongen door de Engelen, die zijne geboorte verkondigden. De „collecten” of de „gebeden” stellen ons de gebeden van Christus voor, geheele nachten doorbrengende met bidden. Het „evangelie” zijne predikatie door geheel het joodsche land. Het „offertorium” heeft hij gelezen, toen hij zich dagelijks aan Zijnen Hemelschen Vader tot verlossing van het menschedom opdroeg. De „prefatie”, toen Hij de Godheid on-

ophoudelijk geprezen en gedankt heeft. Het „sanctus” hebben de Joden gezongen op Palmzondag, uitroepende: Gezegend, die komt in den naam des Heeren. De „consecratie” heeft hij gewrocht in het laatste Avondmaal. De „elevatie” of „opheffing” is geschied toen Hij aan het kruis genageld, in de hoogte geheven werd. Het „pater noster” heeft hij gebeden, sprekende zijne zeven laatste woorden aan het kruis. Het breken der hostie beduidt het oogenblik, waarop zijne allerheiligste ziel van zijn gebenedijd lichaam is gescheiden. Het „agnus Dei” heeft de hoofdman bij het kruis gebeden, kloppende op zijne borst en uitroepende: Waarlijk deze was de Zoon Gods. De „communie” is geschied toen zijn dood lichaam gezalfd en in het graf gelegd werd. Eindelijk heeft hij den „laatsten zegen” gegeven toen hij bij zijne glorieijke hemelvaart zijne leerlingen met uitgestrekte handen den laatsten zegen gaf.

Ziedaar de uitvoerige Mis, welke Christus op aarde heeft gevierd, en waarvan hij het kort begrip aan zijne apostelen en hunne wettige opvolgers heeft achtergelaten; zoodat de geleerde Fornerus aldus spreekt: „De Mis is een kort begrip van het leven van Christus, waarin ons op een half uur wordt voorgesteld, wat Christus in drie-en-dertig jaren op aarde verricht heeft”. Op deze wijze worden alle geheimen van het leven en den dood van Christus te zamen gevat en ons in het kort voor oogen gesteld. Wij zijn dan even zoo

gelukkig, ja zelfs gelukkiger dan die menschen, welke met Christus zelven op aarde verkeerden; deze zijn slechts eenmaal getuige geweest van zijn wondervol leven en dood; wij echter kunnen, met dagelijks Mis te hooren, ons met weinig moeite de vruchten van het geheele leven van Christus verwerven, en wel zoo menigmaal als wij zulks verkiezen.

Opdat wij echter nog klaarder erkennen, dat Christus alle geheimen zijns levens hernieuwt onder de H. Mis, wil ik hiervan eene waarachtige geschiedenis naar een ooggetuige zelven verhalen.

VOORBEELD.

Thomas van Cantimpré, wijbisschop van Kamerijk, beschrijft ons, hetgeen in het jaar 1254 te Douai heeft plaats gehad in de kerk van den H. Amatus. Een priester was aldaar bezig de H. Communie uit te deelen, en zag tot zijnen grooten schrik, dat eene H. hostie op de aarde lag. Hij valt op zijne kniën en wil ze met allen eerbied opnemen, maar zag toen, hoe zij zich van zelve bewoog en in de lucht zweefde. Hij nam het kelkdoekje in zijne hand, legde het onder de H. hostie, welke daarop kwam rusten. Alsdan droeg hij ze met innige vreugde naar het altaar, en ze eerbiedig aanstarende, zag hij tot zijne grootste verwondering de gedaante der H. hostie ver-

dwijnen en in de gedaante van een klein kind veranderen. De priester begon van vreugde te weenen, en zoo overluid, dat alle koorheeren hem wilden te hulp komen. Deze zagen allen hetzelfde verschijnsel; het volk snelt oogenblikkelijk toe, om getuige van het groote wonder te wezen. Maar ziet een nieuw wonder gebeurt; want de leeken zagen in plaats van een kind, Jezus in zijne mannelijke gestalte en in zijne goddelijke majesteit. Allen vallen ter aarde neder, ootmoedig op hunne borsten om genade slaande, zoo lang Christus zich aan hen vertoonde, en dit had plaats gedurende een geheel uur. Wat iedereen op dit oogenblik ondervond, laat zich beter gevoelen dan uitdrukken.

Dit mirakel kwam weldra ter oore van den bisschop Thomas, die zich haastte naar Douai te reizen, om er zich van te overtuigen. Hij kwam bij den zeer eerwaarden deken van het kapittel aan, die hem al het voorgaande bevestigde. „Daar ontstond in mij”, schrijft de bisschop zelf, „eene groote begeerte om Christus ook te zien, en ik verzocht den deken mij de H. hostie te toonen. Deze opende het tabernakel, niet zonder eenigen schrik; maar nauwelijks had hij den zegen met het Sacrament gegeven of het volk roept wederom met luider stemme: „o Jezus! o Jezus!” Ik vroeg, wat dat geschreeuw beduidde en het antwoordde: wij zien onzen beminden Heiland met lichamelijke oogen. Maar ik, ik kon niets

anders zien dan de gedaante der H. hostie en was hierover zeer bedroefd, meenende om mijne zonden niet waardig te wezen Christus te aanschouwen. Ik onderzocht mijn geweten en daar ik mij aan niets bijzonders plichtig meende, bad ik Christus met weenende oogen zich te gewaardigen zich ook aan mij te vertoonen. Weldra werd ik verhoord, en ik zag niet de gedaante eens kinds, maar de lichamelijke gestalte van eenen volwassen man. Ik zag Christus geheel klaar en duidelijk met heldere oogen, het haar tot op de schouders, met eenen tamelijk langen baard, een weinig gekruld onder de kin, zijn voorhoofd was glad en breed, zijne wangen een weinig mager, met langen hals en gebogen hoofd. Nadat mijn hart, als het ware van liefde versmolten was, verandert eensklaps deze liefelijke gestalte in eene zeer droevige en ik zag hem juist als in zijn bitter lijden, met zijne doornen kroon, met veel bloed vermengd, hetwelk uit zijn hoofd over den neus en de wangen heenvloeide. Bij dit erbarmelijk schouwspel kon ik mijne tranen niet langer bedwingen, ja, ik meende zelfs, dat de doornen in mijn hoofd doordrongen. De menigte volks, hierbij tegenwoordig, weende bitterlijk, dewijl een ieder iets bijzonders aanschouwde. Want eenigen zagen Jezus Christus op hetzelfde oogenblik in de gestalte van een kind, anderen van eenen jongen knaap, dezen als een volwassen jongeling en genen in zijn lijden. Wat hier in hunne harten omging,

is onmogelijk te beschrijven". Cantiprat. Apum. lib. 2, cap. 40, p. 2.

Dit wonder wordt bevestigd door alle kerkelijke geschiedschrijvers van België. Het duurde verscheidene dagen en was zichtbaar voor duizenden en duizenden menschen. Ook hebben de pausen eene broederschap ter gelegenheid van dit wonder aldaar opgericht, met vele aflaten verrijkt, en alle honderd jaren heeft er nog een plechtig jubelfeest plaats tot herinnering aan deze gebeurtenis.

Welk een schoon, hartroerend en troostend tooneel! O, zal hier een ieder uitroepen, ware ik ook bij zulk een schouwspel tegenwoordig geweest! O, hadde ik ook eene dusdanige genade mogen ontvangen, mijnen Heiland in zoo vele gedaanten te kunnen aanschouwen! Welke vreugde, welken troost en zoetheid des harten zoude ik ondervonden hebben! Maar alhoewel ik U, o dierbare Jezus! nooit in de H. hostie lichamelijk heb aanschouwd, geloof ik nochtans vastelijk, dat Gij er waarachtig tegenwoordig zijt. Hetgeen Christus toen op eene wonderbare wijze gedaan heeft, iets dergelijks doet hij in iedere Mis, waarin hij zijn geheel leven en lijden hernieuwt en het aan den Hemelschen Vader, aan den H. Geest, aan zijne beminde moeder, aan alle hemelsche koren van Engelen en Heiligen zoo klaarblijkelijk voorstelt, als of dit alles wederom werkelijk plaats had.

Met deze levendige voorstelling en waarach-

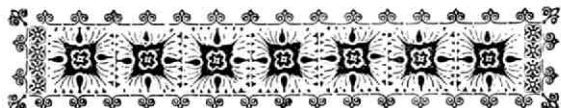
tige hernieuwing van zijn heilig leven en lijden, verschaft hij aan den Hemelschen Vader geen geringere verheerlijking dan eertijds, gedurende de verschillende tijdvakken zijns levens; en daarom ontvangt de hemel door de eene enkele Mis onvergelykelijk meer eer, dan door alle andere goede werken, welke wij in dit leven verrichten. Want in iedere Mis eert, looft, bemint, dankt, dient en verheerlijkt Christus de allerheiligste Drievuldigheid uit de gansche kracht zijner Godheid en menscheid, en uit den geheelen grond zijns harten, en dat op zulk eene onbegrijpelijke wijze, dat deze verschillende oefeningen allen lof en alle liefde der Engelen, alle eer en diensten der Heiligen, welke zij Hem op aarde bewezen hebben, oneindig ver overtreffen; waaruit men klaar kan opmaken, welk een hoogen eeredienst de H. Mis is en hoe veel men door haar bij God kan uitwerken.

Overweegt eindelijk, hoe vele groote verdiensten wij door de Mis kunnen verwerven. Christus heeft drie en dertig jaren op aarde gearbeid en hierdoor eenen overvloedigen schat van verdiensten verzameld, niet voor zich, maar voor ons, zijne arme kinderen. En toch laat Hij ook nu niet na voor ons te zorgen, niet alsof Hij opnieuw verdiende, maar door ons in staat te stellen, ons zijne oneindige verdiensten toe te eigenen. Daarom hernieuwt Hij in iedere H. Mis zijn heilig leven en stelt dit alles zijnen Vader voor oogen, opdat Hij

ons genadig zij en onze schulden vergeve. Dit alles offert Hij aan zijnen Hemelschen Vader, om onze schuld te betalen; en zijn wij zelven bij de H. Mis aandachtig tegenwoordig, dan schenkt Hij ons tevens in overvloedige mate, naar gelang van onze gesteltenis, kwijschelding onzer nog te boeten straffen.

Dankt dan dezen getrouwen Vriend, die u zulk eenen rijken schat heeft verzameld, en verzuimt dus niet de H. Mis bij te wonen, om door zulke geringe moeite, eenen dusdanigen grooten schat deelachtig te worden, en eeuwigdurende rijkdommen te verwerven. God moge uwe verblindheid wegnemen, uwe traagheid opbeuren en u met eenen nieuwen ijver voor de H. Mis bezielen!

ZEVENDE HOOFDSTUK.

In de H. Mis hernieuwt Christus zijn gebed.

1. De beminde apostel van Jezus Christus, de H. Joannes, schrijft in zijnen eersten brief de volgende woorden: „Wij hebben eenen voorspreker bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige, en deze is de verzoening voor onze zonden”. Is dat niet eene troostvolle verzekering voor ons eeuwig heil, daar de H. Schrift zelve getuigt, dat juist de zoon Gods zelf, die de ware Rechter is der levenden en der dooden, ook onze voorspreker en zaakgelastigde is.

Doch het is hier de vraag, wanneer en waar Christus dit verheven ambt verricht? De katholieke Kerk gelooft en leert ons, dat Christus niet alleen in den hemel, maar ook op aarde voor ons bidt en ons aan den Hemelschen Vader aanbeveelt. Dit getuigt de geleerde Suarez, zeggende: „Zoo dikwijls de H. Mis wordt opgeofferd, zoo dikwijls bidt Christus voor hem, die ze opdraagt, alsmede voor diegenen, voor welke zij wordt opgedragen”.

2. Op welke wijze zulks geschiedt, beschrijft ons de H. Laurentius Justinianus: „Als Christus op het altaar geslachtofferd wordt, dan roept Hij tot zijnen Hemelschen Vader, en toont Hem zijne heilige wonden, opdat deze de menschen door zijns Zoons vurig gebed van de eeuwige straffen beware”. Schoone woorden voorwaar, die ons aantoonen hoe getrouw de goede Jezus voor ons bidt, en hoe ijverig Hij zich onze eeuwige zaligheid aantrekt. Dit heeft Hij op deze aarde gedaan volgens de getuigenis van het Evangelie, dat ons zegt, dat Hij menigen langen nacht in aanhoudend gebed heeft doorgebracht. Zoo lezen wij bij den H. Lucas, cap. vi, 12: „Hij ging uit op den berg om te bidden, en Hij bracht den nacht in gebed met God door”. En wat meent gij wel, voor wien Hij gebeden heeft? Niet voor zich, maar voor mij, voor u en voor alle menschen heeft hij menigen nacht in gebed doorgebracht, om ons van den eeuwigen ondergang te bewaren, gelijk dezelfde Laurentius zegt. Dewijl Christus voorzag, hoevele menschen, voor welke hij den bitteren dood moest lijden, eeuwig zouden verloren gaan, perste hem deze ondergang der zielen duizenden tranen uit zijne milde oogen en duizenden zuchten uit zijn medelijdend hart.

3. Al deze vurige gebeden hernieuwt en herhaalt onze goddelijke Verlosser in elke H. Mis, en stelt deze zoo klaar aan God den Vader voor oogen, of Hij ze alle nog eens

uitsprak. Hij toont Hem ook die heete tranen, welke Hij voor het heil der zondaren gestort heeft, telt Hem op die hartelijke zuchten, welke voor het behoud der zondaren uit zijne borst zijn opgeweld, en rekent Hem voor, die menigvuldige nachten, welke Hij in waken en bidden voor het heil der zondaren heeft doorgebracht. Dit alles, wel is waar, draagt Hij op voor het heil der gansche wereld, voornamelijk echter voor het heil dergenen, die bij de H. Mis tegenwoordig zijn. Bedenk nu hoe heilig, hoe aandachtig, hoe krachtig zulk een gebed moet wezen, hetwelk de Heilige aller Heiligen, Jezus Christus, de Zoon Gods in eigen persoon uit de geheele kracht zijner goddelijke menschheid uitspreekt. O mijn God! hoe krachtdadig, hoe heilig moet zulk een gebed zijn! Hoe heilzaam moet dit hun wezen, voor welke het wordt gesproken! Hoe aangenaam moet het den Hemelschen Vader wezen tot wien het gericht wordt! Hoe welgevallig aan de H. Drievuldigheid aan welke het wordt opgeofferd!

4. Bemerkt verder, dat Christus op het altaar niet alleen voor alle tegenwoordigen bidt, maar, opdat zijn gebed des te krachtiger zij, zich ook voor hunne zaligheid aan den Hemelschen Vader opoffert. Hoe krachtig, hoe heilzaam deze offerande is, wie zal het ooit kunnen doorgronden! Hoort, wat hiervan in de openbaringen van de H. Gertrudis te lezen staat: „Bij de opheffing der H. hostie zag

deze Heilige, hoe Christus zijn gebone^d hart onder de gedaante van eenen goudkelk met zijne eigene handen omhoog hi het zijnen Hemelschen Vader voorstelde, zich zelven op zulk eene onuitsprekelijke wijze voor zijne Kerk opofferde, dat geen schep ooit vermag zulks te begrijpen".

Bemerkt dus uit dit alles, welk hoog geheim en welke hoogst gewichtige, goddelijke offerande de H. Mis is. Staat verbaasd, over de ondoorgrondelijke wijze, waarop onze Heiland zich zelven in iedere H. Mis aan zijnen Hemelschen Vader voor het heil der geloovigen opoffert, dewijl deze manier van offeren geen mensch, noch Engel, noch de H. Moeder God zelve kan doorgronden. En hoe offert Hij zich op? Niet in zijne glansrijke majesteit, waar mede Hij thans in den hemel troont, maar onder het uiterlijke van een slaaf, dat Hij mensch wordende, heeft aangenomen.

5. In deze nederige gedaante, roept hij van het altaar tot zijnen Hemelschen Vader, met zulk eene almachtige stem, dat zij de wolken doorklieft, de hemelen doorbreekt, ten einde de goddelijke barmhartigheid te genaken. Waar Hij staat op, als 't ware van zijnen goddelijken troon, berooft zich van zijne majesteit, verbergt zich onder de gedaante der H. hostie en roept met volle kracht tot den almachtigen God om barmhartigheid voor zijn geliefd volk, zeggende als 't ware: „O Hemelsche Vader, aanschouw uit de hoogte des heme

Deze mijne uiterste vernedering; zie, hoe ik mij voor U verootmoedig! Dit alles doe ik voor de arme zondaars, opdat Gij hen zoudet vergeven en genadig zijn. Zij hebben zich tegen U verzet, uwe geboden met voeten getreden, maar ik, ik verneder mij voor U. Zij hebben U door hunne zonden vertoornd, maar ik, ik wil mij voor hen ten beste geven. Zij hebben de rechtvaardige wraak verdiend, maar ik, ik zal haar door mijn vurig gebed trachten af te wenden. Daarom, om mijnentwil, ho mijn Vader! gelief hen te verschoonen, en straf ze niet volgens uwe gerechtigheid. Geef ze toch niet over aan den nijdigen satan, en laat ze niet voor eeuwig verloren gaan; want zij behooren mij toe en zijn door mijn bloed vrijgekocht. Maar bijzonder bid ik U, allertiefste Vader, voor alle hier tegenwoordige zondaars en zondaressen, voor welke ik thans nog eens mijn leven ten beste geef en mijn bloed op geestelijke wijze vergiet, opdat Gij ze door de kracht van mijn H. bloed en bitteren dood van den eeuwigen dood moget reuwaren".

6. O mijn lieve Zaligmaker! waartoe leidt dan toch de liefde voor uwe dierbare gebovigen, dat Gij U hun lot zoodanig aantrekt, zoo veel op het altaar voor hen doet, ho ijverig voor hen bidt? Deze uwe groote liefde kunnen wij nimmer hoog genoeg schatten, en slechts door het vlijtig Mishooren enigszins vergelden. Wie zal dan niet gaarne

de H. Mis bijwonen, daar hij weet, dat Christus zelf voor zijn heil bidt, zijn lijden hernieuwt en zich zelven op eene onuitsprekelijke wijze slachtoffert? Wie zal niet op zulk eene voorbede vertrouwen? Wie zoude niet hartelijk verlangen, zulk eenen voorspreker te bekomen? O, hoe licht kunt gij hem bekomen! ja, gij hebt hem inderdaad zoo dikwijls als gij de H. Mis aandachtig bijwoont. Er is geen twijfel, dat Christus, hangende aan het kruis, de onder het kruis staande geloovigen aan zijnen H. Vader bijzonderlijk heeft aanbevolen, en hun de vruchten zijns lijdens op gansch bijzondere wijze heeft toegevoegd; zoo ook lijdt het geen twijfel, dat Christus hetzelfde doet voor de omstanders in de H. Mis, voornamelijk, wanneer zij Hem smeeken hun voorspreker te zijn, en zij Hem bidden, zich zelven voor hen te willen opofferen. Want dan bidt Jezus even zoo krachtig voor hen, als Hij aan het kruis voor zijne vijanden gebeden heeft. En wat zal zulk een gebed niet kunnen uitwerken? Wat heil zal het ons niet verwerven? O, welk eene vaste hoop der eeuwige zaligheid zal het in ons verwekken, indien wij verzekerd zijn, dat de eeniggeboren Zoon Gods zich gewaardigt dagelijks voor ons te bidden, en de moeilijke zaak onzer zaligheid op zich te nemen!

7. Indien de allerzaligste Maagd Maria u verscheen en tot u sprak: Mijn lief kind, wil niet vreezen, want ik beloof u, dat ik de ge-

vaarlijke zaak uwer zaligheid op mij zal nemen, mijnen Zoon onophoudelijk voor u bidden, en niet zal nalaten, tot dat Hij mij belooft u zalig te maken, zoudt gij dan niet opspringen van vreugde en uit geheel uw hart uitroepen: Nu ben ik van harte getroost; nu heb ik niets meer voor mijn eeuwig heil te vreezen; want Maria zelve is mij verschenen en heeft mij gerust gesteld. Wanneer wij dus met gegronde redenen zulk een groot vertrouwen op de krachtige voorbede der Moeder Gods zouden stellen, waarom stellen wij dan geen grooter vertrouwen op de almachtige voorbede van Jezus Christus zelve, die ons niet alleen belooft voor ons eeuwig heil den Hemelschen Vader te bidden, maar in elke H. Mis, waarin wij tegenwoordig zijn, bijzonderlijk voor ons bidt, en Gods strenge rechtvaardigheid geweld aandoet, dat Hij ons toch niet volgens onze zonden zoude straffen, maar ons moge genadig zijn. Want Jezus Christus bidt niet alleen, maar met Hem bidden, ja, roepen zijne weenende oogen met zoo vele opwekkingen als Hij tranen gestort heeft; met Hem roepen zijne H. wonden, met zoo vele stemmen als er wonden in zijn H. lichaam geweest zijn; met Hem roept zijn kostbaar bloed, met zoo vele woorden als er druppels uit zijne smartelijke wonden gevloeid zijn; met Hem roept ook zijn goddelijk hart, met zoo vele bewegingen als er zuchten uit hetzelfde geslaakt zijn. Deze stem van het H. bloed, en dit

roepen der wonden, der tranen en zuchten is almachtig, dringt door de wolken heen, doorkliëft de hemelen en doorboort het hart des Hemelschen Vaders. Wat zal zulk een geroep dan niet vermogen! Welke genaden zal het ons niet schenken, welke kwalen zal het niet van ons afwenden!

8. Daar gij dus weet, dat Christus in de H. Mis voor alle aanwezenden inzonderheid bidt, waarom zijt gij dan zoo traag om ze bij te wonen en aan zijn gebed deelachtig te worden? Gij beklaagt u dikwijls, dat gij niet aandachtig kunt bidden, waarom gaat gij dan niet naar de H. Mis, opdat Christus aldaar voor u bidde? (Immers, Hij roept u toch zoo vriendelijk toe: „Komt tot mij, allen die vermoeid en beladen zijt, en ik zal u verkwikken”. Zoo riep Hij nog op deze aarde rondwandelande, maar van het altaar schijnt Hij u toe te roepen: „Komt tot mij, gij allen die niet aandachtig kunt bidden, en ik wil voor u bidden”. O, ellendige mensch, waarom luistert gij niet naar zulke treffende en hartroerende uitnoodigingen? Gij pleegt immers in uwen nood naar andere menschen te loopen, hun te klagen, en u in hunne gebeden aan te bevelen. Als gij dus op het gebed eens menschen vertrouwt, waarom vertrouwt gij dan niet veel meer op het gebed van Christus zelven? Gij zijt toch in zulk eenen grooten nood, in gevaar van misschien eeuwig verloren te gaan. Dewijl gij dus weet, dat

het u niet mogelijk is, door uwe eigene krachten de eeuwige zaligheid te bekomen, neem dan in dat groot gevaar dagelijks uwe toevlucht tot de H. Mis, opdat Christus voor u moge bidden en uw voorspreker moge wezen.

9. Uit al het voorgaande blijkt genoegzaam, hoe krachtig de goede Jezus op het altaar voor ons bidt, en hoe heilzaam dit gebed voor ons allen is. Dit alleen blijft nog overig, dat gij uw gebed met het gebed van Christus vereenigt of Hem smeekt, dat Hij het met Zijn gebed moge vereenigen, waardoor het zoo krachtig wordt, dat het vele andere gebeden verre overtreft.

Dit bewijst ons de meer gemelde bisschop van Hebron, Fornerus, zeggende: „De gebeden, welke door hem, die de H. Mis aandachtig hoort, en Gode voor zich opoffert, met het Misoffer vereenigd worden, overtreffen verre alle andere langdurige en ijverige gebeden en hemelsche beschouwingen, wegens de kracht der verdiensten van het lijden van Christus, die zijne macht in de H. Mis door eenen wonderbaren overvloed van hemelsche genaden toont. Want gelijk het hoofd het edelste deel des lichaams uitmaakt en alle andere ledematen in waardigheid overtreft, zoo overtreft ook het gebed van Christus, die ons hoofd is en in de H. Mis voor ons bidt, het vereenigde gebed van alle Christenen, zijne ledematen”.

Wanneer dan de mensch zijn zwak gebed,

dat hij onder de H. Mis spreekt , met het alleredelste gebed van Christus vereenigt , wordt het, gelijk eene koperen munt , in gesmolten goud geworpen, verguld wordt, eveneens door de samensmelting met het gebed des Verlossers veredeld ; het wordt tegelijk met het goddelijk gebed van Christus ten hemel gedragen en de Godheid als eene welgevallige gave aangeboden. Hieruit volgt dus, dat een zonder uwe schuld verstrooid gebed, onder de H. Mis uitgesproken , veel beter is dan een ijverig gebed te huis verricht. Daarom doen de geestelijken , die hunne getijden, alsook de wereldlijke menschen, die soms lange gebeden te huis bidden, veel beter deze te bidden onder het Mishooren, dan daar buiten. Want indien zij deze onder de H. Mis bidden , met de meening tegelijkertijd ook de H. Mis te hooren en hun gebed met dat des Verlossers te vereenigen, zoo zullen zij veel meer verdienen, dan wanneer zij te huis of elders bidden. Hierdoor zullen zij aan alle genaden, welke in dit boek beschreven zijn, deelachtig worden en eenen grooten schat van verdiensten voor den hemel inzamelen.

ACHTSTE HOOFDSTUK.

**In de H. Mis wordt het lijden van Christus
hernieuwd.**

1. Onder alle geheimen van Christus' leven is er voorzeker geen nuttiger en waardiger te overwegen en te vereeren, dan zijn bitter lijden en dood. Overschoon spreken hiervan de H. Vaders en beloven hun, die het bitter lijden van Christus vlijtig vereeren, eene rijke vergelding voor God.

Alhoewel er echter vele nuttige manieren zijn om zulks te doen, vermeen ik nochtans, dat men het niet beter, noch waardiger kan vereeren, dan door het aandachtig Mis-hooren. Want op het altaar is Hij wezenlijk tegenwoordig, aldaar wordt Zijn bitter lijden dagelijks hernieuwd; daarom kan men het des te beter betrachten.

2. Dat onder de H. Mis het lijden van Christus op eene geestelijke wijze hernieuwd wordt, is toch zonneklaar; want alles, wat zich aldaar aan onze oogen voordoet, zijn niet anders dan kruisbeelden, kruisen en kruisteekenen. In den altaarsteen zijn vijf kruisen uitgehouwen, welke met menigvuldige kruisteekenen door den bisschop zijn gewijd. Op het

altaar staat een kruisbeeld, insgelijk op de hostie, zoowel als in het misboek vóór de gebeden der elevatie. Alle miskleederen zijn geteekend met het kruis, de priester teekent zich zelf zestienmaal en de offerande negen en twintigmaal met het kruis. Wat beteekenen deze menigvuldige kruisen anders, dan dat het bloedige offer van het kruis, het bitter lijden en de dood, ons voorgesteld, herhaald en hernieuwd wordt?

3. Alhoewel Christus onder het Laatste Avondmaal tot zijne Apostelen zeide: „Doet dit te mijner gedachtenis”, geschiedt nochtans het Misoffer niet alleen ter herinnering, maar ook ter hernieuwing van het bitter lijden van Christus. Want aldus spreekt de katholieke Kerk, Trid. sess. 22, can. 3: „Indien iemand zegt, dat het Misoffer.... een bloote gedachtenis zij van het sacrificie aan het kruis volbracht.... die zij gedoemd”. En in dezelfde zitting: „In dit goddelijk Sacrificie, 'twelk in de H. Mis wordt opgedragen, is dezelfde Christus behouden en wordt op onbloedige wijze geslachtofferd, die zich zelven eens op het altaar des kruises op bloedige wijze heeft opgeofferd”. „Want het is een en hetzelfde offer, een en dezelfde offeraar, nu door den dienst der priesters, die zich aan het kruis heeft opgeofferd; alleen de manier van offeren is verschillend”. Want aan het kruis heeft Hij zich zelf op bloedige wijze opgeofferd, ofschoon Hij door de handen der beulen ge-

slacht werd; op het altaar offert Hij zich zelf op onbloedige wijze, ofschoon door de handen en den dienst der priesters, en wordt Hij door hen op geestelijke wijze geslacht.

De H. Mis is dus eene voorstelling van het lijden en den dood van Christus; niet eene voorstelling in woorden, maar eene wezenlijke voorstelling; daarom noemen de H. Vaders de Mis „het herhaalde lijden van Christus” en zeggen ons dat Christus in de H. Mis op geheimnisvolle wijze zijn lijden ondergaat en gedood wordt. „Want”, zegt Marchantius, „gelijk Christus eenmaal lijdend de zonden der geheele wereld op zich genomen heeft, om ze met zijn bloed uit te wisschen, zoo laden wij dagelijks onze zonden op Hem, als op hetzelfde Lam Gods, hetwelk op het altaar moet geslacht worden; om onze misdaden uit te wisschen”. In deze woorden lezen wij de reden, waarom Christus zijn lijden in alle H. Missen hernieuwt.

4. De beroemde pater Segneri geeft hiervan eene schoone uitlegging: „Toen Christus op aarde leefde, voorzag Hij door zijne goddelijke wijsheid, dat, niettegenstaande zijn bitter lijden, vele millioenen menschen verdoemd en zijner verlossing niet deelachtig zouden worden. Als onze ware broeder beminde Hij echter de zaligheid der menschen op oneindige wijze en had overgroot medelijden met het eeuwig verlies van zoo vele zielen. Christus’ liefde jegens de menschen werd nu nog meer

ontstoken om ons, arme, ellendige zondaars ter hulp te komen. Daarom vond Hij in zijne goddelijke wijsheid een middel uit, waardoor Hij ook na zijnen dood op de wereld verblijven, zijn genadenrijk lijden voortzetten, en evenals aan het kruis hangende, onophoudelijk voor onze zaligheid God bidden kon.

Dit wonderbaar middel was geen ander dan het allerheiligste Misoffer, in hetwelk hij dagelijks, ja, onophoudelijk geestelijkerwijze aan het kruis hangende voor ons lijdt en met eene almachtige stem tot God om barmhartigheid roept, gelijk Christus eens openbaarde aan de H. Coleta. Zij zag eens onder de elevatie Christus aan het kruis hangen en met zijne bloedende wonden tot zijnen Hemelschen Vader uitroepen: „Aanschouw, mijn Vader, deze gedaante, welke ik aan het kruis heb gehad en in welke ik voor de wereld geleden heb. Aanschouw mijne wonden, mijn vergoten bloed, geef acht op mijn lijden en mijnen dood. Dit alles heb ik daarom geleden, opdat de arme zondaars niet zouden verloren gaan. Nu echter wilt gij ze voor hunne zonden verdoemen. Wie vergeldt mij dan mijn lijden en mijnen dood? ik zal van de verdoemde zondaars niet alleen geen dank te verwachten hebben, maar zij zullen mij en mijn lijden voor eeuwig vervloeken. Maar worden zij zalig, dan zullen zij mij eeuwig gebenedijden en mij voor mijn lijden danken”.

5. Hieruit ziet gij, hoe Jezus onder de H. Mis bidt en zijn bloed voor ons om barmhar-

tigheid roept. Dan, wyl de Mis eene vernieuwing is van het lijden van Christus, daarom moet ook onder dezelve plaats hebben wat aan het kruis heeft plaats gehad. Toen riep Jezus uit: „Vader, vergeef hun, want zij weten niet wat zij doen”. Evenzoo roept hij ook onder de H. Mis op het altaar voor alle zondaars der wereld, maar bijzonder voor hen, die de H. Mis bijwonen. Deze stem is almachtig en van oneindige kracht; want zij dringt door de wolken tot in Gods vaderlijk hart. Daar vervult Christus het ambt van voorspreker, waarvan de H. Johannes zegt: „Wij hebben eenen voorspreker bij den Vader, Jezus Christus, den rechtvaardige”. Hij bidt wel is waar in den hemel voor ons, maar ook bidt Hij inzonderheid op het altaar, dewyl Hij aldaar zijn priesterlijk ambt uitoefent op aarde en het den priesters toekomt voor de zonden des volks te bidden.

O! hoeveel goeds werkt Christus op het altaar uit! Ach, hoe menigmaal weerhoudt hij niet den straffenden arm van den Hemelschen Vader, gereed om ons te verdelgen. O! hoe dikwijls waren gansche landstreken te gronde gegaan, had Christus ze niet door zijn gebed behouden! Hoe vele duizenden zielen waren thans in de eeuwige vlammen, hadde Christus ze door zijne almachtige voorbede hiervan niet bevrijd? O zondaars! woont toch met allen ijver de H. Mis bij, opdat gij, deelachtig aan de voorbede van Christus, van vele

kwalen moogt bewaard blijven; want, zoo dikwijls gij met aandacht de H. Mis bijwoont, wordt ons de waarde en de kracht van het lijden van Christus toegevoegd, niet in het algemeen noch aan allen op dezelfde wijze, maar aan iedereen volgens zijne bijzondere aandacht en gesteltenis.

6. Dit kostbaar lijden zullen wij ons ten nutte maken, gelijk Christus eertijds tot de H. Mechtildis sprak: „Zie, ik schenk u al de bitterheid mijns lijdens tot uw eigendom, opdat gij ze mij zoudt wedergeven en opofferen, als of zij uw eigen ware; want wie dit doet, dien geef ik het dubbel terug”.

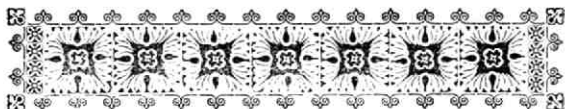
O mijn God, welke troostende woorden! Zijn wij dus bij de H. Mis niet bovenmate gelukkig, waarin Christus ons zulk eenen rijken schat schenkt, en wij dezen zoo gemakkelijk vermeerderen en vergrooten kunnen?

7. Eindelijk moeten wij nog bemerken, dat de H. Mis dezelfde uitwerksels heeft als het Kruisoffer, en dus voorzeker eene zeer krachtige offerande wezen moet. „Want”, zoo leert P. Molina, „indien de H. Mis even hetzelfde offer is als het Kruisoffer, zoo moet zij ook dezelfde kracht en verdiensten hebben en aan God den Vader even aangenaam als het Kruisoffer zijn. Dat nu de Mis hetzelfde wezenlijke en werkelijke offer is, volgt hieruit, dat zij een en hetzelfde slachtoffer, een en dezelfde Priester heeft en aan denzelfden God wordt opgeofferd om dezelfde reden. Het onderscheid

bestaat slechts hierin, dat de H. Mis op eene andere manier wordt opgeofferd als het Kruisoffer; want toen werd Christus vol bloed en smarten geofferd, nu echter zonder bloed en zonder smarten”.

Dus volgt hieruit, dat wij door het Mis-
hooren aan Christus even zoo aangenaam worden en even groote verdiensten verwerven kunnen, als of wij op den berg van Calvarië gestaan hadden, mits wij slechts bij de H. Mis dezelfde godsvrucht hebben, die wij op den Calvarieberg zouden gehad hebben. Zijn wij dan niet bovenmate gelukkig, daar wij bij onzen gekruisten Jezus onder het kruis staan, Hem met onze oogen aanschouwen, met Hem spreken, Hem onzen nood klagen en van Hem even zoo wel hulp en troost verwerven kunnen als diegenen, die wezenlijk zijn H. kruis omringden! O Christenen! beseft toch wel deze onuitsprekelijke genade, en maakt u dezer schatten, welke Christus u dagelijks aanbiedt, ook dagelijks deelachtig.

NEGENDE HOOFDSTUK.

**In de H. Mis wordt de dood van Christus
hernieuwd.**

1. De H. Joannes zegt ons, dat Christus eens deze woorden sprak: „Niemand heeft grooter liefde dan deze, dat iemand zijn leven geeft voor zijne vrienden”. Dewijl nu niemand iets kostbaarder en aangener bezit dan zijn leven of zijne ziel, zoo kan hij ook eenen anderen niets beters schenken. Edoch, de liefde van Christus tot ons, ellendige schepselen, is onvergelijklijk grooter geweest, dewijl hij zijne edele en heilige ziel, niet alleen voor zijne vrienden, maar voor zijne bitterste vijanden ten beste geeft; immers zegt Hij bij Joannes: „Ik geef mijn leven voor mijne schapen”, dat wil zeggen: Ik geef zonder ophouden mijn leven ten beste. Dit nu doet hij dagelijks in de H. Mis, waarin hij zijnen dood hernieuwt. Hoe dit geschiedt, wil ik u in dit hoofdstuk verklaren.

2. In vroegere tijden, placht men op vele plaatsen in den vastentijd, het gansche lijden van Christus in een treurspel voor te stellen. Onder anderen werd een jonge man aan een kruis gehecht, die na lang gehangen te heb-

ben, eindelijk begon te sterven, en zich onmachtig toonde, alsof hij uit louter smarten zijnen geest moest geven, en wel zoodanig, dat alle omstanders tot het diepste medelijden bewogen werden.

Wanneer wij ook vroeger de H. Mis met een treurspel vergeleken hebben, geschiedt het toch hierin niet, alsof een ander persoon de plaats innam van den stervenden Heiland, dewijl het Christus zelf in persoon is, die hier op eene geestelijke wijze sterft. Immers, hij heeft het noch aan eenen Engel, noch aan eenen Heilige willen toevertrouwen, dit offer des doods voor hem op te dragen, dewijl deze het ons niet zoo levendig en zoo natuurlijk hadden kunnen voor oogen stellen, gelijk Hij het zelf doet. Opdat God, de hemel en de aarde dit schouwspel van zijnen dood dagelijks zouden voor oogen hebben, daarom vertoont Hij hun bij iedere H. Mis zijnen dood op dezelfde wijze, alsof Hij eerst pas den dood des kruises geleden had, niet om hen te bedroeven, maar om hen des te beter zijne groote liefde, door welke Hij zulk eenen bitteren dood voor de verlossing der wereld geleden heeft, te kennen te geven.

3. De geschiedschrijver Cesarius van Heisterbach verhaalt ons, dat een pastoor, met name Adolf Van Delferen, eens bezig zijnde met de Mis te lezen, eensklaps vóór het Agnus Dei, bij het breken der H. hostie, in plaats van de H. hostie, een schoon kindje in

zijne handen zag, dat hem vriendelijk toelach. Hierover in den beginne zeer ontsteld, zag hij hetzelve toch met de innigste vreugde. Maar ook willende weten wat het aandeel der H. hostie bevatte, zag hij den stervenden Christus aan het kruis, die zijn lijf neigde en den geest gaf. Dit ging hem danig ter harte, dat hij bitter begon te weenen. Hij zag de gedaante van den stervenden Heiland langen tijd voor zijne oogen, en wist niet of hij de Mis zoude vervolgen. Het volk zag hem met verwondering aan, en kon niet reden niet gissen van dat gedurig weenen. Intusschen verdween de gedaante, en de H. hostie vertoonde zich wederom als te voren zoodat de pastoor nu de H. Mis onder het storten van vele tranen kon voltrekken. Het volk wilde echter de oorzaak weten van dat weenen; daarom beklom hij den kansel verhaalde hun de verschijning van het lijk van den stervenden Heiland beschrijven. Maar zijn hart was zoo week, zijne oogen zoo tranen, dat hij geen verstandig woord kon uitbrengen. Daarom verliet hij al weeneden kansel, bracht eenige dagen door met zijne zonden te beweenen, en met de betrachting van den stervenden Jezus gedurig oogen te hebben, waarin hij tot aan zijn dood volharde.

„O, genoten wij ook zulk eene gunst van deze priester, hoe aandachtig zouden wij

heilige Mis bijwonen! welk een hartelijk meelijden zouden wij dan voor onzen Verlosser hebben!" zal de eene of andere zeggen. — Maar zoodanige moet weten dat, ofschoon wij Hem aldus niet aanschouwen met de oogen des lichaams, wij Hem toch zien met de oogen des geloofs; en zoo menigmaal wij dit geloof vernieuwen, bewijzen wij aan Christus eene groote eer en verdienen voor ons een groot loon.

4. De godgeleerden zeggen ons, dat, toen Christus in het Laatste Avondmaal, het brood en den wijn in zijn heilig lichaam en bloed veranderde, Hij dit niet op eenmaal en onder eene enkele gedaante wilde verrichten, maar Hij wilde tweemaal en onder tweeërlei gedaanten consacreeren, om ons zijnen dood recht levendig voor oogen te stellen. Immers, hij had alleen over het brood kunnen zeggen: „Dit is mijn lichaam en mijn bloed", maar dan ware deze gedaante van brood geen klare voorstelling van zijnen dood geweest. Daarom wilde hij eerst het brood alleen, door de kracht der woorden van de consecratie, in zijn H. lichaam veranderen, en zijnen Apostelen tot spijs geven; daarna wilde hij evenzoo den wijn alleen in zijn H. bloed veranderen en zijnen discipelen te drinken geven. Hij beval tevens aan zijne Apostelen hetzelfde op gelijke wijze te verrichten, om zoo aan het volk (zijnen dood) klaarder voor oogen te stellen.

5. Hoezeer deze hernieuwing en voorstel-

ling van Christus' dood aan God aangenaam is, kan geene menschelijke tong uitspreken. Hierdoor draagt Hij Hem opnieuw zijne gehoorzaamheid op, want, zegt Paulus: „Hij vernederde zich zelve, daar hij gehoorzaam was tot den dood, en wel tot den dood des kruises. Daarom heeft ook God Hem verheven en Hem eenen naam gegeven die boven alle naam is". Deze volkomene gehoorzaamheid biedt Christus zijnen Hemelschen Vader aan onder de H. Mis, en met haar al die deugden, welke Hij al stervende heeft uitgeoefend: zijne hoogste onschuld, zijne diepste nederigheid, zijn onuitputtelijk geduld, zijne vurige liefde, welke Hij zijnen beulen en den ondankbaren zondaren altijd toegedragen heeft.

Christus stelt ook onder de H. Mis zijnen Hemelschen Vader al de bittere smarten voor, welke Hij bij zijn sterven heeft geleden; dien schrikkelijken doodstrijd, welke zijn hart gevoelde; de verscheuring van al zijne ledematen, den gruwelijken lanssteek, welke zijn hart doorboorde. Dit alles stelt Hij hem zoo levendig voor oogen, alsof het nu weer opnieuw plaats had. Daardoor hernieuwt Hij dat oneindig welgevallen, dat eertijds God de Vader bij den dood van zijnen lieven Zoon gevoelde, daar Hij zag, hoe bereidwillig Jezus den allerbittersten dood tot zijne meerdere liefde en glorie leed. Gelijk nu Christus toenmaals door zijnen dood den rechtvaardigen toorn zijns Vaders gestild, barmhartigheid

voor de zondaren verworven, en de wereld met God verzoend heeft, zoo doet Hij dit-zelfde nog in alle H. Missen en verwerft ons zulk een groot heil en geluk, dat wij het Hem nooit kunnen vergelden.

6. De H. Gregorius zegt ons, dat dit heilig slachtoffer de zielen op eene bijzondere wijze van den eeuwigen ondergang bewaart, dewijl het den dood van den Zoon Gods door dit heilzaam geheim voorstelt; en de geleerde Mansi voegt er bij: „Dewijl de eeniggeboren Zoon des Allerhoogsten, die zich op het altaar des kruises als een bloedig slachtoffer heeft opgedragen, in elke Mis wederom wordt opgeofferd, volgt hieruit, dat de offerande der H. Mis eene zoo groote waarde heeft, als de dood van onzen Verlosser zelf”.

De kardinaal Hosius zegt: „Ofschoon wij Christus in de H. Mis niet wederom doen sterven, zoo eigenen wij ons zijnen dood niet anders toe, dan alsof Hij hem nu onderging. In het bloedig Kruisoffer was zijn dood ook bloedig, in deze onbloedige offerande is zijn dood onbloedig en heeft plaats op geheimvolle wijze; en toch geschiedt dit met dezelfde uitwerksels van zijnen bloedigen dood, alsof deze nu plaats greep. Want in dit geheim worden den dood van Christus en zijne vruchten ons toegeëigend, alsof Hij nu werkelijk stierf”. Is dit zoo, welk eene kracht moet dan de H. Mis niet hebben, en hoeveel goed moet zij dengenen niet verschaffen, die ze aandachtig

bijwoont. Waart gij tegenwoordig geweest op den Calvarieberg bij den dood van Christus, welke genaden zoudt gij niet verworven hebben? Evenzoo vele, evenzoo groote genaden kunt gij in iedere H. Mis bekomen, indien gij u gedraagt, zooals gij u bij den stervenden Jezus zoudt gedragen hebben.

7. Bemerk ook, wat de abt Rupertus hierover zegt: „Zoo waar Christus in zijn sterfelijk lichaam, met 'twelk Hij aan het kruis hing, aan al diegenen vergeving der zonde heeft bewerkt, die Hem van het begin der wereld, van den onschuldigen Abel af tot aan den goeden moordenaar, hebben verwacht, evenzoo waarachtig bewerkt Hij onder de gedaante van brood en wijn, voor alle geloovigen dezelfde vergiffenis". Uit deze troostrijke woorden kunt gij afleiden, dat wij door aandachtig Mis te hooren, een groot gedeelte van onze straffen kunnen uitboeten, gelijk wij het in het 15. hoofdstuk breedvoeriger zullen verklaren.

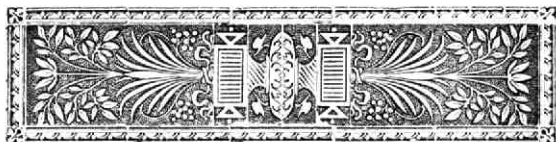
De geleerde pater Segneri spreekt hier over ook zeer schoon, zeggende: „De offerande des kruises is de algemeene oorzaak geweest om de zonden te delgen; maar het offer des altaars, is de bijzondere oorzaak, welke de kracht en de werking van het vergoten bloed van Christus aan dezen of genen toeëigent. De dood en het bitter lijden hebben den schat verzameld, het Misoffer deelt denzelfden uit. De dood van Christus is de gemeenzame schatkamer, het Misoffer de sleutel, welke ze ont-

sluit". Dus als gij in de H. Mis komt, zoo rijkt u Christus den sleutel van zijne kostbare schatkamer over, en veroorlooft u dezelve in te gaan, en er zoo veel uit te nemen als gij u volgens de grootte uwer aandacht kunt toeëigenen. Als gij dus met den priester de H. Mis opdraagt, is dit zooveel alsof gij bewerkt, dat dezelfde God, die voor alle menschen te zamen gestorven is, nu wederom op geestelijke of onbloedige wijze sterft voor mij en voor ieder van u. God bemint u dusdanig, en Hij vergeldt u dezen dienst zoo rijkelijk, dat Hij nog eens zijn leven voor u ten beste wil geven en u de verdiensten van zijnen dood schenken wil. Hij sterft telkenmale in de Mis voor u geestelijkerwijze, en is ook bereid voor u nog eens lichamelijkerwijze te sterven, indien zulks noodig ware.

Leert daaruit dagelijks naar de H. Mis te gaan en denkt daarbij dat gij met Christus den Calvarieberg beklimt, om Hem in zijnen smartvollen dood bij te staan. Dit leert ons ook de vrome Thomas a Kempis, die aldus spreekt: „Zoo groot, zoo nieuw en zoo tref fend moet het u voorkomen, als gij de Mis leest of aanhoort, alsof Christus eerst op dezen dag, aan het kruis hangende, voor het heil der menschen stierf". Ja, hij sterft geestelijkerwijze voor een ieder, die de H. Mis bijwoont, en zelfs met dezelfde liefde, met welke hij eertijds lichamelijkerwijze voor alle zondaars gestorven is.

8. O God, welk eene liefde, en welk eene onuitsprekelijke genade voor ons arme zondaars! Doet dan in de H. Mis, wat gij op den Calvarieberg zoudt gedaan hebben, en zegt uit den grond uws harten: Heiligste Vader, aanschouw uwen lieven Zoon, die eens voor mij onder de bitterste smarten den kruisdood stierf, die onder iedere H. Mis wederom zijnen dood voor mij hernieuwt, en U de verdiensten van zijnen dood voor mijne zonden ten offer brengt. In vereeniging met zijn offer, offer ik u op door het zoete hart van Jezus, alle smarten, kwellingen en wonden, welke uw Zoon in zijn lijden heeft verdragen, maar voornamelijk zijnen bitteren doodstrijd en smartvollen dood. Zie, allerliefste Vader! dit alles heeft uw Zoon voor mij verdragen, dit alles hernieuwt hij op dit altaar en offert het voor mij op; dit alles past Hij op mij toe en schenkt het mij als mijn eigendom. Ik stel u nu dit alles voor oogen, en offer het U op tot uwe grootere eer en tot heil mijner arme ziel, en smeeke U, dat Gij hierdoor mijne zonden moogt vergeven, mijne verdiende straffen uitwischen, mij beternis des levens moogt schenken en door den bitteren dood uws Zoons mij van den eeuwigen dood der ziel moogt bewaren. Amen.

TIENDE HOOFDSTUK.

In de H. Mis wordt het bloedvergieten van Christus hernieuwd.

1. De H. Paulus beschrijft ons, hoe men in het Oude Verbond het volk met het bloed der offerdieren besprengde, om het daardoor te reinigen en te heiligen. Zijne woorden luiden aldus: Hebr. xi, 19 en volgende: „Toen Mozes alle geboden der Wet aan het geheele volk had voorgelezen, nam hij het bloed der stieren en bokken met water en purperroode wol en hysop, en besprengde het boek zelf en al het volk, zeggende: Dit is het bloed des verbonds, hetwelk God met u gesloten heeft. Ook de tent, en alle tot den dienst noodige vaten, besproeide hij op dezelfde wijze met 't bloed". Dit alles was een afbeeldsel van het goddelijk bloed van Christus, waardoor wij veel beter van onze zonden gereinigd worden, dan de Joden door het bloed der dieren en de bestrooiing met de asch der offerdieren. „Want, vervolgt Paulus, indien het bloed van bokken en stieren, en de besprenkeling met de asch der koe, de besmetten

heiligt, zoodat zij lichamelijk rein worden, hoeveel te meer zal het bloed van Christus, die in den H. Geest zich zelven als een onbevlekt offer aan God heeft opgedragen, ons geweten van doode werken reinigen, opdat wij den levenden God zouden dienen”.

Dat heilig bloed van Christus is even zoo zeer voor ons, als voor de toenmaals levende geloovigen, aan het kruis vergoten geworden. Maar Christus heeft in zijne goddelijke wijsheid een middel gevonden, waardoor Hij nog dagelijks zijn H. bloed vergiet, onze zielen daarmede besproeit en reinigt, en dit geschiedt in alle H. Missen.

2. „In de H. Mis”, zegt de H. Augustinus, „wordt het bloed van Christus voor de zonden der wereld vergoten”. „Het Lam Gods”, zegt de H. Chrysostomus, „wordt voor u geslacht, het bloed vloeit geestelijker wijze van het altaar. Het bloed, dat in den kelk is, wordt tot uwe reiniging uit de onbevleete zijde van Christus geput”; dat wil zeggen: Christus heeft zijn bloed eenmaal zichtbaar in smarte vergoten, waarbij wij niet hebben kunnen tegenwoordig zijn, maar in de H. Mis wordt dit bloedvergieten dagelijks hernieuwd, want daar worden op onzichtbare wijze zijne handen en voeten doorbcord, zijne zijde geopend en zijn bloed aan 't vloeien gebracht. Zijne oneindige verdiensten kunnen wij ons door berouw en leedwezen, door een gloeïend verlangen tot Hem, maar bijzonder op de

krachtigste wijs, door de H. Communie, en door het aandachtig hooren der H. Mis toe-eigenen. In de H. Mis put, als 't ware, de priester, door de woorden der consecratie, het goddelijk bloed uit de zijde van Christus, opdat het vloeie tot uwe reiniging, tot uwe heiliging en tot vergeving uwer zonden. Bij de consecratie van den kelk zegt immers de priester: „deze is de kelk van mijn bloed, . . . dat voor u en voor velen zal vergoten worden tot vergeving der zonden”; dat is: voor u tegenwoordigen en voor vele afwezenden, inzonderheid voor die, welke de H. Mis laten lezen, en voor diegenen, die de H. Mis gaarne zouden hooren, indien zij slechts konden, doch door ziekte of gewichtige oorzaken belet zijn.

3. Welk een ondoordringbaar geheim, welk eene onuitsprekelijke liefde van Christus voor ons, arme zondaars! Zouden wij het dan waarlijk durven gelooven, dat de zoete Jezus, die zijn dierbaar bloed tot den laatsten druppel voor ons heeft vergoten, datzelfde bloed op-nieuw alle dagen en uren voor ons vergiet, en wel tot vergeving onzer zonden en tot onze eeuwige zaligheid! Gewis durven wij zulks, ja wij moeten het gelooven, dewijl Christus ons dit zelf heeft verzekerd. Welk eene overheerlijke genade ontvangt dan degene, die de H. Mis bijwoont. Het bloed van Christus wordt niet alleen voor hem vergoten, maar ook vergoten tot vergeving zijner zonden, zoo als de H. Ambrosius zegt.

Ook moeten wij gelooven, dat én het lichaam én het bloed van Christus, onder beide gedaanten van brood en wijn, tegelijkertijd tegenwoordig zijn, ofschoon, door de kracht der woorden van de consecratie, alleen het lichaam van Christus in de H. hostie en alleen zijn bloed in de kelk is, gelijk wij ook het lichaam des Heeren bijzonder onder de H. hostie, en zijn hoogwaardig bloed in den kelk plegen te aanbidden. Er is dus geen kostbaarder heiligdom in de geheele katholieke Kerk, dewijl een enkel druppel van Christus' bloed, als zijnde met zijn goddelijken persoon vereenigd, meer waard is dan alle schatten des hemels en der aarde. Dit kostbaar bloed is in de H. Mis niet alleen tegenwoordig, maar het is ook ons eigendom en behoort ons even zoo zeer toe, als ons het een of ander geschonken goed toebehoort. Dan, dewijl Christus in de H. Mis ons eigendom is, gelijk wij vroeger aanstipten, zoo is ook zijn H. bloed ons eigendom, en wij kunnen het in die hoedanigheid aan God opofferen.

4. Gelijk derhalve het gezegend bloed in de H. Mis waarachtig vergoten wordt, zoo wordt het ook over alle aanwezenden op eene geestelijke wijze over hunne zielen uitgestort. „Als gij onder de H. Mis ontwaart”, zegt de H. Chrysostomus, „dat Christus geslacht-offerd wordt, als gij ziet, dat het omstaande volk met het rozenkleurig bloed besproeid wordt, meent gij wel, dat gij u dan

nog onder de menschen bevindt en op aarde staat?"

Met dezen grooten Heilige stemt ook de geleerde Marchantius overeen, als hij zegt: „Het kostbaar bloed wordt in de H. Mis als een offer vergoten, en de omstaande geloovigen worden met datzelfde bloed geestelijkerwijze besproeid". De H. Joannes zegt: „Christus heeft ons bemind en ons van onze zonden afgewasschen in zijn bloed"; en de H. Paulus voegt er bij, ad Hebr. 12, 25: „Gij zijt toegetreden tot Jezus, den middelaar van het Nieuwe Verbond, en tot het bloed der besproeiing, 'twelk beter spreekt dan dat van Abel". Hier moet ik vragen: Wanneer gaan wij tot Jezus onzen middelaar? In de H. Communie, wel is waar, vereenigen wij ons zeer nauw met Jezus, met Hem in onze harten te ontvangen, doch wij gaan niet tot hem als onzen middelaar, maar genieten hem als spijs onzer zielen. In de H. Mis echter begeben wij ons tot Hem als tot onzen waarachtigen middelaar en voorspreker; want hierin bekleedt Hij den persoon eens priesters, ja van den allerhoogsten Priester, aan wien het van ambtswege toekomt voor het volk te bidden. Gaan wij dan tot hem in de H. Mis als tot onzen middelaar, zoo treden wij ook tevens toe tot de besproeiing met het bloed, gelijk Paulus zegt. En dit geschiedt in alle Missen, niet op eene lichamelijke, maar geestelijke wijze, niet over onze lichamen, maar

over onze zielen. In zijn lijden vergoot Christus zijn bloed, dat op de handen en kleederen der beulen, zoowel als op de aarde neervloei-
de; in de H. Mis vergiet Hij datzelfde bloed, 'twelk over de zielen der aanwezige geloovigen nedervloeit. Ja, gelijk Mozes eertijds met het bloed der dieren het joodsche volk besproei-
de, en de priester van het Nieuwe Verbond het geloovige volk met wijwater besproeit, zoo besproeit, omtrent op dezelfde wijze, Christus de zielen met zijn bloed, dat voor haar in de H. Mis vergoten wordt.

5. Deze geestelijke besproeiing is ons voorzeker veel nuttiger dan eene lichamelijke; want wij zien, dat de beulen en de omstaande Joden met het goddelijk bloed van Christus besproeid werden en zich toch niet bekeerden, maar nog meer verstokt en verbitterd bleven. Zoo ook zou het ons weinig baten, indien onze lichamen alleen met het bloed van Christus besproeid worden; maar het zal ons van groot voordeel zijn, als dit bloed onder de Mis op onze zielen valt, om ze te reinigen, te heiligen en meer en meer te versieren.

Hoort wat de H. Magdalena van Pazzis zegt: „Als de ziel dit bloed ontvangt, dan bekomt zij zulk eene waardigheid, alsof zij met een kostbaar gewaad bekleed werd, ja, zij glinstert zoo heerlijk, dat, als gij haren glans kondet aanschouwen, gij haar bijkans zoudet aanbidden!” Duizendmaal gelukkig dus die ziel met zulk eenen luister versierd! O,

gelukkige oogen, die waardig zijn zulk eene wonderbare schoonheid te aanschouwen! Ach, lieve lezer, ga toch dikwijls naar de H. Mis, opdat gij daar met het bloed van Christus besproeid, en met zulk een kostbaar gewaad bekleed wordt, dat gij eeuwig voor alle Engelen en Heiligen vol glorie moogt verschijnen.

VOORBEELD.

De kerkelijke geschiedschrijver Platina verhaalt ons in zijn „Levens der Pausen" nagenoeg het volgende van paus Urbanus iv.: Het gebeurde in het jaar 1263, dat te Bolsena, eene stad kort bij Rome gelegen, een priester, na de woorden der consecratie over de heilige hostie uitgesproken te hebben, door ingeving van den boozen satan begon te twifelen, of deze hostie de waarachtige Christus was. Hij hief de geconsacreerde hostie omhoog, maar, o wonder! weldra begon er eene menigte bloed uit te vloeien, gelijk aan een milden, zachten regen, welke uit de wolken neerdaalt. Door dit schouwspel verschrok hij zoodanig, dat hij niet wist wat aan te vangen. Het volk, dat getuige was van dit wonder, was zoo ontsteld, dat het luidop begon uit te roepen: o heilig bloed, wat beduidt dit? o goddelijk bloed! wat is de oorzaak van deze vloeijing? o kostbaar bloed! vloeï op onze zielen en roep bij God om barmhartigheid; allen sloegen op hunne borst en weenden bitterlijk.

Door dit geschreeuw kwam de priester weder tot zich, liet de H. hostie neder en wilde ze op den corporaal nederleggen. Maar hij zag, dat deze zoodanig van het heilig bloed doortrokken was, dat hij nauwelijks een droog plaatsje kon vinden, om zijnen God daarop neer te leggen. Toen gingen hem de oogen open, hij bekende zijne schuld, en betreurde uit ganscher harte zijn ongeloof. Hij zette echter de H. Mis voort, maar met zoo vele tranen, dat hij dikwijls moest ophouden. Na de communie vouwde hij den corporaal weder bijeen, bedekte hem zoo goed hij kon, en wilde dat groot wonder verbergen. Maar het volk kwam bij hem na de Mis, en wilde weten of het werkelijkheid was, wat het onder de Mis gezien had. Toen werd de priester genoodzaakt den H. corporaal te toonen, en dien vol bloed ziende, viel het volk op de knieën en weende bitterlijk.

Het gerucht van dit wonder werd weldra verspreid; alle lieden begaven zich uit godsvrucht naar Bolsena, om dit groote wonder te aanschouwen. Toen paus Urbanus iv., die destijds in de stad Orvieto verbleef, dit wonder vernomen had, liet hij den priester bij zich ontbieden en den corporaal meebrengen. De priester kwam niet zonder grooten angst, viel voor den Paus en de kardinalen neder, toonde hun den bloedigen corporaal en verhaalde hun zijnen twijfel en de storting van het H. bloed. Allen vielen dadelijk op de

knieën, aanbaden het H. bloed en kusten eerbiedig den corporaal. Na verder onderzoek liet de Paus ter eere van het heilig bloed eene prachtige kerk te Bolsena bouwen, en beval, dat tot aandenken van dit wonder, jaarlijks een prachtvolle processie zou gehouden worden. Dit wonder was eene der hoofdoorzaken, waarom de feestdag van het H. Sacrament, die voor het eerst in het jaar 1246 door Robertus, bisschop van Luik, werd gevierd, door paus Urbanus iv. ingesteld en later in de algemeene kerkvergadering van Vienne, onder Clemens v. voor de geheele Kerk bevestigd werd. Deze wondervolle, bloedige corporaal wordt tot op den huidigen dag in de kathedraal te Orvieto bewaard, terwijl men te Bolsena den altaarsteen vereert, waarop het wonder geschiedde. Wereldberoemd is het schilderstuk van Raphaël in de galerijen van het Vatikaan, dat dit wonder voorstelt.

6. Wat te Bolsena gebeurd is, dat gebeurt nog dagelijks in de H. Mis; want als de priester de heilige hostie en den kelk met het H. bloed ophelt, vloeit dat goddelijk bloed uit beide, als een milde regen uit de wolken, niet over de lichamen, maar over de harten en zielen; niet alleen over de godvruchtigen, maar ook over de zondaars. Het reinigt en versiert de godvreezende menschen, versterkt hen in hunne zwakheden en werkt veel goeds in hen uit; de kwaden echter zoekt het deugdzzaam te maken, de verstokte harten te be-

wegen en te bekeeren, en biedt allen vijanden Gods genade en vergeving aan. Is echter de zondaar zoo verstokt, dat hij deze genade niet wil ontvangen, zoo roept het heilig bloed niettemin nog voor hem tot God, en weerhoudt zijne rechtvaardige wraak.

§ 2. *Hoe het bloed van Christus voor ons ten hemel roept.*

1. Onder de vele genaden en weldaden, welke zij ontvangen, die de H. Mis met eerbied hooren, is voorzeker eene der voortreffelijkste dat het goddelijk bloed van Christus, als het op het altaar vergoten wordt, voor hen tot God roept, en hun genade en barmhartigheid verwerft. O, hoe voordeelig is dit roepen voor den zondaar! Alle zware zonden, welke wij begaan, roepen tot God om kastijding, en verwekken zijnen toorn tegen ons, gelijk wij het duidelijk kunnen zien in de H. Schrift. Want aldus spreekt de Heer: „Het geroep van Sodoma en Gomorrha is toegenomen en hunne zonde is zeer zwaar geworden. Daarom wil ik afdalen en zien, of zij het geroep, dat tot mij kwam, metterdaad voltrokken hebben”. Uit deze woorden zien wij duidelijk, dat vele zware zonden tot God roepen en zijne straffen over den zondaar doen nederdalen. Evenzoo spreekt de H. Jacobus, 5. 4: „Ziet, het loon der arbeiders, die uwe velden hebben inge-oogst, dat door u is teruggehouden, roept;

en hun geroep is tot de ooren van den Heer der Heerscharen gekomen".

2. Wie is nu in staat, dezen oneindigen toorn te bevredigen? Wie zal deze schrikkelijke wraak afwenden? Niemand is hiertoe beter in staat, noch in den hemel, noch op aarde, dan de stem van het kostbaar goddelijk bloed van Jezus Christus. Want, ofschoon het geschreeuw der talrijke zonden zoo ijse-lijk is, dat het tot in den hoogen hemel weergalmt, is nochtans de stem van het vergoten bloed van Christus veel machtiger, dewijl zij almachtig en oneindig is, en niet alleen de lucht, maar den ganschen hemel vervult, en het vaderlijk hart van God doordringt. Alhoewel het gruwzaam geschreeuw van zoo vele boosheden en misdaden het goddelijk hart bittere pijn veroorzaakt, is nochtans die liefelijkheid der stem van het vergoten bloed van Jezus Christus zoo oneindig zoet, dat het, om zoo te spreken, alle verdriet uit het goddelijk hart verbant en het meer bedaart dan het door het geschreeuw der zonden verbitterd was.

3. Maar hoe kan dat heilig bloed van Christus tot den hemel roepen, zult gij mij gewis vragen, daar men hiervan toch niets ontwaart? Maar ik vraag u, hoe kon het vergoten bloed van Abel tot den hemel roepen, daar Abel toch dood was? En toch lezen wij, dat God tot Caïn aldus sprak: „De stem van uws broeders bloed schreeuwt tot mij van de aarde". Zoo is dan deze stem niet lichamelijk,

maar op eene geestelijke wijze te verstaan, en was toch zoo machtig, dat zij van de aarde tot den hemel opklom, het hart des Hemelschen Vaders doordrong, en hem tot bestraffing jegens den broedermoordenaar aanzette. Zoo ook is de stem van Christus in de H. Mis, eene stem zoo machtig, dat zij den vertoornden God tot barmhartigheid dwingt voor de zondaren, en luider voor hen spreekt dan het bloed van Abel, zoo als de H. Paulus zegt: „Gij zijt toegetreden tot Jezus, den middelaar van 't Nieuwe Verbond, en tot het bloed der besproeiing, hetwelk luider spreekt, dan dat van Abel”.

Luistert hoe dit kostbaar bloed, als het in de H. Mis vergoten wordt, met eene geweldige, doordringende stem tot den almachtigen God roept: Zie en overweeg, o rechtvaardige God hoe ik, het kostbaar bloed van uwen eenigen Zoon, zoo schandelijk, zoo smartelijk, zoo rijkelijk en zoo liefelijk vergoten, ben geworden! Zie en aanschouw, hoe geweldig, hoe gruwelijk ik versmaad, vervloekt en met voeten getreden werd. Dit alles heb ik met groot geduld verdragen, opdat de zondaars door mij gereinigd en zalig zouden worden. Gij toch, o strenge God, Gij wilt ze wegens hunne zonden verdoemen, en voor eeuwig in den afgrond der hel storten. Wie vergeldt mij dan al die beleedigingen, welke ik verdragen heb? Wie betaalt mij al dien hoon en laster, die bespottingen en versmadingen?

Zeker niet de verdoemde zondaars; deze immers zullen mij veel eerder in hunnen duivelschen haat vervloeken en verwenschen. Worden zij echter door mij zalig, zoo zullen zij mij eeuwig prijzen en mij eeuwig allen mogelijken dank bewijzen. Daarom, o barmhartige God! verleen een gunstig oor aan mijn geroep, en verleen om mijnentwil aan de zondaren de genade eener oprechte bekeering, en aan de rechtvaardigen vermeerdering der genade en standvastigheid in het goede.

4. Als nu het hoogwaardig bloed van Christus op dusdanige wijze tot God roept, hoe zal het dan wel mogelijk wezen, dat God zulk een geroep niet verhoort? Heeft toch het onschuldig bloed van Abel met zulk eene machtige stem tot den hemel geroepen en de straffen van God doen nederdalen, wat zal dan niet het onschuldig vergoten bloed van Christus vermogen, als het dagelijks onder de H. Mis opnieuw vergoten en opgeofferd wordt? Het bloed van Abel schreeuwt om bestraffing, maar het bloed van Christus roept om barmhartigheid. Nu dan, God is meer genegen tot barmhartigheid dan tot straffen, gelijk de Kerk zich in hare gebeden uitdrukt, zeggende: „O God, aan wien het eigen is barmhartig te zijn en te sparen”. En de H. Petrus zegt: „God wil niet, dat iemand verloren ga, maar dat allen zich tot boetvaardigheid bekeeren”.

5. Dit goddelijk bloed heeft in de besnij-

denis, in den hof der Olijven, in de geeseling, kroning en kruisiging van Christus, tot God om verzoening geroepen voor de zondige wereld, en heeft ze ook bekomen, zoo als Paulus zegt: „God heeft in Christus de wereld met zich verzoend”. Datzelfde bloed roept ook onder de H. Mis, niet met éene stem, maar met zoo vele stemmen als er bloeddruppels vergoten zijn. Het roept met eene doordringende, met eene almachtige stem; het roept uit al zijne goddelijke en menschelijke kracht; het roept niet slechts in éene, maar dagelijks in zoovele duizenden Missen. Het roept niet alleen; maar met hetzelfde roepen ook de wonden van Christus, met zoo vele woorden als er wonden geslagen zijn; het hart van Christus roepe met zoo vele smeekingen als er bewegingen in dat hart geweest zijn; de mond van Christus met zoo vele zuchten, als er zuchten dien goddelijken mond ontvlogen zijn. Zoude het dan wel mogelijk wezen, dat deze vijfvoudige almachtige stem, komende uit het bloed, uit het hart, uit den mond en uit de wonden van Christus, het hart van God niet doordringt? Indien God ook ernstig besloten had, de zondaren volgens hunne ongerechtigheden te straffen, zoo is toch het goddelijk bloed van Christus van zulk eene kracht en werkzaamheid, dat alles wat in den hemel en op aarde is voor hetzelfde wijken moet en dat God geene billijke smeeking kan afslaan.

VOORBEELD.

Tot bevestiging van 't zoo even aangehaalde wil ik de geschiedenis van den wondervollen corporaal te Walldurn verhalen, welke in Duitschland zeer bekend is, dewijl zich daarheen reeds sedert vele eeuwen ja, tot op den huidigen dag, menigvuldige processsiën begeven onder de octaaf van het H. Sacrament. Het gebeurde in het jaar 1330, dat de pastoor dezer plaats, met name Otto, onder de H. Mis uit onachtzaamheid den geconsacreerden kelk had omgestooten, en het heilige bloed op den corporaal gestort had. Oogenblikkelijk verschenen hierop, in het midden Christus hangende aan het kruis, en van weerskanten van het kruis elf gekroonde en met bloed bevlekte hoofden van Christus (zoogenaamde Veronica-beelden), zoo natuurlijk en kunstig, dat geen schilder in staat ware geweest ze aldus te schilderen. De pastoor beefde van schrik op het gezicht van dit mirakel, en vreesde natuurlijk eene groote straf voor zijne onachtzaamheid, zoowel van den kant van God als van zijne geestelijke overheid. Daarom verborg hij den bloedigen corporaal onder den altaarsteen. Verscheidene jaren gingen voorbij, maar sedert hij dit wonder der goddelijke liefde en barmhartigheid verborgen hield, kon hij geene rust meer genieten, zoodat hij weldra met eene doodelijke ziekte werd aangetast. Hij leed zoo verschrikkelijk, zoowel naar lichaam als

naar ziel, dat hij zelf naar den dood verlangde. Daar hij nu lang met den dood worstelde, kwam hij al meer en meer tot de overtuiging, dat God hem die vreeselijke ziekte had toegezonden, wijl hij den bloedigen corporaal zoo lang verborgen hield. Daarom liet hij een pastoor uit zijne buurt bij zich roepen, en biechtte hoe hij uit onachtzaamheid het heilige bloed had omvergeworpen en den corporaal verborgen had, en gaf hem verlof aan iedereen mede te deelen, wat hem onder de Mis was overkomen. Na deze bekentenis stierf hij. Met alle ceremoniën, welke de kerk in soortgelijke gevallen voorschrijft, werd de altaarsteen uitgenomen, en de corporaal met de zich daarop bevindende hoofden waren nog geheel en al behouden. Weldra vertoonden zich zoo menigvuldige buitengewone genaden, genezingen en andere wonderen, door de voorspraak van het allerheiligste bloed van Jezus Christus bekomen, dat paus Urbanus de v., eerlang hiervan werd onderricht, en na nopens de oorzaak van het wonder een degelijk onderzoek te hebben doen instellen, vele groote aflaten verleende, aan allen, die zich tot vereering van het H. bloed in bedevaart naar Walldurn zouden begeven.

Nu ontstaat de vraag, waarvan de gedaante van elf hoofden, welke het H. bloed had aangenomen? Onder andere oorzaken vermeen ik, ook deze te moeten aangeven, dat het vergoten bloed van Jezus Christus om barmhar-

tigheid roept. Menschelijkerwijze gesproken, is het immers met den mond, dat wij roepen of schreeuwen. Wellicht beteekenen die elf hoofden, zoo vele druppelen van het H. bloed, als uit den kelk gevloeid waren, zoo vele stemmen, welke tot God om barmhartigheid roepen, zoo wel voor den pastoor zelven, als ook voor het volk, dat dit H. bloed komt vereeren. Want het heeft aan dien priester de genade tot boetvaardigheid verleend; dezelfde genade smeekt het ook nog heden af voor het volk, zoodat de grootste zondaren, die hunne zonden jaren lang verzwegen hadden, op deze heilige plaats voor het H. bloed nedergeknielt, ze verzaakten en oprecht beleden. Men kan thans, wel is waar, de elf heilige hoofden door het verloop van tijd niet duidelijk meer op den corporaal onderscheiden, maar nog bespeurt men aanzienlijke vlekken op dezelfde plaatsen, waar de heilige hoofden geweest zijn, terwijl de corporaal zelf nog geheel ongeschonden gebleven is.

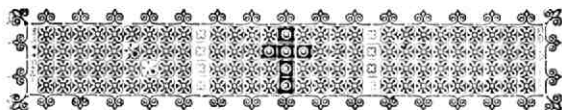
6. Als de priester den kelk met wijn op-offert, opdat deze in het bloed van Christus veranderd worde, spreekt hij aldus: „Wij dragen U, o Heer, den kelk des heils op, Uwe goedertierenheid smekkende, dat hij in het aanschijn van uwe Goddelijke Majesteit, tot ons heil en dat der geheele wereld met liefelijken geur moge opklimmen”. Inderdaad, toen dit kostbaar slachtoffer aan het kruis werd opgeofferd, en zijn bloed zoo smartelijk ver-

goten werd, steeg er zulk een liefelijke geur tot den hemel op, dat deze den walgenden reuk der afgodenoffers en der ontelbare zonden ten eenenmale deed verdwijnen. Wordt dit kostbaar slachtoffer nu op onze altaren opgeofferd, zoo stijgt er ook dagelijks een liefelijke, frissche geur tot den hemel op, welke, wel is waar, niet den afschuwelijken reuk aller zonden der wereld wegneemt, maar toch voornamelijk den giftigen reuk der zonden van hen, die de H. Mis bijwonen, vermindert of verdrijft.

Zoo tracht dan in alle H. Missen het kostbaar bloed van Christus aandachtig te aanbidden, hartelijk aan te roepen en met ijver op te offeren, en zegt tot God: O, Heilige Drievuldigheid! zie in deze goddelijke Offerande, zoo als in alle H. Missen, welke op dit uur gelezen of gezongen worden, is waarachtig hetzelfde kostbaar bloed tegenwoordig, dat onze aanbiddelijke Verlosser gedurende zijn geheel lijden gestort heeft, zoo wel voor mij als voor alle zondaren. Ik breng het voor den troon van uwe Goddelijke Majesteit en offer het U op door het hart van Jezus Christus en door de handen aller priesters, en wensch het U niet alleen op dezen dag, maar op alle oogenblikken mijns levens en in het uur van mijnen dood, met dezelfde liefde en smarten op te dragen, waarmede het vergoten is geworden. Ook offer ik U op al de zweetdruppels, tranen, bloedig zweet

en het heilig water, 't welk uit Christus' lichaam is gevloeid. Hiermede vereenig ik al het bloed der martelaren, in vereeniging met deze en alle heilige Misofferanden tot uw oneindig welgevallen, tot vergiffenis mijner zonden, tot volkomen uitwissching van hare straffen, en tot herstel mijner verzuimenissen. Ook offer ik het U op tot troost der bedroefden, tot versterking der zieken in hunnen doodsnoed, tot verkwikking der zielen in het vagevuur, en tot bekeering van alle verstokte zondaars en ongeloovigen, opdat allen de eeuwige zaligheid daarom mogen bekomen. Amen.

ELFDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het voornaamste brandoffer.

1. In het Oude Verbond treffen wij voornamelijk vier soorten van offers aan: eerstens brandoffers, tot erkenning en huldiging van Gods hoogste Majesteit; tweedens lof- en dankoffers, voor de van God ontvangen weldaden; derdens bidoffers, ter verkrijging der goddelijke weldaden; vierdens verzoenen boetoffers, tot vergiffenis der zonden en kwijtschelding der straffen. Ieder van deze offers werd op eene bijzondere wijze opgedragen, volgens de voorschriften der wet, en men mocht geen tweeërlei offers op eene en dezelfde wijze opdragen. — Van het begin der wereld tot aan de komst van Christus werden aan den almachtigen God ontelbare brandoffers opgedragen, welke Hem, volgens de getuigenis der H. Schrift, aangenaam waren. Volgens de wet van Mozes, moesten de Joden dagelijks twee éénjarige lammeren, het eene 'smorgens en het andere 's avonds, als brandoffers offeren, welk getal op de sabbatdagen verdubbeld werd. Bij elke nieuwe maan moesten zij zeven lammeren, twee kalveren en éenen ram

tot brandoffer opdragen, en even zoovele dieren moesten zij met Paschen en Pinksteren gedurende zeven achtereenvolgende dagen opofferen. Bij het loofhuttenfeest moesten zij wederom gedurende zeven dagen dagelijks veertien lammeren, dertien kalveren, twee rammen en éenen bok offeren. Benevens deze offeranden offerde men nog, ieder volgens zijne godsvrucht, een aantal ossen, kalveren, schapen, duiven, wijn, brood, wierook, zout- of oliekoeken, hetwelk alles volgens de bovengemelde viervoudige wijze aan den almachtigen God werd opgedragen.

2. Van dit alles maak ik hier gewag, opdat zij wel weten, van welke omslachtige, dure en onreine offeranden de oude patriarchen en de joodsche priesters zich eertijds bedienden. Evenwel bewezen zij met al hunne kostelijke offeranden aan den almachtigen God slechts eene geringe eer, en verdienden hierdoor maar eene kleine belooning, gelijk de apostel Paulus in zijnen brief tot de Hebreeuwen op verschillende plaatsen uitlegt. Indien dan toch nog de Heilige Schrift zegt, dat deze offeranden als een liefelijke geur tot God opstegen, dan komt dit daarvan, dat zij afbeeldsels waren van het bloedige offer van Christus zelven. Hieruit ziet gij hoe ongelukkig de toenmalige Joden waren en hoe gelukkig wij katholieke Christenen zijn. Want de goede Jezus heeft ons een brandoffer gegeven, dat, ofschoon het weinig kost, nochtans aan de Goddelijke Ma-

jesteit het aangenaamste, aan den hemel het liefelijkste, aan de wereld het nuttigste en aan het vagevuur het troostrijkste offer is.

3. Indien iemand alle slachtoffers, welke van het begin der wereld tot aan Christus zijn opgeofferd, met eigen handen en met de grootste aandacht geslacht, verbrand en opgeofferd had, dan zoude hij voorzeker hierdoor aan God een grooten eeredienst bewezen hebben. Maar deze eer is op verre na niet te vergelijken met den eeredienst, welke aan de Goddelijke Majesteit door eene enkele H. Mis bewezen wordt, welke een zwakke priester leest, of welke een brave geloovige aan God opoffert. Mijn God, wie zou zulks kunnen gelooven? Opdat gij dit echter wel moogt begrijpen, zoo zal ik u verklaren welk een brandoffer de katholieke Kerk bezit, en waarin het bestaat.

Het christelijk brandoffer is een sacrifice of eene uiterlijke offerande, voor God alleen bestemd, door hetwelk eene zichtbare zaak, door eenen behoorlijk gewijden priester, tot erkenning der hoogste heerschappij, welke God over alle schepselen bezit, gewijd en opgedragen wordt. De H. Thomas zegt: „Door het offer of brandoffer betuigen wij, dat God de eerste oorsprong van al het geschapene, het laatste einde van alle zaligheid en de hoogste heerscher aller dingen is”. Dit brandoffer heeft God zich alleen voorbehouden, en nooit willen toelaten, dat het aan eenen anderen zou op-

gedragen worden; hieruit kunt gij tevens de voortreffelijkheid van het brandoffer opmaken, daar men het aan geen schepsel, noch aan de Moeder Gods, noch aan eenen Heilige, zonder groote afgoderij kan opdragen. Hij heeft ons toegestaan, dat wij zijne Heiligen zouden loven, beminnen, eeren, aanroepen, tot hunne eer wierook branden, kaarsen ontsteken, in een woord, dat wij hun alle uitwendige en inwendige eer zouden bewijzen, maar nooit heeft Hij ons toegestaan om hun onze brandoffers, namelijk de H. Mis, op te dragen. Daarom zegt het concilie van Trente: „Ofschoon de Kerk gewoon is, tot eer en tot gedachtenis der Heiligen somtijds eenige Missen op te dragen, zoo leert zij toch, dat niet aan hen, maar alleen aan God, die ze gekroond heeft, het offer wordt opgedragen. Daarom pleegt ook de priester niet te zeggen: Ik draag aan u, Petrus of Paulus, het offer op; maar, daar hij God voor hunne zegepraal bedankt, smeekt hij om hunne bescherming, dat zij, wier gedachtenis wij hier op aarde vieren, voor ons in den hemel mogen bidden”. Uit deze leering der Kerk ziet gij dus, dat wij aan geenen Heilige de Mis opdragen, maar slechts aan God alleen, tot meerdere eer der Heiligen.

4. Thans willen wij de natuur en de manier der brandoffers verklaren, opdat wij hunner voortreffelijkheid beter mogen begrijpen. Bij de brandoffers der Joden werd het vleesch

der dieren door het vuur verteerd; bij de andere offeranden echter geschiedde dit niet, maar er werd slechts een gedeelte van het offer verbrand, en het overige moest dienen tot spijs der joodsche priesters en offeraars. Bij de brandoffers werd daarom alles verbrand, om aan te toonen, dat alles aan God toebehoort en tot zijne eer en zijnen dienst moest worden opgeofferd. Evenzoo kon God volgens zijne strenge rechtvaardigheid vorderen, dat ieder mensch hem zijn leven ten beste gave, gelijk hij aan Abraham bevolen heeft, hem zijnen eenigen zoon Izaäk op te offeren. In het Oude Verbond bestond zelfs het gebod, dat de eerstgeboren jongetjes den Heere zouden toegeheiligd worden; maar God vergenoegde zich echter hiermede, dat de moeders hare kinderen naar den tempel brachten, om ze voor eene kleine som weder los te koopen. Zoo moest Hem ook zijn eeniggeboren Zoon door zijne Moeder Maria worden opgeofferd, en ofschoon Maria hem voor vijf sikkels vrijkocht, zoo was God hiermede niet te vreden; maar zij moest hem later overgeven, om den schandelijksten dood te sterven, ten einde door dezen kostbaren dood alle menschen van de verplichting te bevrijden, hun leven aan God als een brandoffer op te dragen. Hierover zegt de H. Paulus, ad Cor. 5, 14: „Is één voor allen gestorven, dat zijn allen gestorven, en voor allen is Christus gestorven”. Het leven van Christus was nochtans veel

edeler, dan het leven van alle menschen te zamen. Daarom was ook zijn dood in de oogen van God verdienstelijker en welgevaliger, dan Hem de dood aller menschen wezen kon; en dewijl nu Christus in alle heilige Missen aan God ten offer wordt gebracht, zoo bekomt God de Vader meer eer uit eene enkele Mis, dan indien te zijner eer het leven van alle menschen werd opgeofferd.

5. Daarom zegt een godvruchtig schrijver, dat het H. Misoffer onder alle andere werken van godsvrucht, verre het voortreffelijkste is. Want daarin betuigen wij niet zoo zeer door woorden, als wel met de daad, dat God waardig is de offerande van ons leven te ontvangen. Met deze meening zullen wij Hem dit hoogwaardig offer opdragen, zooals eertijds een joodsch priester onder zijne offerande kon spreken: „Gelijk ik hier dit dier tot eer van God slacht, alzoo konde ook God, als de hoogste Heer, ons al te zamen, indien Hij zulks wilde, vernietigen. Want Hij is waardig, dat ons leven Hem ter eere wordt ten beste gegeven, wat ik door de slachting van dit dier wil betuigen. En zoo verschijn ik hier voor U, o Heer, om U het leven van dit dier, in plaats van het mijne, te offeren". Op dezelfde wijze spreekt de geleerde Sanchez: „In de H. Mis bewijzen wij God zulk een eervollen dienst, dat Hem op de wereld geen grootere kan bewezen worden. Want daardoor betuigen wij, dat zijne Majesteit zoo groot is,

dat Hij waardig is, met zulk een offer geëerd te worden, in hetwelk Hem niet het leven der kalveren of het bloed der bokken, maar het allerkostbaarste leven en het dierbaarste bloed van zijnen beminden Zoon wordt opgeofferd”.

Behartigt toch wel deze woorden en ziet toch eens goed in, welk eene oneindige eer wij door het H. Misoffer aan God kunnen betoonen. Zult gij dan daarom niet gaarne de Mis bijwonen, om Hem tegelijk met den priester deze hooge eer te bewijzen? Verzuimt gij ze echter lichtzinnig, zoo steelt gij, om zoo te spreken, aan uwen God de eer, welke gij Hem door de H. Mis had kunnen bewijzen. Hoort verder wat Marchantius zegt: „Wat is de H. Mis anders dan een gezantschap aan de H. Drievuldigheid, met een onschatbaar geschenk, hetwelk wij aan haar tot erkenning harer hoogste heerschappij over alle schepselen en tot beëtooning onzer onderwerping opdragen. God wordt, als opperste oorzaak van leven en dood, het leven en de dood van Jezus Christus, als eene dagelijksche schatting van de strijdende Kerk, onder medewerking en in tegenwoordigheid der triomfeerende, opgeofferd, opdat Hem, als den eenigen en drievoudigen God, de hoogste eer van al zijne schepselen bewezen worde, en opdat ook zijne hoogste macht, wijsheid, goedheid en oneindige volmaaktheid, welke uit dit geheim zoo klaar schitteren, op eene waardige wijze geëerd worden. Wat kan den hoogsten God aangenamer wezen, dan

wanneer hemel en aarde te zamen, zijne groote macht en heerlijkheid erkennen?"

6. De hoogste eer, welke God door deze offerande ontvangt, wordt hem noch door de menschen, noch door de Engelen, maar door Christus zelve bewezen. Want Hij alleen kent de oneindige grootheid en heerlijkheid der Goddelijke Majesteit, en weet welke oneindige eer haar toekomt. Daarom kan Hij slechts alleen en niemand anders Gode die eer bewijzen, welke Hem verschuldigd is, en Hij bewijst ze inderdaad in alle H. Missen met zulk eenen oneindigen eerbied als slechts mogelijk is. Ofschoon de Engelen en de menschen veel tot eer van God doen kunnen, zoo is toch dit alles bijna voor niets te achten, bij de eer welke Christus Hem bewijst.

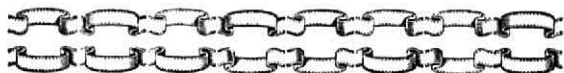
7. Verbeeld u eens, geachte lezer, dat de goddeloozen in ons Europa meester werden en ons ernstig dreigden, dat, zoo wij niet Christus verloochenden en de schandelijke wet hunner valsche profeten wilden aannemen, wij allen onder de schrikkelijkste tormenten gemarteld en eindelijk levend zouden verbrand worden. Als wij hun nu eenparig zouden antwoorden: dat wij duizendmaal liever de grootste smarten willen verdragen, dan Christus te verloochenen, ja, zelfs ons werkelijk lieten pijnigen en verbranden, zoude deze heldendaad den almachtigen God niet op het hoogste gevaltig en Hem tot de grootste eer strekken? Wel zeker, en nochtans zoude deze groote

eer, in vergelijking met die oneindige eer, welke aan de hoogste Goddelijke Majesteit toekomt, als voor niets of voor een ellendig stofje te schatten zijn. Maar als de glorierijke Zoon Gods, een Heer van oneindige Majesteit, zich op het altaar voor de allerheiligste Drievuldigheid op het diepste vernedert, en Haar in deze uiterste nederigheid de hoogste eer bewijst, dan is dit voor God zulk eene eer, dat men Hem geene grootere kan bewijzen.

Dewijl nu dezelfde Zoon Gods zich aan onze macht overgeeft, zoodat wij Hem als een onschuldig lam op geestelijke wijze slachten, en aan de H. Drievuldigheid als een waarachtig brandoffer kunnen opdragen, zoo is het ons hierdoor mogelijk geworden, Haar zulk een groote eer te kunnen bewijzen, als haar toekomt. Hadde Christus ons dit brandoffer der H. Mis niet verleend, zoo zouden wij immers als de grootste schuldenaars tegenover God blijven en ook als dusdanig sterven. Heeft dus de goede Jezus ons niet de grootste weldaad bewezen, door uit louter liefde tot ons dit allerheiligste Misoffer in te stellen en zijn wij niet verplicht Hem van ganscher harte daarvoor te danken, en het tot korting onzer schulden te benutten? Gij hebt dan gehoord, hoe veelvuldige kostbare brandoffers de arme Joden aan den almachtigen God hebben opgeofferd en hoe zij hebben gewedijverd, om hem de behoorlijke eer te geven; gij echter, gij hebt een onvergelykelijk kostbaarder brandoffer in

de H. Mis, dat u niets kost, maar dat u van Christus vrijwillig geschonken wordt, en wel, om aan de allerheiligste Drievuldigheid de behoorlijke eer te bewijzen. En gij hebt niet het minste verlangen om dit kostbaar geschenk aan te nemen en aan God op te dragen? Hoe zult gij dat ooit kunnen verantwoorden? Daarom richt uwe bezigheden zoo in, dat gij dagelijks de H. Mis kunt hooren, om ze aan God tot erkenning Zijner hoogste Majesteit te kunnen opdragen.

TWAALFDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het hoogste lofoffer.

1. Hoe oneindig groot, heilig en machtig God is, zal nimmer een mensch kunnen begripen noch een Engel uitspreken. Zijn wezen is oneindig, zijne heiligheid ondoorgrondelijk, zijne glorie onschatbaar en zijne rijkdommen onuitputtelijk. Hij is de strengste gerechtigheid, de mildste barmhartigheid, de beminlijkste vriendelijkheid, de aantrekkelijkste schoonheid. Alhoewel alle Engelen en Heiligen Hem van harte beminnen, sidderen zij nochtans voor zijne ontzaglijke Majesteit en bidden haar in de diepste ootmoedigheid aan. Uit al hunne krachten loven, prijzen en gebenedijden zij zijne oneindige volmaaktheid, en kunnen zich nooit genoegzaam aan den lof Gods verzadigen. Dezen lof begeert God van hen, dewijl hij Hem als den Heer van hemel en aarde toekomt. Van alle eeuwigheid, en al voor er iets van het geschapene bestond, loofde de almachtige God zich zelven, en de drie Goddelijke personen verheugden zich in hunne majesteit en heerlijkheid. God de Vader loofde de ondoorgrondelijke wijsheid des Zoons, God de Zoon loofde de milde goedheid van den

Heiligen Geest, en deze prees de oneindige almacht van God den Vader.

2. Door zijne oneindige goedheid aangespoord, schiep God hemel en aarde, Engelen en menschen, levende en levenlooze schepselen, opdat Hij van hen naar waarde, en zooveel mogelijk, geloofd en geëerd zoude worden. Dat dit het voornaamste doelwit der schepping was, toont de H. Schrift met deze woorden: „De Heer heeft alles zijnenthalve gemaakt”; namelijk, om van zijne schepselen gekend en geëerd te worden. Dit hebben de Engelen dadelijk na hunne schepping gedaan, en doen het nog altijd, en zullen nimmer ophouden dit in alle eeuwigheid te doen. Dit hebben ook zon, maan en sterren gedaan, gelijk God zelf getuigt bij Job 38, 4: „Waar waart gij als ik de fondamenten der aarde legde als mij de morgensterren altegader loofden en alle kinderen Gods juichten?” Verder alle redelooze schepselen, alle tamme en wilde dieren, alle boomen en gewassen, metalen en steenen loven God, ieder naar zijn vermogen, en strekken hunnen Schepper tot lof en eer, dewijl Hij hun het bestaan gegeven heeft.

3. Wanneer dan alle schepselen God loven, hoe veel te meer zijn dan de menschen verplicht hunnen Schepper te loven en te prijzen, dewijl zij bijzonder tot dit einde van God geschapen, en met rede en verstand begaafd zijn geworden. Dit heeft van alle oudvaders van het Oude Verbond, koning David het meest

behartigd; daarom heeft hij in zijn vurig verlangen, om God naar behooren te loven, de Psalmen samengesteld, heerlijke gezangen, die schier allen van louteren lof van God weergalmen. Zelfs om God naar waarde te kunnen verheerlijken, roept hij hemel en aarde aan en noodigt alle levende en gevoellooze wezens uit, om zich met hem te vereenigen, zijnen en hunnen God uit al huane krachten te loven en te prijzen. Opdat echter ook het nageslacht in dezen lof altijd zoude voortvaren, liet hij zijne Psalmen in de handen der priesters en levieten, en beval hun, den God van Israël dagelijks onder den dienst op dusdanige wijze te loven en te prijzen. De drie jongelingen, van welke Daniël zegt, dat zij in een gloeienden oven geworpen werden, hebben David nagevolgd en midden in de vlammen den lof des Heeren gezongen, en alle schepselen hiertoe uitgenoodigd.

4. Daar nu het joodsche volk zoo ijverig den Heer hunnen God heeft geloofd, hoeveel te meer zijn wij Christenen dan niet verplicht hetzelfde te doen; wij, die tot dit einde als kinderen van God zijn aangenomen geworden, om zijne genade en heerlijkheid te loven en te prijzen. Dat is eene groote verplichting, welke op iederen mensch rust, zoo dat hij, die dezen plicht verzuimt, zich tegen zijnen God bezondigt. Dat hebben vele vrome keizers, koningen en vorsten zoo wel begrepen, dat zij vele heerlijke kloosters en kerken hebben

gebouwd, opdat er dag en nacht de lof des Heeren onophoudelijk zou weergalmen. Daarom heeft ook de katholieke Kerk onder zware zonden bevolen, dat ieder geestelijke, zoodra hij de wijding van het subdiaconaat heeft ontvangen, tot zijnen dood toe, dagelijks de zeven getijden zoude bidden, om zijnen God te loven en te verheerlijken. Dezelfde plicht is aan alle ordens-geestelijken en aan vele vrouwelijke kloosterlingen opgelegd, om dag en nacht hunnen God en schepper vlijtig te loven en te prijzen.

Maar wie zal zulks naar behooren kunnen doen, dewijl Zijne heerlijkheid oneindig en onbegrijpelijk is, en allen lof der Engelen en menschen verre overtreft?

5. Wjl nu Christus voorzag, dat de menschelijke zwakheid den grooten God nooit waardig genoeg zoude kunnen loven, stelde hij de H. Mis in, welke met recht eene lofofferande wordt genoemd, en van de H. Kerk dagelijks aan den Allerhoogsten als dusdanig wordt opgedragen. Immers, de priesters zeggen menigmaal onder de Mis: „Wij offeren U op, o Heer, het Sacrificie des lofs”, of: „wij dragen U op het offer des lofs, ter eere van uwe Heiligen”. En welk een heerlijken lofzang behelst het Gloria niet: „Eere in de hoogste hemelen aan God, wij loven U, wij prijzen U”, enz. En hoe schoon zijn niet de woorden van de Prefatie en van den Sanctus: „Heilig, heilig, heilig is de Heer, God Sabaoth. Hemel

en aarde zijn vol van uwe heerlijkheid". Kan men eenen voortreffelijkeren lof hooren! En hebben de hemelsche Seraphijnen dit driemaal heilig niet gezongen? In de H. Mis verheerlijken wij aldus God met denzelfden lof, welken hemel en aarde hem onophoudelijk bewijzen; niet eens, maar dagelijks en op duizenden plaatsen door den mond des priesters, zoo menigmaal als dit hoogwaardig Sacrificie aan God den Heer op onze altaren wordt opgedragen.

6. Wij, zwakke menschen, zijn tot dat verheven doel geschapen, om God te loven en te prijzen op de voortreffelijkste wijze; en daar de heerlijkheid van God oneindig is, zoo komt Hem ook oneindige lof toe. Wie zal echter zulk eenen lofzang uitvinden, welke alle goddelijke voortreffelijkheden in zich begrijpt en ze naar waarde weet te prijzen? Dewijl zulks niemand vermag, zijn wij aan Christus oneindigen dank verschuldigd, dat Hij ons in het H. Misoffer een dergelijken lofzang heeft verschaft, waardoor wij aan den almachtigen God een waardig lofoffer kunnen aanbieden. „Zeker is het", zegt de H. Laurentius Justinianus, „dat God door geene andere offerande eervoller geloofd wordt, dan door het onbevleete offer des altaars, hetwelk Christus heeft ingesteld, opdat de Kerk dien goddelijken lof zou kunnen voltrekken". Hieruit volgt alweer, dat, willen wij onzen God naar waarde loven, wij dit door niets beters kunnen doen dan door het hooren en opofferen der H. Mis. Hoe

dit geschiedt, beschrijft ons de geleerde Molina: „In de H. Mis wordt aan God den Vazijn eeniggeboren Zoon met alle lof en eer, welke Hij Hem op aarde bewezen heeft, opgeofferd”. Op deze wijze ontvangt de Vader eenen oneindigen lof, namelijk den goddelijken lof zijns Zoons. Ja, Christus prijst de Godheid op het altaar met zulk een verheven lof, als God waardig is geloofd te worden; met eenen lof, welken noch de Engelen, noch de Heiligen of menschen vermogen uit te drukken. Daarom ontvangt ook God in eene enkele H. Mis een grooteren lof, dan Hij van alle Engelen en Heiligen in den hemel kan ontvangen.

7. P. Segneri verhaalt het volgende van eene jongedochter, die eene brandende begeerte had, God naar al haar vermogen te loven. Zij zuchtte dikwijls tot den hemel, zeggende: „O, hadde ik toch duizend tongen, waarmede ik U, mijn God, konde loven! Hadde ik toch alle menschen in mijne macht, opdat zij met mij God mochten loven. Konde ik toch alle redelooze schepselen verstand en een hart geven om God eeuwig te gebenedijden! Konde ik toch nieuwe hemelen scheppen, en met loutere Seraphijnen aanvullen, om den Heer te loven! Hadde ik toch zulke lichaams- en zielskrachten, dat ik U, o mijn God, meer aanbidden, loven, eeren, prijzen en gebenedijden konde, dan alle koren der Engelen en hemelsche scharen; hoe gelukkig zoude ik mij niet achten!”

Als zij zich eens wederom van deze heilige begeerten geheel en al ontvlamd gevoelde, hoorde zij eene stem, zeggende: Weet, mijne dochter, dat eene enkele H. Mis mij niet alleen eenen dusdanigen lof bewijst, als gij verlangt, maar eenen onvergelykelyk grooteren. Hoor dus ijverig de H. Mis, en offer mij den lof op, welken ik daaruit schep, zoo kunt gij mij naar uw verlangen loven en uwe begeerte volkomen vervullen.

8. Hieruit kunt gij besluiten, aandachtige zielen, welk een voortreffelyk offer de H. Mis moet zijn, dewijl God daardoor eene grootere eer en verheerlijking ontvangt, dan door allen lof der hemelsche geesten. Veronderstelt dat de gansche hemel tot hoogsten lof en eer der allerheiligste Drievuldigheid, de heerlijkste processie instelde, aan wier hoofd zich de Moeder Gods bevond, vergezeld van de negen koren der Engelen, van de ontelbare scharen van Heiligen en Gelukzaligen, welk eenen lof zou zulks aan God niet verschaffen? Indien echter de strijdende Kerk eenen enkelen priester afzond, welke tot slot van deze heerlijke processie, eene enkele H. Mis ter eere der allerheiligste Drievuldigheid zou lezen en offeren, wat meent gij wel, dat hij hiermede zou uitwerken? Nochtans, in waarheid zeg ik u, deze priester met zijn enkele Mis zoude aan de nooit volprezen H. Drievuldigheid eenen onvergelykelyk hooger lof geven, dan deze hemelsche processie Haar ooit zoude kunnen

toebrengen , ja, eenen lof zooveel grooter en verhevener als de Zoon Gods verheven is boven alle schepselen.

9. Als wij dit wel overwegen, moeten wij dan Christus niet zoo veel te meer beminnen, daar Hij ons door de H. Mis zulk een gemakkelijk middel verschaft heeft, om de Goddelijke Majesteit naar behooren te prijzen en te eeren. Deze overweging zal dus in onze harten eene vurige begeerte ontsteken, dikwijls de H. Mis aandachtig bij te wonen om hierdoor te voldoen aan dien grooten plicht van de Goddelijke Majesteit te loven. Bemerkt nu, dat de lof, welken Christus op het altaar aan de Godheid aanbiedt, Hij dit voornamelijk doet in naam van hen, die de H. Mis bijwonen, en aldus aanvult, wat deze in den lof Gods verzuimd hebben; ja, Hij schenkt hun, als het ware, dezen zijnen lof, opdat zij Hem aan den Allerhoogste als hun eigen zouden opofferen, en zich daardoor van hunne schuld kwijten. Wanneer dus iemand onder de Mis in zijn hart tot God spreekt: Mijn God, ik draag U zulk eenen lof op, als U uw Zoon Jezus op het altaar aanbiedt, zoo verschaft hij aan den almachtigen God eenen grooteren lof, dan Hem alle Engelen en Heiligen gegeven hebben of geven kunnen. Want deze offeren Hem slechts, als geschapen wezens, eenen beperkten lof; zulk een mensch echter biedt Hem met den lof van Christus, geen menschelijken, maar eenen goddelijken en oneindigen lof aan.

10. Wij lezen in de openbaringen der H. Brigitta, welke door de Kerk zijn goedgekeurd, het volgende: „Toen eens een priester bezig was met Mis te lezen, en aan de woorden der Consecratie gekomen was, zag en hoorde ik de zon en maan met alle sterren en planeten, ja, alle hemelen met hunne bewegingen in de zoetste akkoorden den lof des Heeren zingen.... Hierbij voegde zich nog een groot aantal hemelsche zangers, wier liefelijk gezang onmogelijk kan beschreven worden. De koren der Engelen zagen den priester aan, en bogen zich met den diepsten eerbied voor Hem neder. De duivels echter beefden van schrik en vluchten weg. Nauwelijks waren de woorden der Consecratie uitgesproken, ziet, daar verandert eensklaps het brood in een levend lammetje met een menschelijk aangezicht. En alle Engelen, die zoo groot in getal waren als stofjes in de zonnestralen, baden hetzelfde aan en dienden het. Daar waren ook zulk eene menigte heilige zielen tegenwoordig, dat mijne oogen ze niet allen konden aanschouwen, en deze prezen en loofden tevens met de Engelen Gods het aanbiddelijk Lam, en bewezen het eere”.

Deze merkwaardige verschijning doet ons zien, hoe de Engelen en Heiligen in groot getal bij de H. Mis tegenwoordig zijn, en welke heerlijke lofzangen zij zingen, en hoe zon, maan en alle hemelsche lichamen zich met hen vereenigen. In het midden van deze

Engelen staat gij aandachtige zielen, als gij in de H. Mis tegenwoordig zijt, en zij helpen u uwen Heer en God loven en prijzen. Zoo overweegt dus bij u zelve, welk eenen voortreffelijken lof en welke verheerlijking God van hen en van u onder de H. Mis ontvangt. Ofschoon nochtans deze lof groot is, dien gij Hem bewijst, is toch de eer welke de H. Mis zelve aan den almachtigen God verschaft, oneindig grooter. Hoort wat een godvruchtig schrijver hiervan zegt: „Deze offerande is zoo verheven en voortreffelijk, en God zoo lief en aangenaam, dat alle deugden en goede werken, alsook alle lof, eer en diensten, welke van alle Engelen en menschen ooit zijn uitgeoefend en der Godheid bewezen geworden, met haar geenszins kunnen vergeleken worden. Want, dewijl Christus hier zelf het slachtoffer en de priester is, wie zal het durven loochenen, dat de lof en de eer, welke God daardoor ontvangt, wegens de oneindige voortreffelijkheid van den persoon van Christus, die offert en geofferd wordt, ook op oneindige wijze den lof en de eer van alle schepselen verre overtreft?”

11. Welk eene oneindige liefde, welke verheerlijking moet dus der allerheiligste Drie-vuldigheid uit iedere H. Mis toevloeien, en hoe rijkelijk moet daardoor aan de Goddelijke Majesteit dien lof vergoed worden, welchen wij zoo menigmaal verzuimen? Ja, alle versmaadingen en lasteringen, welke men dagelijks

tegen God hoort uitbraken, worden door de H. Mis weder hersteld. Ware zulks niet het geval, dan zou het onmogelijk wezen, dat de wereld nog bestond, waar de almachtige God dagelijks zoo schandelijk duizenden malen wordt gelasterd. Hoe zeer Hem die lasteringen misvallen, betuigt Hij bij den profeet Isaïas 52, 5, waar Hij zegt: „Wat zal ik wel hier doen.... daar den geheelen dag mijn Naam immer gelasterd wordt”. Alsof Hij zeggen wilde: Wat zou ik langer in de wereld blijven, waar ik onophoudelijk versmaad, gelasterd en vervloekt word. Ik zal mij van haar terugtrekken en ze aan het geweld van satan overlaten. Ja, ik wil ze vernietigen en de godslasteraars in de diepte der hel doen nederzinken. Gewis had God beweegreden genoeg om zulks te doen, daar éene doodzonde voldoende was om de wereld te verdelgen. Waarom doet de rechtvaardige God dan zulks niet? Wat houdt Hem hiervan af? Ik geloof, dat het hoogwaardigste Misoffer vóór alle dingen het meest deze straf verhindert. Want, ofschoon de Goddelijke Majesteit gedurig gelasterd wordt, wordt toch ook dezelfde Majesteit door de priesters onophoudelijk door zoo vele duizenden Missen dagelijks geprezen, en van Christus zelven naar waarde verheerlijkt. Deze lof van Christus en der priesters overtreft verre alle lasteringen der boozen, en verzoent God tegenover al die versmadingen, die Hem door de goddeloozen worden aangedaan. Hebben wij dan niet rede-

nen genoeg, Christus uit ganscher harte te danken, dat Hij voor ons het H. Misoffer heeft ingesteld, waardoor de goddelooze wereld behouden, de godslasteraars van den afgrond der hel nog bewaard, en de oneindige God op het waardigste geloofd, geëerd en geprezen wordt?

DE RTIENDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het beste dankoffer.

1. De weldaden, welke wij dagelijks van de Goddelijke goedheid ontvangen, zijn zoo groot, zoo menigvuldig, dat wij ze niet optellen, veel minder ooit vergoeden kunnen. Voor al deze weldaden, zoo wel naar ziel als naar lichaam, hebben wij Haar te danken. God heeft onze ziel geschapen, naar zijn beeld en gelijkenis; de H. Geest heeft ze in het doopsel gereinigd, met vele deugden versierd en tot zijne bruid uitgekozen. God heeft ons eenen Engelbewaarder tot onzen dienst gezonden. Hij voedt ons als zijne kinderen, vergeeft ons onze zonden en spijsst ons met zijn dierbaar lichaam en bloed. Hij verdraagt geduldig den smaad, welke wij Hem aandoen, wacht den tijd van onze bekeering af, schenkt ons godvruchtige inspraken en voorkomt ons met zijne genaden. Hij onderwijst ons door zijne H. leering, verhoort ons armzalig gebed en bewaart ons van vele bekoringen. Hij troost ons in ons lijden, versterkt ons in onze aanvechtingen en tegenspoeden, neemt onze goede werken in genade op, en bewijst ons ontelbare weldaden. Hij heeft ons tot zijne kinderen aangenomen, gelijk Joannes zegt: „Ziet, welke liefde ons de

Vader bewezen heeft, dat wij kinderen Gods genoemd worden en zijn". En de H. Paulus voegt er bij: „Indien wij kinderen (Gods) zijn, dan zijn wij ook erfgenamen, en wel erfgenamen van God, en mede-erfgenamen van Christus". En wat zal ik dan zeggen van de weldaad der menschwording, van die overgrootte weldaad, waarvan Christus zelf zegt: „Zóo lief heeft God de wereld gehad, dat Hij zijnen eeniggeboren Zoon gegeven heeft". En van zijn bitteren dood zegt toch de H. Paulus: „God verheft zijne liefde jegens ons daardoor, dat Christus, toen wij nog zondaars waren, te zijner tijd voor ons gestorven is".

2. Had de almachtige God ons geene andere weldaad bewezen, dan dat Hij ons slechts eenmaal met eenen vriendelijken blik aanschouwd had, zoo konden wij Hem daarom alleen niet waardig genoeg danken, dewijl Hij een Heer is van oneindige majesteit, en wij slechts ellendige aardwormen zijn; hoe zullen wij Hem dan ooit zijne liefde tot den mensch kunnen vergelden, daar Hij voor hem zulk een smartvol leven heeft geleid en zulk eenen bitteren dood gestorven is.

De geleerde Osorius zegt: „Als gij van iemand veel goeds ontvangen hebt, zijt gij verplicht, hem dit alles rijkelijk te vergelden, om niet ondankbaar te schijnen". Daar nu God u ontelbare weldaden geschonken heeft, zijt gij verplicht te zorgen, en er op te denken, hoe gij Hem dit het beste kunt vergelden.

Daarom spreekt dikwijls met David tot God: „Wat zal ik den Heer vergelden voor alles, wat Hij mij gegeven heeft”. En met den profeet Micheas: „Wat zal ik den Heere opofferen dat Zijner waardig is?” of met Tobias: „Welk loon zullen wij hem geven, of waarmee kunnen zijne weldaden naar verdiensten vergolden worden?” Gij zijt dan verplicht, gelijk deze H. mannen, uwen God gedurig te bedanken, wilt gij u niet aan de schromelijkste ondankbaarheid schuldig maken en daardoor tegen uwen God zondigen.

3. O, ellendige mensch, wat zult gij dan aanvangen? Hoe u van dezen grooten plicht kwijten? Niet beter, dan met vlijtig de H. Mis te hooren en ze aan uwen God tot vergelding zijner weldaden op te dragen. Want aldus spreekt de H. Ireneüs: „Dit goddelijk offer is ingesteld, opdat wij niet ondankbaar zouden zijn”. Hierdoor wilde hij zeggen: Indien wij dit offer niet bezaten, zoo hadden wij op de wereld niets om God naar behoorren te kunnen bedanken. Dat nu de H. Mis een waar dankoffer is, dit kunnen wij reeds afleiden uit de woorden der H. Mis zelve. Zoo zegt immers de priester in het Gloria in excelsis: „Wij loven U, wij prijzen U, wij aanbidden U, wij verheerlijken U. Wij danken U wegens uwe groote heerlijkheid”. Ook in de Prefatie vermaant de priester het volk tot dankzegging: „Laat ons den Heer onzen God dank zeggen”. En dan laat hij er dra

op volgen: „Het is waarlijk waardig, rechtvaardig, billijk en heilzaam, dat wij U altijd en overal dank zeggen, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwigen God, door Christus onzen Heer“. Bij de Consecratie zegt hij in den naam van Christus: „Hij nam het brood in zijne heilige en eerwaardige handen, hield zijne oogen ten hemel geheven, tot U, God zijnen almachtigen Vader, U dank zeggende“. O, welk eene liefelijke verheffing der oogen van mijnen Jezus! O, welk eene krachtige dankzegging, die alle dankzeggingen der Engelen overtreft en die van alle menschen vergoedt. Want, daar wij onzen God niet genoeg kunnen danken, daarom is Christus ons voorgekomen, en wat Hij in het laatste Avondmaal gedaan heeft, dat doet Hij nog dagelijks op onze altaren, alwaar hij zijne milde oogen tot zijnen Hemelschen Vader opslaande, Hem voor al de ons bewezen weldaden bedankt. Dewijl nu deze dankzegging door eenen goddelijken persoon geschiedt, daarom kan zij niet anders dan oneindig wezen, en dewijl deze oneindig is, zoo kan God ook geene grootere verlangen.

Als gij dus de Mis bijwoont, vereenigt uw hart en uwen wil met het hart en den wil van Christus, en dankt uwen God uit al uwe krachten. Maar opdat uwe dankzegging des te krachtiger moge wezen, draag aan den Hemelschen Vader diezelfde dankzegging op, welke Hem zijn Zoon onder de gedaante van brood en wijn aanbiedt, en waardoor Hij in

uwe plaats eenen overvloedigen dank voor de bewezen weldaden betoont.

4. Hieruit volgt; indien gij sedert de ontwaking van uw verstand tot op den huidigen dag op de knieën liggende, uwen God voor de ontvangene genaden gedankt hadt, zoudt gij met al deze hartelijke dankbetuigingen niet zoo veel hebben uitgericht, als met eene enkele heilige Mis aandachtig te hooren, waardoor gij uwen God de diepste dankbaarheid betoont. Indien gij tot vermeerdering uwer dankbaarheid alle aandachtige personen verzocht had, tegelijk met u den goeden God te danken, en indien deze insgelijks met u gedurende geheel hun leven Hem allen mogelijken dank hadden betoond, zoo zouden zij toch niet zoo vele dankzeggingen kunnen uitstorten, als God uit eene enkele Mis ontvangt. Ik zeg meer, haddet gij ook geheel het hemelsch hof uitgenoodigd, om hunne dankzeggingen met de uwe te vereenigen, zoo zoude dit alles de dankbaarheid niet evenaren, welke God van zijnen eenigen Zoon in de H. Mis ontvangt. En waarom dit? Omdat de dankzeggingen van alle hemelsche en aardsche schepselen eindigt, en dus van eindige kracht en waarde zijn; terwijl daarentegen de dankzeggingen van den Zoon Gods van eene oneindige kracht en waarde, en daarom ook aan God den Vader oneindig aangenamer zijn. Deze oneindige dankbaarheid betoont Christus op het altaar aan zijnen Hemelschen Vader

geheel bijzonder voor u, als gij de H. Mis aandachtig bijwoont, en schenkt ze u, als u toebehoorende, zoodat gij ze aan de Godheid als uwe eigene dankbaarheid kunt opofferen. Doet gij dit, dan bewijst gij God geen eindige of menschenlijke, maar eene oneindige of goddelijke dankzegging.

5. O, mijn God! konden wij toch eens recht begrijpen, welk een groote schat voor ons in de H. Mis verborgen ligt; o, hoe gelukkig zouden wij wezen, en hoe ijverig om dezen schat wel te gebruiken. Ik moet hier met den H. Paulus alle menschen toeroepen, 1 Cor 1, 4: „Ik dank mijnen God altijd voor u, voor de genade Gods, die u gegeven is in Christus Jezus, dat gij in alles rijk geworden zijt in Hem,..... zoodat u niets ontbreekt in eenige genade”. Voorwaar, door de H. Mis zijn wij rijk geworden in Christus, zoodat wij alle genaden in overvloed mogen putten uit de H. Mis, waarin grootere schatten van hemelsche rijkdommen verborgen liggen, dan de gansche wereld bevatten kan. Want de H. Mis is niet of een verzoen-, of een verzoek-, of een brandoffer; het is alles in één, zij is — het offer 'twelk alles omvat. De H. Mis is ook het grootste voordeel der geloovigen, de hartelijkste blijdschap der godvreezenden, de heilzaamste voldoening der zondaren, de krachtigste troost der stervenden, de heerlijkste hulpe der afgestorvenen. Dit alles en nog veel meer hebben wij in de H. Mis, en

met al deze intentiën kunnen wij iedere H. Mis opofferen en ons al deze vruchten toepassen. Zoo kan men dus met waarheid zeggen, dat wij door de H. Mis in alles rijk geworden zijn in Jezus Christus, zoodat ons niets ontbreekt in eenige genade.

6. Ten slotte moet ik er nog bijvoegen, wat P. Segneri zegt: „Bedenkt dus, o aandachtige zielen, hoeveel wij onzen Heiland voor de instelling der H. Mis verschuldigd zijn. Zonder de H. Mis zouden wij onzen God voor de bewezen weldaden geen behoorlijken dank kunnen bewijzen. Dit echter was een blijk van buitengewone liefde tot ons, dat Hij ons niet alleen ontelbare weldaden bewezen heeft, maar ons tegelijkertijd het beste middel aan de hand gegeven heeft, om zulke groote weldaden naar behooren te kunnen vergelden. O, mochten wij dit ons geluk toch hoog genoeg schatten en het ons ten nutte maken. Als wij dus de H. Mis bijwonen, is Christus, die voor ons geslachtefferd en aan God den Vader opgedragen wordt, ons eigen; is Hij dit, dan behooren zijne oneindige verdiensten ook ons toe. Wij kunnen dus haar dikwijls aan God den Vader opofferen en den zwaren last, die ons zoo hard drukt, verlichten”.

Verlangt gij derhalve Gode behoorlijk dank te zeggen voor al de bewezen weldaden, zoo hoort dagelijks de H. Mis met deze meening; offert haar aan den Hemelschen Vader zijnen eeniggeboren Zoon op, met al die dankbaar-

heid, welke Hij Hem op aarde heeft bewezen en Hem nog dagelijks in deze goddelijke offerande bewijst, en zegt dikwijls het volgende gebed: Hoe groot, hoe talrijk, o mijn God, zijn de weldaden, welke gij mij, onwaardig schepsel, dagelijks verleent! Wat zal ik u hiervoor wedergeven, dat uwer oneindige Majesteit waardig is! Ik loof, verheerlijk en prijs U uit geheel mijn hart, en bedank U oprechtelijk uit al mijne krachten, voor alle lichamelijke en geestelijke weldaden. Ik nodig hiertoe alle schepselen uit, dat zij U in vereeniging met mij den diepsten dank betoonen: alle hemelbewoners, inzonderheid U, o allervzaligste Moeder Gods Maria, dat Gij met mij de allerheiligste Drievuldigheid prijzen en danken moget. Daar echter al deze dankzeggingen op verre na niet waardig genoeg zijn voor uwe oneindige Majesteit neergelegd te worden, zoo neem ik mijnen toevlucht tot den onuitputtelijken schat uwer verdiensten, o mijn Jezus! en bied door U, der H. Drievuldigheid tot waardige wedervergelding aller weldaden, alle dankzeggingen aan, welke gij Haar hier op aarde hebt toegekend en nog dagelijks in alle H. Missen uit uw goddelijk hart Haar opdraagt. Gewaardig U, o allerheiligste Drievuldigheid, al deze dankzeggingen, welke ik U in vereeniging met mijnen Jezus aanbied en onophoudelijk wensch aan te bieden, met welgevallen aan te nemen tot eene waardige wedervergelding van al Uwe weldaden. Amen.

VEERTIENDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het krachtigste bidoffer.

1. In de wet van Mozes had God den Joden niet alleen brandoffers tot teeken van onderwerping aan de goddelijke almacht bevolen, maar ook vrede- of bidoffers, tot bekoming van tijdelijke goederen, en tot afwering van schadelijke plagen. Deze waren bij hen van groot gewicht, want wij lezen in de H. Schrift: Wanneer de Philistijnen de kinderen van Israël wilden overvallen, deze zich tot den profeet Samuel begaven, om hem te verzoeken toch voor hen te bidden. Deze offerde dan Gode een zuigend lam voor het volk, en riep den Almachtige om hulp aan. De Philistijnen werden van schrik bevangen, en door de Israëlitën op de vlucht gedreven. Zoo lezen wij ook, dat David door dergelijke offers de pest van het volk heeft afgewend.

Had God nu eertijds den Joden zulk een krachtig bidoffer verleend, hoeveel te eerder zal Hij den Christenen dergelijk offer bezorgd hebben, waardoor zij alle lichamelijke en geestelijke goederen van God verzoeken, en alle plagen van zich kunnen afkeeren. Als een eenvoudig lam, God ter eere geslachtofferd,

zoo vele genaden van God kon verwerven, welk eene oneindig grootere kracht moet dan niet het onschuldige Lam Gods hebben, als het voor ons op het altaar wordt geslacht, en door ons met den geheelen schat zijner verdiensten aan God wordt opgeofferd.

2. Veel gelukkiger dan de Synagoog der Joden, is dan onze Kerk, want de eerste konde een slachtoffer niet tot verschillende einden, maar slechts tot een enkel doel opofferen. Hunne brandoffers dienden slechts tot teeken van onderwerping aan Gods hooge heerschappij, hunne zoenoffers waren alleen tot vergeving der zonden, en hunne bidoffers ter bekoming van de eene of de andere weldaad ingesteld. Dewijl ook ieder offer op bijzondere wijze en met eigen ceremoniën opgedragen werd, kon dit niet op tweeërlei wijze noch tot verschillende doeleinden. Maar de H. Kerk, alhoewel zij slechts eene enkele Offerande bezit, kan deze toch tot verschillende intentiën aan God opdragen, en door dit enkel offer meer bewerken dan de Joden met alle hunne brand-, zoen- en bidoffers te zamen. Dit leert ons de Kerk in het concilie van Trente met de volgende woorden: „Indien iemand zegt, dat het H. Misoffer slechts een lof- of dankoffer is, of eene bloote herinnering aan het op 't kruis volbrachte offer, maar niet een zoenoffer; of dat het alleen nuttig is voor hem die het gebruikt, en dat het niet voor levenden en dooden, voor zonden, straffen, voldoeningen

en andere behoeften mag opgedragen worden, die zij in den ban". Deze woorden bevatten eene leer des geloofs, welke niemand mag tegenspreken. Zij bewijzen ons, dat eene enkele Mis tot verschillende doeleinden mag gelezen worden, en men door haar vele zaken van God kan verwerven. Zoo kan ik b.v. eene Mis lezen of hooren, of doen lezen tot meerdere eer van God, tot grootere blijdschap zijner Moeder, ter eere van de Engelen en Heiligen, tot mijn eigen heil en welvaart, tot bekoming en bewaring mijner gezondheid, tot bevrijding van ongelukken, tot vergeving mijner zonden, tot verbetering mijns levens en tot bekoming van eenen zaligen dood, enz. Dit alles kan ik voor mijne vrienden en alle geloovigen verzoeken, en ik kan ook dezelfde Mis tot verlossing der arme zielen in het vagevuur hooren of doen lezen.

3. Hoe krachtig nu de H. Mis is als bid-offer, leert ons de geleerde Marchantius met de volgende woorden: „Dit Sacrificie heeft eene oneindige kracht om iets te verwerven, wegens de oneindige waarde van het Offer en de oneindige waardigheid van den eigenlijken Opperpriester, zoodat er geene weldaad is, al ware ze ook nog zoo groot, die niet door het opdragen van dit Offer kan verkregen worden. En ware het getal dergenen, die bidden, nog zoo groot, allen zullen door dit Sacrificie alles erlangen, wanneer zij het voor zich opofferen of laten opdragen. De

oorzaak hiervan is deze: wijl Christus, de eigenlijke Opperpriester in de H. Mis, God den Vader oneindig aangenaam is, wijl ook zijne verdiensten, die den Vader worden opgedragen, oneindig zijn, en wijl zijn lijden, zijn bloed en zijne wonden eene oneindige waarde bezitten". Met deze woorden stemt ook de H. Laurentius Justianus overeen, zeggende: „Geen offer is grooter, geen is nuttiger en in de oogen der goddelijke Majesteit aangenamer, dan het H. Sacrificie der Mis. Hierin worden de wonden welke onze Middeelaar heeft ontvangen, de smaad dien Hij verdragen, de geeselslagen die Hij geleden heeft, herdacht en den Vader opgeofferd, alsmede zijne aangenomen menschheid, opdat Hij den genen erkenne, dien hij in de wereld gezonden heeft, opdat door zijne voorspraak den zondaren vergeving, den gevallenen hulp en bijstand en den rechtvaardigen het leven gegeven worde".

4. Door het H. Misoffer geven wij dus inderdaad meer aan God, dan wij door ons gebed kunnen begeeren; er bestaat derhalve geen beweeggrond, dat God onze bede zou afslaan; want alles wat wij verzoeken, zijn slechts aardsche of geschapen dingen, maar wat wij offeren zijn louter goddelijke en onschatbare zaken. Zou dan de zoo milde God, die zelfs één dronk waters rijkelijk vergeldt, ons onbeloond laten, wanneer we hem eenen kelk, vol van 't bloed zijns goddelijken Zoons,

dat onder de H. Mis opnieuw vergoten wordt, aandachtig opofferen. Voorzeker, als God hoorde naar de stem van Abel, zoo veel te eerder zal hij ons verhooren, wanneer dit goddelijk bloed om genade roept en zijne barmhartigheid voor ons afsmeekt. Christus heeft immers bij zijn laatste Avondmaal gezegd: „Voorwaar, voorwaar, zeg ik u, indien gij den Vader om iets in mijnen naam zult bidden, hij zal het u geven”. Wanneer kunnen wij echter den Vader beter bidden dan in de H. Mis, waarin wij Hem zijnen geliefden Zoon in eigen persoon voor oogen stellen, en Hem benevens alle gebeden, welke hij op aarde heeft uitgesproken, opdragen. De H. Bonaventura maakt hieromtrent de volgende vergelijking: „Als een veldheer wordt gevangen genomen, laat men hem niet los, voor al eer hij door eene groote som gelds is vrijgekocht. Zoo moeten ook wij Christus, dien wij als het ware in de H. Mis gevangen houden, niet eerder loslaten, alvorens Hij ons de vergiffenis onzer zonden geschonken en den toegang tot het hemelrijk beloofd heeft. Daarom heft de priester onder de Elevatie het lichaam des Heeren omhoog en roept als 't ware alle aanwezenden toe: Ziet, Hij dien de geheele wereld niet kan bevatten, is als een gevangene in onze handen. Daarom willen wij Hem niet eerder loslaten, tot dat wij bekomen hebben, wat wij begeeren”.

5. Hier zoudt gij misschien kunnen vragen:

Daar de H. Mis zulk eene verhevene en kostbare offerande is, hoe komt het dan, dat God degenen, die ze opdragen of doen lezen, niet altijd verhoort? Hierop antwoordt de kardinaal Bona: „Dat komt uit de natuur van het gebed, 'twelk in den gever de vrijheid veronderstelt, volgens zijn welgevallen de bede af te slaan of te verhooren. In ons gebed geven wij wel is waar de oorzaak aan, waardoor wij meenen, God tot vervulling onzer wenschen te kunnen bewegen, maar daardoor wordt Hij niet gedwongen ons te verhooren. Wij zullen veeleer de vervulling onzer wenschen niet erlangen, wanneer onze wil in betrekking tot de verzochte zaak niet met den wil Gods gelijkvormig is, hetgeen wij nooit kunnen weten. En niettemin is het zeker, dat de H. Mis van hare uitwerking niet beroofd wordt, ook zelfs, als God ons gebed niet verhoort. Want, indien dit geschiedt, zoo zal Hij ons voorzeker iets anders geven, dat voor ons nuttiger en heilzamer is. En bekomen wij dit ook niet terstond, zoo zullen wij het toch op den door God bestemden tijd verwerven. Eenige genaden zijn ook zoo groot, dat wij ze niet onmiddellijk kunnen bekomen, maar dat meer en vuriger gebeden daartoe gevorderd worden". De H. Gertrudis vroeg eens aan Christus: „Wat baat het mijnen vrienden, dat ik zoo dikwijls voor hen bid, daar ik toch geen beterschap bij hen bespeur?" En de Heer antwoordde haar: „Verwonder u hierover niet,

dat gij met uwe lichamelijke oogen de vrucht van uw gebed niet bemerkt, welke ik volgens mijne eenwige wijsheid tot weliger wasdom uitdeel. Ik zeg U, hoe meer voor iemand gebeden wordt, hoe zaliger hij wordt (zoo hij er echter geen beletsel aan stelt). Want geen enkel oprecht gebed zal zonder vrucht blijven, ofschoon de manier hoe die vrucht zich toont, aan den mensch verborgen blijft". Met zulk een antwoord, waarin ons verzekerd wordt, dat een aandachtig gebed niet zonder vrucht of belooning blijven zal, kan zich een ieder troosten. Is dit zoo, hoe veel te minder zal dan eene H. Mis zonder vrucht blijven, daar zij het beste gebed der wereld is. Bemerk echter wel, dat er gezegd wordt: dat geen oprecht gebed zonder vrucht blijven zal; want hij, die zonder vertrouwen en zonder aandacht bidt, zal weinig of niets bekomen, gelijk wij zullen zien in het volgende

VOORBEELD.

In het leven van den vromen abt Severinus lezen wij het volgende: Eens viel er in de nabijheid van het slot Corullis eene ontzettende menigte sprinkhanen neder, welke alle boomen en vruchten verteerden. Dadelijk nam het volk zijne toevlucht tot gemelden Heilige, en smeekte hem, door zijne voorbede bij God, deze ramp van hen af te wenden. Vol medelijden riep de abt het volk naar de kerk en

vermaande het tot gebed en boetvaardigheid. Ten slotte sprak hij: „Dewijl ik geen krachtiger gebed ken dan de H. Mis, zoo zal ik ze dadelijk lezen, en vermaan u, dat gij ze tevens met mij aan God den Heer in deze meening opdraagt, en een vast vertrouwen in haar stelt”. Geheel het volk gehoorzaamde aan deze vermaning met allen ijver, slechts een hunner sprak al morrende: IJdel en te vergeefs is uwe hoop; als gij ook alle Missen hoort, en den ganschen dag in uw gebed volhardt, zult gij toch geen enkelen sprinkhaan verdrijven. Na deze woorden ging hij naar huis aan den arbeid. De overigen bleven in de kerk, hoorden met alle aandacht de H. Mis en riepen God ijverig aan, opdat Hij hen van deze plaag zoude bevrijden. Na de Mis gingen zij naar hunnen akker, om te zien, wat zij door hun gebed verkregen hadden. En ziet, daar verhief zich eensklaps tot hunne grootste verwondering, de gansche zwerm sprinkhanen in de lucht en vloog weg. Hartelijke dankzeggingen stegen tot God. Ook de ongeloovige was er tegenwoordig en was getuige van dit wonder, maar ook zijn wantrouwen moest gestraft worden. Want ziet, eensklaps keert zich de geheele zwerm, die reeds ver was weggevlogen, stortte op zijnen akker neder en verteerde binnen kort alles, wat er zich op bevond.

ANDER VOORBEELD.

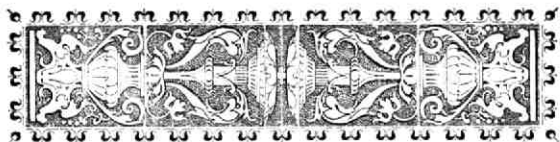
In de jaarboeken der Capucijnen staat te lezen, dat er in het jaar 1582 in de stad Spello zich eene vrome vrouw bevond, die eenen zeer boozen man had. Deze mishandelde haar dagelijks, niet alleen met allerhande schimp- of smaadwoorden, maar zelfs met slagen. Zoo leefde zij menig jaar en verviel eindelijk bijna in wanhoop. Toen kwamen eens in vermeld jaar twee capucijnen bij haar in huis, broeder Lactantius en Frans van Nursia, om aalmoezen voor het klooster in te zamelen. Dezen gaf de vrouw haren grooten nood te kennen. Beide broeders raadden haar aan dagelijks de H. Mis te hooren, en dan aan God hare groote ellende te kennen te geven, met de verzekering, dat haar man zich zou beteren. De vrouw beloofde hunnen raad vlijtig na te komen, maar de man wilde haar niet toestaan, op de werkdagen Mis te hooren. Doch kort daarna moest deze eene lange reis ondernemen, waardoor de vrouw in de gelegenheid gesteld werd dagelijks de H. Mis te hooren. Zij deed dit met bijzondere aandacht en riep God aan uit geheel haar hart, tot bekeering van haren man. Maar deze kwam spoediger van de reis terug dan zij vermeende, en van de meid vernemende, dat zijne vrouw in de kerk was, en in zijne afwezendheid dagelijks Mis gehoord had, werd hij woedend van toorn, verwenschte haar in de hel en

dreigde haar om het leven te brengen. Zoo-
dra de arme vrouw te huis kwam, greep hij
haar naar den hals en wilde ze verworgen.
In dezen schrikkelijken angst bad zij God om
bijstand door de kracht der H. Mis, en zie!
oogenblikkelijk was de hulp daar. De handen
van den woedenden man verstijfden dusdanig,
dat hij haar noch wurgen, noch zijne handen
terugtrekken konde. Hierdoor werd hij nog
meer verbitterd, hield zijne vrouw voor eene
toovenaarster en spande alle krachten in om
ze te dooden, maar zijne handen verstijfden
meer en meer, zij werden koud als steen en
roerloos. Toen eerst erkende hij de straffende
hand Gods, hij betreurde zijne zonden, en
beloofde zijne vrouw ernstig zich te beteren,
indien zij door haar gebed deze straf kon
afkeeren. Maar de vrouw sloeg geen geloof
aan zijne belofte en dacht bij zich zelve,
liever eenen lammen man, dan eenen lastigen
kwelgeest te hebben. Eindelijk beloofde hij
haar in allen ernst, zijn goddeloos leven te
beteren en haar in het vervolg liefderijk te
behandelen. Alsdan riepen beiden de goddelijke
barmhartigheid aan, deden vele beloften, tot-
dat hun smeeiken eindelijk verhoord werd.
Van dit oogenblik af veranderde hij geheel
van leven, dankte God en beiden hoorden in
het vervolg dagelijks vlijtig en aandachtig de
H. Mis.

Uit dit voorbeeld ziet ge dus, wat de H.
Mis vermag. Want altijd blijft het waar, wat

de geleerde Molina zegt: „Door de zoo aangename als rijke offerande der H. Mis, kan ieder mensch alles, wat hij tot zijn heil begeert, van God, van de Moeder Gods of van de Heiligen bekomen”. Want bij de H. Mis bidt niet alleen de mensch, maar de priester, de Engelen en Christus zelf bidden met hem en voor hem. Wanneer nu bij zulk eene uitmuntende gelegenheid zijn gebed niet verhoord wordt, wanneer en waar zou het dan verhoord worden? Daarom blijft het waar, dat de mensch door niets anders zal kunnen bekomen, wat hem na de opoffering der H. Mis is geweigerd geworden.

VIJFTIENDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het machtigste zoenoffer.

1. Dat onze bedorven menschelijke natuur, welke zoo dikwerf in zonden valt, een zoenoffer noodig heeft, zegt ons de eenvoudige rede; en de Patriarchen hebben dit reeds erkend vóór de wet van Mozes. Want wij lezen van den vromen Job, die nog onder de wet der natuur heeft geleefd, dat hij alle acht dagen zijne tien kinderen tot zich riep, ze heiligde en een brandoffer voor hen opdroeg, want zeide hij: „Misschien konden mijne zonen gezondigd en God in hun hart gelasterd hebben”. In de wet van Mozes heeft God zelf een zoenoffer ingesteld, zeggende: „Als eene ziel gezondigd heeft, zoo zal zij een lam of geit offeren, en de priester zal voor haar en hare zonden bidden. Indien zij echter niet in staat is klein vee te offeren, zal zij twee tortelduiven of twee jonge duiven den Heere opdragen, eene voor de zonde en de andere tot een brandoffer, en de priester zal voor den offeraar en zijne zonde bidden, en hij zal vergiffenis erlangen”.

2. Wanneer dan de oude wet, tot grooten troost van het joodsche volk, reeds een zoenoffer had, zoo betaamt het veel meer, dat ook de Christenen een zoenoffer hebben en wel zooveel voortreffelijker, als het Christendom boven het Jodendom verheven is. Het bloedige kruisoffer is het eigenlijke zoenoffer voor de zonden der gansche wereld; opdat echter deze verzoening, welke Christus aan den galgenboom des kruises heeft bewerkt, ons ter vergiffenis van de zonden, die wij dagelijks bedrijven, tot op het einde der tijden worde toegepast, daarom heeft Hij in het laatste Avondmaal het H. Misoffer ingesteld, gelijk Hij zelf zegt, tot vergeving der zonden. Deze heilige Offerande is geene nieuwe of bijzondere offerande, maar de onbloedige hernieuwing en daarstelling van het bloedige zoenoffer aan het kruis, zijnde deze wezenlijk een en hetzelfde offer. Daarom noemt de H. Kerk met recht de H. Mis een zoenoffer en verklaart ons ook uitdrukkelijk, waarom Christus ze in het laatste Avondmaal heeft ingesteld: „Opdat Hij namelijk aan zijne geliefde bruid, de Kerk, een zichtbaar offer zoude achterlaten, waardoor zijn bloedig offer aan het kruis vertegenwoordigd en deszelfs heilzame kracht tot vergeving der zonden, waaraan wij ons dagelijks plichtig maken, ons zouden toegeëigend worden". Trid. sess. 2, c. 3. Deze woorden toonen ons klaar, dat de H. Mis een zoenoffer is, dewijl zij van Christus tot dit einde is ingesteld, opdat Zijne

Kerk een Sacrificie bezitte tot vergeving der zonden. Duizendmaal gelukkig dus onze katholieke Kerk, die een zoo krachtig zoenoffer bezit!

3. Dat de H. Mis een waarachtig zoenoffer is, en tot vergeving van de zonden des volks gelezen en opgedragen wordt, toont ons de priester reeds aan in het begin van elke Mis. Diep ter aarde gebogen bidt hij het Confiteor, slaat driemaal op zijne borst en zegt vervolgens: „De almachtige God ontferme zich over u, en na de vergeving uwer zonden, geleide Hij u tot het eeuwige leven. Amen”. Kort hierop roept hij wederom in het Kyrie herhaaldelijk Gods barmhartigheid aan over het volk, zeggende: „Heer ontferm u onzer”. Een ootmoedig en vurig roepen voorwaar, dat tot de hemelen doordringt en ons van God genade en barmhartigheid afsmeekt. Ook in de meeste gebeden bidt de priester God dikwijls onder de H. Mis om vergeving der zonden. Eindelijk bij het Agnus Dei zegt hij driemaal met luider stemme: „O Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm u onzer”. Dit alles is een klaar bewijs, dat de H. Mis een zoenoffer is, en tot verzoening onzer zonden wordt opgedragen.

4. Over deze stof schrijft Marchantius: „Gelijk de lijdende Christus de zonden der gansche wereld op zich genomen heeft, om ze door zijn bloed uit te wischen, evenzoo leggen wij op Hem, als op een slachtoffer, dat op het altaar moet geslacht worden, onze zonden, opdat Hij ze aldaar moge afboeten. Daarom

buigt zich de priester zeer diep in het begin der Mis, en stelt zich in den geest van ootmoedigheid, als ware hij met de zonden van het geheele volk beladen, aan den Hemelschen Vader voor, om Gods barmhartigheid te roeren. Op deze wijze verbeeldt hij Christus aan den Olijfberg, die wegens den zwaren last der zonden van geheel het menschedom, welke op zijne schouders was neergelegd, op zijn aangezicht lag, water en bloed zweette en tot zijnen Vader om ontferming en vergiffenis riep. Zoo bidt ook de priester, in stede van Christus, zoowel voor zijne eigene, als voor de zonden aller omstanders, ja, voor de zonden der gansche wereld, waarvoor de koopprijs, welke eenmaal voor onze verlossing betaald werd, wederom hernieuwd wordt, om andermaal tot uitwischung onzer zonden te dienen".

5. In de liturgie van den H. Apostel Jacobus, den eersten bisschop van Jerusalem, leest men het volgende: „Wij offeren U, o God, dit onbloedig Sacrificie tot verzoening der zonden, welke wij en het volk uit onwetendheid begingen". Hieruit ziet gij, dat wij, arme schepselen, vele zonden begaan, die wij niet kennen, noch biechten, en waarover wij toch rekenschap zullen moeten geven. Dat trouwens de misdrijven, uit schuldige onwetendheid begaan, ook zonden zijn, leeren wij van David, die om vergeving derzelve aldus bad: „Wees de zonden mijner jeugd en mijner onachtzaamheid niet indachtig", en verder:

„Reinig mij van mijne verborgene zonden”. Opdat wij dus van onze verborgene en onbekende zonden gezuiverd, voor Gods rechterstoel verschijnen, is het zeer goed, dat wij met vlijt de H. Mis hooren, waarvan de H. Jacobus betuigt, dat zij als zoenoffer voor de zonden der onwetendheid des volks opgeofferd wordt. De H. Mis vergeeft ons, wel is waar, de zonden niet rechtstreeks, maar verwerft ons berouw vooreerst over de bekende en daarna in het algemeen over de onbekende en vergetene zonden. Hiervan spreekt ook de H. Gregorius: „De rechtvaardigen vreezen niet wegens hunne bekende zonden, dewijl zij ze gebiecht en geboet hebben; maar zij vreezen wel wegens hunne onbekende zonden, waarvan de H. Paulus zegt: „Ik ben mij zelven wel niets bewust, daardoor echter ben ik niet gerechtvaardigd; maar die mij oordeelt, is de Heer, die scherper oogen heeft dan de mensch”. Dewijl wij, armzalige schepselen, voor het oordeel Gods, wegens onze onwetende zonden, dus groot gevaar en angst zullen moeten uitstaan, daarom is het zeer voordeelig, dat wij alle H. Missen tot uitwissching dezer zonden aan God opofferen. Want daar ons vele zonden onbekend zijn, zoo kunnen wij ze ook niet biechten, maar alleen God bidden, dat Hij ze ons, ter wille van dit zoenoffer, moge vergeven.

6. Laten wij nu, om tot het vorige terug te keeren, hooren wat de H. paus en martelaar Alexander I. zegt: „Door de opoffering

van dit Sacrificie wordt de Heer verzoend en vergeeft Hij ons het groot getal onzer zonden". De H. Cyrillus zegt zijnerzijds; „Wij offeren Christus als het geslachte Lam Gods voor onze zonden op, opdat Hij God voor ons en voor allen tot vergeving stemme". De H. Ambrosius voegt er bij: „Christus offert zich zelven als priester, opdat God ons onze zonden vergeve". En de Kerkvergadering van Trente leert ons in naam der katholieke Kerk: „dat dit Offer werkelijk een zoenoffer is, en dat daardoor bewerkt wordt dat wij, indien we met een oprecht hart en waar geloof, met vrees en eerbied, rouwmoedig en boetvaardig tot God naderen, wij barmhartigheid verwerven en genade vinden, in den tijd, waar wij hulp noodig hebben". O, hoe treffend zijn deze woorden; hoeveel heil en genaden ontspringen uit deze zoo edele offerande! Welken lof en dank zijn wij dan Christus niet schuldig, dat Hij ons zulk een krachtdadig Offer heeft achtergelaten om den toorn Gods te verzoenen!

7. Hier zoudt gij misschien willen vragen: Waartoe hebben wij dan dit zoenoffer noodig, dewijl wij toch zonder hetzelfde, door een waarachtig berouw, Gods toorn kunnen verzoenen? Ik antwoord: Het is zeker, dat wij door een waar leedwezen den toorn Gods verzoenen kunnen, maar ik zoude wel gaarne willen weten, van waar een rouwmoedige zondaar zulk een berouw verkrijgt? Dat hij dit door zich zelven bekome, is even zoo min

mogelijk, als dat een doode zich zelven kan opwekken ten leven. Door het aanhooren eener hartroerende predikatie, of door het lezen van godvruchtige boeken, kan het wel geschieden, dat iemand zich tot een waar berouw voelt opgewekt, maar dit gebeurt toch nooit zonder medewerking van Gods genade.

Tot het geven dezer genade is de vertoornde God niet verplicht en Hij zal ze in den regel ook niet geven, dan wanneer Hij hierom bijzonder gebeden wordt. Niets is er echter in den hemel en op de aarde meer in staat om Hem daartoe te bewegen, dan het offer der H. Mis, gelijk een godvruchtige schrijver bemerkt: „De H. Mis is een zoenoffer, op die wijze namelijk, dat God den aanwezenden de genade verleent, datgene te verrichten, wat hun noodig is om vergeving der zonden te erlangen. God geeft hun namelijk door de H. Mis de genade hunne zonden te kennen, te berouwen en oprecht te biechten”.

8. Christus openbaarde aan de H. Gertrudis, dat Hij nog altijd vurig verlangt, zich voor iederen zondaar aan God met dezelfde liefde op te offeren, met welke Hij zich voor hen allen aan het kruis heeft opgeofferd. Daarom mag ook iedereen, hoe zwaar hij ook met zonden moge beladen zijn, op vergiffenis hopen, „als hij aan mijnen goddelijken Vader mijn lijden en sterven opoffert, mits hij overtuigd zij, dat de herinnering aan mijn lijden, in verbinding met een levend geloof en ware boetvaardig-

heid, het allerkrachtigste middel tegen de zonde is". O zondaar, wie gij ook zijt, vervul dan deze begeerte van uwen Verlosser en offer dagelijks aan God den Vader het onschuldige lijden en den bitteren dood van zijnen lieven Zoon, en vertrouw op de belofte van Christus, dat Gij de heilzame vrucht der vergeving uwer zonden bekomen zult. Deze opoffering kan niet alleen in, maar ook buiten de Mis, niet alleen met den mond, maar ook met het hart geschieden.

Ook zeide Christus tot de H. Mechtildis: „Ik kom met zulk eene zachtmoedigheid tot de H. Mis, dat geen zoo groote zondaar daarbij tegenwoordig is, dien ik niet geduldig verdraag en wiens zonden ik niet blijmoedig vergeef, indien hij het slechts begeert". Deze troostvolle woorden toonen ons, welk een machtig zoenoffer de H. Mis is, daar zij ook Christus zelve zoo zeer verzoent, dat, indien zelfs zijn grootste vijand aldaar verschijnt, Hij hem niet alleen niet verstoet of onvriendelijk aanziet, maar hem met open armen te gemoet komt, altijd bereid om hem als zijn goeden vriend op te nemen, en indien Hij slechts een enkelen zucht over diens zonden hoort slaken, hem met vreugde vergiffenis te schenken.

VOORBEELD.

Over deze stof lezen wij een schoon voorbeeld in het leven der Oudvaders (Rosweid,

Vita patrum, lib. 5 in fine). Daar staat te lezen van den H. Paulus, den kluizenaar, dat hij van God de genade verworven had, het innerlijke der harten te doorgronden. Als nu de kluizenaars zich des Zondags naar de kerk begaven, stelde hij zich voor de kerkdeur, en indien hij iemand met zonden beladen aantrof, zoo openbaarde hij ze hem in het geheim en vermaande hem zich te beteren. Toen hij wederom eens voor de kerkdeur stond, zag hij eenen man met een zwart aangezicht en een donker lichaam tot zich komen, aan wiens beide zijden duivelen gingen, welke hem als met ketens gebonden hielden. Zijn Engelbewaarder kwam van verre na en ging zeer treurig voort. De vrome Paulus begon bitter te weenen en sloeg op zijne borst, om den ellendigen toestand des zondaars te beklagen. De kluizenaars verzochten hem de kerk binnen te treden, om de H. Mis te hooren, maar hij bleef bij de deur zitten en deed niets dan weenen en klagen. Na de Mis, toen het volk uit de kerk ging, gaf hij weer acht op dezen zondaar, en zag nu, dat hij met een helder aangezicht aankwam, en zijn Engel met groote blijdschap naast hem ging, maar de duivelen in de verte nakwamen. Toen sprong de heilige Paulus van vreugde op en riep uit: O, onuitsprekelijke goddelijke goedheid! o, ondoorgrondelijke goddelijke barmhartigheid! Alsdan klom hij op eene hoogte en sprak: Komt, mijne broeders, en ziet de wonderen van God, komt en verneemt allen,

wat hier gebeurd is. Dezen man heb ik gansch zwart en van vele duivelen omringd, in de kerk zien gaan, maar toen hij er uit kwam, was hij heel schoon en zijn Engel ging naast hem. Toen sprak hij tot dien man: Geef aan God de eer, die hem toekomt en verhaal ons uwen toestand. Deze sprak met luider stemme: Ik ben een groot zonder, en heb lang in onzuiverheid geleefd; toen ik echter in den Epistel der Mis de woorden van den profeet Isaias hoorde lezen, namelijk: „Wascht u, wordt rein en neemt de booze gedachten voor mijne oogen weg: indien uwe zonden zwart zijn gelijk kolen, zoo zullen zij wit worden als sneeuw”, toen zuchtte ik bitterlijk en sprak tot God: o God, die in de wereld gekomen zijt, om de zondaars zalig te maken, vervul deze belofte aan mij, armen zondaar! In dergelijke gedachten hoorde ik de geheele H. Mis, zeggende: O Heer, ik beloof U zulk een kwaad nooit meer te bedrijven, o Heer, neem mij armen zondaar op in dit uur, en met deze belofte heb ik de kerk verlaten. Alsdan riepen alle omstanders: O, hoe machtig zijn uwe werken, o Heer, daar gij de grootste zondaars door de kracht der H. Mis tot U bekeert en in genade opneemt.

Zullen wij dan ook niet uitroepen: O hoogwaardige Offerande, hoe groot is uwe kracht en hoe machtig is uwe werking in de bekeering des zondaars! Hoe vele verstokte zondaars zijn door u bekeerd en van den eeuwigen dood der hel bevrijd geworden! Zijn wij daarom

onzen zoeten Heiland niet grootelijks verplicht, dewijl Hij ons zulk een heilzaam en kostbaar zoenoffer heeft nagelaten, waardoor wij den vertoornden God gemakkelijk verzoenen, en onze zware schulden zonder moeite en kosten betalen kunnen! Bedenk dan, arme zondaar, hoe kwalijk gij handelt, met zoo menige Mis te verzuimen, of wel nalatig of onoplettend bij te wonen, en dusdoende de boetvaardigheid voor uwe zonden tot in het andere leven verschuift. Beter u dan van uwe nalatigheid en lichtzinnigheid, door dagelijks met nieuwen ijver de H. Mis bij te wonen, en offer uwen God dikwijls een zoenoffer op, terwijl gij met een rouwmoedig hart de H. Mis bijwoont.

§ 1. *Op welke wijze de H. Mis vergeving der zonden bewerkt en de verstokte zondaars bekeert.*

1. Dat de H. Mis de kracht heeft den rouwmoedigen zondaar met God te verzoenen, lijdt geen twijfel. Maar hier is nu de vraag, of zij ook de onboetvaardige zondaars met God verzoent; met andere woorden, of iemand, die in staat van doodzonde de Mis hoort, of voor zich doet lezen, ook tot den staat van genade terugkeert en met God verzoend wordt. En op deze vraag moet ik neen antwoorden; want geen zondaar kan van de ongenade tot de genade Gods komen dan door een oprecht berouw. Hoort een zondaar dus zonder leedwezen de H. Mis of doet hij ze lezen, zoo

verzoent zij hem niet met God, maar laat hem in staat van doodzonde.

Maar wat voordeel kan hij dan trekken uit zulk eene Mis? Zeer veel, zoowel aan tijdelijke als geestelijke zaken. Voor het tijdelijke is zij van groot nut, dewijl God hem voor het een of ander ongeluk kan bewaren, of hem het een of ander geluk doen toekomen; en de reden hiervan is, dat wij mogen vertrouwen, dat God, wegens zijne oneindige goedheid, niet het geringste goed onbeloond zal laten, hier of hiernamaals. Hoeveel meer zal Hij dan eene H. Mis rijkelijk beloonen, daar iedere H. Mis Hem bovenmate welgevallig is. En daar zulk een zondaar zoo lang hij in dien staat vertoeft, geene eeuwige verdiensten verwerven kan, zoo mogen we hopen, dat de gehoorde of voor hem gelezen Mis uit louter goedheid op eene tijdelijke wijze beloond wordt, namelijk door becoming van een of ander geluk en door bevrijding van een of ander ongeluk. Op zulk eene wijze strekt hem iedere H. Mis tot groot voordeel voor het tijdelijke.

2. Maar wat het geestelijke aangaat, kan zij hem tot veel grooter nut wezen. Want volgens de leer der godgeleerden bewerkt de H. Mis onmiddellijk de voorkomende goddelijke genade, door wier kracht de zondaar tot erkentenis van zijnen ellendigen toestand en tot verfoeiing zijner begane doodzonden komt. Ook verschaft zij hem verder de hulp en den bijstand van God, opdat hij tot een

goed berouw moge komen en zoo door het ontvangen van het H. Sacrament der biecht de vergiffenis zijner zonden moge erlangen. Deze hulp werkt op ongelijke wijze; immers, wanneer de zondaar niet al te verstokt is, maar slechts een weinig tot berouw overhelt, zoo zal de goddelijke genade, welke hij door de kracht der H. Mis ontvangt, hem eerder tot erkentenis zijner zonden en tot een oprecht berouw geleiden. Is echter de zondaar voornemens in de zonde te volharden en als verstokt daarin, zoo biedt hem God wegens de gehoorde Mis toch nog altijd zijne hulp aan (welke Hij hem zonder de Mis in dezelfde mate niet hadde aangeboden); de zondaar echter kan wegens zijne kwade gesteltenis deze hulp niet aannemen, maar ze verwerpen. Hieruit volgt echter niet, dat de H. Mis geen zoenoffer is. Zij is trouwens en blijft eenmaal een zoenoffer, en moet door allen als dusdanig gehouden worden, gelijk het Concilie van Trente zegt: „Indien iemand zegt, dat het Misoffer geen zoenoffer is, die zij gedoemd". Want, daarom wordt zij aldus genoemd, dewijl zij door de verdiensten van Christus den zondaar helpt zijne zonden erkennen en berouwen. Want, indien dit niet zoo ware, dan had de H. Mis geene grootere kracht, om ons de verlossing van Jezus Christus toe te eigenen, dan eenig ander goed werk, door eenen vromen mensch voor eenen zondaar verricht. In de H. Mis legt Christus, om mij van eene gelijkenis te

bedienen, aan den verstokten zondaar eene geestelijke trekpleister op zijn versteend hart, opdat het doodelijk gezwel geopend en de giftige etter er uit gehaald worde. Deze pleister heeft Hij, indien ik zoo mag spreken, aan het kruis toebereid, toen Hij zijne wonden, zijne tranen en zweetdruppels met al zijn vergoten bloed, tot eenen krachtigen balsem samenmengde, tot heilmiddel voor alle doodzonden.

3. Het gebeurt ook niet altijd, dat de werking der H. Mis dadelijk aan 't licht treedt, of dat de zondaar zich denzelfden dag bekeert, neen, God zal daartoe wel den gepasten tijd kiezen. Wij weten immers, dat, ofschoon Christus aan het kruis met bloedige tranen gebeden en zijn bitter lijden en dood voor de zondaars heeft opgeofferd, nochtans van de vele toeschouwers slechts weinige zich bekeerd hebben, op hunne borst slaande en uitroepende: „Waarlijk, deze was Gods Zoon". De andere zijn verstokt gebleven en hebben de hun aangeboden hulp afgeslagen. Slechts later, op Pinksterdag, toen vele stalen harten door de predikatiën van den H. Petrus getroffen werden, zag men eerst duidelijk de vruchten der kruisofferande in de bekeering van drie duizend menschen. Evenzoo bekeert het H. Misoffer de zondaren niet altijd oogenblikkelijk, maar langzamerhand op gelegene tijden, als namelijk het hart van den verstokten zondaar vatbaar is geworden, om de genade Gods aan te nemen. Draagt nu een tot berouw genegen

zondaar, de eene of andere H. Mis aan God op, om verzoening en barmhartigheid bij God te erlangen, zoo zal Hij hem voorzeker de genade van eene oprechte boetvaardigheid schenken. Dit betuigt ook de katholieke Kerk, ons leerende in het Concilie van Trente, dat, indien wij met een rouwmoedig hart tot God naderen, zoo zal de Heer, door dit offer verzoend, ons de genade en de gaaf van boetvaardigheid mededeelen, en ons onze fouten en zonden vergeven, al waren ze ook nog zoo groot. Immers met den zoeten Jezus zelven, den vriend der zondaren, in de H. Mis aan God op te offeren, zullen wij zonder twijfel Gods rechtvaardigen toorn tegen den zondaar stillen.

4. Dit doet de priester, gelijk de H. Bonaventura zegt, als hij de H. Hostie na de Consecratie aan het volk toont, en in diens naam als 't ware spreekt: o, Hemelsche Vader, wij hebben gezondigd, wij hebben U grootelijks vergramd. Nu echter, aanschouw het aangezicht van uwen Gezalfde, welken wij U aandachtig opdragen, om U tot barmhartigheid te bewegen. Zoo keer dan uw aangezicht niet af van uwen Zoon, van wien Gij zelf gezegd hebt: „Dit is mijn welbeminde Zoon, in wien Ik mijn welbehagen gesteld heb”. Om zijnentwille bekeer ons tot U en wend uwen toorn van ons af. Door dit gebed en door deze offering hebben reeds vele zondaars de genade der bekeering verworven, welke zij anders

niet zouden bekomen hebben. Daarom moet ieder zondaar, al ware hij ook nog zoo diep in den modderpoel der zonde begraven, dat hij meent zich onmogelijk te kunnen bekeeren, dikwerf de H. Mis hooren en met een vol vertrouwen bidden: Ik bid U, o mijn God, laat U bedaren door deze mijne offerande, en wend ook mijnen onbuigzamen wil genadiglijk tot U. Dan zal hem voorzeker door de kracht dezer H. Offerande, die ook de verstoktste harten kan vermurwen, de genade eener oprechte bekeering ten deel vallen.

5. Maar veronderstel eens, dat de vertoornde God het gebed eens verstokten zondaars wegens diens slechte gesteltenis niet kon verhooren, zoo is het toch zeker, dat Hij de H. Mis, welke deze Hem opdraagt, niet verwerpen, maar met het grootste welgevallen zal aannemen. Ik zeg niet, dat het gebed, hetwelk die zondaar onder de Mis spreekt, aan God welgevallig is, maar ik zeg, dat de Mis zelve hem uiterst behagelijk wezen moet. Zoudt gij bijvoorbeeld geen duizend gulden aannemen van uwen vijand, welke deze u door zijnen knecht zou schenken? Ik geloof ja, en gij zoudt bij u zelve zeggen: Ofschoon die persoon mijn vijand is, zoo zijn toch zulke geschenken mij dierbaar. Zou dan de rechtvaardige God van eenen verstokten zondaar het allerkostbaarste geschenk van het lichaam en bloed van zijnen Zoon niet goedwillig aannemen? Wel zeker, want kan God ook niet

zeggen: Ofschoon deze mensch een gruwel is in mijne oogen, zoo is mij toch het geschenk, dat hij mij uit een goed hart opdraagt, zeer lief en aangenaam. En dewijl hij mij hierdoor eene bijzondere eer bewijst wil Ik hem met het oog op deze gave, mijne genade wederom aanbieden, en indien hij ze aanneemt, zal Ik alles vergeten en hem opnieuw in mijne vriendschap opnemen.

Dit kan ook geschieden, als een godvreezende persoon voor eenen zondaar de H. Mis hoort en ze voor zijne bekeering aandachtig opdraagt, gelijk God zulks aan de H. Gertrudis te kennen gaf, zeggende: „Verdient dan de waardigheid der tegenwoordigheid van mijn onbevlekt lichaam en kostbaar bloed niet, dat ook zij, die zich op den weg der verdoemenis bevinden, weder tot een beter leven gebracht worden?” Schep dan moed, zondaar, hoor dikwijls de H. Mis en offer ze op, zoo wel voor uwe eigene bekeering als voor die van anderen.

§ 2. *Hoe de H. Mis de dagelijksche zonden uitwischt.*

1. De H. Mis is ook een zoenoffer voor onze dagelijksche zonden, welke den goeden God meer beleedigen, dan wij wel meenen, en Hem zoo veel verdriet aandoen, dat Hij billijke redenen heeft om op ons vertoornd te wezen. Als wij nu dit zoenoffer niet hadden,

om dezen toorn te bedaren, hoe hoog zoude allengs onze schuld aanwassen? Ofschoon deze zonden den doodsteek niet kunnen geven aan onze ziel, zijn zij toch zeer hatelijk in de oogen van God, en daarom hebben wij dit zoenoffer grootelijks noodig, opdat de toorn van God niet de overhand neme, en Hij ons als onnutte knechten uit zijne woning verbanne. Immers het Concilie van Trente leert, dat Christus bij het laatste Avondmaal de H. Mis ingesteld heeft, opdat daardoor de heilzame kracht van het kruisoffer ons worde toegeëigend tot vergeving dier zonden, welke door ons dagelijks bedreven worden. De geleerde Paschasius zegt hierover: „Deze offerande wordt dagelijks herhaald, omdat wij dagelijks zondigen, en wel zulke zonden bedrijven, zonder welke wij, wegens onze menschelijke zwakheid, niet kunnen leven. Wilt nu de Christen dagelijks valt, zoo wordt Christus ook dagelijks geestelijkerwijze geslachtofferd. Christus heeft ons, wel is waar, nog vele andere middelen verleend tot uitwissching dier zonden, namelijk de werken van versterking, van godsvrucht en naastenliefde, als: vasten, aalmoezen geven, indien wij ze in eenen geest van boetvaardigheid voor onze zonden verrichten; maar geen enkel van al deze middelen is zoo krachtig als de H. Mis.

2. P. Gobat zegt: „De H. Mis is een zoenoffer voor de aanwezigen, dat hun de kwijtschelding van al hunne dagelijksche zonden

verwerft, waarover zij nog geen levendig berouw gevoelen. En dit geschiedt onmiddellijk, bijaldien zij slechts, om de vergeving dier zonden te bekomen, de H. Mis hooren". En de geleerde Osorius voegt er bij: „Door het H. Misoffer worden de straffen, voor de zonden verschuldigd, weggenomen, en de dagelijksche zonden worden benevens de schuld uitgewischt. De vrucht der H. Mis is verbaazend groot, dewijl zij ons de ondoorgrondelijke rijkdommen der verdiensten en voldoeningen van Christus toeëigent. De dagelijksche zonden smelten weg in de H. Mis, als het was voor het vuur, en vele verschuldigde straffen der vergeven zonden worden door de kracht der H. Mis afgeteld". Zoo worden dan de dagelijksche zonden, door het vuur der goddelijke liefde, welke in de H. Mis op het altaar brandt, verteerd. Spreekt derhalve in het begin der Mis het volgende gebed: O rechtvaardige God, alle zonden van mijn leven leg ik met een rouwmoedig hart en een vast vertrouwen op dit heilig altaar, opdat zij door het vuur uwer goddelijke liefde gansch verteerd, door het kostbaar bloed van mijnen Jezus gansch uitgewischt, en door Zijne oneindige verdiensten volledig betaald mogen worden. Hierbij voeg ik nog de volgende uitspraak van Marchantius: »Het is duidelijk, dat het H. Misoffer krachtens zijne instelling tot uitwissing onzer dagelijksche zonden dient. Want, daar Christus zeer goed weet,

dat onze natuur zeer zwak en wegens de erfzonde tot het kwaad geneigd is, daarom heeft hij haar een bekwaam middel verschaft, en voor de dagelijksche zonden ook een dagelijksch Sacrificie gevorderd". Voor deze weldaad kunnen wij onzen goddelijken Heiland nooit genoeg dankbaar wezen. Immers, indien wij deze goddelijke offerande niet hadden, of daarvan tot afboeting onzer dagelijksche zonden geen gebruik maakten, welk een grooten zondenlast zouden wij dan niet meebrengen voor Gods aanschijn? Welke lange en zware pijnen zouden wij hiervoor in het andere leven niet moeten lijden? Want het is bijzonder van deze dagelijksche zonden dat David zegt: „Zij zijn talrijker dan de haren mijns hoofds". Maar die zonden, wie kent ze allen? Ook wij, wij erkennen en merken ze niet genoeg op, vele daarvan biechten wij niet, en van vele beteren wij ons niet. Wij kunnen ze nochtans uitwischen, door dit krachtig zoenoffer, dat onze groote Weldoener ons zoo milddadig geschonken heeft.

3. Zeg dan dikwijls en bijzonder onder de elevatie het volgende gebed: O, Hemelsche Vader, ik draag U door de handen des priesters deze hoogwaardigste Offerande op van het lichaam en bloed uws Zoons, tot uwe volkomene verzoening en mijne geheele reiniging van alle dood- en dagelijksche zonden. O, barmhartige Vader! daar dit allerheiligste Slachtoffer het werkzaamste en krachtigste

middel is, om de geheele menschelijke schuld uit te wisschen, zoo gewaardig U daardoor te laten verzoenen, mij mijne talrijke zonden te vergeven en de verschuldigde straffen kwijt te schelden. Amen.

Hoe dikwijler en vlijtiger gij in deze meening de H. Mis opoffert, hoe grooter getal dagelijksche zonden gij kunt uitwisschen. Ja, ik geloof, dat gij door eene aandachtige Mis meer dagelijksche zonden kunt uitwisschen, dan gij er den ganschen dag bedreven hebt. Wanneer gij dus de bovennatuurlijke kracht van het H. Misoffer wel overweegt, zoo zult gij duidelijk erkennen, dat het krachtig genoeg is, om al uwe zonden uit te wisschen.

4. Overigens moet gij ook weten, dat gij door de H. Mis niet alleen de dagelijksche zonden kunt afboeten, maar ook nog uwe ziel van alle vlekken hoegenaamd reinigen, gelijk de H. Joannes Damascenus zegt. Deze reiniging geschiedt door het heilige water, dat uit de geopende zijde van Christus is gevloeid. Dit is niet toevallig, maar door een bijzonder toedoen van God gebeurd. De goede Jezus wilde deze wonde in zijne zijde ontvangen, en na zijnen dood open houden, opdat ze ons, gelijk de H. Joannes zegt, cap. 1—14: „eene bron van water worde, dat springt tot in het eeuwige leven”. Uit deze heilzame bron stroomt onophoudelijk het kostbare sap van water en bloed, en verschaft ons allen vrijen toegang om onzen dorst te les-

schen en onze vlekken af te wasschen. Zij vloeit echter slechts over hen, die tot haar naderen; zij vloeit in alle H. Missen over alle omstanders, dewijl de zijwonde van Christus alsdan opnieuw wordt geopend O, hoe gelukkig zijn wij dan, dat deze goddelijke bron altijd te onzer reiniging vloeit! O, hoe gelukkig zijn we, daar deze bron altijd open staat, en aan iedereen, die tot haar nadert, een even heilzaam als overvloedig water mededeelt! O, hoe vele onreine zondaars hebben met innige vreugde uit dit welriekend en kostbaar water geput! Begrijp toch, lieve lezer, hoe de H. Kerk u zoo vurig tot deze kostbare bron uitnoodigt, welke in de H. Mis stroomt, tot deze bron des heils, zeg ik, waardoor onze ziel gereinigd en geheilgd wordt. Het is immers voor ons, dat zij gelezen wordt, daar borrelt die bron van heil en genade, waaruit wij zonder de geringste kosten het water des levens kunnen putten, 't welk oneindig meer waard is dan alle aardsche geneugten! Welke ondankbaarheid zou het van onzen kant niet wezen, als wij die bron te vergeefs lieten vloeien voor onze zaligheid, en als wij uit onverschilligheid of luiheid zouden verzuimen, door eene rouwmoedige en aandachtige bijwoning der H. Mis, onze zielen van hare zonden en vlekken te reinigen.

ZESTIENDE HOOFDSTUK.

**De H. Mis is het waardigste voldoenings-
offer.**

1. Ofschoon men onder den naam van verzoeningsoffer, ook het voldoeningsoffer pleegt te verstaan, zoo is er toch tusschen deze beide offeranden een niet gering onderscheid, wat reeds door de verschillende benamingen wordt aangeduid. Door het verzoeningsoffer namelijk wordt God voor den boetvaardigen zondaar genadig gestemd, maar door het voldoeningsoffer wordt de voor de vergeven doodzonden nog verschuldigde straf kwijt gescholden. Voor eerst moet gij weten, dat men in iedere zonde de straf van de schuld wel dient te onderscheiden. De schuld of de ongenade Gods wordt door de biecht en het berouw vergeven; de straf wordt ook wel door het berouw, de biecht of de boetvaardigheid kwijt gescholden; zelden echter geheel en al, maar gewoonlijk slechts gedeeltelijk. Naar mate nu het berouw inniger, de biecht oprechter en de boetvaardigheid strenger is, wordt ook een grooter of geringer gedeelte der straffen kwijt gescholden. Dewijl echter gewoonlijk ons berouw zeer

zwak, onze biechten dikwijls onvolmaakt en onze werken van boetvaardigheid zeer gering zijn, zoo wordt ons ook van de straf weinig vergeven. Wat ons nu van deze straf overblijft, moeten wij door vurige gebeden, vasten, aalmoezen, bedevaarten, door te communiceeren en vele aflaten te verdienen, betalen, of in het vagevuur afboeten. Al deze boetplegingen strijden tegen onze zinnelijkheid en worden door vele menschen niet beoefend. Maar blijft ons dan geen ander middel over, om voor de straffen onzer zonden boete te doen, en de pijnen des vagevuurs te ontgaan, of althans te verkorten?

2. Zeer zeker. Laat ons maar het voorbeeld volgen van den knecht in 't evangelie, van wien Christus zegt: „Het rijk der hemelen is gelijk aan een koning, die rekenschap wilde houden met zijne dienaren. En toen hij begonnen had rekening te houden, werd er een voor hem gebracht, die hem tienduizend talenten schuldig was. En daar hij niet had, om te betalen, gebood zijn heer, dat hij verkocht zou worden, hij en zijne vrouw en kinderen, en al wat hij had, en dat er betaald zou worden. De dienaar nu viel neder en bad hem, zeggende: Heb geduld met mij, en ik zal u alles betalen!” Wie verwondert zich niet over de handelwijze van dezen knecht, die zijnen koning niet smeekt om kwijtschelding of vermindering zijner schuld, maar alleen om uitstel, om een weinig geduld, alsof

hij ooit in staat ware geweest deze verba-
zende som te betalen? Dit is echter geene
ware geschiedenis, maar enkel eene parabel
of gelijkenis, waardoor God ons wil te kennen
geven, dat deze knecht eenen grooten zondaar
beteekent, met vele zware schulden beladen.
Gij nu, zondaar, wie gij ook zijt, gij zijt de-
gene van wien Christus spreekt, Apoc. 3, 17 :
„Gij weet niet, dat gij ellendig en erbarmelijk
zijt, arm, blind en naakt”. Ja, gij weet en
geloofst niet genoeg, in welke zware schulden
gij zijt gewikkeld. Hoe zult gij dan met al
uwe goede werken tienduizend talenten be-
talen, daar gij in geheel uw leven geen enkel
talent verdienen kunt? Immers eene enkele
doodzonde vereischt zulk eene groote straf,
dat, als gij deze uit eigen krachten moest
voldoen, eene gansche eeuwigheid niet toe-
reikend zoude wezen. Er is echter één middel,
waardoor gij u gemakkelijk uit die verbazende
schuld kunt trekken en met den knecht van
het evangelie uwen Heer en God om genade
en uitstel kunt smeeke, en dit is de H. Mis,
als offer ter voldoening uwer zondenschuld.
Hebt gij de middelen ook niet om Missen te
laten lezen, zoo hoort ze slechts dagelijks en
offert ze aan den Hemelschen Vader tot kwijt-
schelding uwer schuld op. Immers de priester,
bij het orate fraters, zegt tot het volk : „Bidt
broeders, opdat mijne en uwe offerande wel-
gevallig moge wezen bij God den almachtigen
Vader”. Die offerande is dus ook uwe offerande,

uw eigendom. Als gij dit dan wel overwogen hebt, zegt tot uwen God: Hoeveel ben ik u schuldig? Misschien honderd, duizend, ja, wellicht tienduizend talenten. Heer ik erken mijne groote schuld, uit mij zelven kan ik ze op verre na niet voldoen, maar wel uit de rijke verdiensten van uwen Zoon, die op dit altaar tegenwoordig is en mij tot mijn eigendom is geschonken. Deze schat der oneindige verdiensten van Christus is zoo groot, dat, als de Heer dien onder alle verledene, tegenwoordige en toekomstige zondaars zou uitdeelen, en aan een ieder zoo veel geven wilde als tot volkomene betaling zijner straffen en schulden noodig ware, Hij dan ieder niet slechts overvloedig zoude betalen, maar nog oneindig voor ontelbare werelden zou overhouden. Meermalen heeft ons Christus reeds van dezen schat zijner verdiensten medegedeeld, namelijk bij ons Doopsel, bij de H. Sacramenten der Biecht en Communie, en zoo dikwerf wij goede werken hebben verricht; maar nergens deelt Hij zijn schatten zoo rijkelijk uit als onder de H. Mis, gelijk de H. Kerk ons leert: „De vruchten van het bloedige kruisoffer worden door het onbloedige Misoffer op het rijkelijkst uitgedeeld en ontvangen”. En de oorzaak hiervan is, dat de H. Mis, wegens haren opperpriester en hare offergaven, onder alle eerediensten de voornaamste, Gode de behagelijkste en voor de menschen de heilzaamste is.

3. Deze verdeling dier oneindige schatten

der verdiensten van Christus kunt gij u zoo voor oogen stellen, alsof Hij wezenlijk van het altaar nederdaalde, van den eenen tot den anderen ging, en aan ieder een gedeelte van dat hemelsch goud in zijne handen overgaf tot voldoening zijner schulden. Van dit geschenk is niemand uitgesloten dan hij, die in staat van doodzonde de H. Mis hoort, en ze oneerbiedig bijwoont. Alle anderen erlangen iets van dezen hemelschen schat, maar niet in dezelfde mate, de eene meer, de andere minder, ieder volgens zijne gesteltenis. Dit hemelsch goud, uit den schat der verdiensten van Christus genomen, kan en moet een ieder wel benuttigen, het aan God den Vader opdragen, zijne straffen daarmede afboeten, de heiligmakende genade vermeerderen en zijne toekomstige glorie vergrooten. Mochten toch alle arme zondaars dit wel overwegen, en als zij in zonden gevallen zijn, zich dadelijk ter kerke begeven en met alle aandacht de H. Mis hooren; doen zij dit, dan hebben zij voorzeker het beste en krachtigste middel aangewend, om vergiffenis hunner zonden te bekomen, voor de verschuldigde straffen te boeten en zich voor het hervallen te vrijwaren.

§ 1. *Hoe vele straffen men door eene H. Mis kan afboeten.*

1. Grondig bewijst ons de geleerde P. Lanicus, dat de waarde der H. Mis, wel is

waar, in zich oneindig is, dewijl alle werken van Christus van onschatbare waarde zijn, wegens de oneindige waardigheid van zijnen Goddelijken persoon; nochtans wordt die oneindige waarde aan niemand op oneindige wijze toegevoegd. Dan immers zoude men met eene enkele heilige Mis al zijne schulden, hoe groot ook, kunnen voldoen, en zoude men geene boetpleging meer noodig hebben. Zeker is het evenwel dat, aangezien de waarde der H. Mis oneindig is, men daardoor zeer vele straffen kan afboeten. Dit getuigt ons de H. Laurentius Justinianus met de volgende woorden: „Leg op eene schaal alle goede werken, namelijk: gebeden, vasten, waken, aalmoezen, kastijdingen, verstervingen en andere dergelijke, en op de andere eene enkele H. Mis. Indien ge nu de weegschaal opheft, zult gij weldra ontwaren, dat zij naar den kant, waar het H. Misoffer gelegd is, zal overhellen. Verwonder u hierover niet, want in de H. Mis wordt immers Degene opgeofferd, in wien de gansche volheid der Godheid lichamelijk woont, die in zich eenen onvergelykelijken schat van verdiensten besluit en wiens voorspraak almachtig is. Indien gij nu alle opgenoemde boetwerken zoudt verrichten, en aan uwen God met de grootste liefde opdragen, dan zoudt gij Hem gewis een aangenaam geschenk opofferen; maar zoo nu een ander mensch slechts eene enkele H. Mis aandachtig hoorde en ze van ganscher harte aan God opofferde,

dan zoude hij Hem met eene veel kostelijker gave vereeren, en Hem grootere vreugde verschaffen dan gij met al uwe andere boetwerken. Want gij hebt slechts louter menschelijke werken opgedragen, de andere integendeel goddelijke gaven, te weten, de verdiensten van Christus, zijne wonden, zijn lichaam en bloed, al zijn lijden, vereenigd met al zijne deugden, ja den eeniggeboren Zoon van God zelf. Deze immers is het, die daar aan zijnen Hemelschen Vader zich opoffert, wel is waar niet in die majesteit waarmee Hij in den hemel is, maar in dien nederigen staat, waarin Hij op het altaar berust, als het onschuldige lam, dat wederom zal geslacht worden, om door dezen zijnen onbloedigen dood aan zijnen Vader eenen oneindigen eeredienst te bewijzen. Besluit dan hieruit, hoe vele zondenstraffen men door eene enkele H. Mis kan afboeten, dewijl zij in de schaal der goddelijke rechtvaardigheid meer weegt, dan alle menschelijke boetwerken te zamen genomen. Want zijn deze boetwerken, in de genade Gods verricht, in staat de tijdelijke straffen van eene doodzonde uit te wischen, zou dan eene H. Mis, met alle aandacht gehoord, niet vermogen de straffen van meerdere zonden uit te wischen?

2. Veel heb ik bereids gezegd, maar ik moet nog meer zeggen. Pater Lodewijk van Argentan, eertijds provinciaal in Normandië, een man van uitstekende geleerdheid en godsvrucht, schrijft aldus (*Exercit. Ch. cap. 11, § 3.*):

„Ik schat voorzeker zeer hoog alle boetwerken, welke wij voor de vergeving onzer zonden verrichten; en zeker is het, dat, indien iemand zijn geheel leven op water en brood zoude vasten, alle schatten der wereld aan de armen als aalmoezen uitdeelen, en tot het einde der wereld in het gebed zoude volharderen, al deze heilige werken gewis zeer groot en verdienstelijk in Gods oogen zouden wezen, en ook van de menschen zeer hoog te achten. Maar toch, indien ze op de weegschaal der goddelijke gerechtigheid werden nedergelegd, zouden ze niet zoo zwaar wegen als een enkel H. Misoffer, waarin het kostbaar bloed van Christus geofferd wordt. Want dit bloed is van oneindige waarde, en geen menschelijk werk is daarmede te vergelijken. Niettemin zijn de boetwerken daarom niet overbodig, maar zeer noodzakelijk tot verbetering des levens en uitroeijing der booze gewoonten”. Zoo leert ook het Concilie van Trente, sess. 14, c. 8.: „Deze genoegdoende straffen roepen ons zonder twijfel van de zonde af, houden ons als het ware in toom, en maken de boetvaardigen voor de toekomst voorzichtiger en waakzamer; zij wischen ook de overblijfsels der zonden uit, en nemen door de akten der tegenovergestelde deugden, de door kwaden levenswandel geboren zondige gewoonten weg”.

3. Vraagt nu iemand, hoe vele pijnen des vagevuurs door eene Heilige Mis kunnen afbetaald en uitgewischt worden, zoo moet ik

antwoorden, dat God dit aan zijne Kerk niet uitdrukkelijk heeft geopenbaard, noch hoe vele en hoe zware tijdelijke straffen hij voor eene dood- of dagelijksche zonde den zielen oplegt. Zoo wij echter bedenken, dat niets besmet in den hemel kan binnentreden, en dat het vagevuur die ellendige kerker is, waarin men tot den laatsten penning zal moeten voldoen; zoo wij verder overwegen, welke groote en langdurige straffen eertijds door de Kerk voor zware zonden werden opgelegd, dan mag men hieruit besluiten, dat de goddelijke rechtvaardigheid de arme zielen, naar gelang van hare zonden en straffen, soms langen tijd in het vagevuur zal doen branden. Juist omdat wij den duur dier pijnen niet kennen, viert de Kerk voor de afgestorvenen nog altijd jaargedachtenissen, ook zelfs wanneer zij vóór honderden jaren uit deze wereld gescheiden zijn. Maar zeker weten wij uit de leer der Kerk, dat wij de arme zielen kunnen te hulp komen door onze gebeden en goede werken, maar voornamelijk door het heilig sacrifice der Mis. Want hierdoor worden of geheel of gedeeltelijk de nog verschuldigde straffen weggenomen, gelijk ons de H. Vaders eenparig getuigen.

4. Ook wordt doorgaans door de godgeleerden aangenomen, dat de zielen in het vagevuur aan de vruchten van het H. Misoffer, dat voor haar wordt opgedragen, zoo veel te meer deelachtig worden, hoe meer zij

gedurende het leven zich eener zoodanige hulpe hebben waardig gemaakt, of daarnaar verlangd hebben. Wilt gij dan eenmaal de straffen des vagevuurs ontgaan, of ze merkelyk verkorten, zoo beijvert u nu dagelijks aandachtig de H. Mis te hooren. Hoe kunt gij toch zoo onverstandig zijn, zoo menige Mis uit onachtzaamheid of luiheid te verzuimen, daar gij toch weet, hoe verschrikkelijk de pijnen des vagevuurs zijn, en gij door eene enkele Mis zoo vele tijdelijke straffen kunt afboeten, en zodoende die pijnen merkelyk verminderen.

5. Nog een wenk wil ik u geven. Als gij eene H. Mis laat lezen ter eere van dezen of genen Heilige, of om eene gunst te bekomen, of om zekere kwalen af te weren, zoo zijt er altijd op bedacht, u uitdrukkelijk al de u toekomende vruchten dier H. Mis voor te behouden of toe te eigenen. Want dan vereert ge op de eerste plaats dien Heilige, tot wiens eer gij de H. Mis laat lezen en betaalt ook te gelijker tijd veel van de straffen, welke gij wegens uwe zonden schuldig zijt te lijden. Laat gij eene Mis lezen om van God iets te bekomen, zoo zult gij dit eerst dan verkrijgen, als het u zalig is, en gij betaalt ook tevens een groot gedeelte uwer schulden.

VOORBEELD.

Simon van Montfort, de beroemde overwin-

naar der Albigenzen, placht dagelijks met groote aandacht de H. Mis te hooren. Dit wisten zijne vijanden zeer goed en maakten eens op zekeren dag van het uur gebruik, dat hij de H. Mis bijwoonde, om het katholiek leger aan te vallen. Zijne officieren begaven zich in aller ijel tot hem, zeggende, dat de vijand zich reeds in het leger bevond, en zijn krijgsvolk in groot gevaar verkeerde van verpletterd te worden, indien hij niet oogenblikkelijk te hulp snelde. Maar de veldheer sprak: Laat mij de goddelijke zaken vóór de mensche-lijke stellen, en aan mijnen Heiland in het Misoffer eerst den verschuldigten eeredienst bewijzen. Daarop gaf hij hun de noodige bevelen en vervolgde met innige godsvrucht de H. Mis. Weldra kwam men hem verwittigen, welke groote schade de vijand reeds veroorzaakt had. Maar Simon sprak: „Ik zal van hier niet weggaan, eer ik mijnen Heiland aanschouwd en aangebeden heb”. Met groote vurigheid beval hij Christus het gevaar zijner makkers aan, en bad Hem door de verdiensten van het H. Misoffer, om den noodigen bijstand. Als hij nu Jezus onder de Elevatie had aangebeden en Hem den Hemelschen Vader had opgeofferd, stond hij op en sprak met luider stemme: „Nu laat, Heere! uwen dienstknecht heengaan in vrede; want mijne oogen hebben uw heil gezien”. En zich tot zijne officieren wendende, zeide hij: „Welaan, nu willen wij heengaan, en, is het Gods wil, voor dengenen

sterven, die zich gewaardigd heeft voor ons aan het kruis te sterven". Toen trok hij zijne wapenrusting aan, wierp zich op zijn strijdros, verdeelde zijne 800 ruiters en zijn weinig voetvolk in drie slagorden, en trok met heldenmoed op het talrijke vijandige leger los. In naam der allerheiligste Drievuldigheid stortten zijne soldaten op de vijandelijke scharen neder en behaalden eene glansrijke zegepraal. Twintig duizend zijner vijanden bleven op het slagveld, de anderen met hunne aanvoerders, Raymond, graaf van Toulouse, en Petrus, koning van Aragonië, namen de vlucht. Deze heerlijke zegepraal, welke Simon van Montfort in het jaar 1211 behaalde, wordt door alle geschiedschrijvers aan zijne uitmuntende dapperheid toegeschreven. De vrome held echter verklaarde luide, dat hij niet door de kracht zijns legers, dat nauwelijks uit drie duizend man bestond, maar door de kracht der H. Mis, waarin hij ootmoedig om Gods bijstand gesmeekt had, deze glorierijke overwinning behaald had.

Ik hoop dat velen, door dit schoon voorbeeld gesticht, met een dergelijk vertrouwen in de kracht en uitwerking der H. Mis mogen vervuld worden, en daarom zich al meer en meer beijveren, om in de toekomst ze vlijtiger en aandachtiger bij te wonen. Bijzonder echter dienen de groote zondaars zulks te doen, die tot hieraan nog zeer geringe boetvaardigheid gepleegd hebben. Mogen zij toch

wel overwegen, dat de strenge goddelijke rechtvaardigheid geene zonde ongestraft laat, en daarom het spreekwoord niet vergeten: „òf boeten, òf branden”. Voorzeker is het toch voor u, o zondaar, veel beter, op deze wereld, zelf voor uwe zonden te boeten, dan ze in het ander leven aan de goddelijke rechtvaardigheid ter bestraffing over te laten. Ge hebt toch zulk een gemakkelijk middel in de H. Mis, u door de goddelijke barmhartigheid geschonken.

ZEVENTIENDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het voortreffelijkste werk van den H. Geest.

1. Zeer veel is er in dit boek van de betrekking van het H. Misoffer tot God den Vader en zijnen eeniggeboren Zoon gehandeld geworden; nu willen wij ook het een en ander aanstippen betreffende den H. Geest; en, opdat wij zijne werking in de H. Mis wel mogen begrijpen, wil ik hierover een bijzonder hoofdstuk schrijven, dat gij vooral in de Pinksterdagen zult lezen.

Hoe veel goeds de H. Geest der Christenheid bewijst, kan niet genoeg erkend, veel minder uitgesproken worden. Hij is immers de goddelijke liefde en barmhartigheid, en beijvert zich voortdurend om de goddelijke gerechtigheid te verzoenen en de arme zondaars van de verdoemenis te bewaren. Hij is degene, die zoo veel tot het werk onzer verlossing heeft bijgedragen en het gelukkig begonnen en voltrokken heeft. Hij heeft het begonnen in den maagdelijken schoot van Maria, toen door zijne medewerking het Woord is Vleesch geworden, de allerheiligste ziel

van Christus is geschapen, en de Godheid met de menschheid op eene onbegrijpelijke wijze in een persoon is vereenigd geworden. Het werk der verlossing heeft hij op Pinksterdag voltooid, toen Hij zich zelve in de gedaante van vurige tongen heeft medegedeeld, de geloovigen met het vuur Zijner goddelijke liefde heeft ontstoken en vele verstokte zondaren, die door de beschouwing van het lijden en den dood van Christus nog niet getroffen waren, door Zijne genade bekeerd heeft. Hij woont nog altijd voortdurend bij de ware geloovigen, en ofschoon Hij van vele onteerd wordt, zoo verlaat Hij hen toch niet, maar klopt dikwijls aan hun hart en verlangt wederom er zijne intrede te doen.

2. Al deze dingen zijn zeer groote, ja goddelijke werken. Niettemin heb ik in het begin van dit hoofdstuk geschreven, dat de H. Mis het voortreffelijkste werk is van den H. Geest. Alle godgeleerden zeggen immers, dat het geheim der menschwording het allergrootste wonderwerk Gods is, dewijl namelijk daarin de oneindige groote Godheid de nederige menschheid van Christus met zich in éenen persoon vereenigd heeft. Dat groot wonder heeft de H. Geest gewrocht, gelijk wij het dagelijks bidden in de geloofsbelijdenis: Die ontvangen is van den H. Geest. Alhoewel nu het wonder der menschwording oneindig groot is, schijnt toch het wonder, dat in de H. Mis wordt uitgewerkt, nog grooter te wezen; want

hier wordt èn de Godheid èn de menschheid van Christus zoodanig vernederd, dat zij ook in het kleinste gedeelte der H. hostie tegenwoordig zijn. Dat dit nu door den H. Geest geschiedt, blijkt uit de liturgie van den H. Jacobus, en vooral uit die van den H. Joannes Chrysostomus, in welke laatste te lezen staat: „Zegen, o Heer, het heilige brood. Verander dan dit brood in het kostbaar lichaam van uwen Christus. Zegen, o Heer, den heiligen kelk! Doe echter, wat zich in dezen kelk bevindt, overgaan in het kostbaar bloed van uwen Christus, het van zelfstandigheid veranderende door uwen Heiligen Geest”. Want gelijk de H. Geest bij de menschwording van den Zoon Gods is werkzaam geweest, volgens de getuigenis van den engel Gabriël aan Maria: „De H. Geest zal over u komen en de kracht des Allerhoogsten zal u overschaduwen”, zoo wordt ook de H. Geest tot deze hernieuwde menschwording van Jezus Christus in de H. Mis aangeroepen. Dit wil ook de priester aanduiden, wanneer hij alvorens het eerste kruisteeken te maken over de hostie en den kelk, zijne oogen ten hemel slaat, beide handen en armen uitstrekt, ze wederom samenvoegt en met hartelijke aandacht uitroept, zeggende: „Kom, Heiligmaker, almachtige eeuwige God, zegen deze Offerande, welke uwen heiligen Naam bereid is”. De priester bidt dus deze woorden uitsprekende, dat de H. Geest van den hemel nederdalen, en het

hoogwaardig Offer zegenen moge. Op dezelfde wijze luidt ook het gebed van den H. Ambrosius vóór het begin der H. Mis: „Laat toch, o Heer, de onzichtbare majesteit des H. Geestes nederdalen, gelijk Hij eertijds over de offeranden der Vaders is nedergedaald”.

3. Gelijk het natuurlijk vuur het hout doordringt en het in gloeiende kolen verandert, zoo doordringt, bij de woorden der consecratie, op wonderbare wijze het vuur van den H. Geest het brood en den wijn en verandert ze in het lichaam en bloed des Heeren. Een hemelsch vuur stort alsdan onder de consecratie op eene onzichtbare wijze op onze altaren neder, om deze verandering te bewerken. Wij lezen immers in het oude Verbond, dat bij de inwijding van den tempel van Salomo, als deze koning zijn gebed geëindigd had, het vuur van den hemel nederviel en alle brandoffers verteerde, en de heerlijkheid Gods den tempel vervulde. Al het volk viel op dit gezicht plat ter aarde neder, en bad en prees den Heer, dewijl Zijne barmhartigheid zonder einde is. Dit was een klaar afbeeldsel van hetgeen in onze H. Mis geschiedt, waarin altijd het vuur van den H. Geest uit den hemel valt, het brood en den wijn verteert en in het lichaam en bloed van Christus verandert. Ofschoon wij, arme zondaren, de genade niet hebben, dit geheimvol vuur te aanschouwen, nochtans is het meermalen gezien geworden. Zoo schrijft de vermaarde

Baronius van den H. Ignatius, patriarch van Konstantinopel, dat hij meermalen, als hij de H. Mis met groote liefde en aandacht las, het H. brood van gedaante zag veranderen, en hem verscheen als een gloeiende kool met hemelschen glans omgeven. Wjl de H. Geest de liefde is des Vaders en des Zoons, daarom verschijnt hij ook gaarne onder het zinnebeeld der liefde aan de menschen, dat is onder de gedaante van een brandend vuur.

Hetzelfde schier lezen wij in het leven van den H. Jozef a Cupertino. Als deze heilige priester de woorden der consecratie wilde uitspreken, gevoelde hij altijd eene zoo groote vrees en benauwdheid, dat hij ze nauwelijks kon uitbrengen. Was echter deze angst voorbij, dan sprak hij ze zeer snel uit. Hierover door zijnen overste ondervraagd, antwoordde hij: Deze heilige woorden zijn als brandende kolen in mijnen mond, en het komt mij voor als iemand, die iets heets in den mond heeft en het weldra uitstort, dewjl hij de hitte ervan niet verdragen kan.

4. De heilige woorden der consecratie zijn dan gelijk vurige woorden, welke door haren bovennatuurlijken gloed het gezegend brood en den wijn in het lichaam en bloed van Christus veranderen. O, met welke aandacht en eerbied moeten daarom alle priesters deze hoogwaardige woorden uitspreken, welke uit den goddelijken mond van Christus zelven zijn gevloeid, en door wier wonderbare kracht

hun eigen Schepper van den hemel in hunne priesterlijke handen nederdaalt! Opdat wij echter eene nog treffender getuigenis van de tegenwoordigheid des H. Geestes in de H. Mis verkrijgen mogen, wil ik nog eene merkwaardige gebeurtenis aanhalen, door Baronius geboekt in zijne annalen van 't jaar 536.

VOORBEELD.

De bisschop van Formello, eene toenmaals aanzienlijke stad in de nabijheid van Rome, placht de H. Mis altijd met de grootste aandacht te lezen. Niettegenstaande zijnen vromen en deugdzamen levenswandel, werd hij nochtans bij den paus Agapitus aangeklaagd, als hadde hij uit een gewijd vat gegeten, en daar door aan het volk tot groote ergernis verstrekt. Hierop werd hij naar Rome gebracht en in de gevangenis gezet. Drie dagen daarna verscheen in een droom een Engel aan den Paus, die hem tot driemaal toe gebood op den naasten Zondag den gevangen bisschop de H. Mis te laten lezen. De Paus liet hem uit de gevangenis halen en beval hem de H. Mis in zijne tegenwoordigheid en in die van alle kardinalen te lezen. Als nu de bisschop na de offerande de volgende woorden uitsprak: „Kom Heiligmaker, almachtige, eeuwige God en zegen deze Offerande, voor uwen heiligen Naam bereid”, herhaalde hij al bevende tot driemaal toe deze woorden en wilde met de H. Mis niet

voortvaren. Toen nu eindelijk de Paus, verdrietig over dit lang toeven, hem vragen liet: Waarom draalt gij zoo lang en herhaalt gij zoo dikwijls dit gebed, antwoordde de bisschop: Vergeef mij, heilige Vader, ik heb dit gebed zoo dikwijls herhaald, dewijl ik den H. Geest nog niet over deze Offerande heb zien nederdalen. Dat de diaken, die aan mijne zijde staat, zich slechts verwijdere! Dit gebeurd zijnde, zagen de Paus en de bisschop eensklaps hoe de H. Geest nederdaalde en hen met den diaken, als in eene wolk langen tijd omhulde. Nu erkende de Paus de onschuld en de heiligheid van dezen bisschop en bedroefde zich zeer, dat hij hem had doen gevangen nemen.

5. Wat nu de Paus en de bisschop met eigen oogen aanschouwd hebben, dat geschiedt in elke H. Mis bij genoemd gebed, namelijk, dat de H. Geest in goddelijke kracht nederdaalt, om de offergaven te zegenen en te heiligen. Hierover schrijft de beroemde Mansi: „Het onbloedige Offer der Mis is daarom zoo wonderbaar en verheven, wijl de H. Geest zelf nederdaalt om het te heiligen, en de Engelscharen, er rondom staande, het met verbazing bewonderen en het met diepen wellust betrachten". O, hoe heilig moet daarom het H. Misoffer wezen, daar het van den oorsprong aller heiligheid, van den goddelijken persoon des H. Geestes zelf gezegend en met alle heiligheid vervuld wordt! O, hoe krachtig,

liefelijk en zoet moet dat hemelsch brood niet wezen, dat door den H. Geest zelven is toebereid! Edoch het vuur van den H. Geest bereidt de H. Hostie niet alleen tot onze spijs, maar voornamelijk tot ons Sacrificie, opdat wij het Gode tot waardige vereering en tot ons heil mogen opofferen. Welk eene dierbare en tevens kostbare offerande is dan de H. Mis niet! Hoe groot is toch in dit geheim de werking van den H. Geest, om het tot eene bron van tijdelijken en eeuwigen zegen te maken? De apostel Paulus schrijft immers van den H. Geest, Rom. 8, 26: „De Geest komt onze zwakheid te hulp; want wat wij naar behooren moeten bidden, weten wij niet; maar de geest zelf bidt voor ons door onuitsprekelijke verzuchtingen; en Hij, die de harten doorgrondt, weet wat de Geest begeert, dat hij naar God voor de Heiligen bidt”. Maar nu is de vraag, wanneer bidt dan de H. Geest bijzonder voor ons? Ik antwoord: Ofschoon Hij altijd voor ons bidt, is het nochtans zeker, dat Hij dit op eene bijzondere wijze doet in de H. Mis.

6. Hieruit mag men afleiden, dat ook de Engelen op eene bijzondere wijze bij het H. Misoffer voor ons bidden. Zoo zegt de H. Chrysostomus: „Alsdan roepen niet alleen de menschen, maar ook de Engelen buigen hunne knieën en de Aartsengelen bidden voor ons”. Gelijk nu de Engelen juist den tijd der H. Mis uitkiezen, om voor ons te bidden, omdat

zij de tijd der barmhartigheid is, en de ver-toornde God door dit zoo vermogend Offer verzoend wordt, zoo kan men ook aannemen, dat de goddelijke goedheid, de H. Geest, op dienzelfden tijd, waarop de menschheid van Christus God den Vader bidt, en de wonden en het bloed van Christus om barmhartigheid roepen, tegelijkertijd met hen in onuitsprekelijke verzuchtingen voor ons bidt, en Gods strenge rechtvaardigheid zoekt te stillen. Immers de H. Geest bidt niets anders af dan wat van God komt, en wat strekken kan tot eer van God en tot heil der menschen.

Hieruit kunt gij de oneindige goedheid van den H. Geest erkennen, hoe Hij zich zoo ijverig ons heil aantrekt, en niet alleen voor ons bidt, maar met onuitsprekelijke verzuchtingen voor ons om barmhartigheid smeekt. Wie zal dan niet met vreugde gelooven, dat de H. Geest onze getrouwste en beste vriend is? Zoo stelt dan in Hem een vast vertrouwen en draagt Hem eene bijzondere liefde toe; en daar hij bijzonder in de H. Mis voor u bidt, zoo hoort van tijd tot tijd te zijner eere eene H. Mis, zeggende: Ik bid U, o H. Geest, dat Gij alle priesters, welke deze hoogwaardige Offerande opdragen, moogt bijstaan, hen met uwen geest vervullen en hunne harten door het vuur uwer goddelijke liefde moogt ontsteken, opdat zij dit eerbiedwaardig geheim tot grootere eer der allerheiligste Drievuldigheid, tot vermeerdering der vreugde van alle

hemelsche geesten, en tot heil van alle geloovigen, tot bekeering aller ongeloovigen en tot verkwikking aller lijdende zielen in het vagevuur mogen opdragen. Geef ook aan allen, die bij het heilig Misoffer tegenwoordig zijn, de genade het steeds met een levend geloof en hartelijke aandacht bij te wonen en alzoo aan diens vruchten deelachtig te worden. Amen.

ACHTTIENDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is de zoetste vreugde der Moeder Gods en der Heiligen.

1. De koningin Esther heeft in geheel haar leven geene grootere vreugde gesmaakt, dan op den dag, toen koning Assuerus haar onder alle jongedochters van zijn koninkrijk uitgekozen, met eigen handen gekroond en tot koningin van zijn aanzienlijk rijk heeft uitgeroepen. Even zoo durf ik beweren, dat Maria, de Moeder Gods, nooit grooter blijdschap ontwaard heeft, dan op den dag, toen zij door haren Zoon in de hemelsche vreugde is binnengevoerd, en tot Koningin van hemel en aarde is gekroond geworden. Deze vreugde was zeker zoo groot, dat geene daarmee kan vergeleken worden. Niettemin heb ik in het opschrift van dit hoofdstuk gezegd, dat de H. Mis de grootste vreugde van Maria uitmaakt. Om dit goed te verstaan, moet gij weten, dat de Moeder Gods alsmede de andere Heiligen eene tweevoudige blijdschap genieten, namelijk eene wezenlijke en eene bijkomende.

De wezenlijke blijdschap bestaat in de aanschouwing en het genot van God, alsook in dien graad van heerlijkheid, waarop de Hei-

lige bij de intrede van den hemel is geplaatst geworden. Op deze hoogte der glorie blijft de Heilige eeuwig staan, en deze zijne wezenlijke vreugde kan noch verhoogd, noch verminderd worden.

De bijkomende blijdschap bestaat hierin, dat soms aan eenen Heilige eene bijzondere eer en vreugde ten deel valt, wanneer hem van God of van andere Heiligen of van de menschen een welgevalligen dienst bewezen, eene bijzondere eer betoond of iets aange-naams wordt opgedragen; zoo kan men wel aannemen, dat, als men den feestdag eens Heiligen op aarde viert, hem dan ook in den hemel eene bijzondere eer te beurt valt. Dat zoodanige bijkomende blijdschap bestaan kan, is af te leiden uit de woorden van Christus: „Ik zeg u, evenzoo zal er in den hemel meer blijdschap zijn over éenen zondaar, die zich bekeert, dan over negen en negentig rechtvaardigen, die geene bekeering noodig hebben”. Deze vreugde der Engelen en Heiligen kan niet eene wezenlijke, maar slechts eene bijkomende vreugde zijn, welke zich zoo dikwerf hernieuwt als een zondaar zich bekeert.

2. Uit deze verklaring zult gij nu gemakkelijk begrijpen, hoe de aangehaalde woorden moeten verstaan worden. Is namelijk de H. Mis de grootste vreugde der Moeder Gods, dan betreft zich dit op hare bijkomende, niet op hare wezenlijke vreugde. Want, ofschoon men haar op verschillende wijzen kan vereeren, zoo overtreft toch de vreugde, welke

men haar door de H. Mis verschaft, alle andere. Veelmeer dan met vele gebeden, rozenkransen enz. te bidden, zal hij Maria eeren, die te harer eere eene H. Mis hoort; want de hernieuwde tegenwoordigheid van haren Zoon verschaft haar duizendmaal grootere vreugde dan alle andere gebeden, psalmen, getijden, of rozenkransen. Wat kan trouwens de Moeder Gods aangenamer wedervaren dan dat gij met alle mogelijke aandacht de H. Mis bijwoont, waarin gij haren geliefden Zoon met een waarachtig geloof aanbidt, u voor Hem met een rouwmoedig hart vernedert, Hem ernstig om vergiffenis smeekt, zijn bitter lijden aan God den Vader voor oogen stelt en Hem zijn kostbaar bloed tot uwe reiniging opoffert? Is dit zoo, dan kunt gij licht beseffen, hoe gaarne zij dezulken verhoort, die tot hare eer de H. Mis bijwonen, of ze tot hare verheerlijking laten lezen. Ten bewijze wil ik u eene geschiedenis verhalen, welke de beroemde geschiedschrijver Baronius heeft opgeteekend: In het jaar 998 belegerde Robert, koning van Frankrijk, met een groot leger het slot St. Germain. De belegerden weerden zich dapper en voegden den koning geene geringe schade toe. Daarover vertoornde zich de Koning zoodanig, dat hij den zesden dag der belegering besloot het kasteel stormenderhand in te nemen. In hunne benauwdheid zochten de belegerden troost en hulp bij den priester Gislebert. Deze vermaande hen al hun vertrouwen op

Maria te stellen en te harer eer eene H. Mis te hooren. Hij las ze aan haar altaar, en allen woonden de H. Mis met groote godsvrucht bij. En ziet, eensklaps onder de H. Mis, verbreidde zich een dikke nevel over de geheele vesting, zoodat de vijand ze niet meer zien, noch aanranden kon. Maar de belegerden zagen alles duidelijk, en veroorzaakten den vijand groote schade. Toen nu de koning zag dat zijn leger zeer verzwakt en in gevaar was van geheel vernietigd te worden, hief hij in aller ijl de belegering op en verwijderde zich.

3. Leert hieruit de kracht beseffen eener enkele Mis, ter eere van Maria gelezen. Ofschoon dergelijke wonderen niet altijd geschieden, is toch hare aanroeping nimmer te vergeefs, maar wordt altijd op eene of andere wijze rijkelijk vergolden. Volgens den graad van heiligheid, waarin Maria boven alle Heiligen geplaatst is, is ook hare voorbede veel machtiger. Immers, een godvruchtig dienaar van Maria zegt: Wat Maria van God begeert, dat verkrijgt zij zekerlijk. God heeft besloten aan al diegenen barmhartigheid te betoonen voor welke Maria bidt. De voorbede van Maria heeft eenen machtigen invloed op de lotgevallen der menschen. Maria bemint de zondaars meer dan de eene mensch den anderen kan beminnen. Zij bemint het heil der zondaren zoodanig, dat zij bereid zou zijn, indien God het toeliet, alle pijnen der gansche wereld voor de voldoening van iederen zondaar

te lijden. Een enkel „Wees gegroet” met aandacht gebeden, is voor haar eene der kostelijkste gaven onder den hemel.

Zooveel de geheele sterrenhemel grooter is dan éene ster, zooveel grooter is de barmhertigheid van Maria dan die van elken anderen Heilige. Gelijk de zon aan de wereld een krachtiger licht verschaft dan al de sterren te zamen, zooveel meer helpt Maria hare dienaars, dan het al de Heiligen doen kunnen. De dienst, die aan Maria bewezen wordt, verschaft groote blijdschap aan alle Heiligen.

4. Deze voorrechten zijn als eene sterrenkroon, die op het hoofd der H. Maagd schittert. Wie ze nu aandachtig overweegt, moet immers krachtig tot den dienst en de vereering van Maria getrokken worden. Want wie zoude niet gaarne éen „Wees gegroet” bidden, als hij gelooft, dat deze kostelijker is dan alle natuurlijke gaven van lichaam en ziel? Wie zoude haar niet graag dienen, als hij gelooft, dat den geringsten dienst haar bewezen, alle andere diensten den Heiligen bewezen, verre te boven gaat? Zoo dient haar dan met allen ijver, bijzonder met de H. Mis aandachtig haar ter eere te hooren. Want zoo dikwijls eene Mis gelezen wordt, zoo menigmaal wordt Christus geestelijkerwijze opnieuw geboren, en zoo dikwijls straalt hare moederlijke waardigheid uit met nieuwen glans.

5. Zeer aangenaam en troostrijk zal het ook voor ons wezen, te weten, hoezeer en op

welke wijze de H. Mis aan de Heiligen in het algemeen aangenaam is, en hoe men ze op hunne feestdagen tot vermeerdering hunner eer en glorie zal hooren en opofferen. Op welke wijze die bijkomende eer der Heiligen kan vermeerderd worden, heb ik reeds boven aangestipt. Bij hetgeen hierover gezegd is, voeg ik nog, dat de Heiligen waardig zijn door ons geëerd te worden. God heeft ze immers als zijne trouwe dienaars geëerd, en eert ze nog voortdurend; ook verdienen zij zulks wegens hunne deugden, gelijk er geschreven staat. Apoc. 3, 4: „Zij zullen met Mij wandelen in witte kleederen, want zij zijn het waardig”. En op eene andere plaats, Reg. 2, 30: „Die u eert, dien zal Ik eeren”. Hier voeg ik nog bij, dat de Heiligen, zoolang zij op aarde leefden, de eer gevlucht, en zich in hunne ootmoedigheid voor verachtelijk hebben gehouden, ja soms van goddelooze en boosaardige menschen in hunne onschuld bespot, veracht en dikwerf vervolgd zijn geworden. Daarom wil God, dat hunne onschuld en hunne deugden nu aan den dag komen en zij door de Christenheid geëerd worden.

6. Indien de heidensche koning Assuerus, wegens een trouwen dienst, aan Mardocheüs de koninklijke eer heeft doen betoonen, gelijk wij lezen in de H. Schrift, welk eene veel grootere eer zal dan niet de vrijgevig God en geheel het hemelsch hof aan zijne getrouwe dienaren wegens zoo vele bewezen diensten

betoonen? Dit zal Hij op eene bijzondere manier op die dagen doen, waar zij glorierijk den hemel zijn binnengetreden, en hunne feestdagen door de geheele katholieke wereld gevierd worden. Door zijnen Heiligen Geest heeft Hij zijne Kerk ingegeven, dat deze op dergelijke dagen, zijne trouwe dienaren en uitverkoren Heiligen, door gebeden, lofzangen, sermoenen, processien of bedevaarten, maar bijzonder door het H. Sacrificie der Mis zoude verheerlijken; want aldus zullen geëerd worden zij, die de hemelsche koning geëerd hebben wil.

7. De voornaamste eer wordt hun dus betoond door de H. Mis, als men deze tot hunne grootere eer leest of hoort, en aan den almachtigen God tot vermeerdering hunner verheerlijking opoffert. Immers de Heiligen scheppen in de H. Mis eene bijzondere vreugde; want, ofschoon daarin het leven en lijden van Christus wordt voorgesteld en alleen aan God wordt opgeofferd, geschiedt deze heilige voorstelling toch te hunner eer, den ganschen hemel tot vreugd. Wordt echter hun naam in de H. Mis genoemd, zoo is hunne eer en blijdschap veel grooter en de H. Mis des te aangename, gelijk de H. Chrysostomus zegt: „Als den koningen een triomftocht wordt voorbereid, worden ook zij genoemd, die in den slag aan zijne zijde hebben gestreden. Zoo is het ook voor de Heiligen eene groote eer, als zij in de H. Mis, in de tegen-

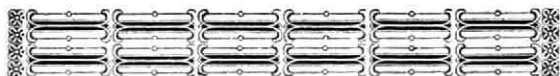
woordigheid van hunnen Koning, wiens lijden en dood daarin, als in triomf, gevierd en voorgesteld wordt, genoemd, en hunne heerlijke daden, welke zij in den krijg tegen de helsche machten hebben uitgevoerd, geprezen worden". Alsdan wordt ook de almachtige God bedankt voor de sterkte, die Hij hun in den strijd verleend, en voor de genade, met welke Hij hun de zegepraal heeft geschonken. Hierover zegt de geleerde Molina het volgende: „Men kan den Heiligen geen aangename dienst bewijzen, dan met in hunnen naam aan den almachtigen God de H. Mis op te dragen, Hem te danken voor de weldaden zijnen Heiligen bewezen, zich hunne verdiensten herinnerende en ze in vereeniging met de H. Mis aan de H. Drievuldigheid op te dragen".

8. Hierbij dient wel bemerkt te worden, wat in het begin van dit boek gezegd is, dat het H. Misoffer nooit aan eenig schepsel, noch aan de Moeder Gods, noch aan Engelen of Heiligen, maar alleen aan den hoogsten God, den Schepper aller wezens, kan opgedragen worden, dewijl het Sacrificie de voornaamste manier van aanbidding is en alleen aan God toekomt. Na dan dit hoofdstuk wel doorlezen te hebben, zult gij nergens vinden, dat de H. Mis aan de Moeder Gods, aan de Engelen of Heiligen wordt opgeofferd, maar dat ze tot hunne meerdere eer aan de H. Drievuldigheid wordt opgedragen. Bij deze Offerande wordt wel melding gemaakt van de Heiligen, maar

niet in dien zin, alsof hun de Offerande werd opgedragen; want, zegt de H. Augustinus: „Geenen martelaar, maar enkel tot gedachtenis der martelaren, richten wij altaren op. Welke priester heeft ooit, in de nabijheid der heilige lichamen aan het altaar staande, gezegd: Wij offeren u, Petrus, Paulus of Cyprianus?” Dus aan God alleen, die de Heiligen gekroond heeft, wordt de Offerande opgedragen, en terwijl de priester God bedankt voor hun zegepraal, smeekt hij hunnen bijstand af, opdat zij wier gedachtenis wij op aarde vieren, in den hemel voor ons mogen bidden.

9. Erkent hieruit welk eene blijdschap gij aan de Heiligen door het hooren lezen, of doen lezen van eene H. Mis kunt bewijzen. Indien gij ook te hunner eere alle psalmen van David zoudt lezen, zult gij hun op verre na niet zoo veel eer bewijzen, als door eene enkele H. Mis. Doet dit dan zoo dikwijls mogelijk, en offert, bij de elevatie, aan God zijnen lieven Zoon tot grootere eer en blijdschap van uwen heiligen patroon of een anderen Heilige, wiens feestdag de Kerk op dien dag eert, en op uw doodsbed zult gij ontdekken, hoe voordeelig u deze oefening van godsvrucht jegens de Heiligen geweest is.

NEGENTIENDE HOOFDSTUK.

De H. Mis is het grootste voordeel voor de geloovigen.

1. In dit hoofdstuk komen zoo vele en zulke merkwaardige zaken voor, dat ik wezenlijk niet weet waarmede te beginnen. „Gewis kan niemand met eene menschelijke tong uitspreken”, zegt de H. Laurentius Justinianus, „welke rijke vruchten uit de offering der H. Mis ontstaan, en welke groote gaven en genaden hieruit voortvloeien. Immers, door de H. Mis wordt de zondaar met God verzoend, en de rechtvaardige wordt nog rechtvaardiger. De misdaden worden vergeven, de verdiensten vergroot, de deugden vermeerderd, het kwaad verminderd en de list des duivels overwonnen”. Hoe meer wij deze woorden overwegen, des te merkwaardiger en beteekenisvoller zullen zij ons voorkomen. En de geleerde Molina voegt er bij: „Niets is den mensch zoo voordeelig, niets den armen zielen in het vagevuur zoo krachtig, en niets zoo dienstig om de schatten der hemelsche genaden te verwerven, dan het heilig Misoffer. En het is zelfs zoo voortreffelijk, dat al die goede werken, welke wij dag en nacht in

vereeniging met voortreffelijke deugden verrichten, bij het Misoffer vergeleken, om zoo te spreken, als niets te achten zijn".

De geleerde Fornerus, bisschop van Hebron, zegt over hetzelfde onderwerp: „Wie zonder doodzonde de H. Mis met aandacht bijwoont, verwerft meer verdiensten, dan met ter liefde Gods het moeielijkste werk te verrichten, of eene lange bedevaart te doen. Want de goede werken ontleenen hunne waarde aan de grootte en voortreffelijkheid van het voorwerp, waarom zij verricht worden. Wat kan er nu edeler, kostbaarder en goddelijker wezen, dan het H. Misoffer?" Hoe troostrijk zijn niet deze woorden! Hier moesten zij, die geestelijke winsten zoeken en verlangen hunnen goeden God diensten te bewijzen, hunne ooren en harten openen. Mijns bedunkens handelt daarom degene niet verstandig, die soms eene lange bedevaart onderneemt en onder den weg menige H. Mis verzuimt; want door zijne moeielijke reis kan hij de schade nooit herstellen, welke hij door het verzuim eener enkele Mis lijdt. En de geleerde Marchantius zegt: „De katholieke Kerk kan niets heiligers, Gode niets waardigers, Jezus en Maria niets aangename, den Engelen en Heiligen niets zoeters, den rechtvaardigen en zondaars niets krachtigers verrichten, dan de H. Mis voor hen op te offeren. Daarom zult gij dan ook het Mishooren stellen boven al uwe goede werken.

2. Laat ons dan ten volle overtuigd wezen,

dat door de opoffering van eene enkele H. Mis, den almachtigen God een veel aangena-meren dienst bewezen wordt, dan indien iemand alle deugden uitoefenen en alle bedenkelijke smarten ter eere Gods lijden zoude. En dit komt hier vandaan, dat Christus in de H. Mis al zijne smarten, welke Hij op aarde leed, aan zijnen Hemelschen Vader opoffert.

Al de oefeningen van lof, van liefde, van verheerlijking, van aanbidding en van dankzegging, welke Christus in iedere H. Mis aan de H. Drievuldigheid bewijst, overtreffen op eene oneindige wijze allen lof der Engelen en allen dienst der Heiligen. Wanneer iemand dus alle boetwerken, gebeden en deugden, welke de apostelen, martelaren, belijders, maagden en alle Heiligen hebben uitgeoefend, aan de allerheiligste Drievuldigheid wilde opofferen, zoo zouden al deze deugden en goede werken God niet zoo welgevallig zijn als eene enkele H. Mis, welke Hem door eenen armen priester wordt opgedragen. Want aldus spreekt de Kerk, Trid. sess. 22: „Wij bekennen, dat geen ander zoo heilig en goddelijk werk door de geloovigen kan verricht worden, dan dit ontzaglijk geheim, in hetwelk dit leven-bewerkend Offer, waardoor wij met God den Vader wederom verzoend zijn, dagelijks door den priester op het altaar wordt opgedragen”. Hadden wij geen andere getuigenis dan deze, zij zou meer dan voldoende wezen, om alle vrome zielen te bewegen dagelijks met aan-

dacht Mis te hooren. Gelooft niet, dat de Kerk in deze woorden alleen tot den priester spreekt; neen, zij zegt uitdrukkelijk, dat de geloovigen niets beters kunnen doen. Voorzeker de priesters kunnen niets heiligers, niets goddelijkers verrichten, dan de H. Mis te lezen; maar de leeken kunnen ook niets heiligers, niets goddelijkers doen, dan Mis te hooren, de Mis te dienen, de Mis op te offeren, Missen te laten lezen en voor zooveel het hun geoorloofd is, zelve op geestelijkerwijze Mis te lezen; trouwens is dit alles het heiligste en het goddelijkste, dan is het ook het nuttigste en het verdienstelijkste!

3. O, godminnende zielen! opent dan eindelijk uwe oogen, en ziet; opent uwe ooren, en hoort; opent uw hart, en ondervindt wat uwe lieve moeder de H. Kerk tot uwen troost zegt en tot uw eeuwig heil leert. Vele voortreffelijke werken kunt gij verrichten, maar geen dat zoo groot, zoo heilig, zoo goddelijk is, als de H. Mis. Gij kunt vele edelmoedige dengden tot uwe zaligheid uitoefenen, maar geene, welke u zoo heilzaam, zoo nuttig, zoo verdienstelijk is, als de H. Mis; want deze gaat, volgens de uitspraak der Kerk, al uwe goede werken te boven. Gelijk de zon alle planeten in glans en kracht overtreft, evenzoo overtreft het aandachtig Mis-hooren alle goede werken van den geheelen dag. Hoe kunt gij het dan nog van u zelve verkrijgen, zoo menige H. Mis zoo nalatig te hoo-

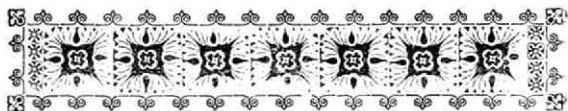
ren, zoo onbedacht te verzuimen, of voor een ellendig gewin te verwaarloozen?

4. De H. Franciscus van Sales schat het Mishooren zoo hoog, dat hij hieraan boven de overweging of de meditatie de voorkeur geeft, ofschoon deze de voornaamste manier van bidden is, voornamelijk als iemand daarin niet genoeg bedreven is. Want toen eens eene kloosternon zijner orde hem vroeg, ergens een nieuw klooster te stichten, schreef hij daarop het volgende: Mijn lieve dochter, ik bid u vooral eene kapel in te richten, opdat gij dagelijks de H. Mis moogt hooren. Kunt gij dat echter in uw klooster niet doen, zoo gaat dagelijks met groote zedigheid naar de dichtstbij zijnde kerk om Mis te hooren, want voor den ganschen dag wordt de ziel buitematig gesterkt van dengenen, die 's morgens zoo nabij zijnen Heiland, in het goddelijk Offer tegenwoordig gestaan heeft". Hierop schreef deze kloosterzuster aan haren geestelijken vader en vroeg: Zal ik dan de betrachtting onderbreken of geheel achterlaten om de H. Mis te hooren, of op de werkdagen de H. Mis achterlaten om de meditatie te kunnen verrichten? Hierop antwoordde de Heilige het volgende: Het is u veel voordeeliger dagelijks Mis te hooren, dan onder voorwendsel van de betrachtting in huis te verrichten, de H. Mis te verzuimen. Want de wezenlijke tegenwoordigheid van Jezus, welke wij in de H. Mis genieten, kan door de geestelijke te-

genwoordigheid van Christus in het hart niet vergoed worden. Dit getuigt ons ook de meergemelde Fornerus in de volgende woorden: „Het gebed van hem, die de H. Mis aandachtig hoort en voor zich aan God opdraagt, overtreft verre alle andere gebeden en hemelsche beschouwingen. Dit geschiedt door de kracht der verdiensten van het lijden van Christus, hetwelk in de H. Mis door eene wonderbare menigte van genaden en door eenen overvloed van hemelsche goederen zijne werking machtig uitoefent”.

Als gij nu gaarne het heilige leven of lijden van Christus zoudt willen overwegen, kunt gij dit toch nergens beter doen dan in de H. Mis, waar gij alle geheimen van Christus' leven en lijden, welke daar waarachtig hernieuwd worden, voor oogen hebt. Wilt gij u Christus voorstellen of met Hem spreken, zoo hebt gij Hem immers persoonlijk, naar zijne Godheid en menschheid, tegenwoordig. Geloof dus niet, dat gij door den priester in uwe betrachting zult gestoord worden, want dit is immers volstrekt geene verstrooiing, maar eene volkomene opmerkzaamheid, als gij de handelingen des priesters aan het altaar gadeslaat, en de beduiding der ceremoniën overweegt.

TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

**De H. Mis verschaft ons de vermeerdering
der genade en der hemelsche glorie.**

1. De genade is eene inwendige, bovennatuurlijke hulp of gaaf, welke ons God, om de verdiensten van Christus wille, tot heil onzer ziel verleent. Men onderscheidt ze in twee soorten: de heiligmakende en de werkelijke genade. De eerste is die onverdiende en bovennatuurlijke gaaf welke de H. Geest onze ziel mededeelt, waardoor wij van zondaars rechtvaardigen, kinderen Gods en erfgenamen des hemels worden. Het wezen dezer heiligmakende genade bestaat daarin, dat zij eene bovennatuurlijke, in onze ziel gestorte hoedanigheid is, waardoor wij boven onze natuur verheven en aan de goddelijke natuur deelachtig of haar gelijkvormig worden. Zij is, volgens den Romeinschen Catechismus, niet slechts vergeving der zonden, niet slechts eene uitwendige gunst Gods jegens ons, maar eene goddelijke, aan de ziel hechtende eigenschap, en als een glans of licht, dat alle vlekken onzer ziel uitwischt en deze zelfs schooner en glansrijker maakt. Deze genade blijft eeuwig in de ziel, zoo lang zij niet door

de doodzonde daaruit verdreven wordt. De werkelijke genade is die inwendige, boven-natuurlijke hulp of gaaf, waardoor God ons verstand verlicht en onzen wil beweegt om het kwaad te mijden en het goede te willen en te volbrengen. De werkelijke genade dient om de heiligmakende in onze ziel binnen te leiden, of ze door uitoefening van goede werken in ons te vermeerderen en te bewaren. Hare goddelijke kracht en hooge beteekenis wordt te beter beseft, naarmate wij de heiligmakende genade in hare gansche grootheid en heerlijkheid erkennen.

2. Hoe kostelijk de genade is, leert ons de H. Thomas: „De waarde der gansche wereld, met alles wat er in is, is voor God geringer dan de genade van eenen enkelen mensch”. Ja, zelfs de gansche hemel met alle Engelen kunnen niet met haar vergeleken worden, en daarom moest een mensch God meer dankbaar zijn voor het kleinste aandeel der genade, dan indien hij de volkomenheid der hoogste geesten verwierf, en met volle macht en heerlijkheid als koning van hemel en aarde werd bekleed. Dit is nauwelijks te gelooven, veel minder te begrijpen, en toch is het de gegronde waarheid. Want, als een mensch de genade Gods bezit, is hij een vriend van God; en sterft hij in deze genade, dan verschaft God hem de rijkdommen des hemels; ja, Hij geeft hem zich zelve tot overgroot loon. Dewijl nu alle schatten van hemel en aarde in

God besloten zijn, wyl God oneindig meer waard is dan alles, wat in den hemel en op de aarde is, zoo volgt hieruit, dat als de mensch voor het getrouwe gebruik der genade God zelf tot loon ontvangt, hij duizendmaal meer verdiend heeft, dan wanneer hij de gansche wereld met al hare schatten verdiend hadde. Hieruit kunt gij afmeten, hoe dwaas de menschen handelen, die, lichtzinniger dan Ezau, eene erfenis, die grooter is dan de geheele wereld, voor een ellendig oogenblikkelijk en zondig genot laten varen. Hemelen, weest verbaasd, en gij, poorten des hemels, betreurt het diep, zoo roept de profeet Jeremias uit over zulk eene dwaasheid. Wie immers zoude zoo onzinnig kunnen zijn, dat, als hij wist, dat door een kort zondig genot, de zon uit de wereld zoude verdwijnen, de sterren uit den hemel vallen en alle elementen ontroerd zouden worden, hij desniettemin de geheele wereld aan zijne begeerlijkheid zoude willen opofferen? Maar wat is dan de ondergang der wereld, vergeleken met het verlies der genade?

3. Overweegt verder, dat de rechtvaardige door ieder goed werk de heiligmakende genade Gods in zich vermeedert en hoe langer hoe meer werkelijke genaden ontvangt, en niet alleen door groote goede werken, maar ook door ieder klein goed werk, zooals door goede gedachten, door iedere opwekking van den wil tot het goede, door iedere vernedering voor God, zelfs door hartelijke verzuchtingen.

Alle dergelijke gedachten, woorden en werken vermeerderen de genade Gods in den mensch en verdienen een groot loon in den hemel; want volgens de getuigenis van Christus, zal hij, die enkel een beker koud water om zijnen naam zal te drinken gegeven hebben, zijn loon niet verliezen. Hij verwerft namelijk grooter eer en vreugde in den hemel, God deelt zich aan hem rijkelijker mede, Hij doet zich beter aan hem kennen, hartelijker door hem beminnen en volkomener bezitten. Indien nu de vermeerdering der goddelijke genade zoo gemakkelijk te verdienen is, en van de getrouwe medewerking met de werkelijke genade zulk een groot loon afhangt, wie zou dan niet gaarne veel goed doen en God niet dienen uit ganscher harte?

4. Hoort verder, welke wonderbare zaken de genade in de ziel voortbrengt. Vooreerst maakt zij de ziel onuitsprekelijk schoon en zoo liefelijk, dat de schoonheid der zon, der sterren en van al het geschapene met haar niet te vergelijken is, en alle natuurlijke schoonheden voor haar moeten wijken. Dat de hemelsche glans der genade voor onze lichamelijke en ook geestelijke oogen onzichtbaar is, vermindert haren luister niet, en is veeleer een teeken harer verhevenheid, daar immers alles, wat onze sterfelijke oogen kunnen zien, slechts een zeer bekrompen en aard-sche schoonheid kan hebben. „Dit is echter zeker”, zegt de godzalige Blasius, „dat, als

de schoonheid eener ziel, in de genade Gods levend, konde gezien worden, zij hare aanbouwers vol verwondering buiten zich zelven zoude brengen". Toen God deze schoonheid eens aan de H. Catharina van Sienna veropenbaarde, kuste zij de voetstappen dergenen, die zich bezig hielden de zondaren tot Gods vriendschap terug te brengen, en geheel buiten zich zelven, sprak zij tot haren biechtvader: „O, hadt gij, mijn vader, de schoonheid eener met de heiligmakende genade versierde ziel gezien, gewis zoudt gij voor éene enkele duizendmaal den dood willen lijden".

5. Verder schenkt de genade Gods vriendschap aan de ziel, en maakt dat God en de ziel twee vertrouwde vrienden worden. Hier van zegt Christus: „Ik zal u niet meer dienstknechten noemen . . . maar ik heb u vrienden genoemd". „Wat is er grooter", bemerkt hierbij de H. Cyrillus, „wat is er heerlijker dan een vriend van Christus te zijn en genoemd te worden? Deze waardigheid overtreft de grenzen der menschelijke natuur. Want alle dingen dienen den Schepper, en niets is aan 't juk zijner heerschappij onttrokken. Daar zulks waar is, verheft de Heer zijne dienaren, die zijne geboden onderhouden, tot eene bovennatuurlijke heerlijkheid, doordien Hij ze niet meer dienaars, maar vrienden noemt en als vrienden behandelt." In deze vriendschap Gods maakt ons de genade aan de goddelijke natuur deelachtig, drukt in

ons het beeld van zijn goddelijk wezen, en maakt ons zijner innigste gemeenzaamheid waardig. Ja, wat meer is, zij verheerlijkt onze natuur dermate en verbindt ze zoo innig met God, dat God voortaan zich zelven als 't ware in ons wedervindt. Zoo wordt de in ellende en in onreinheid geboren mensch door de genade als boven de hemelen verheven, en door God als zijnen waren vriend omarmd. En zelfs, wanneer de mensch door de zonde ontrouw wordt en dezen vriendschappelijken band verscheurt, wil God toch nog niet van hem wijken, maar blijft voor de ziel staan en altijd aankloppen en smeeken om wederom binnen gelaten te worden, gelijk er geschreven staat in het Boek der openbaring 3, 20: „Zie, ik sta voor de deur en klopf aan. Indien iemand mijne stem hoort en mij de deur openmaakt, zal ik tot hem ingaan en met hem het avondmaal houden, en hij met mij”.

6. Ook wordt de ziel door de genade Gods zoo zeer veredeld, dat zij niet alleen vriend, maar ook kind Gods wordt. Indien een machtige keizer eenen armen bedelaar voor zijn kind aannam, welk eene eer zou zulks voor dit arme kind niet wezen? Een duizendmaal grootere eer valt die ziel te beurt, welke van den glorieijken God voor zijn kind wordt aangenomen. Hierover verwonderde zich de H. Joannes, zeggende: „Ziet, welke liefde ons de Vader bewezen heeft, dat wij kinderen Gods genoemd worden en zijn”. En Paulus

voegt er bij: „En, indien wij kinderen zijn, dan zijn wij ook erfgenamen, en wel erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus”. O, welk eene rijke erfenis! Gelijk het onmogelijk is te begrijpen, welk een rijk en groot Heer de oneindige God is, even zoo onmogelijk is het te begrijpen, welk eene groote eer en genade het is, kind en erfgenaam van God te wezen. Niets toont dus zoo zeer de heerlijkheid der goddelijke genade aan, dan dat zij ons tot kinderen Gods maakt; gelijk ook van den anderen kant, niets ons meer de liefde Gods doet bewonderen, dan dat Hij ons voor zijne kinderen aangenomen heeft.

Uit dit kindschap volgt natuurlijk, dat God zich jegens zulk eene ziel ook milddadig be-toont en haar rijkelijk zijne goederen mede-deelt. Hij verschaft hare deugden, troost, goede begeerten, inwendige vreugde. Hij bewaart en versterkt haar, Hij regeert en leidt ze naar zijn goëddunken; ja, Hij schenkt haar zich zelven en vereenigt zich geheel en al met haar. Indien wij ons dan in deze wereld zoo zeer beijveren, om de gunst en de genade van aanzienlijke personen te winnen, waarom beijveren wij ons dan niet veel meer om de genade Gods te erlangen, welke toch van veel grootere waarde is?

§ 1. *Door de H. Mis wordt de genade
bijzonder vermeerderd.*

1. Uit deze korte verklaring kunt gij eenigermate de voortreffelijkheid der goddelijke genade beseffen. Voor de eerste maal heeft God ze u geschonken in het H. Doopsel, en toen gij ze door de doodzonde verloren hadt, gaf Hij ze u weder in eene rouwmoedige Biecht. Hare vermeerdering verwerft gij door elk goed werk. Hoe voortreffelijker nu dat werk is, en hoe beter hetzelfde verricht wordt, des te grooter en rijker is het aandeel in de genade, welke gij ontvangt. Oordeelt nu, hoe vele genaden gij door het aandachtig hooren der H. Mis verdienen kunt, dewijl deze toch het allerbeste goed werk is, dat gij kunt verrichten. Dat nu door de H. Mis waarlijk vermeerdering der goddelijke genade en der hemelsche glorie plaats vindt, getuigen de godgeleerden op verscheidene plaatsen.

2. „Niet alleen de priesters”, zegt de geleerde P. Gervasius, no. 45, „maar ook zij, die de Mis doen lezen of ze bijwonen, kunnen volgens hunne waardigheden deze vermeerdering verdienen, en deze verdienste vallen hunne medewerking ten deel”. Hoeveel zij echter kunnen verdienen, kan men reeds daaruit afleiden, dat ieder priester in de H. Mis meer dan vijfhonderd ceremoniën verrichten moet, welke allen door de rubrieken zijn voorgeschreven. Daar hij zulks uit ge-

hoorzaamheid doet, heeft hij reeds daarom alleen groote verdiensten. Als hij nu bij deze ceremoniën alle woorden duidelijk uitspreekt en de H. Mis opmerkzaam en aandachtig leest, groeien zijne verdiensten reeds aan. Maar slaat hij niet genoeg acht op al die ceremoniën, en haast hij zich te zeer, zoo verliest hij niet alleen zijne verdiensten, maar begaat ook nog zoo vele fouten, als hij rubrieken, uit eene strafbare onwetendheid of nalatigheid, niet op behoorlijke wijze verricht.

Verder verdienen ook zij deze vermeerdering van genade en glorie, die eene H. Mis laten lezen, zoo wel voor zich als voor anderen. Want, daar zij de oorzaak zijn, dat die H. Mis gelezen wordt, zoo worden zij ook aan hare vruchten deelachtig; en zijn zij in staat van genade, dan ontvangen zij ook vermeerdering dezer genade. Ook van hen, die de H. Mis aandachtig bijwonen, kan hetzelfde gezegd worden, niet alleen wegens hunne aandacht, maar wegens de verscheidene deugden, welke zij daarbij beoefenen. Want vooreerst verwekken zij zoo dikwijls een berouw, als zij ootmoedig op hunne borst kloppen. Verder verrichten zij eene voortreffelijke oefening des geloofs, door voor waar te houden, dat Christus waarachtig in de H. Hostie tegenwoordig is, en zich op het altaar aan Zijnen Vader voor de zonden der menschen opdraagt. Het geloof is de grondslag van ons heil en dewijl in het geloof ons verstand zich

ootmoedig onder het woord Gods buigt, is deze oefening des geloofs tevens een der meest verdienstvolle goede werken. Zoo dikwerf gij nu de H. Hostie aanschouwt, en uwen Jezus op het altaar aanbidt, zoo menigmaal oefent gij eene groote deugd, en verdient gij bijgevolg vermeerdering uwer eeuwige glorie.

3. Behalve de deugd van geloof beoefent gij ook de deugd van aanbidding, en wel niet éénmaal, maar zoo menigmaal als gij u nederbuigt en uwen God innerlijk en uiterlijk uwen eerbied betoont. Als gij na de consecratie, bij de opheffing, de H. Hostie en den kelk ootmoedig aanschouwt, oefent gij de deugd eener bijzondere aandacht; en wanneer gij beide, namelijk het lichaam en bloed van Christus, Gode opdraagt, zoo bewijst gij Hem de grootste eer en den grootsten dienst. Ja, zoo menigmaal gij onder de H. Mis uitroept: „Mijn God, ik draag U uwen lieven Zoon op, ik offer U zijn bitter lijden, ik offer U zijn smartvollen dood”, oefent gij de deugd van milddadigheid, en verdient gij door elke opoffering eene hoogere genade en een nieuw loon. Als gij zegt: „Mijn God, ik draag U deze H. Mis op voor alle levenden en afgestorvenen”, oefent gij de deugd der naastenliefde en verwerft eene rijke vergelding. Als gij geestelijkerwijze communiceert, of met den priester verlangt het lichaam en bloed van Christus te ontvangen, verdient gij telkens eene bijzondere gunst en gij wordt op eene geestelijke wijze gespijsd.

Maar betracht vooral, dat het aandachtig hooren der H. Mis een der voortreffelijkste en verdienstelijkste werken, ja een goddelijk werk is, gelijk ons de Kerk zelve getuigt; daarom is het, dat gij in de Mis eene wezenlijke vermeerdering van genade en glorie ontvangt. En juist omdat de H. Mis van de ketters veracht, bespot en voor eene afgoderij wordt uitgekreten, zoo is het Gode des te aangenamer, dat wij ze vlijtig met al onze aandacht vereeren, en dezen smaad door de aandachtige bijwoningderzelve vergoeden. Want dit beloont God met bijzondere genaden, gelijk de H. Vaders uitdrukkelijk getuigen.

4. De H. Ciryllus zegt: „De geestelijke gaven worden allen, die de H. Mis waardig bijwonen, rijkelijk uitgedeeld”. De paus Innocentius III. leert ons: „dat door de kracht van het H. Misoffer alle deugden in ons vermeerderd en de vruchten aller genaden rijkelijk uitgedeeld worden”. Daarom vermaant de H. martelaar Maximus de Christenen vuriglijk: „dat zij toch nooit de H. Mis verzuimen zouden wegens de genade des H. Geestes, welke aan alle aanwezigen op 't rijkelijkst wordt meegedeeld”. Bij deze getuigenissen zal ik nog voegen, hetgeen Osorius zegt: „Als een vader aan zijnen zoon tienduizend ponden gouds schonk, om daarmee handel te drijven, zoude deze niet, zelfs met weinig moeite veel kunnen verdienen en rijk worden? . . . Beseft nu, welke groote rijkdommen de Hemelsche

Vader u in de H. Mis verleent, opdat gij gelijk wordet aan eenen koopman, die kostbare paarden zoekt en er velen verwerft. God de Vader geeft u in de H. Mis zijnen eeniggeboren Zoon, in welken, zegt Paulus, al de schatten der wijsheid en der wetenschap verborgen zijn. Indien Hij nu zijnen Zoon voor ons allen heeft ten beste gegeven, heeft Hij ons dan ook niet alles met hem geschonken? Zoo geeft u God de Vader in de H. Mis zijnen Zoon, en tegelijk met Hem al zijne verdiensten en voldoeningen. Hij geeft u zijn vleesch en bloed, zijn lichaam en zijne ziel, en daarbij al zijne verworvene schatten en rijkdommen. Ziet, hoeveel en welke groote gaven gij dus dagelijks in de Mis ontvangt, en hoe licht gij met geringe vlijt rijk kunt worden, als gij namelijk Gode zijnen Zoon met al zijne verdiensten opoffert. Maar welke winst hebt gij tot dusverre uit de H. Mis getrokken? En zoo gij niet zeer rijk aan schatten zijt van genaden, moet gij dit niet aan uwe eigene nalatigheid wijten?

§ 2. *Door de H. Mis wordt op bijzondere wijze de hemelsche glorie vermeerderd.*

1. O welk een kostbaar en onbegrijpelijk geschenk is de hemelsche glorie, tot welker genieting wij geroepen zijn, waarnaar wij gedurig moeten zuchten en verlangen! Wat zal

ik echter van die vermeerdering zeggen, daar haar kleinste gedeelte reeds zoo groot en zoo zoet is, dat de apostel Paulus zelf getuigt: „Geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord, en in geen menschenhart is opgekomen, wat God bereid heeft voor die hem liefhebben”. De katholieke Kerk leert wel, dat de goede werken des rechtvaardigen vermeerdering der genade en der glorie verdienen; zij leert echter niet en kan het ook niet bepalen, hoeveel genade en glorie zij ons kunnen verwerven. Christus zeide aan de H. Gertrudis: „Ieder mensch vermeedert zijne verdiensten ten eeuwigen leven, zoo dikwijls hij met aandacht de H. Mis bijwoont”. Heeft God zulk groot loon aan onze goede werken belooft, hoe groot moet dan ons loon in den hemel niet wezen voor het uitmuntendste aller goede werken, voor de aandachtige opoffering der H. Mis?

2. Dit staat eenmaal vast, dat ieder mensch door elke Mis, welke hij aandachtig hoort, steeds eenen nieuwen graad van hemelsche glorie verdient. Gelijk iemand, die een ladder opklimt, met iedere sport al hooger stijgt, zoo stijgt hij, die de H. Mis hoort, door elke Mis een trap hooger in den hemel. Hoe hooger nu zich iemand verheft, des te nader komt hij tot God, des te beter zal hij God kennen, des te hartelijker hem beminnen en genieten. Hij zal ook, bij elken trap, schooner, glansrijker, glorierijker en tevens van alle Heiligen meer

aangezien worden. Zoo dikwijls gij Mis hoort, zoo dikwijls wordt dit in den hemel aangeteekend en voor u een hoogere graad van glorie weggelegd. Deze glorie verliest gij nimmer, tenzij gij eene doodzonde doet; wordt gij echter door eene oprechte biecht wederom met God verzoend, zoo bekomt gij die verloren glorie ook weder terug. Wanneer gij uw leven lang dikwijls de H. Mis met aandacht hoort, hoe veel trappen van glorie zullen u daarvoor in den hemel bereid worden! Welk een groot vorst of vorstin zult gij dan in den hemel niet wezen en hoevele rijkdommen en vreugde zult gij niet bezitten?

Als de H. Paulus ons zegt: „dat onze tegenwoordige kortstondige en lichte verdrukking in ons een bovenmate uitmuntend eeuwig gewicht van heerlijkheid werkt”, zoo durf ik dit met grond op de H. Mis toepassen. Want dit is eene kleine en gemakkelijke versterving. Als gij dus ver van de kerk verwijderd zijt, als het slecht weder of de weg morsig is, als gij in den winter ook al wat koude of ongemak lijdt, als gij een weinig vroeger moet opstaan om Mis te hooren, als u de Mis wat lang valt en gij uwen arbeid daarom bespoedigen moet, als gij somtijds in de Mis geene oprechte aandacht kunt hebben; deze of dergelijke bezwaren of moeilijkheden zijn immers kleine verstervingen, kleine ongemakken, welke gij niet wegens eene tijdelijke zaak, maar wegens het verrichten van het uitmuntendste

aller goede werken, wegens de H. Mis gaarne moet lijden, om zulk een groot loon te ontvangen, eene schitterende kroon van glorie, waarvan elk geleden ongemak den glans nog kan verhoogen.

VOORBEELD.

Om u een klein begrip van deze groote glorie te geven, wil ik u eene schoone legende mededeelen. Een landman droeg zulk eene liefde tot de H. Mis, dat, wanneer hij zich op zijnen akker bevond en de H. Mis hoorde luiden, hij zijnen ploeg en zijne ossen liet staan om zich dadelijk naar de kerk te begeven. Dit vroom gebruik had hij altijd van zijne jeugd af onderhouden. Toen hij eensdaags wederom van zijnen akker naar de kerk ging en het slechte weder hem zeer lastig viel, sprak hij bij zich zelven: Ik ben nu al een oud man, en kan zoo goed niet meer gaan als in mijne jonge jaren. Ik denk niet, dat het God zal mishagen, als ik in het vervolg niet zoo dikwijls meer naar de kerk ga. Ben ik te huis, dan wil ik dit gaarne doen, maar ben ik op mijnen akker, dan wil ik maar in Gods naam mijnen arbeid voortzetten. Toen hij dat bij zich zelven besloten had, hoorde hij iemand achter zich gaan, en zich omkeerende, zag hij eenen Engel met eenen schoot vol bloeiende rozen. Deze Engel was zoo heerlijk, dat hij onzen lieven Heer

zelve meende te zien. Daarom viel hij op zijne knieën en sprak: O, mijn God, hoe heb ik de genade kunnen verdienen U tot mij te zien naderen? Maar de Engel zeide: ik ben niet uw God, maar uw Engelbewaarder. De landman hernam: O, mijn lieve Engel, wat beteekent het dan, dat ik waardig ben U te aanschouwen? De Engel antwoordde: God heeft mij gezonden om u altijd te volgen als gij van het veld naar de H. Mis gaat en dat heb ik altijd gedaan. En waarom, vroeg de landman? Zoo vele schreden, hernam de Engel, als gij naar de kerk gedaan hebt, zoo vele rozen zijn onder uwe voetstappen ontloken. Die heb ik telkens vergaderd en naar den hemel gedragen. Toen opende hij zijnen schoot, toonde hem de rozen en sprak: Zie, dit zijn de rozen, welke ik heden onder uwe voeten heb opgeraapt; daarom raad ik u aan, datgene niet te doen, wat gij u zoo even hebt voorgenomen, maar altijd vlijtig voort te gaan met Mis te hooren, gelijk gij van uwe jeugd af gedaan hebt. Wanneer gij met dit zoo loffelijk werk tot aan uwen dood zult volharderen, wil ik bij uwen dood uw hoofd met rozen kronen en uwen hemelschen troon met rozen bekransen tot uwe eeuwige eer en glorie. Toen verdween de Engel. De landman kuste zijne voetstappen met weenende oogen en dankte God voor deze verschijning. Deze kon hij evenwel niet uit zijne zinnen meer verdrijven, hij was door de schoonheid des

Engels zoodanig ontsteld en zoo opgetogen over de hemelsche zaken, dat al het aardsche hem tegenwalgde. Hij leefde nog maar korten tijd na deze verschijning en stierf meer van begeerte naar de hemelsche geneugten, dan wel door de smarten der ziekte.

§ 3. *Van de geestelijke communie.*

De heiligmakende genade en hemelsche glorie worden zeer vermeerderd en verhoogd door de geestelijke communie, als zij aandachtig verricht wordt. Deze is inderdaad niets anders dan eene ijverige begeerte om Christus te ontvangen en zich met Hem te vereenigen. Zoo kan men zich ook met Christus vereenigen buiten het H. Sacrament of zonder de lichamelijke nuttiging; en dit geestelijk communiceeren is den menschen zeer voordeelig. Als Christus nog op aarde wandelde, heeft Hij vele zieken door het opleggen der handen gezond gemaakt, maar hij heeft ook vele afwezenden genezen. Insgelijks deelt Hij aan hen, die Hem, in het H. Sacrament waardig ontvangen, vele genaden mede; niet gering is eveneens het aandeel der gunsten, welke Hij dengenen bewijst, die een groot verlangen hebben Hem te ontvangen. Van deze geestelijke communie kan verstaan worden, wat de Heer bij Johannes zegt: „Ik ben het brood des levens: die tot mij komt, zal niet hongeren en die in mij gelooft, zal nimmer dorsten”.

Wat anders is het tot Christus gaan, dan in Hem gelooven, op Hem hopen, Hem beminnen? Hij dus, die dit verlangt, communiceert geestelijkerwijze. Christus heeft zijne genade niet dusdanig aan de Sacramenten verbonden, alsof Hij ook buiten deze zijne gratie niet uitdeelen konde; zelfs geeft Hij den eenen meer genade in de geestelijke, dan den anderen in de sacramenteele communie, ingeval namelijk de een meer en grooter verlangen naar Hem heeft dan de andere. Want, hoe inniger dit verlangen is, des te overvloediger is ook de genade, welke men door de geestelijke communie ontvangt.

Hoe zal men dan het best geestelijkerwijze communiceeren? De geleerde Fornerus antwoordt: „Allen, die de H. Mis bijwonen en zich waardig voorbereiden, worden met het lichaam van Christus door den mond des priesters geestelijkerwijze gespijsd. Want de kracht der H. Mis is zoo groot, dat allen, die hunne meening met die des priesters vereenigen en verlangen aan het heilig Misoffer deelachtig te worden, tegelijk met den priester van deze Offerande eten, en de vrucht dezer goddelijke spijs ontvangen”. Deze leering is zeer troostend, bijzonder voor hen, die gaarne geestelijkerwijze zouden willen communiceeren, maar niet goed weten, hoe zulks het beste te doen. Gelijk de ledematen des lichaams zoo- wel gespijsd worden als de mond, ofschoon de mond alleen kan eten, evenzoo worden de

menschen bij de heilige Mis, alhoewel zij niet wezenlijk communiceeren, door den mond des priesters geestelijkerwijze gespijsd. Want het is billijk, dat hij, die aan de tafel des Heeren met den priester in den geest dient, ook in den geest met hem gespijsd worde. Gelijk het onbetamelijk zoude wezen, dat hij, die aan eene koninklijke tafel gediend heeft, hongerig zoude weggaan, zoo is het niet te denken, dat hij zonder geestelijk voedsel zoude gelaten worden, die met aandacht de H. Mis bijwoont. En de geleerde bisschop vervolgt: „Gelijk bij eenen prachtigen maaltijd voorzeker niemand der huisgenooten honger lijdt, zoo geschiedt het ook in de H. Mis, waarin het groote avondmaal gevierd wordt, dat geen enkel der tegenwoordigen henengaat, zonder iets ontvangen te hebben, tenzij hij den mond zijns harten voor de hand van Christus, die hem deze geestelijke spijze aanbiedt, moedwillig sluite”.

Heilig en heilzaam is dus de geestelijke communie, waardoor de mensch vele genaden ontvangen kan. Want onze katholieke Kerk leert ons: „dat zij, die door verlangen dit (hun op 't altaar) voorgestelde hemelsche brood eten, door het levend geloof, dat door de liefde werkzaam is, deszelfs vruchten en voordeel ontwaren”. Ziet, hoe troostend is zulk eene leering. Kunt gij dan niet dagelijks wezenlijk communiceeren, zoo hindert u toch niets dagelijks onder de H. Mis een vurig verlangen

te verwekken, Christus geestelijkerwijze te ontvangen, en daardoor aan vele rijke genaden deelachtig te worden.

EEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

De H. Mis is een zeker anker der hoop voor de stervenden.

1. Hoe bitter de dood is, kan eigenlijk niemand weten dan hij, die het ondervonden heeft; zien wij niet aan den stervenden mensch, met welke bange blikken hij dit vervaarlijk oogenblik te gemoet ziet? Wij kunnen wel zeggen met den wijzen Aristoteles: „dat onder alle schrikkelijke dingen niets schrikkelijker is dan de dood”. En dat is hij niet alleen, wegens de scheiding van ziel en lichaam; maar veel meer, omdat hij ons de deur opent van de schrikkelijke eenwigheid en het allerstrengste oordeel. De levendige voorstelling dezer twee zaken boezemt den stervende zulk eenen vreeselijken angst in, dat hem het koude doodzweet langs zijn sidderend voorhoofd biggelt.

2. Welken raad dan te zoeken in dezen uitersten nood? Waarmee zal de stervende mensch zich troosten; waaraan zal hij zich vastklampen, opdat hij niet in wanhoop gerake! Voorzeker de beste raad is, dat hij zich

met een vast vertrouwen aan Gods oneindige barmhartigheid overgeve. De H. Gregorius zegt ons immers: „Wie in zijn leven gedaan heeft, wat in hem is, mag vast op de barmhartigheid Gods betrouwen, want zij zal hem niet verlaten; maar wie niet gedaan heeft, wat in hem is, dat deze zich er niet op verlate, want hij bedriegt zich”. Waar is echter de mensch, die doet wat hij kan? Voorwaar, nauwelijks een op de honderd. Want als wij slechts willen, kunnen wij allen veel meer goed doen, dan wij te doen plegen.

3. Vraagt mij nu iemand, waar een stervende mensch zich het veiligst op kan verlaten, zoo antwoord ik hem: dat hij nergens beter op kan vertrouwen dan op de H. Mis, wanneer hij deze in zijn leven hartelijk bemind, aandachtig gehoord, vurig opgeofferd en zelden verzuimd heeft. Dit bewijs ik uit de woorden van den psalmist, Ps. 4.: „Offert het offer der gerechtigheid en hoopt op den Heere”. — Dit offer der gerechtigheid is geen ander dan de H. Mis, 'twelk de straffen der zonden volgens gerechtigheid betaalt en den smaad, Gode toegevoegd, naar gerechtigheid uitwischt. Dit konden de Sacrificiën der Oude Wet niet uitwerken, dewijl zij in geen en deele offers der gerechtigheid konden genoemd worden. Spreekt echter David van een offer der gerechtigheid, dan richt hij in den geest deze woorden tot ons Christenen, en vermaant ons, inzonderheid de priesters, de H. Mis vlijtig op te dragen

en alsdan zeker op den Heere te hopen; dewijl zij door het Misoffer zijnen toorn verzoend, en de straffen der zonde naar gerechtigheid afgeboet hebben. Dit blijkt ook uit het volgende vers: „Door de vrucht van hun graan, wijn en olie, zijn zij rijk geworden”. Immers de priesters worden in de H. wijding met de H. olie gezalfd, en offeren in het H. Misoffer de vrucht van de tarwe en den wijn, welke zij door de woorden der consecratie den almachtigen God als eene alleraangenaamste Offerande opofferen, en zodoende groeien zij in verdiensten en deugden. En David vervolgt: „In vrede wil ik slapen en rusten, want Gij, o Heer, hebt mij op zonderlinge wijze in de hoop bevestigd”.

4. Deze woorden nu spreekt David in naam van ieder stervenden Christen, en toont hem aan, waarop hij zich in dit bange uur het meest moet verlaten. Dit bevestigt het gebruik der H. Kerk, welke deze woorden aan David ontleent en op de afgestorvenen toepast: Zij rusten in vrede. Zoo dan kan ieder stervende, die in zijn leven dikwijls of dagelijks het Sacrificie van gerechtigheid met den priester Gods heeft opgeofferd, vast op de barmhertigheid Gods hopen, en met David nitroepen: „In vrede en vertrouwen op datzelfde Misoffer, wil ik inslapen, den slaap der dooden beginnen en in mijn graf rusten tot op den jongsten dag. Neen, geen vrees meer voor den eeuwigen dood, want op U, o Heer, heb ik

mijne hoop gevestigd, en in eeuwigheid zal ik niet beschaamd worden. Neen, ik kan niet zeer vreezen eeuwig verloren te gaan, dewijl ik U, mijn God, zoo menigwerf het Sacrificie der gerechtigheid als het aangenaamste offer heb opgedragen, U daardoor zulk eene oneindige eer heb bewezen, en de vlekken mijner zonden volgens gerechtigheid heb uitgewischt. Daarom hebt gij mij op zonderlinge wijze in de hoop des eeuwigen levens bevestigd. Met deze hoop gewapend, wil ik in den Heer ontslapen, wil ik in vrede rusten en voor uw streng oordeel verschijnen”.

5. Volgens de leeringen des geloofs mag men nergens op hopen en vertrouwen, dan op de verdiensten van het bitter lijden en den dood van Jezus Christus. Deze verdiensten nu zijn in de H. Mis waarachtig tegenwoordig en worden van alle omstanders, die de H. Mis aandachtig bijwonen, ingeroepen en opgeofferd. Ja, wat meer is, deze verdiensten worden allen, die niet in staat van doodzonde verkeeren, werkelijk en waarachtig toegeëigend, en hun overvloedig medegedeeld. Wie aldus op de H. Mis vertrouwt, vertrouwt op de verdiensten van het lijden en sterven van Christus. Gij zult misschien zeggen: Ook in de Biecht en de Communie worden deze verdiensten uitgedeeld en toegeëigend aan hem, die ze waardig ontvangt; dus kan men even zoowel op de Sacramenten als op het Sacrificie vertrouwen. Ik antwoord echter, dat er

een groot onderscheid bestaat tusschen hem, die de Sacramenten ontvangt, en dengenen, die de H. Mis opoffert. Want ieder dezer Sacramenten moet waardig ontvangen worden, de Biecht met waarachtig leedwezen en de Communie met een van doodzonde zuiver geweten en groote aandacht. Wie zulks niet doet, verkrijgt niet alleen geen aandeel in de verdiensten van Christus, maar begaat nog eene nieuwe zonde. En dewijl niemand zonder eene Goddelijke openbaring weten kan, of hij in staat van genade is, daarom kan ook niemand volkomen hierop vertrouwen, maar moet nog altijd eenigszins vreezen of hij ze misschien onwaardig ontvangen heeft. Wat nu het Mishooren aangaat, hiertoe wordt die staat van genade niet gevorderd. Want indien iemand ze in staat van doodzonde hoort, zoo begaat hij niet alleen geene nieuwe doodzonde, maar verkrijgt de genade der bekeering, voor zoover hij ze wil aannemen. Ja, hij durft hopen en zelfs vastelijk vertrouwen, dat hij krachtens de opoffering van deze zoo kostbare gave bij God, uit louter genade, barmhartigheid zal verwerven. Maar die zonder doodzonde de H. Mis bijwoont, alhoewel hij ook weinig aandacht heeft, begaat niet alleen geene nieuwe doodzonde, maar kan integendeel zeker vertrouwen, dat hij, door de opoffering van het lichaam en bloed van Jezus Christus, vermeerdering der heiligmakende genade en kwijtschelding van vele straffen verkrijgt.

6. Zoo kan dan een ieder, die in zijn leven gaarne de H. Mis heeft bijgewoond, zich op zijn sterfbed troosten en zeggen: Zou het dan mogelijk zijn, dat God zich tegen mij zoude vertoornen, daar ik Hem toch, door de opoffering van zoovele H. Missen, zoo vele groote eerediensten bewezen heb, en Hem vele kostelijke geschenken heb opgeofferd, welke Hem aangener geweest zijn, dan alle schatten des hemels en der aarde? Zou het dan mogelijk zijn, dat Hij mijne zonden nog gedachtig konde wezen en mij zijne straffen nog voorhouden, terwijl ik Hem dagelijks zoo ootmoedig om vergiffenis gebeden, en tot kwijtschelding dezer mijne schulden de rijke verdiensten van zijnen Zoon, Jezus Christus, heb opgeofferd? Zoude God mijn gebed niet verhoord hebben, terwijl toch zijn geliefde Zoon in alle H. Missen met mij en voor mij heeft gebeden, en zijne wonden en zijn dierbaar bloed voor mij heeft opgeofferd?

7. Die op zulke wijze hoopt, vertrouwt niet op zich zelven, noch op zijne verdiensten, maar op Christus zelven, op Christus' gebed en verdiensten, welke hem door de H. Mis geschonken en toegeëigend zijn geworden. Wie aldus vertrouwt, die vertrouwt op het bloed van Christus, dat in de H. Mis wordt opgeofferd en geestelijkerwijze over hem wordt uitgestort; hij vertrouwt op de verdiensten van Christus, welke hem in de H. Mis zijn toegevoegd; hij vertrouwt op het allerkost-

baarste geschenk, hetwelk in de H. Mis door de handen des priesters is opgedragen en door de Goddelijke goedheid met dank is aangenomen; hij vertrouwt op het gebed, dat door Christus en den priester voor hem is uitgesproken, en aan God den Vader voor zijne zaligheid is opgedragen. Op deze krachtige titels zullen wij hopen, op deze kunnen wij hopen, op deze willen wij hopen. Dit hebben de H. Vaders wel erkend, die zich door het aandachtig Mis-lezen het meest op den aanstaanden dood voorbereidden.

VOORBEELD.

De geleerde geschiedschrijver Baronius verhaalt ons van den H. Theodorus Studita, dat deze vóór zijn laatste einde in eene zoo zware ziekte was gevallen, dat hij meer eenen doode, dan eenen levende geleek. Toen hij reeds lag te zieltogen, bad hij God om eene enkele genade, t. w. die van zijn leven zoo lang te verlengen, om nog eene H. Mis te kunnen lezen, en zich daardoor tot den harden doodstrijd des te beter te kunnen voorbereiden. Na deze bede liet de ziekte een weinig na en de krachten namen weer toe. Daarom stond hij tot verwondering van al zijne aanschouwers weder op, ging zonder begeleiding te voet naar de kerk, en las met zulke aandacht de H. Mis, dat alle aanwezenden met hem moesten weenen. Dat was zijne laatste, maar ook beste

voorbereiding tot den dood; want, zich na de H. Mis wederom te bed begevende, stierf hij weldra zacht en zalig in den Heer.

8. Dit voorbeeld volgen ook nog tot op den huidigen dag vele godvreezende priesters na, die geene betere voorbereiding tot den dood kennen, dan het dagelijks godvruchtig Missezen. Dit zullen ook de geloovigen doen, met zich zoo veel mogelijk, op hun ziekbed met den priester te vereenigen, vele Missen voor zich te doen lezen, en deze den goeden God voor eenen zaligen dood te doen opofferen.

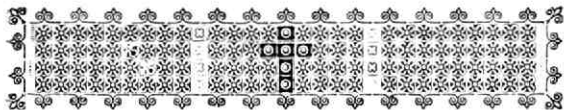
Duizendmaal gelukkig diegenen, welke tot aan hunne laatste ademhaling in den ijver jegens de H. Mis volharden, want zij zullen door hare bovennatuurlijke kracht tegen de aanvechtingen des boozen vijands krachtig gesterkt en van het eeuwig verderf bewaard worden. Dezen troost geeft hun de paus Gregorius, zeggende: „De Offerande der H. Mis bewaart de ziel van den eeuwigen ondergang”. Immers, indien de aartsengel Raphaël heeft durven zeggen, bij Tobias, cap. 12, dat de aalmoes van den dood verlost, van de zonden reinigt en ons barmhartigheid en het eeuwige leven doet vinden, hoeveel te meer kan men dit alles zeggen van het allerkrachtigste Misoffer! Ja, dit onuitsprekelijk geluk zullen wij allen zonder twijfel, gij en ik, eens ondervinden. Uwe bedreven zonden kunnen u, wel is waar, een weinig schrik aanjagen, maar al

uwe goede werken zullen u integendeel in dit oogenblik troosten en opbeuren. Als gij vele Missen aandachtig gehoord hebt, zullen deze u, als het ware, als zoo vele hemelsche geesten te gemoet komen, u allen schrik ontnemen, gelijk Christus zelf beloofd heeft aan de H. Mechtildis: „Ik zeg u, dat ik hem, die vlijtig en met aandacht de Mis zal hooren, op zijn sterfbed tot troost en bescherming, als ook ter begeleiding zijner ziel, zoo vele van mijne Heiligen zal zenden, als hij op aarde Missen met aandacht gehoord heeft”. O! welke zoete woorden! Wie zoude zich niet beijveren, aan zulk een geluk deel te nemen?

O Jezus! als Gij deze belofte aan mij zult vervullen, wil ik stervende met den profeet David uitroepen: „De Heer is mijn licht en mijn heil, wien zal ik vreezen? De Heer is de beschermer mijns levens, voor wien zal ik beven?” Want indien Gij bij mijn vertrek uit deze wereld, volgens uwe belofte, mij zoo vele Heiligen tot mijnen troost en ter bescherming tegen de boosaardige en listige duivelen zult zenden, als ik Missen met aandacht gehoord heb, dan zal ik voor een geheel leger van booze geesten niet vervaard wezen. Een enkele uwer Heiligen is immers machtig genoeg om alle helsche geesten op de vlucht te jagen. Vervul derhalve, goede Jezus, deze belofte, en laat mijne hoop niet te schande worden. Opdat ik evenwel deze gunst moge waardig worden, neem ik mij voor dagelijks met alle aandacht

de H. Mis te hooren en ze door de hand des priesters tot uwe meerdere eer en glorie op te offeren.

TWEE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

De H. Mis is de zekerste verlossing der geloovige zielen.

1. Wat voor gruwelijke kwellingen de arme zielen in het vagevuur moeten lijden, kunnen wij hier op aarde niet recht begrijpen, maar wij zullen het eens, helaas! maar al te zeer ondervinden.

De H. Cyprianus zegt hiervan: „Het is veel beter zijne zonden, zelfs door den marteldood, te boeten, dan uit te stellen dit in het ander leven te doen, in die akelige gevangenis, waarin men aan God zelfs de minste fout betaalt”. De H. Cesarius van Arles spreekt in dezer voege: „Dat niemand mij zegge, wat is er aan gelegen, hoe langen tijd ik in het vagevuur zal moeten verblijven, als ik maar in den hemel kom. Want het vuur des vagevuurs, zegt hij, zal onverdragelijker zijn, dan al de pijnen welke men in dit leven onderstaan of zich verbeelden kan”.

Ik ondervraag den H. Augustinus, dat groot licht der Kerk, en hij verzekert mij, dat de pijnen des vagevuurs zoo wreed als ongehoord zijn; hij zegt mij, dat de folteringen der mar-

telaren, de gloeiende roosters, de vurige pijlen, de afgrijselijke pijnbanken en duizenden andere kwellingen door de hel uitgevonden, niet te vergelijken zijn met die van het vagevuur. De H. Thomas, de godgeleerde bij uitmuntendheid, de godspraak zijner eeuw en van alle eeuwen, vreest niet te zeggen, dat de pijnen des vagevuurs voor vele zondaars dezelfde zullen wezen als die van de hel, en slechts door de duurzaamheid van deze laatste verschillen. Dit is zeker, hoe minder boetvaardigheid men hier in dit leven gepleegd heeft voor zijne zonden, hoe strenger de straffen hiernamaals in den afgrijselijken kerker zullen wezen, waarvan Christus zegt, dat men ze tot den laatsten penning zal moeten voldoen. Ach! hoe zeer zal dan die ziel het betreuren, gelousterd wordende door dat verschrikkelijk vuur, zich niet hier op aarde door eene algemeene versterving des lichaams de smarten gespaard te hebben! Hoezeer zal hij zich alsdan verwijten aan hare zinnen alles te hebben toegestaan, hetgeen ze konde voldoen, en er zich niet van bediend te hebben, om werken van boetvaardigheid te plegen, waardoor het haar zoo gemakkelijk geweest was zich te zuiveren!

Ach! hoe zeer zal zij dan betreuren, hare menigvuldige verzuimenissen, zoo vele nalatigheden in den dienst van God, zoo veel traagheid meegebracht in het bijwonen der H. Mis en het ontvangen der H. Sacramenten, zoo vele onverschilligheid in het verdienen

der aflaten, in hare gewone gebeden, of andere godsdienstoefeningen op de Zondagen! Hoe zal zij dan maar al te zeer beklagen hare groote verkleefdheid aan deze wereld en ijdelheden, hare onmatigheden in eten en drinken, het te weinig versterven der zinnen, het verzuim van zoo vele goede werken; maar dan zal het te laat zijn, en Gods rechtvaardigheid moet op het strengste voldaan worden, daar er niets, wat besmet is, het hemelrijk kan binnen treden.

2. Er zijn vele middelen, om de zielen des vagevuurs te troosten en te verlossen: bidden, vasten, het verdienen van aflaten, dikwijls de H. Communie opofferen. Er is echter geen zekerder en krachtiger middel dan de H. Mis.

Het Concilie van Trente leert ons, dat de zielen in het vagevuur, door de voorbede der geloovigen, maar voornamelijk door de heilzamen offerande der H. Mis geholpen worden. Hieruit blijkt allerduidelijkst, dat men de arme zielen door het H. Misoffer, dat zoowel door de priesters, als door de geloovigen wordt opgeofferd, het best kan te hulp komen. Ditzelfde leerde reeds eenige eeuwen vroeger de H. Thomas, zeggende: „Dat er geen ander offer bestaat, waardoor de zielen spoediger uit het vagevuur verlost worden, dan door het H. Misoffer”.

3. De oorzaak hiervan is, dat bij de H. Mis niet alleen de priesters en de geloovigen den almachtigen God ijverig bidden voor de ver-

lossing der zielen, maar hem ook eene geldige betaling voor hare nog overblijvende schulden verstrekken, en zodoende tegelijkertijd den toorn van God verzoenen. Immers is het bekend, dat, als iemand eenen rechter, die eenen armen man wegens gemaakte schulden in de gevangenis heeft doen werpen, slechts smeekt en bidt voor zijne bevrijding, hij deze van zulk eenen strengen rechter moeielijk zal bekomen; maar voegt hij daarbij zooveel geld, als de gevangene schuldig is, dan zal de gevangene spoedig bevrijd worden. Nu dan, de zielen in het vagevuur zijn geen vijanden maar vrienden van God; zij liggen gevangen in eenen afgrijselijken kerker wegens gemaakte schulden bij God, aangezien zij in de wereld voor hare zonden niet genoeg voldaan hebben. Indien gij dus slechts voor haar ijverig bidt, zoo betaalt gij wel is waar iets van hare zware schulden, met haar de verdiensten des gebeds te schenken, maar gij zult ze zeer moeielijk hierdoor ten eenenmale uit den droevigen kerker verlossen. Immers de Rechter heeft het oordeel geveld: „Voorwaar zeg Ik u, gij zult daar niet uitkomen, tot dat gij den laatsten penning betaalt”. Hoort gij integendeel eene H. Mis, of laat gij ze lezen voor de afgestorvenen, zoo zijt gij verzekerd, altijd een groot gedeelte hunner schulden te hebben voldaan.

4. Hoe vele schulden er echter door eene H. Mis worden kwijtgescholden, kan niet worden bepaald; dit is nochtans zeker, volgens den

H. Anselmus, dat eene enkele H. Mis in ons leven gehoord, veel meer waard is, dan vele Missen, die na onzen dood zullen gelezen worden. Want 1. hij, die in staat van gratie zijnde, in zijn leven eene H. Mis voor zich doet lezen, of slechts eene H. Mis hoort, verkrijgt hierdoor vermeerdering der hemelsche glorie, hetgeen niet geschiedt, wanneer er ook honderd na zijnen dood voor hem gelezen worden; vermits hij alsdan niet meer in staat is te verdienen. 2. Doet iemand dit in staat van doodzonde, dan mag men hopen, dat God uit loutere barmhartigheid hem tot erkentenis zijner zonden, tot oprecht berouw, en diensvolgens tot den staat van gratie zal terugbrengen. 3. Die Missen, welke gij in dit leven hoort of doet lezen, zullen u vergezellen in het oordeel Gods; zij zullen voor u om genade roepen, en u of wel bevrijden van het vagevuur, of uwe smarten merkelyk verzachten. Laat gij ze echter doen na uwen dood, zoo moet gij daarop te midden der bitterste pijnen wachten. 4. Wanneer gij in uw leven eene kleinigheid voor eene H. Mis afzondert, berooft gij u hiervan, om het vrijwillig aan den goeden God te schenken. Na uwen dood echter berooft gij er u niet meer van, want het hoort uwe erfgenamen toe. Daarom zorgt zelf, terwijl ge nog leeft, voor het heil uwer ziel en laat die zorg niet aan erfgenamen over, die u wellicht maar al te spoedig zullen vergeten. 5. Men kan voor zeker aannemen, dat door

eene enkele H. Mis, tijdens uw leven opgedragen, meer straffen zullen kwijtgescholden worden, dan door vele opgedragen na den dood; want daar dit leven de tijd der genade is, en in het andere de tijd der vergelding, zoo kunt gij thans veel gemakkelijker, dan hiernamaals, den strengen Rechter verzoenen. Zoo bemerkt ook de H. Bonaventura: „God schat eene geringe vrijwillige boete in dit leven hooger, dan eene veel zwaardere, maar niet vrijwillig ondergane in het andere, even gelijk een klein stuk goud meer waard is, dan een groot stuk lood”.

Om nu op het vorenstaande terug te komen: kunnen wij ook al niet weten, hoeveel straffen door eene H. Mis worden kwijtgescholden, zeker weten we, dat de arme zielen ten zeerste daardoor gebaat worden. Laten we dan vlijtig, bijzonder voor onze afgestorven bloedverwanten, de H. Mis opdragen, en verbeelden we ons niet al te licht, dat zij bereids in den hemel zijn. Ontbreken u de middelen om Missen te doen lezen, hoort dan vele Missen voor hen, en wakkert ook uwe vrienden en kennissen aan, van tijd tot tijd de H. Mis tot die intentie te hooren, dewijl dit hun lijden merkelyk zal verzachten. Dezen raad gaf de geleerde Tamberinus aan eene arme weduwe, die hem klaagde, dat zij geene Missen voor haren man kon doen lezen, haar zeggende: „Hoor dan vele H. Missen en offer ze aan God op voor de arme ziel van uwen man,

want het kan geschieden, dat zij op die wijze eerder verlost wordt, dan wanneer slechts de eene of andere Mis voor haar gelezen wordt". Dit raad ik eveneens ten sterkste aan, voornamelijk aan arme lieden, want ofschoon het beter is eene H. Mis te doen lezen, dan ze te hooren, strekt het toch die zielen tot bijzonderen troost, indien de H. Mis voor haar opgedragen, en het bloed van Jezus Christus over haar wordt uitgestort. Want, indien in de Oude Wet het bloed der dieren den joden diende tot wettelijke reiniging, hoe oneindig meer zal dan niet het bloed van Jezus Christus, op het altaar opgeofferd en vergoten, in staat zijn zoowel onze zielen van hare smetten te zuiveren, als die van het vagevuur te louteren, te verkwikken en ze van hare kwalen te verlossen? Leert dus hieruit altijd het kostbaar bloed van Jezus Christus na de consecratie voor de arme zielen op te offeren; daardoor zult gij ze altijd merkelyk verkwikken.

DRIE EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

**In de H. Mis bidden priesters en Engelen
voor ons.**

1. Vele lieden, vooral oude menschen, klagen, en niet zonder reden, dat zij niet aandachtig kunnen bidden, en altijd met vele verstrooidheden geplaagd worden. Ik weet dezen geen beteren raad te geven, dan dat zij vlijtig de H. Mis bijwonen, en hunne zwakke gebeden met het gebed van Christus en den priester vereenigen, daardoor wordt hun gebed meer veredeld. Want, zegt een geleerde schrijver: „Het gebed, dat met het Misoffer vereenigd wordt door degenen, die de H. Mis aandachtig bijwonen, gaat alle andere, ja, zelfs langdurige en zeer ijverige gebeden verre te boven". Trouwens, de priester moet ook voor alle omstanders bidden, en de H. Mis tot hun heil en zaligheid aan God opofferen; zoo als het in het misboek staat voorgeschreven. Zoo worden alle gebeden, die den naam van collecten, secreten, post-communie dragen en over het algemeen alle gebeden, in het meervoud, dat is, in den naam van velen, door den priester ook uitdrukkelijk voor

de aanwezenden uitgesproken. De voornaamste dezer wil ik hier opsommen.

2. Eerst spreekt de priester bij het Confiteor of de algemeene belijdenis over alle tegenwoordigen de volgende woorden: »De almachtige God ontferme zich over u, vergeve u uwe zonden en geleide u tot het eeuwige leven". Verder het altaar beklimmende, zegt hij: „Neem van ons weg, bidden wij U, o Heer, al onze misdaden, opdat wij met een rein gemoed tot het heilig der Heiligen mogen binnentreden, door Christus, onzen Heer. Amen".

Eveneens zegt de priester het Kyrie, het Gloria en de daaropvolgende gebeden zoo- wel voor zich zelven, als voor de omstanders, in wier naam hij bidt. Dikwijls groet hij deze ook, met den heiligen groet, zeggende: »Dominus vobiscum", de Heer zij met u; eene groetenis, welke wij in de H. Schrift aantreffen. Met deze groetenis wenscht de priester het volk tot achtmaal toe alle heil en welvaart. Want, indien God bij ons is, dan zijn ook zijne genade, zijn zegen, zijne hulp en barmhartigheid bij ons. In het Credo doet hij in aller naam openbare belijdenis van ons geloof, waarin wij begeeren te leven en te sterven. Bij de Offerande van het brood en den wijn, bidt hij voor alle omstanders, alsook voor alle geloovigen, levenden en dooden, opdat ze tot hun heil en eeuwige zaligheid moge strekken. Hetzelfde doet hij bij het

handenwasschen en de secreten af stille gebeden. In de Prefatie looft de priester in zijnen naam, zoowel als in den naam des volks, den hoogsten God met luider stem.

Daarna volgt de Canon of stille Mis, welke gebeden altijd dezelfde zijn. Na in het Memento of de herinnering der levenden, voornamelijk voor diegenen, voor wie hij de Mis leest, gebeden te hebben, vervolgt hij met deze woorden: „Gedenk ook alle omstanders, wier geloof en godsvrucht U bekend zijn, voor welke wij U offeren, of die U offeren, dit offer des lofs, voor zich, en al de hunnen, voor de verlossing hunner zielen, voor de hope huns heils en hunner behoudenis...” Leert hieruit u niet te bekommeren, als gij uit armoede geene Missen kunt laten lezen, noch voor u, noch voor de levenden of dooden; want de priester offert de H. Mis ook op volgens uwe intentie of meening, en bidt God, dat Hij zich gewaardige, voor u en uwe familie, volgens uwe aandacht en begeerte de verdiensten van deze Offerande te willen toepassen.

De handen over den kelk strekkende, bidt de priester verder: „Wij bidden U, o Heer, dit offer onzer dienstbaarheid, alsook uwer geheele familie, genadiglijk op te nemen; regel onze dagen in uwen vrede, en verleen, dat wij aan de eeuwige verdoemenis ontruikt en onder de schare uwer uitverkorenen mogen gesteld worden. Door Christus onzen Heer. Amen”.

Na de Elevatie bidt de priester: „Wij bidden U ootmoedig, almachtige God, laat deze gaven door de handen uws heiligen Engels op uw verheven altaar, voor 't aangezicht uwer Goddelijke Majesteit brengen; opdat wij allen, die aan dit altaar, het hoogheilig lichaam en bloed uws Zoons genieten, met allen hemelschen zegen en genade mogen vervuld woeden. Door denzelfden Christus onzen Heer. Amen”.

En na de afgestorvenen in 't bijzonder herdacht te hebben, gaat de priester voort: „Geweldig U ook ons zondaars, uwe dienaren, die op de menigvuldigheid uwer ontfermingen hopen, eenig aandeel en gemeenschap te verleen met uwe heilige apostelen en martelaren...”

Heeft de priester vervolgens met luider stemme het Pater noster gebeden, dan voegt hij er in stilte bij: „Verlos ons, wij bidden U, o Heer, van alle kwaden, verledene, tegenwoordige en toekomende, en door de voorbede der zalige en glorierijke, altijd maagdelijke Moeder Gods Maria, alsmede der heilige apostelen Petrus en Paulus, Andreas en aller Heiligen, verleen genadiglijk den vrede in onze dagen, opdat wij door uwe barmhertigheid geholpen, altijd vrij van zonde, en van alle stoornis mogen beveiligd wezen”.

Nu herhaalt hij driemaal: „Lam Gods, dat wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer”. Doch voor den derden keer zegt hij: „geef ons den vrede”.

Eindelijk, alvorens den zegen te geven, bidt de priester nog het volgende gebed voor allen: „Moge U, Heilige Drieëenheid, de dienst van mijn knechtschap behagen, en verleen, dat het Sacrificie, dat ik onwaardige, voor de oogen Uwer Majesteit heb opgedragen, U aange-naam zij, en het mij, en allen, voor welke ik het heb opgedragen, door Uwe barmhartigheid, ter verzoening mogen strekken. Door Christus onzen Heer. Amen”.

3. Ziedaar de voornaamste gebeden, welke in de meeste kerkboeken te vinden zijn, en welke de priester over u uitspreekt, als gij Mis hoort, en die voorzeker van groote kracht zijn, dewijl zij onder ingeving van den H. Geest, gedeeltelijk door de apostelen en de eerste heilige pausen zijn samengesteld. De priester zegt ze ook niet in zijnen naam, maar in naam en in den persoon van Christus, en van de geheele Christenheid, wiens afgezant hij is; want de geheele katholieke Kerk zendt den priester als haren uitgekozen afgezant naar het altaar, en alle geloovigen geven hem hunne beden en smeekschriften over, opdat hij ze onder het goddelijk Misoffer aan God moge voorstellen, en Hem hunne hoogste, zoottijdelijke als eeuwige belangen, en het heil der geheele Christenheid, als ook der geloovige zielen aanbevelen.

4. Wanneer dan de priester voor het altaar verschijnt, ziet de Hemelsche Vader hem niet aan als een armen zondaar, maar als den

gevolmachtigden gezant Zijner Kerk, en verleent gaarne een genadig oor aan de smeking zijns harten. Ja, God eerbiedigt hem nog als een gezant van zijnen eenigen Zoon, wiens persoon de priester aan het altaar voorstelt, wiens kleederen hij draagt, en in wiens naam hij de woorden der Consecratie uitsprekt. Daarom juist vermag zijn gebed zoo veel bij God, wijl Christus zelf het aan zijnen H. Vader aanbiedt. Als gij dus uwe flauwe, verstrooide gebeden met de gebeden des priesters vereenigt, worden deze veel verbeterd, veredeld en tegelijk met die des priesters Gode opgedragen. Op zulke wijze helpt de priester u bidden, en wat gij door uwe onoplettendheid of verstrooidheden niet vermoogt, dat wordt door des priesters krachtig gebed vergoed.

1. Hoe de Engelen in de H. Mis tegenwoordig zijn en voor ons bidden.

1. Dat de Engelen in de H. Mis tegenwoordig zijn, kan niet geloochend worden. Zoo lezen we bij den psalmist: „Zijne Engelen heeft God uwenthalve bevolen, u te bewaren op al uwe wegen”. Hieruit volgt, dat zij ons overal vergezellen, en als dienstbare geesten, gelijk den H. Paulus zegt, ons altijd bewaren. O, hoe gaarne vergezellen ze ons naar de H. Mis! Welke vreugde baren wij hun als wij deze aandachtig hooren! Met

welken ijver verbannen zij de booze geesten, opdat deze ons in het gebed niet zouden storen! Er zijn dan voor het minst zoo vele Engelen in de H. Mis tegenwoordig, als er zich menschen bevinden, dewijl ieder mensch zijnen Engelbewaarder heeft, die hem helpt bidden, en Christus op het altaar aanbidt. Spreek hem dus aan, dat hij met u en voor u de H. Mis wil hooren, en in uwe plaats Christus moge aanbidden, opofferen en aanroepen, opdat hij vergoede, wat aan uwe aandacht ontbreekt, en het hoogwaardig Misoffer zooveel te aangenamer aan God moge wezen.

2. Naast uwen Engelbewaarder is nog eene ontelbare menigte van koren der Engelen bij de H. Mis tegenwoordig, welke dit hoogwaardig geheim met aandacht bijwonen en hunnen Heer en God eerbiedig dienen. Immers, als de Koning der Engelen persoonlijk tegenwoordig is, en het verhevenste werk zijner almacht op het altaar verricht, betaamt het ook, dat zijne koninklijke hovelingen tegenwoordig zijn en aan hunnen Heer en Koning de verdiende hulde bewijzen.

3. Als gij dus de H. Mis bijwoont, kunt gij in waarheid met David zeggen: „In het aangezicht der Engelen wil ik U psalmen zingen, ik zal U in uwer H. Tempel aanbidden, uwen naam prijzen om uwer barmhartigheid en waarheid wille”. Want gij knielt neder onder de Engelen en gij zijt van vele duizenden omgeven, welke tegelijkertijd met

u de H. Mis hooren. Herinnert u derhalve de vermaning van den H. Chrysostomus, zeggende: „Gedenk, o mensch! bij wien gij in dit ontzaglijk Sacrificie staat. Gij staat onder de Cherubijnen, Serafijnen en andere hemelsche machten". Gedraagt u dus in dier voege, dat gij deze hemelsche geesten door uwe oneerbiedigheden niet bedroeft. Op eene andere plaats zegt dezelfde kerkvader: „Te dezer stonde roepen niet slechts de menschen tot den Heer, maar ook de Engelen buigen hunne knieën voor God, en de Aartsengelen bidden voor ons. Dat is een gunstige tijd voor de menschen, dan hebben zij de H. Offerande tot hunnen dienst; dan smeeken de Engelen zeggende, als 't ware: O Heer, wij bidden U voor hen, dien uw Zoon zoo zeer bemind, dat Hij voor hen den dood ondergaan heeft.... Wij smeeken U om genade voor hen, wie uw Zoon zijn gebenedijd lichaam aan het kruis heeft opgeofferd".

4. Bemerk dus, hoe ijverig die lieve Engelen voor alle tegenwoordigen bidden, en ter verkrijging der goddelijke barmhartigheid gedurig in hun gebed volharden. Dit gebed is veel krachtiger dan dat van ons, arme menschen; want zij zijn vol liefde tot God, zien Hem van aanschijn tot aanschijn, en bidden Hem dus uit geheel hun hart. Daarom bekomen zij veel spoediger iets bij God dan wij, arme zondaars, met ons koud, verstrooid en nalatig gebed. Wanneer gij dus in de H. Mis

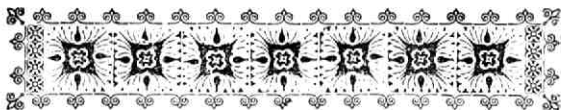
uw gebed met dat dezer Heilige Engelen vereenigt, dringt het met hun gebed door de wolken, en wordt zooveel te eerder verhoord.

5. De Engelen zijn niet alleen bij de H. Mis tegenwoordig, maar offeren ze ook tegelijk met ons gebed aan den almachtigen God op. Dit is af te leiden uit eene plaats in het Boek der openbaringen van den H. Joannes, cap. 8., luidende aldus: „En er kwam een andere Engel en trad voor het reukaltaar; hij droeg een gouden reukvat, en er werd hem veel reukwerk gegeven, opdat hij van de gebeden aller Heiligen leggen zoude op het gouden altaar, 'twelk voor Gods troon staat. En de geur des reukwerks van de gebeden der Heiligen steeg op voor God uit de hand des Engels". Deze woorden nu toonen ons duidelijk aan, hoe de lieve Engelen in de kerk het gebed der vrome zielen tot in den hemel dragen, en als een kostbaar reukwerk op het gouden altaar voor den troon Gods opofferen. En daar dit gebed vereenigd is met het gebed Zijns welbeminden Zoons, in de H. Mis voor ons geslachtofferd, is het Gode bijzonder welgevallig, dat de Engelen zich spoeden dit kostbaar reukwerk als lieflijken balsemgeur uit te storten voor het aanschijn Zijner Majesteit.

6. Hieruit volgt dan alweer, dat het gebed onder de H. Mis gesproken, veel krachtiger is dan dat, hetwelk met dezelfde aandacht buiten de H. Mis geschiedt. Daarom zult gij

alle vlijt aanwenden om dagelijks de H. Mis bij te wonen, en alzoo uw gebed in het midden van duizenden Engelen te verrichten, en door hunne heilige handen hemelwaarts te zenden; hen smeevende, dat zij het aan den almachtigen God mogen aanbevelen, en door hunnen liefdevollen ijver aanvullen, wat aan uwe aandacht ontbreekt.

VIER EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Het Mis-hooren bevordert den arbeid.

1. Onder de dingen, welke gewoonlijk de geloovigen het meest van de H. Mis terughouden, behoort de arbeid, waaraan zij zoodanig gehecht zijn, dat zij zich voor een klein gewin dag en nacht aftobben, en alle uren, welke zij niet hieraan besteden, voor verloren houden. Maar zij achten bijzonder voor verloren en vruchteloos dien korten tijd, dat half uurtje, 't welk zij in de H. Mis doorbrengen. Hoe zeer zulke personen dwalen en hoe schandelijk zij van den listigen satan bedrogen worden, moet ik in het begin van dit hoofdstuk verklaren. Ik zal beginnen met eenige zeer gemeenzame gelijkenissen uit het dagelijksch leven. Wanneer zich bij voorbeeld iemand naar zijn werk of zijnen akker begeeft, en hij intusschen eenen zijner makkers of bloedverwanten ontmoet, die hem veel goed nieuws weet te vertellen, zal hij graag een half uur naar hem luisteren, en zich niet beklagen over den tijd, welken hij daardoor verloren heeft. Zou hij echter gedurende dat half uurtje Mis gehoord hebben, dan hadde

voorzeker de gedachte hem wel tienmaal geplaagd om heen te gaan en zich aan het werk te begeven. Als een ander onder zijnen arbeid door een vriend verzocht wordt eene herberg binnen te treden, zal hij gaarne een half uur met hem drinken en praten en dien tijd niet verloren achten. En hoe vele dergelijke voorbeelden zou ik u niet uit het dagelijksch leven kunnen aanhalen, van zoo vele personen, die zoo menig uur op den dag met praten, visites, opschik, enz. doorbrengen; die al het nieuws van de plaats weten, zich overal mee ophouden om alles rond te bazuinen, in één woord, die voor alles tijd weten te vinden, behalve voor God!

2. Ziet nu, hoe schandelijk de booze satan de menschen weet te bedriegen! Ik zeg dan, dat het Mis-hooren, verre van den arbeid te hinderen, integendeel groot voordeel aanbrengt. „Zoekt eerst het rijk Gods en zijne gerechtigheid, en dit alles zal u toegegeven worden”. Dat is alsof Christus uitdrukkelijk zeide: Zijt niet al te bezorgd voor het lichamelijk voedsel, maar hoort eerst, vóór uwen arbeid aandachtig de H. Mis; bewijst gij uwen God dien dienst, zoo zal Hij u ter belooning het lichamelijk voedsel schenken. Immers, als iemand aan eenen voornamen heer in deze wereld een grooten dienst bewijst, meent gij dat deze zulken dienst onbeloond zal laten? Voorzeker niet, maar hij zal dien rijkelijk vergelden. Bijaldien gij dan met aandacht de H. Mis hoort,

vóór uwen arbeid, zoo bewijst gij gewis aan God eene oneindige eer, een bijzonder welgevallen en biedt gij Hem zulk een kostbaar geschenk aan, dat het de waarde van alle schatten des hemels verre overtreft. En meent gij dan, dat de Heer aller heeren, de Koning aller koningen, u deze vereering niet zal vergelden? Dat hij zal toelaten, dat u hierdoor de minste tijdelijke schade zoude overkomen? Neen, dit zal ik mij nooit kunnen verbeelden, veel minder gelooven. Want, daar God de opperste Vergelder is van alles, wat voor zijne eer en zijnen dienst gebeurt, zoo kan hij immers zulk een groot goed, als Misheeren is, niet onbeloond laten. En dat de H. Mis een kostbare, voortreffelijke schat is, ja, eene goudmijn waar men aardsch en hemelsch goud kan graven, zullen wij later in het 27. hoofdstuk bewijzen. Want, wie in staat van genade de H. Mis bijwoont, wordt deelachtig aan de verdiensten van Christus, en gaat altijd rijker uit de kerk dan hij er binnen gekomen is. Ook ontvangt hij den zegen van zijnen Hemelschen Vader, en wel eenen veel voortreffelijker zegen dan eertijds Isaäc aan Jacob gaf, zeggende; „God geve u van den dauw des hemels en van het vetste der aarde, overvloed van koren en wijn”. Deze zegen echter was geheel aardsch en slechts tijdelijk; maar den zegen, welken gij in de Mis ontvangt, is ook hemelsch, want de priester bidt God na de elevatie, dat alle om-

standers met hemelsche zegeningen en genaden mogen vervuld worden. Door de kracht van dit aandachtig gebed wordt gij van God aan lichaam en ziel in uwen handel en wandel, in tijdelijke en geestelijke zaken gezegend, gelijk geschreven staat, Deut. xxviii; „Gezegend zult gij zijn in uw huis en op uwen akker, gezegend in uwe schuur en uwen voorraad, gezegend in al de werken uwer handen”.

3. Het is een alledaagsch, maar waar spreekwoord; „Aan Gods zegen is alles gelegen”. De waarheid hiervan ondervinden alle werken ambachtlieden; want al wenden zij ook alle moeite en vlijt aan om hunnen arbeid te doen gelukken, dit alles zal niet helpen, als God er zijnen zegen niet aan geeft. Nu is er op aarde nauwelijks een zekerder middel om dien goddelijken zegen te bekomen dan de H. Mis; want daar geeft de priester niet alleen zijnen priesterlijken zegen, maar God schenkt u daarenboven zijnen goddelijken zegen en bijstand, opdat uw arbeid des te beter moge gelukken. Immers het aandachtig Mis-hooren komt niet enkel de ziel maar het lichaam te stade; bevordert niet alleen de geestelijke, maar ook de tijdelijke goederen; hij die Mis hoort, zal meer tevredenheid hebben in zijnen arbeid, in zijnen handel, in zijn handwerk; God de Heer zal hem versterken naar ziel en lichaam, de Engelbewaarders zullen liever bij hem zijn, hem overal met blijdschap bewaken en vergezellen. En komt gij

onverwachts op dien dag te sterven, dan zal Christus op dit vervaarlijk oogenblik bij u wezen, zooals gij onder de H. Mis ook bij Hem geweest zijt. Neen, gelooft mij vrij, de tijd, dien wij aan den arbeid onttrokken en tot meerdere eer en glorie van God besteed hebben, is voorwaar geen verloren tijd, maar zal ons van God zoo wel tijdelijk als eeuwig vergolden worden.

VOORBEELD.

De H. Joannes, de aalmoezenier, verhaalt ons, dat er te Alexandrië twee schoenmakers waren; de een had vrouw en kinderen, moest zwaar werken, maar daar hij dagelijks de H. Mis bijwoonde, werd hij grootelijks van God gezegend, en leefde altijd even opgeruimd en tevreden. De andere had geen kinderen, maar daar hij nooit in de week de H. Mis bijwoonde, kon hij zich geen geluk en genoegens verschaffen, ofschoon hij soms halve nachten arbeidde. Deze begaf zich eensdaags tot zijnen medegezel en zeide hem: Ik weet niet hoe het komt, dat gij, die vrouw en vele kinderen hebt en niet zoo sterk werkt als ik, nochtans dagelijks rijker en gelukkiger wordt, ik echter, die dag en nacht zwoeg, ik word dagelijks armer. De vrome schoenmaker antwoordde: Ik heb eenen grooten schat gevonden, en ga mij dagelijks hiervan iets halen; kom maar mee, morgen vroeg zal ik u den

verborgen schat toonen. Den volgenden morgen was de ontevreden schoenmaker reeds zeer vroeg bij de hand, maar de eerste zeide, wij willen eerst naar de kerk gaan om Mis te hooren. Na de Mis liet hij hem naar huis gaan, met verzoek 's anderen daags terug te komen. Ofschoon zeer ontevreden, kwam hij toch den volgenden dag weder terug, en werd wederom op dezelfde wijze naar huis gezonden. Toen sprak hij op eenen barschen toon, zeggende, dat hij den weg naar de kerk reeds sedert lang kende, en het niet noodig was hem op dusdanige wijze te bespotten. Maar de vrome schoenmaker antwoordde: Neen, mijn vriend, het is volstrekt mijne meening niet u te bespotten, maar ik heb u den schat van het waarachtig geluk gewezen. De plaats, waar de schat begraven ligt, is de kerk, en de schat zelf is de H. Mis; deze verschaft mij zoo veel geluk, dat ik nooit in mijn huis het minste gebrek lijd. Doe ook zoo, en ga dagelijks naar de H. Mis, zoek vooraf, zoo als Christus zegt, het rijk Gods en ook het tijdelijke zal u toegeworpen worden. Dit heb ik alle dagen sedert mijn huwelijk gedaan, en de ondervinding heeft mij geleerd, dat ik altijd den goddelijken zegen in mijnen arbeid ondervonden heb. Deze woorden maakten eenen heilzamen indruk op zijnen vriend, die nu ook van dit oogenblik af, dagelijks de H. Mis ging hooren en ook weldra van God gezegend werd.

ANDER VOORBEELD.

Van den H. Isidorus, een godvruchtig akkerman in Spanje, lezen wij in de „Levens der Heiligen”, dat hij aangenomen had voor een zeker jaarlijksch loon den akker van eenen rijken jonkheer uit Madrid te bebouwen. Dit deed hij met de grootste vlijt, zonder nochtans zijne gewone godsvrucht achter te laten; want hij begon 's morgens nooit zijn werk, alvorens eerst naar de kerk geweest te zijn om de H. Mis te hooren. Dit beviel den goeden God zoo zeer, dat hij hem soms zijne Engelen te hulp zond, opdat zijn akker niet verwaarloosd wierd. Want als zijne godvreezende vrouw hem op het veld te eten bracht, zag zij dikwijls, hoe twee Engelen met witte ossen en twee ploegen haren man hielpen arbeiden. Dit zag de H. Isidorus zelf niet, en zijne vrouw wilde hem ook hiervan niets zeggen, opdat hij niet ijdel wierd. Maar eenige boeren, nijdig over het geluk van den Heilige, klaagden hem bij hunnen Heer aan, zeggende: dat hij nauwelijks de helft van zijnen arbeid verrichtte, en dagelijks te Madrid gansche uren in de kerk doorbracht. Deze liet hem bij zich roepen en berispte hem hard over zijn gedrag en zijne luiheid; maar de heilige man antwoordde, dat, ofschoon hij zijn leenman was, hij ook verplicht was den Koning der koningen te dienen. En, voegde hij er bij, indien gij hierdoor schade mocht lijden,

zal ik deze met mijn eigen oogst herstellen. Hiermede scheen de jonkheer te vreden, maar wilde zich toch zelf overtuigen, hoe laat de Heilige aan zijn werk ging. Derhalve ging hij op zekeren morgen geheel vroeg naar het veld, verborg zich achter eenen heuvel en zag wezenlijk hoeveel later de dienaar Gods zijn werk begon. Hij werd hierdoor zoo hevig ver-toornd, dat hij zich dadelijk tot hem begaf, maar al meer en meer naderende, zag hij tot zijne grootste verwondering en zeer duidelijk, hoe naast den ploeg, nog twee anderen met witte ossen bespannen op den akker arbeidden, en dat de Heilige in hun midden stond. Hij nadert nog een weinig om zich meer en meer van deze vreemde zaak te overtuigen, maar zie, op een oogenblik was alles verdwenen. Hij sprak Isidorus vriendelijk aan en zeide: Ik bid u in Gods naam, en zeg mij toch, wat waren dat voor menschen, die u hielpen ploegen. De Heilige lachte hierover en wist niet wat te antwoorden. Toen sprak de jonkheer: Ik verzeker u, dat ik nog twee anderen gezien heb, welke naast u met ploegen bezig waren. De Heilige zeide: Voor het aanschijn van mijnen God, beken ik, dat ik op dezen akker geenen helper gezien, nog minder iemand hiertoe verzocht heb, dan God alleen, wiens hulp ik dagelijks afsmeekt. Nu erkende de jonkheer, dat die twee akkerlieden Engelen geweest waren, en achtte zich hoogst gelukkig, zulk eenen braven

leenman te bezitten. (In *Actis Sanctorum*, 11 Mei.)

ANDER VOORBEELD.

De H. Ferdinand van Talavera, eerste aartsbisschop van Granada, leefde in zijne jeugdlangen tijd aan het koninklijk hof van Spanje, en was met het beheer der gewichtigste zaken belast. Daar hij meestal met zeer drukke bezigheden overladen was, zoo maakte men hem de bemerking, dat men aan een koninklijk hof niet in een klooster was, en men dan ook in de week de Mis niet behoefde bij te wonen. Maar Ferdinand antwoordde kalm en glimlachende: „Juist omdat ik door eenen aardschen Koning met zoo vele moeilijke zaken belast ben, neem ik tot den Hemelschen Koning mijn toevlucht, opdat ik in het H. Misoffer de noodige kracht en sterkte moge putten, om onder mijnen zwaren arbeid niet te bezwijken, en ik op de aarde niet den hemel en te midden der wereldsche zaken mijne zaligheid niet vergeet”. Hoe zeer moet dit voorbeeld diegenen beschamen, die zich wegens de onbeduidendste zaken, door hunne lui- of traagheid, laten verleiden, om de H. Mis in de week nooit bij te wonen, of reeds voor het einde derzelve de kerk verlaten. Maar let er ook op, waar vindt gij meer christelijke zedigheid en tijdelijke welvaart? Of wel in die gemeenten waar men op de werkdagen

schier niemand in de kerk ziet, of wel in die andere, waar nog het schoone gebruik heerscht, dat bijna allen de H. Mis bijwonen? Ziet ook, waar de grootste orde in de huishouding, de beste tucht onder de dienstboden, de zorgvuldigste en christelijkste opvoeding der kinderen, en de grootste liefde der kinderen jegens hunne ouders te vinden is, of wel in die familiën, welke in de week nooit de kerk bezoeken, of in die andere, waar het de gewoonte is, dat ten minste altijd iemand uit de huishouding de Mis bijwoont? O, gij arme ellendige stervelingen, die u zoo door den duivel laat verblinden, dat gij den kostbaren schat niet beter weet te gebruiken, welke u dagelijks in de H. Mis wordt aangeboden! Hoe gemakkelijk kondet gij het aan u zelven ondervinden, hoe rijkelijk God, zoowel naar ziel als naar lichaam, den dienst beloont, dien gij Hem door het bijwonen der H. Mis bewezen hebt. Hij heeft het ons immers zelf gezegd: Zoekt eerst het rijk Gods en zijne gerechtigheid, en al het overige zal u rijkelijk toegeworpen worden. Als wilde Hij zeggen: Hoort eerst 's morgens de H. Mis, zoo zult gij ook in uwe tijdelijke zaken rijkelijk gezegend worden.

VIJF EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Over de manier om het best de H. Mis te hooren.

1. Aandachtige lezer, wil toch dit hoofdstuk diep in uw geheugen prenten, en wees wel overtuigd van de waarheid, dat de H. Mis het ware, eenige en hoogste offer is der Christenheid, en dat daarom zij, die ze behoorlijk en godvruchtig willen bijwonen, ze ook aan den hoogsten God moeten opofferen. P. Gobat zegt hieromtrent: „Het Mis-hooren is niet eigenlijk een gebed, maar eene aanbidding en offerande. Want allen, die daarbij tegenwoordig zijn, offeren met den priester, of dragen met hem een goddelijk offer op. De voornaamste priester en offeraar is op de eerste plaats Christus, die alle Missen aan zijnen hemelschen Vader opoffert. Daarna volgt de priester, die het goddelijk Offer opdraagt, daar hij het menschelijk werktuig is van Jezus Christus, Hem hand en tong leenend. Op den derden trap van dit priesterschap des Nieuwen Testaments staan allen, die bij de H. Mis tegenwoordig zijn. Ook zij hebben de macht het heilig Offer, in zekeren zin op te dragen”.

Verder volgen zij, die de H. Mis besteld hebben; die door hunne geschenken van kelken, misgewaden, enz. op eene bijzondere wijze hebben bijgedragen tot het Sacrificie; eindelijk allen, die, rechtmatig verhinderd zijnde, op eene geestelijke wijze in hunne huizen de H. Mis bijwonen; deze allen worden door de kracht der H. Mis min of meer aan hare vruchten deelachtig.

2. Hieruit volgt reeds dat zij, die de H. Mis bijwonen, maar noch met woorden, noch met gedachten de Mis opofferen, en slechts andere gebeden verrichten, op verre na niet zulk groot voordeel genieten, als zij, die ze tegelijkertijd met den priester opofferen. Indien bij voorbeeld iemand aan God vele gebeden opoffert, is dit zonder twijfel een aangenaam offer; maar een ander, die slechts eene enkele H. Mis hoort en ze aan den almachtigen God door vurige gebeden opoffert, deze heeft zeker veel meer verdiensten, omdat zijn offer veel edeler is, want hij offert louter bovennatuurlijke, ja, de allervolkomenste, de alleredelste en goddelijkste gaven, te weten: het vleesch en bloed van Jezus Christus, zijne tranen, zijne wonden, zijnen dood, zijne verdiensten. Immers door het onbloedig offer eigenen wij ons alles toe wat Christus ons door zijn lijden en dood verdiend heeft, want de vruchten van het bloedige kruisoffer worden ons door het onbloedige Misoffer op het overvloedigste toegepast.

3. Overweegt dan wel, welke groote genade Christus u bewijst, daar Hij u in de H. Mis als tot eenen geestelijken priester maakt, en u de macht geeft, om dat allerheiligste Mis-offer aan God niet alleen voor u, maar ook voor anderen op te offeren. Zoo verzoekt ook de priester bij het „Orate fratres” alle omstanders hem te helpen de H. Mis opdragen, zeggende: „Bidt broeders, opdat mijne en uwe offerande aan God, den almachtigen Vader, aangenaam worde”. Het is als wilde hij hierdoor zeggen: Ik onderneem zulk een hoog gewichtig werk, dat ik alleen niet bij machte ben het te verrichten; daarom bid ik u, dat gij mij helpt bidden en offeren, want het gaat u aan zoowel als mij; het is even zoo goed uw offer als het mijne. Dus moeten alle geloovigen er wel op letten, van welke genade zij zich en anderen berooven door, of wel zoo zelden Mis te hooren, of ze hoorende, geen acht te geven ze voor zich zelve, of hunne huisgenooten op te dragen; want hoe dikwijler en vuriger iemand de H. Mis opoffert, zooveel te meer verheugt hij God, zooveel te meer wischt hij zijne schulden uit, zooveel te grooter is zijn loon in den hemel, zooveel te korter zijn de pijnen des vagevuurs.

4. Overweegt wel welk een kostbaar offer het is, dat de priester en ieder omstander aan de Goddelijke Majesteit opdraagt, en welke blijdschap dit veroorzaakt aan den almachtigen God en geheel het hemelsch hof.

Dat reine, heilige, onbevleete slachtoffer is immers niets anders, dan het allerzuiverste lichaam, de ziel en het onbevleete bloed van Jezus, dat op eene geestelijke wijze, op het altaar voor ons wordt geslacht. De menschheid van Christus is dus het ware slachtoffer, hetwelk door den goddelijken persoon van Christus, alsook door de priesters en alle omstanders wordt opgeofferd; eene gaaf, oneindig kostbaarder dan alle schatten der wereld, meer dan alle schatten des hemels; ja, eene gaaf zoo voortreffelijk, dat zij zooveel waard is, als de almachtige oneindige God zelf in zijne oneindige Majesteit en eigenschappen waardig is. Welk een kostbaar juweel is dan de H. Mis!

5. Verbeelden wij ons, dat alle geloovigen der wereld eenen prachtigen gouden kelk, met de kostbaarste edelgesteenten ingezet, aan den Paus schonken tot teeken van hunne getrouwheid en liefde; hoe aangenaam zou hem zulk een geschenk wezen, en hoe dankbaar zou hij zich hiervoor toonen. Maar, als in dezen kelk zich een zoo kostbaar diamant bevond, van meer waarde dan een geheel koninkrijk, ja dan de gansche wereld, welk eene rijke vergelding zouden wij hiervoor niet te wachten hebben. Passen wij die gelijkenis op de H. Mis toe.

In de H. Mis offeren wij eigenlijk aan God de menschheid van Jezus, die zoo nitmuntend en edel is, dat Gods alvermogende hand niets heerlijkers gemaakt heeft, noch maken kon. Deze allerheiligste menschheid nu van Christus ver-

gelijken we met dien kostbaren kelk. Deze allerkostbaarste kelk biedt ieder mensch Gode aan, als hij na de Elevatie aldus bidt: Mijn God, ik offer U uwen lieven Zoon, welke op dit altaar tegenwoordig is. Hoeveel eer en dank mag zoo iemand van God hopen, die Hem zulk eenen kostbaren kelk ten geschenke biedt, oneindig waardiger dan alle schatten der aarde? Hierbij bepalen wij ons niet, maar wij leggen nog in dezen kelk een zoo kostbaar juweel, dat even zoo veel waard is als God zelf, dat wil zeggen: de Godheid van Christus. Want deze is immers persoonlijk met de menschheid verbonden, en dewijl deze menschheid met de Godheid zoo innig is vereenigd, dat zij van haar niet kan gescheiden worden, offeren wij ook in de Mis de Godheid tegelijk met de menschheid van Christus aan den Hemelschen Vader op. O, met hoeveel welgevallen ziet de H. Vader op dit kostbaar kleinood neder! Welke rijke vergelding zult gij voor deze vereering, voor dit kostbaar geschenk bekomen, en hoe vele schulden zult gij hiermede niet kunnen voldoen.

6. Ook moet gij acht geven, altijd de H. Mis door de handen des priesters op te offeren, biddende aldus: Heer, ik offer U uwen lieven Zoon door de handen des priesters; alsof gij zeggen wildet: Heer! ik ben onwaardig voor dit altaar te verschijnen, en uwen Zoon in mijne ongewijde handen te nemen, daarom treed ik in den geest voor uw altaar, en help

als het ware den priester door mijne handen de H. Hostie aan U opdragen.

Benevens de H. Hostie, moet gij ook den kelk, of het hoogwaardig bloed van Jezus Christus aan God opofferen, als even krachtig om den wegens de zonden der wereld ver-toornden God te verzoenen. God beklagde zich aan de H. Magdalena van Pazzis, dat er zoo weinig lieden in de wereld waren, welke zich bevlijtigden zijnen toorn te stillen. Daarom offerde deze Heilige zelve dagelijks, gemeenlijk vijftigmaal, met groote vurigheid het H. bloed van Jezus Christus aan God op, voor de levenden en afgestorvenen. En Christus toonde haar dikwijls die zielen, welke zij hierdoor bekeerd of uit het vagevuur gered had. Daarom pleegde zij dikwerf te zeggen: Het is zeer te vreezen, dat de onboetvaardigheid der zondaren aan onze traagheid moet toegeschreven worden. Want, als wij in een vurig gebed het bloed van Christus voor hen aan God hadden opgeofferd, zoude Hij zich zonder twijfel door ons gebed hebben laten verzoenen. Laat ons dus het bloed en lijden van Christus onophoudelijk voor de arme zondaars opofferen. Deze opoffering van het H. bloed kan overal geschieden, maar zij is veel krachtiger onder de H. Mis, dewijl dan deze opoffering niet enkel met woorden, maar ook inderdaad of werkelijk geschiedt, omdat de priester in den kelk het waarachtig bloed van Christus bezit, het op eene lichamelijke wijze, niet alleen in

zijn naam, maar in naam der geheele Kerk en bijzonder van de omstanders opoffert.

7. Welk eene waarde zulk eene opoffering heeft, is te lezen in het leven van bovengenoemde Heilige: „Als een mensch, zegt hij, het heilig bloed van Christus aan God den Vader opoffert, offert hij Hem zulk een geschenk, dat God de Vader, als het ware, geen schatten genoeg bezit om daaraan te beantwoorden". O welke diepzinnige en wonderbare woorden! Zou het dan mogelijk wezen, dat de opoffering van dit H. bloed van Christus zulk eene groote gaaf is, welke God naar waarde niet zoude kunnen vergelden, maar te dien opzichte als 's menschen schuldenaar moet blijven! En nochtans is het zoo, want wat is er buiten God in den hemel en op de aarde wat het kostbare bloed van Christus kan evenaren? Immers, een enkel druppel is meer waard, dan eene gansche zee schuimend van het bloed der martelaren; ja, volgens den H. Thomas zelf, machtig genoeg om de geheele wereld van alle zonden te reinigen. Indien God u dus wegens de opoffering van dit H. bloed uwe zonden vergeeft, is dit eigenlijk geene streng geëvenredigde vergelding, terwijl een enkel druppel de zonden aller zondaren kan uitwischen. Schenkt Hij u daarvoor den hemel, zoo heeft Hij u hiervoor, als 't ware, niet waardig genoeg betaald, dewijl dit H. bloed alle heerlijkheid des hemels verre overtreft.

8. Waart gij tegenwoordig geweest op den Calvarieberg, hadt gij zulk een geloof en liefde tot Christus gehad, dat ge het vloeiende bloed met beide handen uit zijne gezegende wonden hadt opgevangen, en het met een rouwmoedig hart aan God den Vader opgeofferd; zoudt gij alsdan niet een vast vertrouwen gehad hebben, volkomen vergiffenis van al uwe schulden en kwijtschelding van al uwe straffen te bekomen? Aanschouwt dan het altaar en ziet: Uw Zaligmaker is daar persoonlijk tegenwoordig, evenals op het kruishout van Calvarie, en zijn H. bloed vloeit uit zijne wonden in den kelk. Wanneer gij dus datzelfde bloed geestelijkerwijze in uwe handen neemt en met zulke aandacht aan God opdraagt, als gij zulks op den Calvarieberg zoudt gedaan hebben, zult gij gewis hiervan geene mindere vrucht genieten. Want welke zonden zijn zoo gruwelijk, die niet door Christus bloed kunnen uitgewischt worden? Welke schulden zoo groot, die niet door dat kostbaar bloed kunnen betaald worden. Want dit goddelijk bloed kan meer reinigen, vergeven en betalen, dan de gansche wereld onrein maken of bevleken kan.

Zoo neemt dan een vast vertrouwen in dit H. Bloed, en offert het vurig onder de H. Mis op. Bidt ook uwe Engelen, dat zij dit H. bloed voor den troon van God voor u opofferen en gij hierdoor de vergeving uwer zonden verkrijgen moget.

ZES EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Nuttige leering om eenige Missen tegelijk te hooren.

1. Vele lieden zijn van meening, dat, indien men twee of drie Missen te gelijk hoort, men niet meer verdient, dan met slechts eene enkele te hooren. Hoezeer deze dwalen, zal ik in dit hoofdstuk in 't kort verklaren. Ik wil nochtans hiermede niet zeggen, dat men twee of meer Missen, welke men verplicht is te hooren, hetzij uit belofte of penitentie, te gelijk kan hooren; maar ik bedoel enkel, dat iemand onderscheidene H. Missen met groot nut te gelijk hooren, en bijna even zoo veel onder ieder derzelve verdienen kan, als wanneer hij de eene na de andere hoorde.

2. Herinner u hier, wat wij reeds vroeger hebben aangetoond, namelijk, hoe alle priesters in alle Missen, zoowel als in elke Mis in het bijzonder, veel voor alle omstanders bidden, al hunne Missen voor hen opofferen of lezen moeten. Staat er slechts een enkel priester aan het altaar, zoo bidt en offert alleen hij voor u, zijn er integendeel twee of drie, zoo

lezen zij ieder de H. Mis voor u, en op zulke wijze wordt veel meer voor u gebeden en opgeofferd, dan wanneer gij slechts eene enkele Mis hoort.

3. Ook is u getoond, dat Christus, als de voornaamste priester, in elke H. Mis voor zijne geheele Kerk, maar voornamelijk voor de omstanders bidt, en zich zelven voor een ieder afzonderlijk uit alle krachten opoffert. Ik zeg, dat Christus voor een ieder afzonderlijk bidt, diens nood aan zijnen Hemelschen Vader te kennen geeft, en zijn lichaam en bloed voor een ieder afzonderlijk opoffert. Want gelijk Christus voor alle menschen te zamen geleden heeft, zoo heeft Hij toch ook voor ieder in het bijzonder geleden, zooals de H. Paulus zegt, Gal. 2, 20: „Christus heeft mij lief gehad en zich zelven geleverd voor mij”. Immers, deze woorden luiden, alsof Christus den H. Paulus alleen bemind en voor hem alleen geleden had. Ditzelfde nu kan ieder mensch van zich zelven met waarheid zeggen. Want de Zaligmaker heeft evenzoowel voor een ieder onzer in 't bijzonder, als voor allen te zamen geleden. Evenzoo doet Hij op het altaar, waarop Hij zoowel voor allen te zamen, als voor ieder in het bijzonder bidt en zich aan zijnen Hemelschen Vader opoffert.

4. Wordt nu eene enkele Mis in uwe tegenwoordigheid gelezen, zoo bidt Christus slechts op dit altaar voor u. Worden er twee of meer gelezen, zoo bidt Christus op ieder altaar

voor u. Ja, Hij bidt niet alleen voor u, maar Hij verleent u ook van ieder altaar een deel zijner verdiensten; Hij spijsst u op eene geestelijke wijze met zijn H. lichaam en bloed. Hij zal u tot een hooger en graad van glorie verheffen, en deelt u, tot onderpand daarvan, nu reeds Zijnen vaderlijken zegen mede.

Al deze en nog veel meer geestelijke gunsten worden u in de H. Mis geschonken, wanneer gij in staat van genade zijt. Hoe meer H. Missen gij hoort, hoe meer die gaven in u vermeerderd worden; waaruit dus volgt, dat het u veel nuttiger is, vele H. Missen te gelijk te hooren, dan slechts eene alleen.

5. Maar, zult ge mij vragen, hoe heb ik mij dan te gedragen, om aan vele Missen te gelijker tijd deelachtig te worden? Ik antwoord, dat het niet genoeg is, u in alle H. Missen Gode aan te bevelen, maar dat het ook noodig is, dat gij tot iedere Mis een weinig medewerkt, namelijk dat gij Christus op ieder altaar aanbiddt, aan God opdraagt en uit ganscher harte verlangt alle H. Missen waarlijk en werkdadig bij te wonen. Als gij eenen priester naar het altaar ziet gaan, zoo vorm deze korte intentie: Deze H. Mis wil ik ook hooren, en ze aan God opofferen. Deze meening kunt gij zoodikwijls herhalen, als gij eenen priester naar het altaar ziet gaan, of reeds bezig ziet met Mis-lezen.

6. In het begin der H. Missen kunt gij bidden naar uw believen tot aan de Elevatie;

staak dan uwe gewone gebeden, verwek een levendig geloof nopens de wezenlijke tegenwoordigheid van Jezus Christus, bidt Hem met den knielenden priester ootmoedig aan, en terwijl de priester den kelk consacreert, offert gij 's Heeren lichaam aandachtig aan God den Vader op. Doe ook desgelijks bij de opheffing van den kelk en zet dit gebed zoo lang voort tot wederom een ander priester aan de Elevatie is gekomen, en spreek dan dezelfde gebeden als te voren. Herhaal deze oefening telkens bij ieder Elevatie, want uw plicht vordert, dat gij uwen God aanbidt, die daar wezenlijk tegenwoordig is, en het zal u tot groot nut strekken, vermits gij hierdoor telkens God den Vader met de allerkostbaarste gaaf vereert en hiervoor eene rijke vergelding te wachten hebt. Wees verzekerd, dat gij uit die meermalen herhaalde opofferingen, veel meer voor uwe ziel zult winnen, dan uit al uwe bijzondere gebeden, welke gij altijd kunt bidden en met veel geringer schade kunt achterlaten, dan de opoffering eener enkele H. Mis.

7. Aanschouw dan de altaren, als gij in de kerk komt, en ziet ge, dat de priester reeds aan het Pater noster, Agnus Dei of de Communie gekomen is, spreek dan eerst de gebeden der Elevatie, en vervolg deze tot dat de priester het H. bloed genoten heeft. Zijn twee priesters te gelijk aan de Elevatie, spreek dan deze gebeden slechts eenmaal, maar met

de meening Jezus Christus op beide altaren te aanbidden en op te offeren. Zelfs als gij den priester niet ziet, kunt gij toch zijne Mis hooren, als gij slechts de schel hoort en, den priester in den geest volgende, Jezus Christus aanbidt; ja zelfs als gij de schel niet hoort, kunt gij nog aan de H. Mis deelachtig worden, bijaldien gij slechts van te voren de meening gemaakt hebt, ook deze H. Mis met de andere te willen hooren.

Bemerkt gij bij het uitgaan der kerk, dat een priester dicht bij de Elevatie is gekomen, wacht dan tot na dezelve, bid eerst Jezus Christus met den priester aan, en offer zijn dierbaar bloed aan God op.

VOORBEELD.

8. Aangaande deze stof wil ik u een trefteud voorbeeld verhalen, 'twelk in de legenden van de H. Elisabeth, koningin van Portugal, te vinden is. Toen een hofbediende des konings eens op zijn sterfbed lag, sprak hij tot zijnen zoon: Mijn kind, ik moet uit deze wereld scheiden, en laat u alleen al mijne goederen na. Maar vooral laat ik u deze vermaning na, dat gij alle dagen uws levens de H. Mis zult hooren, en den koning, wanneer gij in mijne plaats zult treden, getrouw zult dienen. Na den dood des Vaders werd de zoon werkelijk aan het hof in den dienst der H. Elisabeth aangesteld. Wegens de vroomheid

van dezen jongeling, droeg de Heilige hem eene bijzondere achting toe, gaf hem menige heilzame onderrichting, en liet hem in het geheim bij de huisarmen der stad Lissabon menigvuldige aalmoezen brengen. De koningin echter had nog eenen anderen edelknaap, dien zij wegens zijne slechte zeden niet goed kon lijden. Deze was jaloersch over zijnen medegezel, en om hem bij het hof te verwijderen, klaagde hij hem bij den koning aan, in eenen al te gemeenzamen omgang met de koningin te leven. De koning kon zulks onmogelijk gelooven, wel wetende, dat zijne echtgenootte zeer kuisch van leven was; de booze knaap echter zeide, dat hij hem op eene plaats zou geleiden, waar hij zich zelve van de waarheid kon overtuigen.

Als de koning nu op zekeren dag den bediende uit de kamer der koningin zag treden, geloofde de koning deze valsche aanklacht en werd zoo verbitterd op de koningin en haren gezelschap, dat hij er op bedacht was, dezen van kant te maken. Eens reed hij, op wraak peinzende, in de omgeving der stad en kwam aan eenen kalkoven. Hij riep den meester kalkbrander en zeide hem heimelijk: Als ik u morgen vroeg iemand zal zenden, die u zal vragen, of gij 's konings bevel voltrokken hebt, zoo werp dien dadelijk in den brandenden oven. Doet gij zulks niet, zoo zult gij zelf in zijne plaats in den oven geworpen worden. De kalkbrander beloofde dit bevel uit

te voeren. Den volgenden morgen reeds zeer vroeg, liet de koning den vromen edelknaap bij zich ontbieden, zeggende: Ga dadelijk door die poort uit naar den kalkoven en vraag den meester of hij mijn bevel voltrokken heeft. De knaap ijldes dadelijk naar de poort der stad, was echter zeer bedroefd, dat hij volgens gewoonte nog geene Mis gehoord had, en was bevreesd er ook geene te kunnen hooren. Intusschen ging hij eene kerk voorbij, waar juist de klok het teeken der Elevatie gaf. Snel ijlt hij naar binnen, bad Christus aan, en offerde Hem aan zijnen H. Vader op tot zijn tijdelijk en eeuwig heil. Daarna ging hij verder, vol vreugde toch een gedeelte der Mis te hebben gehoord. Een weinig later leidde zijn weg langs eene andere kerk, waarin hetzelfde klokje luidde; hij trad er binnen, verrichtte zijne gewone aandacht, en moest, uit haast, vóór het eind der Mis de kerk weder verlaten. Hij was echter bijzonder gelukkig, wijl hij voor de derde maal in eene andere kerk de Elevatie-klok hoorde luiden, waarop hij zich wederom ter kerke begaf, om de gelegenheid te hebben in korten tijd het voornaamste gedeelte der H. Mis te kunnen bijwonen, en dezen keer bleef hij er tot aan het einde.

Intusschen was de koning zeer nieuwsgierig te vernemen, of de vrome edelknaap bereids verbrand was; daarom zond hij den anderen, zijnen medegezel en aanklager, om te vragen

of de kalkbrander zijn bevel voltrokken had. Deze, wel merkende, wat zulks beduidde, liep vol vreugde en in grooten haast, en kwam dus nog eerder dan zijn metgezel op de plaats aan. Maar als hij nu den kalkbrander vroeg, of het bevel des konings voltrokken was, werd hij meedoogenloos aangegrepen, en ondanks zijn hevigen tegenstand en ernstig beweren, dat hij de bedoelde persoon niet was, levend in den vurigen kalkoven geworpen. Nauwelijks was hij verbrand, of de vrome knaap kwam aangelopen, vragende of men 's konings bevel had ten uitvoer gebracht. Het antwoord luidde: Alles is geschied naar 's konings bevel. Toen nu de argelooze bode met dit antwoord bij den koning kwam, konde deze zijne verwondering niet bedwingen, en erkende hui- verend van ontsteltenis, hoe de Goddelijke Voorzienigheid de onschuld bewaard, maar den lasteraar te schande had gemaakt. De vrome edelknaap verhaalde alsdan hoe zijn stervende vader hem uitdrukkelijk had aanbevolen, dagelijks Mis te hooren, en Zijne Majesteit getrouw te dienen. Verder vertelde hij hem het voorgevallene. De koning erkende de onschuld van den knaap, bracht hem bij de koningin, en vernam toen van haar, hoe zij hem veroorloofd had, bij haar te komen om aalmoezen aan de armen uit te deelen. Volg dan dezen vromen jongeling na, en wees ook gij gaarne bij de Consecratie tegenwoordig.

9. Nu zal ik u nog toonen, hoe gij u niet slechts eenige, maar alle H. Missen, die in het uur uws gebeds over de geheele wereld gelezen worden, ten nutte kunt maken.

Het is aan te nemen dat, indien iemand de H. Mis hoorende, tevens eene hartelijke begeerte vormt, al de H. Missen te hooren, welke in dienzelfden stond gelezen worden, en hij zich alsdan in al die Missen Gode aanbeveelt, Christus op het altaar aanbidt, en aan God den Vader opoffert, deze mede aan vele vruchten van al die H. Missen deelachtig wordt. Want hij werkt tot alle Missen mede, zooveel hij kan; hij helpt ze op eene geestelijke wijze lezen, hij offert ze allen werkelijk op, en konde hij meer medewerken, hij zou het van ganscher harte doen. Wie zal hieraan twijfelen, daar het zeker is, dat God den goeden wil voor het werk aanneemt, in geval iemand iets gaarne zou willen doen, wat hij evenwel niet kan volbrengen? O, welk een groot geluk, welk een grooten schat kan men niet verwerven door op deze wijze Mis te hooren!

10. Dit immers moet een groote troost zijn voor allen, die slechts dagelijks eene enkele H. Mis kunnen hooren, aangezien zij zodoende aan vele andere duizenden Missen kunnen deelachtig worden. En wat nog meer is, als gij in de onmogelijkheid zijt Mis te hooren, en de Mis-gebeden aan uw huis of elders verricht, in de meening van alle Missen te hoo-

ren, die op hetzelfde uur gelezen worden, en Christus op alle altaren te aanbidden en op te offeren, durf ik verzekeren, dat een rijke stroom van genaden uit al deze H. Misoffers over u zal nedervloeien. Want gij zijt in den geest bij al deze H. Missen tegenwoordig, gij offert ze te gelijk met alle priesters, en alle priesters, die op denzelfden tijd Mis lezen, offeren hunne Missen ook voor u op. Dit zal tevens een groote troost zijn voor alle zieken, reizenden, gevangenen, of die wettig belet zijn de H. Mis bij te wonen.

Maak dus in het begin der H. Mis de meening, en verwek de vurige begeerte, ook met deze, alle andere H. Missen te hooren, welke terzelfder stonde aan God worden opgedragen; stel u in den geest voor alle priesters alsdan aan het altaar staande, bid, opdat zij allen de H. Mis aandachtig mogen lezen, aanbid Christus op al die altaren, en offer Hem zijnen H. Vader op; bid Hem, dat Hij zich gewaardige zich op alle altaren voor u op te offeren, en zonder twijfel zult gij ook aan al deze H. Missen eenigermate deelachtig worden.

11. Verheug u ook, wanneer u een priester belooft, u in zijne dagelijksche Missen in-dachtig te wezen; ja, gij zult deze gunst zooveel mogelijk begeeren; want op deze wijze hebt gij er velen, die de H. Mis voor u op-offeren en u de schatkamer der verdiensten van Jezus Christus openen. Wanneer gij dan gaarne de H. Mis zoudt hooren en er geene

kunt hooren, wees dan indachtig dat God uwen goeden wil voor het werk zal aannemen; immers het kan gebeuren, dat gij uit zulk eene H. Mis meer voordeel trekt dan uit eene andere, waarbij gij wel wezenlijk, maar gedwongen tegenwoordig zijt en zonder goede gesteltenis.

ZEVEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Opwekking om dagelijks Mis te hooren.

1. Geen uur in den dag is kostbaarder dan dat, waarop gij de H. Mis hoort en der H. Drievuldigheid opoffert. Dit is waarachtig een gulden uur, in 'twelk gij geheel uw dagwerk door de goede meening en den zegen in de H. Mis ontvangen, en als in louter goud kunt veranderen; waar tegenover al de arbeid, in den loop van den dag verricht, maar zonder 's hemelsch zegen, als gemeen metaal te betrachten is. Velen zullen hierop zeggen: De arbeid is noodzakelijker dan het Mis-hooren, omdat ik anders mijnen kost niet kan verdienen. Maar ik zeg u, dat het Mis-hooren noodzakelijker is dan de arbeid. Ik zeg u niet, dat gij niet moet arbeiden, maar de meesten gemakkelijk op hunnen arbeid een klein half uurtje kunnen uitwinnen, om dit aan den goeden God te schenken: zoo zal uw werk beter van kant gaan, en van God zooveel te meer gezegend worden. Wanneer gij wegens een tijdelijk gewin, of uit nalatigheid de H. Mis verzuimt, worden die kostbare gouden uren in metalen veranderd, dat is, gij veroor-

zaakt u eene groote schade, welke met geen tijdelijke vergeleken kan worden. Ja, met eene H. Mis te verzuimen, welke gij had kunnen bijwonen, onttrekt ge u een honderdvoud grooter voordeel, dan gij met den arbeid van eenen geheelen dag zoudt hebben kunnen winnen. Dit blijkt genoeg uit de woorden van Christus zelve: „Wat toch baat het den mensch, zoo hij de geheele wereld wint, maar zijn leven ('t leven der ziel) verliest?”

2. O, dat menige huisvader of huismoeder, dat menige ambachtsman of dienstbode, die uit onachtzaamheid, luiheid, of voor eene kleine, ellendige winst de H. Mis in de week zoo gemakkelijk verzuimt, wel van deze groote waarheid doordrongen ware, en zich al meer en meer beijverde de H. Mis, ook zelfs in de week, bij te wonen, zoo dikwijls dit eenigszins mogelijk is! Verre van hierdoor schade te lijden, zal God zijnen overigen arbeid met des te overvloediger zegen bekronen! En om u hiervan door eene gemeenzame gelijkenis beter te overtuigen, vraag ik u: Indien het uit de wolken goud regende, zoudt gij niet dadelijk uw werk staken en naar de straat loopen om er zooveel mogelijk te vergaderen? Nu is het toch zeker, dat onder elke H. Mis, niet uit de wolken, maar van den hemel, geen aardsch of vergankelijk goud, maar een hemelsch goud in groote menigte regent, en iedereen het in volle vrijheid kan verzamelen. Inderdaad, onder de H. Mis regent het ver-

meerdering der goddelijke genade, vermeerdering van deugden, verdiensten en van hemelsche glorie, het regent hemelschen troost en aandacht, goddelijken zegen over de tijdelijke goederen; het regent vergeving der zonden, kwijtschelding van vele schulden en straffen; het regent deelneming aan de verdiensten van Christus, ja, het regent louter heil en geluk, genade en barmhartigheid. Is dit alles niet oneindig beter dan goud! En welk eene dwaasheid is het dan zich deze oneindige schatten niet ten nutte te maken?

3. Inderdaad, gelijk de zon alle andere planeten overtreft, zoo gaat ook het aandachtig Mis-hooren alle andere goede werken te boven. Immers het licht der zon schijnt helderder, hare hitte is weldadiger, hare kracht is veel heilzamer voor de wereld, dan de verzamelde uitwerksels van alle planeten te zamen genomen; zoo ook is het aandachtig Mis-hooren, Gode en Zijnen Engelen oneindig aangener, den mensch oneindig nuttiger, der wereld heilzamer en der zielen in het vagevuur veel troostrijker, dan uwe dagelijkse goede werken en uwe gebeden van den ganschen dag, omdat gij door Mis te hooren, uit den oneindigen schat der verdiensten van Christus kunt scheppen, welke in alle Missen wordt uitgedeeld.

Daarom noemt een groot schrijver de H. Mis „eene rijke goudmijn” en gelijk zij, die hierin arbeiden, veel meer kunnen verdienen

dan met in eene steengroeve te werken, zoo ook worden zij, die aandachtig de H. Mis hooren, veel rijker, dan zij, die ieder ander boetvaardig werk verrichten. En dat de H. Mis het allerheiligste werk is van onzen godsdienst, getuigt ons immers de Kerkvergadering van Trente. sess. 22, luidende aldus: „Wij moeten noodzakelijk bekennen, dat geen ander zoo heilig en goddelijk werk, door de geloovigen kan beoefend worden, dan juist dit ontzaglijk geheim des H. Misoffers”.

Dewijl dan de H. Mis het heiligste en goddelijkste werk is, daarom moet zij ook het geschiktste middel wezen om de hemelsche rijkdommen te verwerven. Of zoude iemand uwer de H. Mis willen verzuimen, indien hij door iedere H. Mis honderd gouden kronen konde verdienen? En wat is zulk eene som in vergelijking met die onmeetbare geestelijke schatten, welke uit het aandachtig Mis-hooren voortvloeien?

4. Wij raden dus alle geloovigen ten sterkste aan, toch zooveel eenigszins mogelijk is, dagelijks met aandacht de H. Mis bij te wonen. Gedenk, dat gij van God geschapen zijt om Hem vlijtig te dienen, en Hem dagelijks den verschuldigden eerbied te bewijzen. Dit echter kunt gij niet beter doen, dan door dagelijks de H. Mis bij te wonen, dewijl dit offer de verhevenste eeredienst is, die men den Allerhoogste kan bewijzen. Gedenk, dat gij verplicht zijt, God voor zoovele lichamelijke en

geestelijke weldaden eenen oprechten dank te betuigen. Dit echter kunt gij door niets beter verrichten, dan door het dagelijks Mis-hooren, dewijl de H. Mis het allerhoogste dankoffer is. Gedenk, dat gij op deze wereld geplaatst zijt, om de Goddelijke Majesteit naar waarde te loven en te verheerlijken; dit echter kunt gij niet beter doen, dan door de H. Mis, die het heerlijkste loffer is. Gedenk, dat Christus zegt: „Ieder boom, die geene goede vruchten voortbrengt, zal afgehouden en in het vuur geworpen worden”. Welnu, gij kunt voorze-ker geene betere vruchten voortbrengen, dan met in staat van genade Mis te hooren, dewijl dit het beste goede werk is. Gedenk, dat gij uwen God zeer veel schuldig zijt; deze schuld kunt gij niet beter betalen, dan door het ijverig Mis-hooren, dewijl gij door de H. Mis het meest kunt voldoen. Gedenk, dat gij dagelijks in groot gevaar verkeert in zonden te vallen; dit gevaar kunt gij niet beter van u afkeeren, dan door de H. Mis, welke het krachtigste bidoffer is. Gedenk, dat de dood en de helsche geesten u gedurig achtervolgen, om u het leven der ziel te benemen, en voor eeuwig in den afgrond der hel te storten; deze echter kunt gij met geen beter wapen bestrijden, dan met de H. Mis, die het beste behoedmiddel is voor alle kwaad. Gedenk eindelijk, dat gij in uw sterfuur den bijstand der Heiligen niet kunt onberen; dezen kunt gij niet beter verwerven, dan door het aan-

dachtig Mis-hooren, dewijl Christus aan de heilige Mechtilda verzekerd heeft, dat hij een ieder in zijn sterfuur zoo vele Heiligen tot troost en hulp zenden wil, als hij Missen in zijn leven heeft bijgewoond. Prent dan deze mijne oprechte vermaning diep in uw hart, en neem u van heden af ernstig voor, dagelijks de H. Mis bij te wonen.

5. Zijt gij echter in de onmogelijkheid dagelijks Mis te hooren, zoo laat van tijd tot tijd de H. Mis tot uwe meening lezen, om daardoor te herstellen, wat gij in den dienst van God verzuimd hebt, om de zware straffen te betalen, welke gij dagelijks door uwe zonden opeenstapelt. Ontbreken u hiertoe de middelen, zoo kunt gij dit ook door anderen laten doen; want als een ander de H. Mis voor u hoort, schenkt hij u een gedeelte der verdiensten van Christus ter voldoening voor uwe schulden, 'twelk hij door het Mis-hooren verdiend heeft, en verwerft u ook de eene of andere bijzondere genade van God, door welke gij van tijdelijk en geestelijk onheil bevrijd blijft. Immers, het is eigen aan de H. Mis, dat men ze niet alleen voor zich zelven, maar ook voor anderen lezen en hooren kan, want aldus spreekt ja de priester onder dezelve: „Gedenk, Heer, uwe dienaren en dienaressen, en alle omstanders..... voor welke wij U offeren, of die U deze offerande des lofs opdragen, voor zich en al de hunnen”.

VOORBEELD.

6. Van den H. Lodewijk, koning van Frankrijk, schrijft Reynaldus, anno 1270, dat hij dagelijks twee, drie, ja zelfs vier H. Missen te hooren placht. Vernomen hebbende, dat zijne hofdienaars zich hierover ophielden, en het hem euvel namen, dat hij zoo vele H. Missen hoorde en zodoende een kostbaren tijd aan het bestier der regeeringszaken onttrok, sprak hij: „Hoe zijn toch die heeren zoo bezorgd! voorzeker, als ik eens zooveel tijd aan het spel of het jachtvermaak verkwistte, zoude geen hunner ook maar een enkel gispand woordje in te brengen hebben”. Voortreffelijk antwoord, voorwaar, zulk eenen H. Koning waardig, en wij, helaas, wij meenen op ingeving van den boozen geest, dat wij veel tijd en een groote winst verliezen, wanneer wij op de werkdagen éene, soms twee Missen zouden hooren. Besteden wij echter een of twee uren aan drinken of spelen, zoo hebben wij hierover geen achterdenken, en meenen, dat deze verloren uren zeer wel besteed zijn. Welk eene verblindheid!

7. De bekende generaal Tilly, zoo verhaalt ons pater Gobat, was zoo gewoon dagelijks Mis te hooren, dat hij het nooit achterliet, zelfs niet in het grootste gevaar. Hoe aangenaam zulks den goeden God was, heeft Hij door een merkwaardig wonder willen bevestigen. Toen deze veldheer in het jaar 1623

tegen de ketters bij Brunswijk te velde trok, en eens 's morgens in eene schuur de H. Mis van zijnen biechtvader, pater Joannes, hoorde, kwam de baron Van Lindeloo vol ijver tot hem, zeggende: de Hertog van Brunswijk is reeds op weg, om het keizerlijk leger te overvallen. De veldheer Tilly antwoordde: Mijn beste Lindeloo, gij ziet, welk eene gewichtige zaak mij thans bezig houdt, ijl daarom in allen haast naar het leger, stel het krijgsvolk in orde, en dan wil ik na de H. Mis dadelijk volgen. De baron reed spoedig naar het leger, maar daar gekomen, zag hij reeds den generaal Tilly te paard door het leger rijden aan allen den besten moed inboezemen en de ketters moedig aanvallen. In korten tijd was de vijandelijke ruitery op de vlucht gedreven; de infanterie, 30,000 man sterk, werd grootendeels verslagen, en de overigen gevangen genomen. Na de H. Mis steeg nu ook de generaal te paard, om naar het legerkamp te rijden, en zag met groote verwondering, dat het vijandig leger schier geheel en al verslagen was. Hij vroeg den baron, wat de oorzaak was van die heerlijke overwinning en deze antwoordde: Zoodra ik in het leger verscheen, heb ik Uwe excellentie te paard zittende en tegen den vijand vechtende aange troffen. Tilly beschouwde dit al een mirakel, en om alle ijdele eer te ontvluchten, sprak hij nergens van. Doch pater Pierson heeft betuigd, dat Tilly zijne H. Mis geheel ge-

hoord, en daarna nog een glas wijn met brood genoten heeft, zoodat het geen twijfel meer leed, dat de Engelbewaarder des generaals in zijne plaats gestreden had.

8. Na zulke treffende voorbeelden van koningen en veldheeren, welke met zoovele bezigheden overladen waren, en toch dagelijks de H. Mis bijwoonden, hoe zullen wij het bij God kunnen verantwoorden, dat wij om de nietigste reden, voor de geringste bezigheid, uit onverschilligheid en traagheid, zoo menige H. Mis in de week verzuimen? En moeten wij niet vreezen, het schrikkelijk vonnis te ondergaan van dien onnutten knecht, die zijn talent in de aarde verborgen had, en van welken de Zaligmaker zegt: „En werpt dien onnutten dienstknecht in de duisternis daar buiten! Daar zal gewezen zijn en geknars der tanden”. En waarom dit vreeselijk vonnis? Omdat hij lui geweest was in zijnen dienst, omdat hij geen goed gebruik had gemaakt van de genade, aan zijne zorg toevertrouwd.

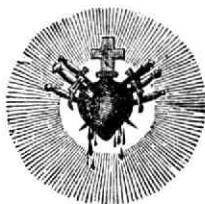
9. Het verzuimen der H. Mis strekt niet alleen tot onze schade, maar ook tot oneer van God, van zijne Heiligen en van zijne Kerk. Luister wat de eerwaarde Beda hiervan zegt: „Als een priester..... niet uit eerbied voor het allerheiligste Offer, maar veeleer uit nalatigheid de H. Mis achterlaat, dan onttrekt hij, voor zooveel het in zijne macht staat, der H. Drievuldigheid de haar verschuldigde eer, den Engelen de vreugde, den zondaars vergiffenis

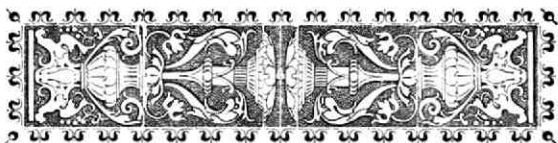
en genade, der zielen in 't vagevuur verkwikking, der kerke eene weldaad en zich zelve een geneesmiddel..... Maar niet veel geringer schade veroorzaakt hij, die wel de H. Mis kan bijwonen, en dit toch verwaarloost te doen".

10. Alle huisvaders en huismoeders moeten er dan voor zorgen, dat niet slechts hunne kinderen, maar ook hunne dienstboden, zoo veel doenlijk, dagelijks de H. Mis hooren, en er op bedacht zijn, dat de woorden des apostels op hen niet kunnen toegepast worden: „Als iemand voor de zijnen, en voornamelijk de huisgenooten, geene zorg draagt, die heeft het geloof verloochend, en is erger dan een ongeloovige". Schrikkelijke woorden, welke de H. Chrysostomus uitlegt, zeggende: Onder den naam van zorg, wil Paulus niet alleen de zorg des lichaams, maar ook die der ziel verstaan".

Dat dan alle huisvaders hunne kinderen en onderhoorigen, dagelijks zooveel mogelijk de H. Mis laten bijwonen, want de schade, welke door dit verzuim ontstaat, is met geene tijdelijke te vergelijken. Schijnen zij, die zonder de minste reden hunne huisgenooten van de H. Mis terughouden, niet te zeggen: gij zult niet God, maar mij dienen; gij zult de geheele week voor mij alleen arbeiden, want ik, en niet God, moet u kost en loon verschaffen. Dit zeggen zij niet met woorden, maar toonen het door hunne werken, en ver-

gunnen nauwelijks aan hun gezin des Zondags een half uurtje voor den dienst van God. Zouden derhalve zulke oversten, gelijk Paulus zegt, niet erger zijn dan ongeloovigen? Die dit thans niet behartigt, hij zal het eens in zijn sterfuur beseffen, hoe droevig hij zich tegen zijnen God bezondigd heeft.

ACHT EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Aansporing tot het aandachtig Mis-hooren.

1. Het is voorzeker met bloedige tranen te beweenen, dat de meeste menschen in het algemeen zoo weinig aandacht bezitten in de H. Mis, en ze daardoor zoo traag en zoo slecht hooren. De meeste gapen overal rond, letten zorgvuldig, wie in of uit de kerk gaat, bidden meestal, zoo zij al bidden, met den mond, zonder eenige deelneming des harten, zitten op hun gemak uit louter luiheid, zoo-wel voor, als na de Elevatie, en gedragen zich soms alsof zij geen geloof hadden. Ja, het is soms hartverscheurend te zien, hoe weinig eerbied zij den allerhoogsten God bewijzen, die toch op het altaar wezenlijk tegenwoordig is en aldaar een zoo gewichtig werk verricht.

2. Met welken eerbied wij de H. Mis moeten hooren, zegt ons de H. Kerk in de kerkvergadering van Trente in dezer voege: „Indien wij noodzakelijk bekennen moeten, dat de Christen geloovigen zich met geen ander zoo heilig en goddelijk werk kunnen bezighouden dan met dit ontzaglijk geheim . . . ,

zoo blijkt het tevens genoegzaam, dat men daartoe alle moeite en vlijt moet aanwenden, dat dit zooveel mogelijk met de grootste innerlijke zuiverheid en reinheid des harten en uiterlijke betooning van aandacht en vroomheid verricht worde".

Het is nochtans niet noodig, dat gij altijd eene gevoelige aandacht hebt, maar het is genoeg, dat gij den ijverigen wil hebt, om deze hoogwaardige Offerande met ware aandacht en eerbied bij te wonen. Let dus wel op, dat de ware aandacht niet bestaat in een zoet gevoel, maar in den ijver des harten en het verlangen zijnen God ijverig te dienen, en Hem in dezen dienst getrouw te blijven. Zoo dikwijls gij dan onder de H. Mis gaarne aandachtig zoudt wezen, en nochtans de noodige opmerkzaamheid mist, moet gij u hierover niet bedroeven, maar bedenk, dat gij geene meerdere aandacht waardig zijt, en volhard in 't gebed met gerust gemoed. Wanneer gij echter geene aandacht hebt, en er geene verlangt, of de noodige vlijt niet aanwendt om ze te bekomen, berooft gij u van veel troost en groote verdiensten.

3. Zijt gij dan op 't punt de H. Mis te gaan hooren, bedenk wel, waarheen gij gaat, en wat gij er wilt verrichten. Immers, gij gaat niet met den publikaan naar den tempel om daar slechts te bidden, maar gij gaat met den H. profeet David om te offeren, en Gode den allerhoogsten eeredienst te bewijzen. Gij

gaat Hem zulk een edel offer brengen, dat Hem zoo lief is als zijn eigen zelve; want zegt de geleerde P. Gobat; „Het Mis-hooren is niet eigenlijk een gebed, maar eene aanbidding en offering, of eene verrichting van het goddelijk offer. Want allen, die de H. Mis aandachtig bijwonen, moeten ook met den priester offeren”. Dit werk is van alle zedelijke deugden de voortreffelijkste handeling. Want, als wij de Offerande opdragen, dan betuigen wij hierdoor, dat God de allergrootste Heer en Meester is, aan wien eene oneindige eer en glorie toekomt, en dat wij zijne onderdanen zijn, over welke Hij naar zijn welgevallen kan beschikken. Daarom is de Offerande, onder alle deugdewerken, Gode het aangenaamste, en is tevens voor ons uiterst nuttig.

4. Hoe zal men nu het best Mis-hooren? — Vóór het gebed, bereid uwe ziel, zegt de H. Geest. Vorm de intentie deze H. Mis met alle aandacht en tot heil uwer ziel bij te wonen. Volg den priester in de gebeden en ceremoniën; want het is beter de gebeden eigen aan de H. Mis dan andere te lezen. Deze kan men altijd tusschen beide verrichten of ook gedurende den dag. Gelijk dus het H. Sacrificie der Mis alle andere geestelijke oefeningen verre overtreft, zoo ook overtreffen zulke Misgebeden, welke op de krachtigste wijze de H. Offerande voorstellen, alle andere gebeden.

5. Hoezeer het groot geheim, dat in iedere

H. Mis voltrokken wordt, al onze aandacht en voorbereiding verdient, blijkt uit de volgende woorden, te lezen in de liturgie van den H. Jacobus: „Ieder mensch moet hier zwijgen en sidderen van vrees, en aan niets aardsch meer denken, dewijl de Koning der koningen en de Heer aller heeren in aantocht is, om geslachtofferd en den geloovigen tot spijs gegeven te worden. Vóór hem trekken heen de koren der Engelen met alle macht en kracht, hunne aangezichten bedekkende en met grooten jubel lofzangen zingende”.

6. Wie verwondert zich niet over zulk eene groote voorbereiding, waaraan het hemelsch hof deelneemt, opdat het allergrootste mirakel, dat wonderbaar geheim, de verschijning van Christus, God en mensch, onder de gedaante van brood en wijn, naar alle waardigheid volbracht worde. En wij, arme stervelingen, wij wonen, helaas! deze goddelijke geheimen zoo dikwijls zonder den minsten eerbied bij, zonder te letten op het ontzettend wonder, dat op 't altaar gewrocht wordt. O, hadden wij hetzelfde licht als Gods lieve Heiligen, wij zouden beter begrijpen hoe men zich moet voorbereiden tot de nederdaling van Christus uit den hemel op onze altaren; wij zouden sidderen en beven en niets aardsch meer gedenken.

7. Thans openen zich de poorten des hemels op de stem des priesters, en de Zoon Gods daalt in eigen persoon, met vollen luister en

majesteit uit den hemel neder, om zich op eene onbloedige wijze voor ons op te offeren. Bemerk, met welke liefde Hij in de handen des priesters nederdaalt en hoezeer Hij verlangt in de diepste nederigheid te verschijnen, om ons allen met zijne genade te verrijken, zoowel den rechtvaardige als den zondaar. Hier vervult Hij, wat Hij van zich zelve zegt, bij Lucas 19: „De Zoon des menschen is gekomen om te zoeken en zalig te maken, hetgeen verloren was”. En bij Joannes 3: „God heeft Zijnen Zoon niet in de wereld gezonden, opdat Hij de wereld zoude oordeelen, maar opdat de wereld door Hem zou behouden worden”. Hij vertoont zich niet in de H. Mis, om de zondaars te straffen en te verdoemen, maar om ze in genade op te nemen en hun barmhartigheid te betoonen. Daarom moet geen zondaar schuwen de H. Mis bij te wonen, want hier gaat hij niet tot zijnen rechter, maar tot zijnen middelaar, en maakt zich hierdoor bekwaam, om de goddelijke barmhartigheid tot zich te trekken en tot den staat van genade te geraken.

De H. Brigitta zag Jezus Christus eens in de H. Mis verschijnen onder de gedaante van een lam, met het aangezicht van eenen mensch. met vonkelende oogen, met brandende vlammen omgeven; al de daarbij tegenwoordige Engelen aanbadden het lam en dienden het. Zij waren in zoo groot getal als stofjes in de lucht, en vergezeld van zoo'n groote schare

zielen, dat hare oogen ze onmogelijk konden overzien. Welk een prachtig tooneel! Hoor de H. Francisca uitroepen: „De geheele wereld moet sidderen, en de hemelsche machten zich ontroeren, als de Zoon van den levenden God in de handen des priesters verschijnt. O wonderbare ootmoedigheid, waarmede de eeniggeboren Zoon Gods, de Heer aller wezens, zich zoodanig vernedert, dat Hij zich voor de zaligheid der menschen, onder de kleine gedaante des broods verbergt!”.

Maar helaas! dewijl wij dit alles niet met onze oogen zien, achten wij het niet, terwijl de Engelen en hemelsche machten van schrik en eerbied wegzinken en de duivelen de vlucht nemen.

8. Uit dit alles volgt dat, gelijk de Engelen en hemelsche geesten zich beijveren, om God in het H. Misoffer te aanbidden en te dienen, zoo ook moeten wij ons uiterste best doen en alle krachten van lichaam en ziel inspannen, opdat deze goddelijke Offerande, volgens hare groote waardigheid, de rijkste vruchten voortbrengende. Wij zullen dan van onze gewone gebeden afwijken, onze oogen op het altaar vestigen, met een levendig geloof het Goddelijk Lam aanbidden, het aan Zijnen Hemelschen Vader opofferen, en zóo ijverig voortgaan, zoolang Christus wezenlijk op het altaar tegenwoordig is.

Maar helaas! hoe weinig menschen doen zulks. — De meeste vervolgen hunne gebe-

den, of kloppen enkel uit gewoonte op hunne borst, zonder zich de wezenlijke tegenwoordigheid van Jezus Christus te herinneren, en gaan weer dadelijk zitten, zonder Hem uit den grond des harten te aanbidden en te eeren. Doe dus gelijk de priester, kniel in diepe ootmoedigheid neder en bid Hem met liefdevollen eerbied aan. Stel u de H. Driekoningen voor oogen, bij de kribbe nedergekniel, en aanbid Hem als uwen God en Zaligmaker.

NEGEN EN TWINTIGSTE HOOFDSTUK.

Bijzondere aandacht onder de Elevatie.

1. De opheffing of Elevatie is de voornaamste ceremonie der H. Mis; ik zeg ceremonie, want de daaraan onmiddellijk voorafgaande consecratie is er het wezenlijkste bestanddeel van. Zij is onder bijzondere ingeving van den H. Geest, door de H. Kerk voorgeschreven, en strekt tot groot nut en aandacht der geloovigen. O, welk eene hoogst gewichtige, welk eene voortreffelijke ceremonie, wanneer de H. hostie en de geconsacreerde kelk door de handen des priesters worden opgeheven! O, welk een jubel ontstaat alsdan in den hemel! O, welk eene bron van heil ontspringt dan op aarde! Welk eene verkwikking ontstaat er in het vagevuur! Met welk eenen schrik worden alsdan de helsche machten bevangen! O, welk eene edele gaaf, welk een voortreffelijk geschenk biedt de priester alsdan de H. Drievuldigheid aan, als hij het Goddelijk Offer in de hoogte heft, en door de handen der Engelen naar den hemel zendt. O, welk eene vreugde voor het hart Gods, als Hij onder de sacramenteele gedaante Zijn Zoon aanschouwt:

2. Maar wat schuilt dan onder de gedaante,

welke de priester Gode voor oogen stelt? Het is niets minder dan de met de Godheid vereenigde allerheiligste menschheid van des Vaders eeniggeboren Zoon, het allerkostbaarste... het voortreffelijkste kleinood derhalve, zoodat geen kostbaarder in hemel of op aarde te vinden is. Deze allerheiligste menschheid toont de priester aan den Hemelschen Vader onder de menigvuldigste vormen. Hij toont ze, alsof zij opnieuw weer geboren was; hij toont ze, alsof zij opnieuw den lijdensweg aanvaardde, dus alsof zij opnieuw water en bloed zweette, alsof zij opnieuw gegeeseld, gekroond, gekruist en gedood wierd. Hij toont ze als zoenoffer, voor de zonden van het menschelijk geslacht, als op het kruis hangend, de goddelijke barmhartigheid voor de zondaars smeeke. Hij toont ook aan God den Vader de hoogste onschuld, de diepste nederigheid, het onoverwinnelijkste geduld, de volmaaktste liefde en gehoorzaamheid en al die deugden, welke zijn aanbiddelijke Zoon op aarde heeft beoefend. O, welk eene zoete vreugde mag toch wel God de Vader bij deze heilige opheffing smaken!

3. De H. Bonaventura zegt, dat de priester, zoowel als het volk, alsdan tot God mag spreken: „Zie, eeuwige Vader! den eeniggeboren Zoon, welken de geheele wereld niet omvatten kan, is thans onze gevangene. Dezen geven wij u niet eerder terug, tenzij wij door Hem bekomen, wat wij zoo vurig van U begeeren.

Wij bidden U derhalve door dezen Uwen Zoon om vergeving onzer zonden, om voldoening onzer schulden, om vermeerdering der genade, om overvloed van deugden en om de vreugde des eeuwigen levens". Dan kan de priester terecht tot het volk zeggen: Ziethier, lieve Christenen! hier is uw Heiland, Verlosser en Zaligmaker. Aanschouwt hem met de oogen des geloofs en stort in innig gebed uwe harten voor Hem uit. Zalig zijn de oogen, die zien, wat gij ziet! Gelukkig zij, wier oogen deze hoogwaardige hostie aandachtig aanschouwen en vastelijk gelooven, dat onder deze gedaanten van brood en wijn, die lieve Jezus waarlijk en wezenlijk tegenwoordig is.

4. Onder de Elevatie moest het gansche geloovige volk zijne oogen op het altaar vestigen, en het hoogwaardig Sacrament aandachtig aanschouwen. Hoe grootelijks dit God bevalt en hoe nuttig dit voor ons allen is, heeft Christus zich gewaardigd aan de H. Gertrudis te openbaren, zeggende: „Zoo dikwijls iemand de H. hostie aanschouwt, of gaarne zoude aanschouwen, ingeval hem dit onmogelijk is, zoo dikwijls vermeerdert hij zijne verdiensten voor den hemel, en des te grooter geneugten zal hij in de toekomstige gelukzalige aanschouwing Gods smaken". Verwek onder deze aanschouwing een vurig geloof in de wezenlijke tegenwoordigheid van Jezus Christus, zich offerende aan Zijnen Hemelschen Vader voor ons, arme zondaars. Gedenk wat er geschreven

staat: Zalig zijn zij, die niet gezien en nochtans geloofd hebben.

VOORBEELD.

5. Wij lezen in het leven van den vermaarden Hugo van St. Victor, dat deze vroeger priester lang en dikwijls verlangd had, Jezus Christus onder de gedaante van de H. hostie met zijne sterfelijke oogen te aanschouwen, en dat hij dikwijls om deze gunst gebed had. Zijn gebed werd eindelijk verhoord. Want als hij eens aandachtig de H. Mis las, gebeurde het, dat hij het Goddelijk kind Jezus voor zich op den corporaal zag liggen. Hoe groot zijne vreugde was, kan men gemakkelijk beseffen. Eindelijk sprak het Lieve Kind tot hem: Dewijl gij, o Hugo, mij met lichamelijk oogen hebt willen aanschouwen, hebt gij de groote verdienste van uw geloof verloren. Daarna verdween het en liet den priester niet minder treurig dan verheugd daar staan. Door dit voorbeeld kunnen we leeren, hoe verdienstelijk het geloovig aanschouwen en aanbidden der H. hostie is.

6. Hoezeer dit geloovig aanschouwen der Heere aangenaam is, leert ons ook eene wonderbare gebeurtenis, voorgevallen met den Paschalis Baylon, van de orde van den Franciscus. Deze Heilige muntte door een zonderlinge liefde en godsvrucht jegens het Allerheiligste Sacrament zoo zeer uit, dat

deze overgroote devotie, zelfs na zijnen dood, scheen behouden te hebben. Want, zoo lezen we in het officie, door de Kerk voor dezen heilige opgesteld: Toen hij bereids in de doodst lag, gebeurde het, dat hij onder de Elevatie bij de H. Mis tot tweemaal toe zijne Clagen opende en sloot, tot groote verwondering van allen, die de gelukkige getuigen van dit wonder waren.

7. Na de opheffing der H. hostie volgt de opheffing van den H. kelk, 'twelk de tweede voornaamste ceremonie der H. Mis is, en eveneens eene bijzondere beteekenis heeft. Want, in dit oogenblik wordt het kostbaar bloed van Jezus, op eene geestelijke wijze, wederom vergoten, en alle omstanders daarmede besprenkeld, gelijk blijkt uit de woorden der Consecratie: „Want deze is de kelk mijns bloeds, des nieuwen en eeuwigen Testaments, geheimnis des geloofs, die voor u en voor velen zal vergoten worden tot vergeving der zonden”. Als gij dus de H. Mis behoorlijk bijwoont, valt u dezelfde genade ten deel, als of gij wezenlijk op den Calvarieberg, met een rouwmoedig hart onder het kruis gestaan hadt en aldaar met het bloed van Jezus bebroeid waart geworden.

Want, indien het bloed van het Paaschlambet Israëlieten, waarmede zij op bevel van God de stijlen hunner deuren bestreken, de zacht had hen van den wraaknemenden Engel bevrijden, hoeveel te meer zal dan het

kostbaar bloed van het Onschuldig lam, dat, voor ons eenmaal aan het kruis vergoten, dagelijks in de H. Mis geestelijkerwijze over ons heenvloeit, ons bewaren tegen de booze listten van satan, die als een brieschende leeuw rondloopt om ons te verslinden.

8. Maar wat zullen zij dan doen, die zich buiten de kerk bevinden, en belet zijn, het H. Sacrificie der Mis bij te wonen? Voor dezen bestaat er op veel plaatsen een zeer loffelijk gebruik. Bij de opheffing der H. hostie namelijk geeft men een teeken met de klok, opdat alle afwezenden op dit gelui, van dit plechtig oogenblik verwittigd, zoowel in huis, als op het veld zouden nederknielen, hunne oogen naar de kerk richten en zich met den priester vereenigen, om hunnen God en Heer met alle kracht te aanbidden. Het ware te wenschen, dat zulk een heilig gebruik overal bestond, dewijl het tot niets anders kan strekken, dan tot meerdere eer en glorie van God en tot ons eigen welzijn.

9. Een beroemd schrijver verhaalt ons hieromtrent een schrikkelijk voorbeeld, in zijnen tijd gebeurd. Eene arme vrouw had het ongeluk eenen man te hebben, die alles moedwillig verkwistte, haar dagelijks met de grofste verwenschingen bejegende, en zelfs dikwijls onbarmhartig sloeg. Dit had zij reeds langen tijd met geduld verdragen, hopen de, dat haar man toch eens van gedrag zou veranderen. Maar dewijl dit dagelijks erger werd, besloot

zij zich op te hangen. Zij neemt eenen strik, vestigt dezen aan den balk van haar slaapkamer, klimt op eenen stoel, en legt reeds den strik vol wanhoop om den hals. Op het oogenblik, dat zij den stoel wil wegstooten, om zich het leven te benemen, hoort zij de klok in eene naburige kerk luiden, tot teeken der Elevatie. Deze rampzalige vrouw had de loffelijke gewoonte alsdan altijd neder te knielen, om haren God te aanbidden. Dit wilde zij ook nu niet achterlaten, zij nam den strik van haren hals, knielde neder en bad aldus: Heer Jezus, ik heb U dagelijks onder de Elevatie aanbeden en uwe barmhartigheid ingeroepen. Nu aanbid ik U voor het laatst en offer U op aan uwen Hemelschen Vader. Daar gij mij echter niet hebt willen verhooren, heb ik besloten mij op te hangen, om aan mijne onverdragelijke ellende een einde te maken. Nauwelijks had zij deze woorden uitgesproken, of de balk, waaraan de strik gebonden was, brak met groot geraas in stukken, en de strik viel haar op de hand. Op hetzelfde oogenblik hoorde zij eene afgrijselijke stem tot haar roepen: Hadt gij God op het altaar niet aanbeden, dan had ik u oogenblikkelijk ter helle gevoerd. Het was de stem des duivels, die haar van schrik deed beven. Nu erkende zij de groote boosheid, welke zij in hare wanhoop wilde bedrijven en het uiterste gevaar van hare eeuwige verdoemenis. Daarom betreurde zij hare misdaad met bloedige tranen,

en ijelde naar haren man, wien zij alles verhaalde, wat haar overkomen was. Deze, vol schrik, erkent ook zijne misdaad, bad God en zijne vrouw om vergeving, beterde zijn leven, en beide stichtten voortaan de geloovigen door hun goed voorbeeld en bijzondere aandacht, door Jezus Christus ook buiten de Mis altijd te aanbidden.

10. Volhard derhalve in het aanbidden van uwen Zaligmaker, ook buiten de kerk, als het teeken der Elevatie gegeven wordt. Geef geen acht op de spottèrij van anderen, maar gedenk wat Christus zegt: „Wie zich over mij en mijne woorden zal geschaamd hebben, over dien zal de Zoon des menschen zich schamen, wanneer Hij komen zal in zijne heerlijkheid”. Nochtans verzuimen vele menschen deze heilige oefening, geven God de behoorlijke eer niet en berooven zich hierdoor van vele verdiensten. Want hij, die Christus onder de Elevatie aanbidt en opoffert, oefent de deugd des geloofs, der ootmoedigheid en aandacht, en wordt voorzeker voor een groot gedeelte aan de vruchten der H. Mis deelachtig.

DERTIGSTE HOOFDSTUK.

Over den eerbied in de H. Mis.

1. Van de joodsche offerande schrijft de geleerde Flavius Josephus, dat er dagelijks in den tempel van Jerusalem 700 priesters en levieten dienden, die offerdieren slachtten, reinigden en op het altaar verbrandden. Dit gebeurde met zooveel stilte en eerbied, alsof zich slechts een enkel priester in den tempel bevond. Indien dan de Joden hunne offeranden van dieren, welke slechts eene flauwe schaduw waren van ons H. Misoffer, zulken eerbied betoonden, hoeveel te meer zullen dan wij, Christenen, aan dit H. Offer, in hetwelk het heiligste Lam Gods waarachtig voor onze zaligheid op eene geestelijke wijze geslacht wordt, den hoogst mogelijken eerbied betoonen en het met de grootste oplettendheid en heilige stilte bijwonen.

2. Aldus handelden ook de eerste Christenen, van wien de H. Chrysostomus het volgende mededeelt: „Als zij de kerk binnentraden, kusten zij ootmoediglijk den drempel en bewaarden vervolgens zulk eene stilte alsof nie-

mand in de kerk ware". Dit schrijft ook de H. apostel Jacobus in zijne liturgie voor, zeggende: „Alle menschen moeten zwijgen, zij zullen met vrees en schrik bevangen blijven, en niets aardsch meer gedenken, wjl de Koning der koningen, onze Heer Jezus Christus, komen zal, opdat Hij geslachtofferd en den geloovigen tot spijs gegeven worde". Ook lezen wij in het leven van den H. Martinus, dat deze groote bisschop nooit in de kerk placht te zitten, maar altijd in eene knielende of staande houding volhardde, met bleek aangezicht, vol eerbied en schrik biddende. Zoude ik niet sidderen en beven, sprak hij, daar ik in de tegenwoordigheid van mijnen God sta?

3. Hier kan ik bijzonderlijk toepassen de woorden, welke God eertijds uit het brandende braambosch tot Mozes sprak: „Doe de schoenen van uwe voeten, want de plaats, waarop gij staat, is heilige grond". Veel heiliger nochtans is iedere kerk, welke door den bisschop met vele ceremoniën, zalvingen en gebeden is gewijd, en dagelijks door zoo vele H. Offeranden der Mis al meer en meer geheiligt wordt.

En indien de profeet David, die lieveling Gods, niet zonder vrees en schrik de heilige tent, waar toch slechts de ark des verbonds berustte, binnentrad, met welken eerbied zullen wij dan, arme zondaars, onze geheiligde kerken binnentreden, waarin het Allerhoogwaardigst Sacrament berust en het goddelijk Misoffer wordt opgedragen.

4. Uit dit alles blijkt dan duidelijk, hoe verkeerd zij handelen, die de kerken met evenmin aandacht en eerbied als hunne huizen binnentreden, en niet eens gedenken, dat de kerken de waarachtige woningen zijn van onzen God. Hoe kwalijk doen zij, die onder dit ontzaglijk Misoffer, waarin duizenden Engelen vol schrik en eerbied tegenwoordig zijn, overal rondgapen om alle in- en uitgaanden aan te zien, zich met huiselijke of andere wereldsche zaken vrijwillig bezig houden, en over de minste zaak klappen of lachen. Indien de Zaligmaker eertijds de Joden uit den tempel verdreef, wegens hunne oneerbiedigheid, o! hoe zullen dan eens de Christenen behandeld worden, die zonder ingetogenheid in onze gewijde tempels zich staan te vervelen, te klappen en te lachen, ja zelfs oneerbare blikken op personen van het ander geslacht durven vestigen.

5. In de Levens der Heiligen, door de Bollandisten, lezen wij op den 13. Januari aangaande deze stof eene treffende geschiedenis van de zalige Veronica van Binasco. „Als ik eens onder de H. Mis, zoo verhaalt zij, eene voor het altaar knielende zuster nieuwsgierig aanschouwde, berispte mij mijn Engelbewaarder met zulk eene strengheid, dat ik van schrik bijkans in flauwte viel. O, hoe verschrikkelijk zag hij mij aan! O, wat harde woorden sprak hij mij toe: Waarom hebt gij aan de begeerten uws harten den vrijen toom gegeven? Gij hebt

voorwaar voor God niet weinig gezondigd. Zoo sprak mij de Engel toe en legde mij eene zware boete op, welke mij drie dagen onophoudelijk deed weenen”.

6. Uit deze waarachtige geschiedenis moeten wij begrijpen hoe zeer het God misvalt, wanneer wij onder de H. Mis onze oogen niet bedwingen, ze nieuwsgierig rond laten dwalen om acht te geven op andere personen, hoe zij gekleed gaan, hoe zij zich gedragen en in het algemeen op alles, wat er in de kerk omgaat. Wij allen, wij hebben genoeg te doen met onze gedachten in toom te houden, ten einde met aandacht te bidden. Wie echter gedurig omziet en allen nakijkt, deze veroorzaakt zich zelve allerlei verstrooiingen, en kan van eene moedwillige zonde niet vrijgesproken worden. Bijaldien dan het nieuwsgierig omzien reeds eene zonde is, hoe grooter zonde bedrijven dan zij, die zonder de minste schaamte gedurende een merkelyk deel der H. Mis praten of lachen? Zij geven hierdoor aan anderen ergernis en storen hen vrijwillig in hunne gebeden? Maar gij zult misschien zeggen: moet ik dan geen antwoord geven als men mij iets vraagt? Antwoord geven op iets, dat redelyk of noodig is, is niet verboden; maar zich eenen geruimen tijd op zon- en geboden feestdagen onder de H. Mis vrijwillig met wereldsche zaken bezig houden, zal allicht een beletsel worden tot het hooren der H. Mis, zooals de Kerk het voorschrijft. Dit

misbruik bestaat helaas! maar al te veel, zelfs onder voorname personen, en het is te vreezen, dat zij soms geene goede Mis hooren.

7. Men zal de H. Mis zooveel mogelijk geknield bijwonen. „Moet reeds voor den naam van Jezus, zoo als de H. Paulus schrijft, elke knie zich buigen, van die in den hemel, die op de aarde en die onder de aarde zijn”, hoeveel te meer, waar Hij persoonlijk tegenwoordig is. Velen hebben het slecht gebruik altijd te staan, en knielen slechts, en dikwijls maar ten halve, onder de Elevatie, staan weer dadelijk op, alsof Christus niet meer wezenlijk tegenwoordig was. Die niet gedurig op de knieën kan blijven zitten, dat hij dan blijve staan van het begin der H. Mis tot aan de Consecratie, maar dat hij toch ten minste den overigen tijd, van de Consecratie tot na de Communie des priesters, altijd in de nederigste houding geknield blijve. Of vindt gij het passend in tegenwoordigheid van eenen mensch uit eerbied te staan en in tegenwoordigheid van uwen God vadzigt te blijven zitten?

Deze eerbied moet ook bijzonder uitsteken in eene zedige kleeding, bijzonder bij de vrouwen en jongedochters, opdat niemand harer hierdoor oorzaak tot ergernis moge wezen. Dezulken begaan dus allicht voor God eene zware zonde, die zich zoo ijdel en oneerbaar kleeden, alsof zij den dans of het tooneel gingen bijwonen, als wilden zij de oogen van anderen tot zich trekken en eene onzuivere

liefde in menig hart ontsteken. Tot zulk een persoon sprak eertijds de H. Chrysostomus: „Gaaf gij wellicht als een bruid ter bruiloft? Of gaaf gij deswegen ter kerk, opdat de lieden uwe schoonheid en ijdele pracht zouden bewonderen? Indien gij u echter naar de kerk begeeft, om God ootmoedig om vergeving te bidden, waarom schikt gij u dan zoo op? Dat is immers geene kleeding voor eene rouwmoedige zondares! Verre van vergeving te bekomen, vermeedert gij daardoor uwe zonden en trekt de wraak Gods over u”.

8. Immers, zulke personen doen gemeenlijk veel meer kwaad dan goed in de kerk, dewijl zij oorzaak zijn, dat vele manspersonen veel meer op haar dan wel op het altaar letten, zich aldus in hare schoonheid verlustigen, vrijwillig in het gebed verstrooid zijn en weldra tot onkuische begeerten geraken. „Dusdanige vrouwen, zegt de H. Hieronymus, bieden den manspersoon gift aan, al ware er slechts een enkele, die het drinken wilde”. En daarom zijn zulke weelderig opgetooide vrouwspersonen bezwaarlijk van doodzonde te verontschuldigen. Een gift! ja voorwaar, en dat in de kerk! en dat onder het H. Misoffer! „Ja, hoe meer zij van de menschen geprezen worden, zegt de H. Ambrosius, hoe meer zij van God worden veracht en gebaat”. Ja, God heeft eenen afschuw van haar en stopt zijne ooren voor hare gebeden.

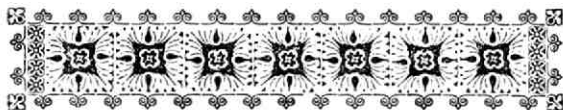
9. Thomas van Cantimpre, wijbisschop van

Kamerijk, verhaalt ons, dat in de Nederlanden een knaap van ruim zeven jaren zich met zijne prachtig gekleede moeder ter kerke begaf; aldaar vielen zijne oogen op een kruisbeeld, hetwelk hij aan zijne moeder met den vinger toonde, zeggende: Zie, lieve moeder, hoe Christus geheel naakt, aan het kruis hangt en geheel besproeid is met zijn H. bloed. Gij echter, gij schaamt u niet Hem ten spot met zulke prachtige kleederen de H. Mis te komen hooren. Zie toe, dat gij met uwe weelderige kleederen niet voor eeuwig in de hel gestort wordt. Deze woorden kwamen de moeder niet anders voor, dan alsof God zelf ze door den mond van 't kind tot haar gesproken had, daarom ijde zij naar huis, ontdeed zich van al haren tooi, kleedde zich voortaan zedig, en na den dood van haren man trad zij in de orde van den H. Bernardus. De woorden van dien knaap moesten alle wereldsche vrouwen zeer ter harte nemen en zij dienden er wel voor bezorgd te zijn, opdat zij om al hare nieuwe, vaak ergerlijke modes niet voor eeuwig verloren gaan.

10. Deze bedreiging kan aan u, o ijdele, wereldsche vrouwen, zeer gemakkelijk vervuld worden, en is reeds waarschijnlijk bij velen van uws gelijken bewaarheid geworden. Want de weelderige kleederpracht is een grootere zonde, dan gij wel meent. Ja, zij is eene zonde, welke zelden vergeven wordt, dewijl zij schier door niemand oprecht wordt be-

treurd, gebiecht en er weinigen zich van beteren. Wanneer gij u ook in de biecht beschuldigt u al te ijdel gekleed en daarin een bijzonder welgevallen gehad te hebben, is deze zonde u nochtans zelden leed en gij denkt er ook niet aan die ijdele pracht vaarwel te zeggen of u te beteren, en daarom wordt deze zonde zoo moeielijk vergeven. Om deze zonde dan beter te kunnen betreuren, betracht vooreerst hoeveel tijd gij aan uw ijdele versierselen besteedt, welk een behagen gij in uw optooisel schept, welke vreugde gij smaakt als anderen uwen opschik prijzen, hoeveel personen gij daardoor ergert en bekoort om u na te volgen, hoevelen van uws gelijken er zijn, die wegens geldgebrek u niet navolgen kunnen, en die gij hierdoor tot afgunst, nijd en wellicht tot onrechtvaardigheid aanzet; eindelijk, hoeveel manspersonen gij hiertoe tot eene onzuivere liefde, ja zelfs tot ontucht brengt. Geene van al die zonden wordt door u geacht, geene genoegzaam betreurd of gebiecht. Zoo leeft en sterft gij dan in al die zonden; verschijnt gij voor den Goddelijken Rechter en wie zal het groot gevaar ontkennen, waarin gij u bevindt, van eeuwig verloren te gaan?

I. AANHANGSEL.

Over den eerbied der Kerke verschuldigd.

Dewijl deze stof van zoo groot nut is, zal het niet onpassend zijn, hierop nog eens even terug te komen.

1. Ofschoon God overal onze gebeden en smeekingen aanhoort, hetzij wij Hem onzen nood klagen in onze huizen, hetzij wij te midden van onzen arbeid het hart tot Hem verheffen, is het nochtans voornamelijk in de kerken en bijzonder gedurende het H. Sacrificie der Mis, dat Hij er behagen in neemt, rijkelijk zijne genaden uit te deelen. Daarom worden onze kerken huizen des gebeds genoemd, omdat zij bijzonder aan het gebed zijn toegewijd, en wij aldaar aan de bron van alle genade naar welgevallen kunnen putten. Daarenboven zijn onze kerken heilige plaatsen, dewijl zij, gelijk wij reeds vroeger aanstipten, door verschillende gebeden, ceremoniën en zalvingen door den bisschop aan den Allerehoogste zijn toegewijd, als een huis des gebeds, als de plaats van 't Sacrificie, van lofzang en van godsdienstigheid, als eene schatkamer van menigvuldige geestelijke en

tijdelijke weldaden; weshalve zij dan ook eenen bijzonderen eerbied van ons vorderen. De Kerk viert jaarlijks de gedachtenis dezer heiliging op het feest der kerkwijding, naar het voorbeeld van hetgeen oudtijds gebeurde met den prachtigen tempel te Jeruzalem, op bevel van koning Salomo. Het zal diensvolgens niet onpassend zijn hiervan met een enkel woord te gewagen, ten einde ons zooveel te meer van den heiligen eerbied voor onze Christelijke kerken te doordringen.

Deze tempel was een meesterstuk van bouwkunst, die alle gebouwen der gansche wereld in pracht en heerlijkheid overtrof, en de eerste tempel, die aan den waarachtigen God werd toegewijd. Dit was de heiligste plaats der wereld en de eenigste, waar het den Joden geoorloofd was, offeranden aan God op te dragen. Ook is het onmogelijk zich een denkbeeld te vormen van de plechtigheid der inwijding van dezen prachtvollen tempel. De duizende slachtoffers, welke er werden opgedragen, en door het vuur, dat plotselijk van den hemel daalde, verslonden werden; de majesteit Gods, welke zich op eene zichtbare wijze in eene wolk vertoonde, dit alles was een teeken, dat God zich deze plaats had uitgekozen, om er Zijnen naam geëerd en geheiligd te zien.

2. In den omgang van dit prachtig gebouw, dat Salomo aan de majesteit van den God zijner voorouders toewijdde, verkoos zich

God de afgelegenste plaats, het heilig der heiligen genaamd. De eigenlijke tempel was trouwens verdeeld in twee deelen: Het heilig en het heilig der heiligen. Daarenboven waren er drie voorhoven. In het eerste mochten de vreemdelingen en heidenen binnentreden, die zich in de wet van het joodsche volk wilden laten onderwijzen. Het groote voorhof was voor de Israëlitén bestemd, en alvorens zij deze plaats, schoon nog ver van het heiligdom verwijderd, durfden naderen, moesten zij zich toch eerst zuiveren, door allerhande gebeden, vasten en boetplegingen bij de wet voorgeschreven. Verder was er nog het voorhof der priesters, waar het brandoffer-altaar zich bevond. In het heilig, het kortste bij het eigenlijk gezegde heiligdom, mochten enkel de joodsche priesters binnentreden, om er hunne offeranden op te dragen; ieder Israëliet, die het zoude genaderd hebben, moest gesteenigd worden als een heiligschender; en de vermetele Ozias, meenende in zijne hoedanigheid van koning van Israël, in deze plaats wierook op te offeren, werd op het oogenblik met melaatschheid overdekt, van zijn koningschap afgezet en zijn geheel leven lang van het gezelschap der menschen gescheiden.

Eindelijk, na de opgenoemde afdeelingen verscheen het heilig der heiligen. Deze zoo vervaarlijke en heilige plaats was door een ondoordringbaar voorhangsel van het overige des tempels gescheiden; de ingang er van

was aan ieder sterveling verboden, zelfs aan ieder priester des Heeren, uitgenomen aan den Hoogen Opperpriester, die slechts éénmaal in het jaar, na veelvuldige godsdienstige zuiveringen en plechtigheden, deze zoo schrikkelijke plaats durfde binnentreden, om er op het altaar der verzoening het offerbloed te plengen.

En nochtans, wat maakte deze joodsche tempel, of eerder het heilig der heiligen, zoo ontzaglijk eerbiedwaardig? Ach, het was slechts de ark des verbonds, met het fijnste goud overtogen, eene kist, waarin opgesloten waren de tafelen der tien geboden, welke Mozes van God op den berg Sinai ontvangen had. Dit was voorzeker een zeer eerbiedwaardig voorwerp; maar Christenen, wie gij zijt, laat toe, dat ik u vraag: Wat bezitten wij katholieken dan in onze kerken? Ondervragen wij ons geloof? Wie berust in dat heiligdom? Wat behelzen onze tabernakelen? Wie wordt daar dagelijks op duizenden plaatsen der wereld opgeofferd? Immers, gij weet het zeer goed. Het is Jezus Christus met zijne Godheid en menschheid, de levende ark van het Nieuwe Verbond, waarvan de oude slechts een flauw afbeeldsel was. Jezus Christus, de stichter der wet zelf, dezelfde, die aan de rechterhand Gods gezeten, eens de levenden en dooden zal komen oordeelen, Jezus Christus zelf rust op onze altaren, en draagt er zich dagelijks door de handen der priesters voor de zonden der wereld aan zijnen Hemelschen Vader op. De-

zelfde liefde, welke hem noopte voor ons in eene kribbe geboren te worden, en welke hem den schandelyken dood des kruises deed sterven, dringt Hem in het H. Sacrament des altaars onder ons te verblijven, zoodat wij met veel meer reden dan het joodsche volk kunnen uitroepen, dat er geen natie is, welke haren God zoo dicht bij zich heeft als de Christenen. Daar verbergt hij zijne Godheid, zijne almacht, zijnen luister en glorie onder de eenvoudige gedaante van brood, daar blijft Hij dag en nacht opgesloten, gehoorzaamt aan de stem des priesters en laat zich brengen, waar deze wil; daar verwacht Hij onze gebeden en verlangt zoo vuriglijk zich aan de menschen te geven tot spijs hunner zielen.

Toen God aan Mozes verscheen in het brandend braambosch, beval Hij hem zijne schoenen uit te doen, want, zeide de Heer, de plaats, waarop gij staat, is heilig. Indien God aldus sprak tot het hoofd van het joodsche volk, zoude Hij dan wel niet met meer reden tot ons kunnen zeggen: Christenmensch, wie gij zijn moogt! koning, vorst of bedelaar, verneder u, de plaats, waar gij staat, is heilig; heilig, door de wezenlijke tegenwoordigheid van God zelven, die in onze kerken dagelijks wordt geslachtetofferd; heilig, door zoovele duizenden Engelen, die zijnen troon omringen; heilig, door de sacramenten, welke gij er ontvangt; heilig, in alles wat uwe oogen omringt.

Met welke gevoelens van eerbied, godsvrucht en dankbaarheid moeten wij dan niet doordrongen zijn, wanneer wij in onze kerken het allerheiligste Sacrificie der Mis bijwonen! Hoe zuiver moeten onze harten niet zijn, om in de tegenwoordigheid te verschijnen van den driemaal heiligen God, voor wien de Engelen sidderen en beven!

Het is dus niet te verwonderen, dat de H. Kerk, in de eerste eeuwen van het Christendom, doordrongen van eerbied voor Gods oneindige en ontzaglijke majesteit, die in onze kerken woont, zooveel voorzorg gebruikte, om de harten der geloovigen te zuiveren van alle vlekken der zonde, voor dat zij deze heilige plaatsen durfden naderen, en het vreeselijk geheim des Misoffers bijwonen. Daar vertoonden zich onder andere zondaars, die vermaarde boetelingen, welke, bezwijkende onder de hevigheid der kwellingen, een oogenblik van hunnen godsdienst waren afgevallen, maar weldra met een diep leedwezen tot hunnen God waren wedergekeerd. Allen droegen nog de merkteekens van den strijd: dezen was een oog uitgerukt; anderen een arm of hand afgekapt; een derde, die jaren lang in eenen afgrijselijken kerker had opgesloten gelegen, met een lichaam vol wonden; zij waren veel-eer medelijden dan straf waardig, zegt de H. Cyprianus, want het bloed vloede nog uit hunne wonden, die zij wegens hunne standvastigheid in het geloof ontvangen hadden.

Hun hoofd met asch bestrooid, en met haren zakken omgord, lagen zij daar nedergeknielt aan den ingang der kerk, de geloovigen, die in- en uitgingen, om vergiffenis smeekende wegens de ergernis die zij gegeven hadden, en om wederom deelachtig te kunnen worden aan de H. mysteriën. Gelukkig nog indien zij, na lange jaren aldus gezocht en geweend te hebben, wederom met hunne broeders en zusters in Christus konden deelnemen aan de vergaderingen der geloovigen, en zij niet meer die verschrikkelijke vervloekingen over hen hoorden nederkomen: „Verre van deze geheiligde muren de afgodendienaars, de onzuiveren, de godslasteraars, de heiligschenders en al wat niet heilig is. Sancta sanctis, heilige zaken zijn alleen voor heilige mensen!”

Al deze zondaars moesten soms vijf tot tien jaren en dikwijls nog langer openbare boete doen, alvorens zij het H. Sacrificie der Mis mochten bijwonen en aan de vergaderingen der geloovigen deelnemen.

Indien de kerk hare tucht heeft verzacht, indien zij thans aan ieder zondaar het recht geeft Gods huis binnen te treden, en het H. Sacrificie der Mis bij te wonen, is dit niet, omdat zij deze plaats minder eerbiedwaardig acht dan in vroegere tijden, maar enkel om de zondaars, op het voorbeeld van die vermaarde boetelingen, tot boetvaardigheid over hunne zonden op te wekken, ten einde de noodige genade en sterkte te bekomen om

hunne bedorven driften te beteugelen en aan de menigvuldige bekoringen te wederstaan. Indien de oversten der Kerk dus niet meer de zondaars wegens hunne zonden en boosheden den ingang tot de kerk verbieden, vorderen zij nochtans, dat zij met behoorlijken eerbied, met een rouwmoedig hart tot de H. mysteriën naderen, welke er dagelijks gevierd worden. Moet 't oneerbiedigheid heeten en dus strafwaardig zijn, als men met eene ziel, door de doodzonde bezoedeld, in de tegenwoordigheid van de Heiligheid zelve verschijnt, zonder het minste berouw of voornemen zich te beteren; wat bereidt gij dan niet in uwen toorn, o groote God! voor diegenen, die, terwijl de priester bezig is het Lam Gods als slachtoffer voor de zonden der wereld aan den Hemelschen Vader op te dragen, deze heilige plaatsen en het uur zelf dier aanbiddelijke geheimen uitkiezen, om aldaar te praten, te lachen, hunne oogen overal te laten rondzwerven, ja, aldaar zelfs durven te verschijnen, om hunne schandelijke driften te voldoen, hunne oogen te laten zwieren op gevaarlijke voorwerpen, aldaar hunnen geest met de schandigste gedachten en ontuchtige begeerten te komen verzadigen; die er gelegenheden komen zoeken, welke de wellevendheid of het waakzaam oog hunner ouders of oversten hun elders zouden verbieden, ten einde er misschien die personen terug te vinden, die in hunne harten reeds eene onzuivere liefde hebben ont-

stoken! Wat zal het zijn, o groote God! uwe tegenwoordigheid zelve uit te kiezen, om zoo-veel te gemakkelijker te zondigen, en uwe tempels zelve te doen dienen tot eene vergaderplaats van allerhande euvel daden! Welke boosheid, o Jezus! U opnieuw te komen kruisigen door dergelijke oneerbiedigheden op dezelfde plaats, waar Gij U dagelijks voor ons aan Uwen Hemelschen Vader opoffert, en van Uwe tegenwoordigheid zelve eene aanleidende oorzaak tot hunne verdoemenis te maken!

Schenden deze niet veel meer de heiligheid, den eerbied aan het H. Misoffer verschuldigd, dan eertijds de Joden in den tempel van Jerusalem; en verdienen zij niet veeleer uit de kerk verbannen te worden, en van den Zaligmaker dezelfde harde berispingen te hooren, welke Hij die heiligschenders toestierde, zeggende: „Er is geschreven: Mijn huis is een huis des gebeds, doch gij hebt er een roovershol van gemaakt!”

Wat zal ik hier nog bijvoegen? Jongelieden! die dit leest, die de gewoonte hebt u bijna altijd onstichtig in het huis van God te gedragen, wat zal ik u nog zeggen? Ach! zegt bij u zelve, op uwe borst kloppende, en met bloedige tranen den goeden God, die u nog zoolang gespaard heeft, om vergiffenis smee-kende: Mijn God woont in deze heilige plaats, en ik, ik ben zoo dikwijls voor zijne oogen komen ten toonstellen de uitzinnige pracht van mijnen hoogmoed en ijdelheden om de

oogen van anderen op mij te trekken, als op eenen opgesmukten afgod! Mijn God rust in deze H. Tabernakelen, en ik, ik heb Hem zoo menigmaal durven versmaden door mijne oneerbiedigheden, mijne onbetamelijke houding en door mijn trotsch gelaat, alsof het voor mij te veel was nauwelijks een knie voor die ontzaglijke Majesteit te buigen! Mijn God wordt dagelijks op eene onbloedige wijze alhier geslachtofferd, en ik ellendige, ik heb mij verstout in zijne tegenwoordigheid te praten, te lachen, allerhande onbetamelijkheden te bedrijven; ik heb, helaas! zijne heilige geheimen bijgewoond met een hart vol verstrooidheden, vol wereldsche bekommernissen en ijdelheden! Ach, mijn God, wat heb ik gedaan? Indien de fakkel des geloofs niet ten eenenmale in ons hart is uitgedoofd, met welke gevoelens van leedwezen moet ik dan niet doordrongen zijn, zoo dikwijls ik in uwe tegenwoordigheid verschijn om aan uwe H. mysteriën deel te nemen?

Het bovenstaande is reeds meer dan genoeg om u van den noodzakelijken eerbied onder de H. Mis en de kerkelijke diensten te overtuigen; niettemin, omdat dit wezenlijk eene hoofdkwaal is van onzen tijd, en men schier overal, zoowel in dorpen als in steden, vele lichtzinnigen aantreft, die in de kerk, of zelfs in de Mis verschijnen, alsof zij bij een schouwspel tegenwoordig waren, wil ik deze stof nog een weinig ontwikkelen en op de

meest tastbare wijze, aan iedereen verstaanbaar maken.

Het is immers eene groote oneer en belediging, als men een aanzienlijk persoon met de grootste stoutmoedigheid op weg of op straat oneerbiedig bejegt, versmaadt of bespot; maar datzelfde te doen in zijn eigen huis, is onvergelykelyk erger. Indien die persoon nu een koning of vorst ware, is de versmading zooveel te grooter, en zoude men zich plichtig maken aan gekwetste majesteit; want de mate der belediging wordt altijd berekend naar de waardigheid van den persoon, die beledigd wordt. Zoo is het insgelijks groot kwaad, op straat of in de herbergen God te vergrammen, hetzij door inwendige of uitwendige zonden; maar zonden te bedrijven in zijn eigen huis, in zijnen tempel, in zijne tegenwoordigheid, is onvergelykelyk veel erger, en waarom? Om de heiligheid der plaats zelve, die duizendmaal eerbiedwaardiger is, dan al de paleizen der koningen en vorsten dezer aarde; omdat onze kerken de woonplaats zijn van eenen God, de troon van zijne Opperste Majesteit, alwaar Hij van duizenden Engelen omringd is.

Hoe is het dan mogelijk zoovele Christenen aan te treffen, die met zoo weinig eerbied verschijnen in zulk eene heilige plaats! Welk schandaal geven deze Christenen niet, en hoe menig, vooralsnog braaf godvreezend jongeling, wordt door zulke menigvuldige slechte voor-

beelden medegesleept, dat hij uit een ellendig menschelijk opzicht, nauwelijks de knieën meer durft buigen, wanneer de H. hostie wordt opgeheven. Indien de Turken, die dikwijls in hunne moskeeën plat op de aarde liggen uitgestrekt, uit eerbied voor het Opperwezen, in onze kerken tegenwoordig waren, welken eerbied zouden zij kunnen opvatten voor onze verheven mysteriën, als zij de onverschilligheid zagen, waarmede zich vele Christenen in onze kerken gedragen? Maar wat moet men ook over dusdanige Christenen oordeelen? Is men niet gerechtigd te besluiten, dat zij geen geloof hebben en veel beter deden uit de kerk te blijven dan anderen door hun slecht gedrag nog ten ergste te komen ontstichten; dat hun geloof lager gedaald is dan dat der helsche geesten, waarvan de apostel Jacobus zegt: De duivelen gelooven, maar sidderen. Maar ook, wat hebben dusdanige Christenen niet te verwachten van de wrekende hand Gods, en met welke gestrengheid zal Hij niet alle ouders en oversten behandelen, die met de grootste onverschilligheid zulk een gedrag van hunne onderhoorigen aanzien?

Als Ozee, in het Oude Verbond, met eenige vermetelheid zijne hand had uitgestoken, om de ark des verbonds het vallen te beletten, is hij aanstonds met den dood gestraft geworden; zoo werden ook meer dan 50.000 Bethsamiezers met eenen haastigen dood gestraft, alleen omdat zij ze met al te groote nieuws-

gierigheid hadden aanschouwd. En nochtans, wat was die geheimzinnige ark? Slechts een zwak beeld van ons heilig der heiligen, van den God van alle majesteit, die in onze kerken met zijne Godheid en menschheid wezenlijk tegenwoordig is.

Meent gij misschien, dat God zich die oneer niet meer aantrekt, of dat Hij die oneer, die beleediging, zijn eigen lichaam en bloed aangedaan, hedendaags minder zal wreken dan die, welke eertijds de ark des verbonds werd aangedaan? Schijnt het, dat Jezus nu al die oneerbiedigheden niet ziet, zich deze niet aantrekt, dat Hij alles met de grootste lankmoedigheid verdraagt: „*Silui patiens fui, Ik heb gezwegen, zegt Hij door den mond van den profeet Isaïas, Ik heb alles geduldig verdragen; maar de tijd zal komen dat Ik mijn wraak zal uitoefenen; dissipabo et absorbebo simul, Ik zal ze verstrooien en ze te zamen verzwelgen*”.

Inderdaad, de oneerbiedigheden in het huis Gods bedreven, hebben den H. Chrysostomus zoo schromelijk geschenen, dat hij zich niet genoeg konde verwonderen, hoe die schenders van Gods huis, niet door den bliksem verpletterd werden. Streelt u dus niet, wie gij zijt, die u op eene oneerbare wijze in het huis van God gedraagt, omdat gij geene straffen ondervindt, omdat gij wel vaart naar het tijdelijke; vreest veel meer, dat gij niet verdient in dit leven gestraft te worden, dat

uwe zonden de gramschap Gods al te zeer hebben getergd, en dat Hij zijne straffen uitstelt tot den dag der wraak, om u in alle eeuwigheid de uitwerksels van zijne rechtvaardige verbolgenheid te doen ondervinden.

De H. Augustinus bemerkt, dat de oneerbiedigheden in het huis van God de eenige zonden zijn, welke God zelf wil straffen. Als Adam gezondigd had in het paradijs, zond Hij eenen Engel om hem daaruit te verdrijven; als de inwoners van Sodoma en Gomorrha zich besmeurd hadden met de afgrijselijkste zonden van onzuiverheid, zond God eenen Engel, om over die goddelooze steden eenen regen van solfer en vuur te doen nederstorten; als David gezondigd had, zond Hij den profeet Nathan om hem te berispen, en eenen Engel om 70,000 menschen met de pest te straffen.

Maar als er sprake is van oneerbiedigheden te straffen in zijn eigen huis, dan straft Hij deze als een smaad, onmiddellijk zijne Goddelijke Majesteit aangedaan. Immers, toen de koning Balthazar eertijds de heilige vaten uit den tempel van Jeruzalem onteerde, verscheen er eensklaps eene verschrikkelijke hand op den muur van de zaal, alwaar hij toen een groot gastmaal gaf, het vonnis van dezen goddeloozen koning neerschrijvende met deze drie woorden: *Mane*, geteld heeft God uw rijk en een einde daaraan gemaakt; *The cel*, gewogen zijt ge op de waag, en te licht be-

vonden; Phares, verdeeld is uw koninkrijk en den Mediërs en Perzen gegeven. Wiens hand was dat? Het was de hand van niemand anders dan van God zelve, die zelf wraak nam op dezen goddeloozen vorst; en nog denzelfden nacht werd zijn paleis door de vijanden overrompeld en Balthazar vermoord. O! hoe schromelijk is het te vallen in de handen van den levenden God! Hoe vele onvoorziene sterfgevallen, die maar al te dikwijls gebeuren; wie weet, groote God! of gij ze soms niet overzendt tot straf van die goddeloosheden, van al die oneerbiedigheden en heiligschennissen, in uwen tempel bedreven!

En hebben wij hiervan niet een treffend voorbeeld in het Evangelie, hoe de Zaligmaker door eenen heiligen ijver ontstoken, om de eer van het huis zijns Hemelschen Vaders te wreken, zelf den tempel van Jeruzalem binnentrad, en al de onteerders met zweepen er uitdreef. Hij schijnt alle andere zonden over het hoofd te zien; Hij vergramt zich slechts, en straft die alleen, welke zich oneerbiedig gedroegen in Gods tempel. Wat was intusschen deze tempel, vergeleken met onze kerken; wat waren de offeranden der Joden, vergeleken met de hoogwaardige offerande der Nieuwe Wet? Niettemin, indien Jezus, die de zoetaardigheid zelve is, en de grootste zondaren altijd vol goedheid en liefde ontvangt, zoo streng hier heeft gehandeld, welke wraak zal Hij dan eens nemen over zoo vele godde-

loosheden en oneerbiedigheden, welke, helaas! maar al te dikwijls in onze kerken geschieden, om aldaar andermaal Zijn dierbaar bloed met voeten te treden, en Hem wederom opnieuw in het hart te komen kruisigen?

Oordeel nu zelf, of het niet ten uiterste pijnlijk moet zijn voor Jezus, zoo kwalijk in zijn goddelijk paleis onthaald te worden, niet door heidenen of ketters, niet door ongeloovigen, maar door zijne huisgenooten, door zijne kinderen zelven. Het is dan niet zonder reden, dat de Heer zich hierover zoo bitter beklaagt door den mond van den profeet Jeremias; immers, dat heidenen zijn huis onteeren, dat is eenigszins dragelijk; maar dat Christenen, dat de geloovigen aldus handelen, dit is hard, dit is pijnlijk, dit is ondragelijk!

De H. Laurentius Justinianus zegt: Als Christus op het altaar geslachtofferd wordt, roept Hij tot zijnen Hemelschen Vader, Hem de wonden toonende, die Hij voor de zondaars ontvangen heeft; maar als de mensch aldaar zijnen God durft tergen, op die plaats zelve, zoo geschikt om hem te verzoenen, wat is dat anders, dan zich den weg der barmhertigheid sluiten, dan zich de wraak Gods over het hoofd trekken?

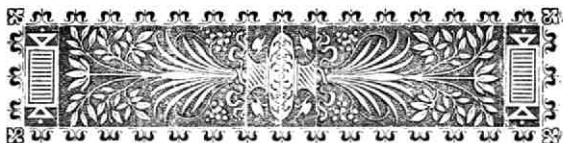
Als de Joden eertijds den tempel van Jerusalem hadden onteerd, zeide God tot den profeet Jeremias: Wil niet bidden voor het volk, want ik zal u niet verhooren. Maar waarom dan, o Heer! Is het misschien om

hunne onrechtvaardigheden, dronkenschappen of onkuischheden? Neen, zegt God, zij hebben ergernis gegeven in het huis, waar mijn naam aangeroepen wordt, en dat zal Ik nooit vergeven. *Non parcet oculus meus, nec miserebor*, ik zal ze straffen in mijne verbolgenheid, zij zullen geene barmhartigheid verwerven, maar schrikkelijke straffen zullen over het geheele land nederdalen. Wordt een rijk soms gestraft met oorlog, pest, ziekten, hongersnood: *Ultio Domini est*, het is de wraak Gods, zegt de profeet; *ultio, templi sui*, het is de wraak van zijnen tempel om de oneerbiedigheden te straffen, welke in zijn heilig huis bedreven worden. Wat is de oorzaak, dat zoo vele zondaars versteend en ongevoelig blijven in hunne boosheid, de godsdienst versmaden, de priesters verachten, het woord Gods bespotten? Is het niet de rechtvaardige hand Gods, die ze straft? Komen zij Zondags naar de kerk, het is uit gewoonte; zij verschijnen er in staat van doodzonde en zoeken zelfs gelegenheid er weer nieuwe te bedrijven. Geen wonder, dat zij niet van God verhoord worden, dat zij schuldiger naar huis wederkeeren, en dat, gelijk David zegt, hun gebed zelf hun tot zonde zal toegerekend worden.

Vergiffenis dan, o groote God! vergiffenis voor ons allen, die misschien door zoovele oneerbiedigheden den geloovigen tot ergernis verstrekt hebben. Wij hebben gezondigd, o

Heer, wij hebben de ark van uw testament ontheiligd, de oneerbiedigheden van uw volk hebben uwen naam doen lasteren onder de volkeren, die U niet kennen. Maar Gij hebt ook gezworen, o groote God, uwe gramschap te laten stillen door onze tranen en zuchten. Spaar dan, o Heer, spaar uw volk, dat gij door uw dierbaar bloed hebt vrijgekocht, vergeet al zijne oneerbiedigheden; het zal ze altijd indachtig wezen, om ze meer en meer te beweenen en naar krachten te herstellen. Ja, wij zullen ze herstellen door ons innig leedwezen en droefheid, door de diepste ingetogenheid en godsvrucht onder dit aanbiddelijk Sacrificie aan den dag te leggen, ja, wij zullen dikwijls met den profeet David uitroepen: Hoe zoet, o Heer, zijn uwe tabernakelen; een enkele dag daar doorgebracht is meer waard dan duizend in de paleizen der koningen! Dat ook mijne rechterhand verdroge, mijne tong aan mijn gehemelte kleve, eer ik vergeten zal naar U te zuchten, en U alhier dagelijks onder die verborgen gedaanten te aanbidden, ten einde eens waardig bevonden te worden U van aanschijn tot aanschijn in den hemel te mogen bezitten!

II. AANHANGSEL.

Over den plicht op Zon- en Feestdagen de H. Mis bij te wonen.

Dat is eene zware verplichting, welke op ieder Christen rust, en ons uitdrukkelijk bevolen wordt in het tweede gebod der H. Kerk: „En dan ook Mis-hooren met goede manieren”. Zonder gegronde redenen of noodzakelijkheid hieraan te ontbreken, is dus zonder twijfel zich plichtig maken aan doodzonde. Immers, dit is het bijzonderste werk van godsvrucht, dat de Christenen kunnen verrichten, gelijk wij in dit boek genoegzaam hebben uitgelegd, en daarom schrijft de H. Kerk voor, de H. Mis op de Zon- en Feestdagen bij te wonen; zij gebiedt aan al hare kinderen, die tot de jaren van verstand gekomen zijn, en ter kerke kunnen komen, dat zij tegenwoordig moeten zijn in de H. Mis en zij verlangt tevens dat zij zullen tegenwoordig zijn in de parochie-mis, ieder in zijne kerk, als dit gevoegelijk kan geschieden. Edoch, daar het niet genoeg is, slechts met het lichaam in de H. Mis tegenwoordig te zijn, gebiedt zij, dat men ze zal hooren met goede manieren,

dat is met aandacht, eerbied en godvruchtigheid. De H. Kerk verbiedt ons dus in haar tweede gebod: 1. het verzuimen der H. Mis, 2. het achterlaten van een merkelyk deel, 3. de oneerbiedigheid en vrijwillige verstrooidheid.

1. Van de tijden der apostelen af heeft de Kerk altijd verlangd, dat de priesters ten minste alle Zon- en Feestdagen de H. Mis zouden lezen, en dat de geloovigen daarbij zouden tegenwoordig zijn. Zoo zien wij reeds in de „Handelingen der apostelen”, dat de Christenen des Zondags vergaderden om de gedachtenis te vieren van Jezus' lijden en dood, in het opdragen van het onbloedig offer des Nieuwen Verbonds: „Op den eersten dag der week nu (dat is op den Zondag) als wij bijeengekomen waren om brood te breken”. Act. ap. xx. 7; door welk brood-breken de geloovigen in dien tijd het H. Sacrament des Altaars verstonden, dat onder het H. Sacrificie der Mis werd uitgedeeld. De H. Kerk heeft dit gebod dikwijls hernieuwd, als zijnde het Mis-hooren het voortreffelijkste werk van godsdienstigheid. Zij heeft het haren kinderen opgelegd, wegens de menigvuldige voordeelen en overvloedige genaden, welke zij in de H. Mis kunnen verwerven en de oneindige glorie, welke God hierdoor ontvangt.

De H. Kerk heeft zich niet tevreden gehouden met hare kinderen te verplichten op gemelde dagen Mis te hooren, zij heeft nog

begeerd, dat zij, zooveel doenlijk, de parochie-mis zouden bijwonen, omdat deze door hunnen eigen herder voor de parochianen moet worden opgedragen; en ook, opdat de schapen zich met hunnen herder in dit treffelijk werk zouden vereenigen en des te beter naar zijne stem zouden luisteren. Daarom zegt de kerkvergadering van Trente, dat de bisschoppen het volk moeten vermanen dikwijls naar hunne parochie-kerk te gaan, bijzonder op de Zondagen en voorname Feestdagen, en dat ieder een gehouden is, in zijne parochie het woord Gods te hooren, als dit gevoeglijk kan geschieden. Dit moeten zij bijzonder behartigen, die gaan zoeken naar eene korte Mis zonder onderwijzing, om alzoo in hunne zondige onwetendheid te blijven en in deze ongelukkige gewoonte jaren en jaren lang te vertoeven, zonder ooit iets van het woord Gods te hooren, gelijk het op sommige plaatsen het geval is; zoo als zij, die uit wrevel of afgekeerdheid jegens hunnen herder of andere zielzorgers, hunne moederkerk zoeken te schuwen.

2. Men moet de geheele Mis hooren, dat wil zeggen van het begin tot het einde. Hij, die een klein deel verzuimt uit onachtzaamheid, doet wel geene groote zonde, maar die een voornaam en merkelyk deel achterlaat, doet zeker doodzonde. Hij volbrengt het gebod der H. Kerk niet, tenzij hij van zin is een tweede Mis te hooren en die ook werkelijk hoort. De drie voorname deelen der H.

Mis zijn: de offerande, de consecratie en de communie.

3. Het gebod van de H. Kerk vereischt verder, dat men Mis hoore met goede manieren, dat is met eerbied en aandacht. De eerbied moet inwendig en uitwendig zijn. Den inwendigen eerbied bezit hij, die in zijn hart de gedachte gaande houdt, dat hij zich in het huis Gods bevindt, dat hij voor den troon des Allerhoogsten staat, om met den priester het Lam zonder vlek, Jezus, te slachtofferen. De uitwendige eerbied zal van zelf volgen uit den inwendigen; want, als men dit alles overdenkt, is het niet mogelijk, of men zal ook uiterlijk eene stichtende houding aannemen en met den grootsten eerbied voor Gods troon nederknielen. De aandacht bestaat hierin, dat men tijdens de H. Mis zich bezig houde met bidden, of met andere godvruchtige overwegingen; het beste is zich met den priester te vereenigen, om de H. Offerande op te dragen en de verschillende deelen der H. Mis oplettend te volgen. Hiertoe bieden de gebedenboeken een geschikt middel, inzonderheid voor minder geestelijke personen; nochtans kan men ook andere gebeden lezen of het rozenhoedje bidden, gelijk reeds gezegd is.

4. Gelijk de H. Kerk gebiedt, dat iedereen, die tot de jaren van verstand gekomen is, op doodzonde de H. Mis moet hooren op Zonen geboden Feestdagen, zoo verbiedt zij op dezelfde straf, dit werk op gemelde dagen te

verzuimen, of zonder wettige redenen achter te laten. Zoo zijn de ouders dan verplicht hunne kinderen Mis te doen hooren, zoo haast zij tot de jaren van verstand gekomen zijn. De wettige redenen, welke van het bijwonen der H. Mis kunnen verontschuldigen zijn vooral de volgende :

a. De eene of andere ziekte of merkelijke ongesteldheid, zoodat men niet zonder groot ongemak of gevaar de H. Mis kan bijwonen. In twijfelachtige gevallen kan men den raad van eenen braven en godvreezenden geneesheer, alsmede van zijne geestelijke oversten of andere voorzichtige personen inroepen.

b. Die de zieken moeten oppassen of dienen, en deze niet kunnen verlaten of zich niet door anderen kunnen doen vervangen ; deze zullen alsdan door andere gebeden of goede werken dit verzuim trachten te vergoeden.

c. De oude of gebrekkige lieden, die op verren afstand van de kerk wonen, bijzonder bij slecht weder ; ook deze zullen trachten door gebeden en andere godsdienstige oefeningen de Zon- en Feestdagen te vieren

d. Ieder andere gewichtige reden, welke verbonden is met groot ongemak of merkelijke schade, zoowel volgens de ziel als naar het lichaam.

Dit zijn de voornaamste redenen, welke van het niet Mis-hooren kunnen verschoonen.

Hoe vele flauwe Christenen vindt men nochtans, die om de geringste, vaak nietigste oor-

zaak deze verheven offerande verzuimen! Het geringste voorwendsel schijnt hun hiertoe voldoende. Moeten zij eene reis ondernemen, zelfs niet eens uit noodzakelijkheid, of het een of ander min gewichtig werk verrichten, dan meenen zij genoeg redenen te hebben, om de H. Mis te verzuimen en zich van dit groot gebod, zonder de minste knaging van geweten, te kunnen ontslaan.

Hoevele andere onverschillige Christenen vindt men eveneens, die wel is waar nog de Mis bijwonen, maar ze beschouwen als een onverdragelijken last, die altijd zoeken naar den priester die het spoedigst de H. Mis leest, of bij voorkeur zulke Mis hooren, onder welke geene preek of onderrichting gehouden wordt; die achteraan, onder den toren of op het kerkhof blijven staan, zich niet gewaardigen eene knie op den grond te zetten, die niets doen dan rond kijken, gapen, omzien; ja, die zelfs onder de voornaamste deelen zich niet schamen te praten, te lachen; die door hun opschik in kleederen, door hun groeten en oogwenken anderen nog ontstichten en aanhoudend verstrooien! Ach, wij moeten bekennen, dat wij met al te gegronde redenen Gods toorn en gramschap te duchten hebben; want zien wij van zijnen kant een teerhartigen Vader, die ons de allerkrachtigste en gemakkelijkste middelen aan de hand geeft, om onze zaligheid te bewerken, van den kant van een groot gedeelte zijner kinderen zien

wij niets dan verachting, versmading of onverschilligheid nopens dit uitdrukkelijk gebod. Men hoort slechts morren en klagen tegen de gezalfden des Heeren, tegen de herders en zielzorgers, als de goddelijke diensten wat lang duren, of de onderwijzing hun lastig valt; zij denken niet eens na, dat dit meestal voorkomt uit gebrek aan ijver en godsvrucht. Ja, mijne Geliefden, het is omdat gij geenen ijver gevoelt voor de glorie van God, omdat gij de gewichtige zaak uwer zaligheid niet beter behartigt, dat gij zoo onverschillig de H. Mis bijwoont, en zelfs vrijwillig onder de predikatiën de kerk verlaat, om soms dezen tijd — o schande over u! — in de herbergen door te brengen, in plaats van uwe zielen met Gods woord te voeden. Gij zijt onwetend tot zelfs in de eerste noodzakelijke kennis van onzen godsdienst, en ligt diensvolgens zonder achterdenken als begraven in den afgrond van zonden! Gij vreest, dat de onderwijzingen en vermaningen van uwe zielzorgers uw geweten mochten wakker schudden en de gewetensknagingen uwe gevaarlijke rust mochten storen! Gij zijt genegen tot alle soort van beuzelingen en ijdel tijdverdrijf, en daarom schijnt het u lastig een uurtje in de H. Mis tegenwoordig te zijn. O, gierige mensch, ten opzichte van uwen milddadigen God! Hij is dag en nacht bezig met uw leven en gezondheid te bewaren, met de geheele wereld voor u te bestieren, met uwe granen en

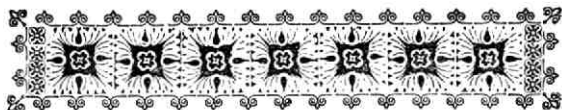
vruchten te doen groeien op uwe velden , en gij zult het voor al te lastig aanzien , dien grooten God nauwelijks een nurtje te schenken . om aan zijne ontzaglijke Majesteit het allerhoogwaardigste Sacrificie op te offeren ; eene offerande die Hem zoo aangenaam is, en het zekerste middel om zijne weldaden waardig te vergelden, uwe zondige ziel met Hem te verzoenen, en van Hem alles af te smeeken, wat gij volgens ziel en lichaam noodig hebt.

De H. Antonius verhaalt ons van twee jongelingen, die op eenen Heiligdag gingen jagen, van welke één Mis gehoord had, dat er plotselijk een geweldig onweder opgekomen zijnde, de een door den bliksem verpletterd werd, en de andere gespaard bleeft, en dat er eene stem gehoord werd , te kennen gevende , dat deze gespaard was gebleven , omdat hij tot het laatste toe in de Mis was tegenwoordig geweest.

Verzuim dan toch nimmer dit H. Sacrificie ten minste op Zon- en Heiligdagen bij te wonen , wees er altijd in tegenwoordig van het begin tot het einde, zonder ooit een merklijk deel achter te laten, en steeds met zulk een eerbied en aandacht, als de heiligheid van de plaats en van het Sacrificie vereischt; volg aandachtig den priester in zijne gebeden, draag met hem het dierbaar lichaam en bloed van Jezus aan zijnen Hemelschen Vader op, en gij zult deelachtig worden aan al die vruchten en verdieusten, zoo dikwijls in dit boek vermeld. Gij werkt trouwens zes dagen , meestal voor

anderen, voor uw huisgezin; werk ten minste des Zondags voor uwe onsterfelijke ziel. Gij houdt u gedurende zes dagen bezig met uwen handel en rekent af met uwe schuldeischers; maak des Zondags uwe rekening met God. Gij bouwt het land en bereidt de aarde; o bereid dan des Zondags ten minste met vlijt den akker van uwe ziel, maak dat geestelijk veld vruchtbaar voor het zaad van Gods woord, opdat het u vruchten oplevere voor de eeuwigheid. Jongelieden, is het u ernst de zonden te vlieden en uwe onschuld te bewaren, heiligt den dag des Heeren! Zoolang gij met innig genoegen het klokkengelui hoort, zoolang gij in den tempel met uwe broeders en zusters in vreugde nederknielt, zoolang zullen de duivel, de wereld en het vleesch niets op u vermogen; moet gij integendeel hiertoe gedwongen worden, dan, helaas! is het te vreezen, dat die dag, u gegeven voor uwe zaligheid, u een dag des verderts, der eeuwige verdoemenis worde.

III. **AANHANGSEL en SLOT.**

Eenige misbruiken betreffende het vieren van den Zondag.

Daar het H. Sacrificie der Mis de voornaamste godsdienstige handeling is, welke wij ter eere van den Allerhoogste kunnen verrichten, en het bijwonen dezer heilige Offerande eene der voornaamste Zondagsplichten uitmaakt van den Christen, gelijk wij alles breedvoerig in dit boek hebben bewezen, zoo volgt ook van zelf, dat ieder Christen, die wezenlijk overtuigd is van de verhevenheid van dit goddelijk werk, en die des Zondags morgens deze H. Offerande met aandacht en eerbied heeft bijgewoond, zonder twijfel ook het overige van den dag nuttig en heilig zal doorbrengen. Immers de Christen, die zijne zaligheid boven alles betracht, zal zich dan ook beijveren behalve de H. Mis ook met vlijt het woord Gods aan te hooren: hij zal ook na den middag, zooveel doenlijk, eenen korten tijd besteden om de vesper of het lof bij te wonen, ten einde Jezus Christus in het H. Sacrament te gaan aanbidden. Hij zal verder het overige

van den dag in gepaste ontspanning doorbrengen, hetzij in zijnen familiekring, hetzij bij godvreezende vrienden; bij goed weder zal hij eene wandeling doen, en de schoonheden welke de natuur zoo rijkelijk ten toon spreidt, zullen hem met zijne gedachte hemelwaarts verheffen, tot zijnen Schepper, die dit alles voor hem gemaakt heeft. Bij slecht weder, en vooral bij de lange winteravonden, zal hij zich bezig houden met eene nuttige of heilzame lezing, welke door het een of ander spel of eerbaar vermaak ook kan onderbroken worden, om zich een weinig van de kommervolle bezigheden der week uit te rusten.

Maar vieren de meeste Christenen zóo den Zondag? Helaas, wanneer wij de menigvuldige ongebondenheden en buitensporigheden betrachten, welke, zoowel in de steden als ten platten lande, gewoonlijk maar al te dikwijls op de Zondagen, 's namiddags of soms laat in den avond plaats hebben; wanneer wij in het bijzonder overwegen de oneer en de beledigingen, welke God hierdoor worden aangedaan op die dagen, welke Hij zich uitdrukkelijk tot zijnen dienst heeft voorbehouden en bestemd, dan hebben wij voorzeker groote redenen om met onzen goddelijken Zaligmaker te weenen over de ongevoeligheid en de verblindheid van zoovele zondaren, die niettegenstaande de uitmuntende genaden, welke zij des morgens in de H. Mis nog ontvangen hebben, niettegenstaande de aanhou-

dende vermaningen van hunne herders en biechtvaders, altijd voortgaan in hunne ongeregeldheden, hunnen God zoo jammerlijk bedroeven en zoo menigmaal door de doodzonde opnieuw in hun hart kruisigen. Ja, beminde Christenen! ieder herder, ieder zielzorger gevoelt de innigste droefheid en smart, wanneer hij overdenkt, hoe die dagen, ingesteld om God te dienen, en zich op eene eerbare en loffelijke wijze met zijne bloedverwanten, vrienden of kennissen, eenigen tijd van de kommervolle bezigheden en den zwaren arbeid der week uit te rusten, hoe die dagen, zeg ik, doorgaans veranderd worden in dagen van allerhande ongeregeldheden, dagen van onbetamelijke verkeeringen, dagen van dronkenschap en ontucht, van krakeel en vechtpartijen; in één woord, in dagen, waarop juist de meeste zonden en boosheden gepleegd worden. Ja, het hart van ieder zielzorger wordt van droefheid overstelpt, wanneer hij voorziet, dat zoo menig brave jongeling of jongedochter dat kostbaar pand, het schoonste sieraad der ziel, te weten: de schoone deugd van zuiverheid, doorgaans gedurende deze dagen verliest, met zich vrijwillig in die zielbedervende vergaderingen of bijeenkomsten van ongelijke personen te begeven, welke voor een groot getal naaste gelegenheden van doodzonde zijn, en als dusdanig door de wet van God verboden worden.

Gave God, dat ieder jongeling of jonge-

dochter niet reeds uit eigen ondervinding hiervan overtuigd ware! Want hoe menigeen heeft in deze gevaarlijke bijeenkomsten zijne deugd, zijne onschuld, zijn geloof, zijnen godsdienst verloren, en van godvruchtig als hij eertijds was, is hij thans een gruwel in de oogen van God, en zijnen rechtvaardigen toorn geheel waardig.

Ik spreek hier in het algemeen van alle gevaarlijke bijeenkomsten van losbandige jongelieden of andere gezelschappen, voornamelijk die van verschillend geslacht, hetzij ze plaats hebben in of buiten de herbergen, in of buiten hunne huizen, met de kermis, op vastenavond of op andere Zondagen in het jaar, en wat veel erger is, op de Zondagen van den Advent en de Vasten. Ja, als afgezanten van God, als bedienaars van zijn goddelijk woord, zijn wij soms verplicht onze stem te verheffen tegen de menigvuldige misbruiken, welke, helaas! maar al te dikwijls juist op de dagen, den Heere gewijd, plaats hebben; wij zeggen het u in allen ernst, en wenschen onze woorden diep in uw hart te drukken: ja, wanneer gij godsdienst en eerbearheid bezit, dan zult gij zorgvuldig vermijden u op alle die plaatsen te begeven, waar de onschuld met doodelijke wapenen wordt aangerand. Dat men er zuiver heenga, zegt de H. Cyprianus, men zal er besmet van terugkomen. Al deze soorten van vergaderingen, overblijfsels van het heidendom, tegen-

strijdig met de heiligheid van den godsdienst en de grondregels van Jezus Christus, zijn eene openbare schending van de beloften des doopsels, waardoor gij gezworen hebt aan den duivel, de wereld en hare ijdelheden te ver-
zaken. De H. Vaders noemen dan ook deze bijeenkomsten het bederf der zeden, eene bespotting van het Evangelie, eene openbare belijdenis van ongebondenheid en goddeloosheid, in één woord, het bederf der jonkheid.

Vooreerst een woordje over de herbergen.

Ik bedoel hiermede volstrekt niet die plaatsen, waar fatsoenlijke en godvreezende personen zich soms vereenigen, ten einde zich gezamenlijk op eene aangename en loffelijke wijze te onderhouden, of over hunne beroeps-
plichten te spreken, en waar nooit een dubbelzinnig of ontuchtig woord, nooit overdaad in drank plaats vinden. Maar ik spreek vooral van die gezelschappen, vergaderingen of bijeenkomsten, waar de ongodsdienstigheid en losbandigheid, als het ware, haren zetel hebben gevestigd, waar ontuchtige woorden, onzuivere liederen en afschuwelijke godslasteringen de overhand hebben, waar men den spot drijft met den godsdienst, hare bedienaren, en waar men alles wat heilig is aanrandt; van die vergaderingen, welke het ongeluk zijn van

zoo menig braaf jongeling, en oorzaak zijn van zoo menigvuldige schendingen der liefde, als lastertaal, kwaadspreken, twist en tweedracht, vechtpartijen, enz.; van die plaatsen, waar men uren lang met het spel doorbrengt, en meestal voor grof geld, aldus op éenen enkelen avond de verdiensten van eene gansche week verkwistende; in één woord, van die bijeenkomsten, waar de duivel der dronkenschap heerscht als ten zijnent.

O, beminde Christenen! en gij vooral brave jongelingen, konde ik u eenen diepen afschrik voor deze plaatsen inboezemen! Mocht ik u wel doen begrijpen, hoezeer de dronkenschap den mensch verlaagt, hoezeer zij schadelijk is voor de gezondheid, maar vooral, hoe verfoeilijk deze ondeugd is in de oogen van God.

Door de overdaad, zegt ons de H. Geest, zijn er vele gestorven, terwijl hij, die er zich van onthoudt, zijn leven verlengt. De wijze Salomo zegt: De drank, die den smaak streelt, schijnt eerst niets aan te bieden dan vermaak, maar onmatig genomen, is hij een vergift, zooveel te gevaarlijker als men daar meer genot in vindt; hij gaat zoet binnen, zegt hij, maar op het einde zal hij bijten als eene slang, en zijn venijn van alle kanten uitspuwen. En op eene andere plaats zegt hij, dat zij, die hunnen tijd verkwisten met drinken, zullen te niet gaan.

De profeet David zegt zijnerzijds: De mensch in eere en verheven boven alle schepselen der

aarde, heeft geen begrip gehad van zijne waar- digheid; hij heeft de onredelijke dieren nage- volgd, en is aan deze gelijk geworden.

Wee u, die krachtig zijt om te drinken, zegt de H. Geest! een verschrikkelijke onder- gang zal u van het land der levenden af- snijden.

Wee u, ongelukkige huisvaders of jonge- lingen, roept de profeet Isaïas uit, die des morgens opstaat om den geheelen dag in drinken of slemperijen door te brengen, op éenen dag den bitteren en zuren arbeid van vele dagen verdrinkende. Ach, hoezeer be- klaag ik de ongelukkige vrouw en kinderen van zulk eenen ontaarden vader! Wee u, die drank bezorgt aan hen, die hem tot overdaad misbruiken, of reeds dronken zijn; gij zijt medeplichtig aan hunne zonde, en de vloek des Heeren zal vroeg of laat op uwe huizen nederkomen.

De apostel Paulus zegt, dat de dronkaards en zij, die van hunnen buik eenen afgod ma- ken, nooit het hemelrijk zullen bezitten.

De H. Basilius noemt de dronkenschap eenen vrijwilligen duivel, de moeder der boosheid, de vijandin van alle deugd.

Immers, de dronkaard zondigt tegen God, door de verzuimenis zijner Christelijke plich- ten en door het misbruiken van die edele gaven van zijn verstand en zijne rede; slaaf zijnde van zijnen buik, kan hij onmogelijk de zaken begrijpen, welke God aangenaam zijn,

en hij dooft allengskens in zijn hart alle gevoel van godsdienst uit. Hij zondigt tegen zijn evenmensch, door twist en tweedracht, verwenschingen en godslasteringen, welke hij in zijne woede uitbraakt. O ongelukkige, die zoo menigmaal door uwe dronkenschap de aan God gewijde dagen ontheiligt, en in uwe woede soms uwen God durft lasteren en vervloeken; overweeg wel de grootheid uwer zonden en de menigvuldige ergernissen, welke gij door uwe godslasteringen aldus veroorzaakt. O, helsche tong, roept de H. Bernardus uit, wat spoort u toch aan uwen God te lasteren! Moet dan diezelfde tong, welke in het H. Doopsel door het zout gereinigd is, om den lof des Heeren te verkondigen, veranderen in een bloedend zwaard, dat het hart van God doorboort! Wie zal de schandalen optellen, welke gij hierdoor aan anderen geeft? De H. Lodewijk, koning van Frankrijk, liet alle godslasteraars de tong doorboren, of drukte hem een gloeiend ijzer als brandmerk op het voorhoofd. En gij zoudt durven beweren, hierdoor geene zonde te doen, omdat gij slechts vloekt, als gij dronken zijt? Maar weet gij niet van te voren, dat gij door uwe dronkenschap u vrijwillig in gevaar stelt te vloeken, en dat gij dus in geweten schuldig zijt ook aan al die godslasteringen in uwe dronkenschap uitgebraakt? O God! welk een gruwzaam monster is soms een dronken mensch, en tot hoeveel zonden is hij niet in staat,

wat vloeken, razen en tieren! O, hij komt soms te huis als een brieschende leeuw, als een woedend ondier, terwijl vrouw en kinderen voor een razernij de vlucht moeten nemen. Tevergeefs voedt eene moeder zich met hare tranen, niet bij machte hare kinderen behoorlijk te spijsen; tevergeefs bidden en smeeken de kinderen met tranen en gehuil zulk eenen ontaarden vader zich toch te bedaren; maar helaas, de ongelukkige drift die hem verslindt, is ongevoelig voor alles en moet altijd nieuw voedsel hebben. Soms maakt de dronkaard zich ook plichtig aan menigvuldige onrechtvaardigheden, de zoon besteeft zijne ouders, de knecht zijnen meester, de man verkwist de goederen van vrouw en kinderen, alleen om zijnen hartstocht te kunnen voldoen.

Maar de dronkaard zondigt bijzonder tegen zich zelven. Zijn verstand bedwelmd zijnde, is hij tot alles in staat. Immers, de dronkenschap is de moeder der ontucht, der onkuisheid. Er is geene oneerbaarheid, waartoe hij zich niet laat vervoeren; zijn hart is er vol van, en zijn mond, als een stinkend graf, ademt niets anders uit dan kwade dampen van ontuchtige woorden en onzuivere liederen; hij bezwalkt zijn lichaam door allerhande onzuiverheden. O dronkaards! die misschien deze regelen leest luistert wel naar hetgeen de H. Bernardus zegt: De mensch, zegt hij, die zondigt uit hoovaardij, zondigt als engel; zon-

digd hij uit gierigheid, is hij al te verslaafd aan het tijdelijk goed, hij zondigt als mensch; maar geeft hij zijn lichaam over aan dronkenschap, en aan de vuile wellusten des vleeschcs, hij zondigt niet meer als mensch, maar als een redeloos dier; dus wanneer hij zondigt als een dier, dan heeft hij ook niet meer die geestvermogens, welke hem van het dier onderscheiden, en hij is zoodanig vervuld van het voorwerp zijner drift, dat deze als eene tweede natuur voor hem geworden is.

Ja, beminde Christenen, eene droevige ondervinding leert ons maar al te zeer, dat de dronkenschap gewoonlijk tot onkuischheid leidt. Wanneer eens het hoofd door den drank is bedwelmd, schijnt alle schaamte en eerbaarheid verdwenen te zijn; losse, ontuchtige woorden of gesprekken, onzuivere liederen zijn er gewoonlijk het gevolg van.

Inderdaad, de onzuivere liederen zijn een van de gevaarlijkste strikken des duivels, om het hart der jongelieden te bederven; zij doen zooveel te meer indruk op hunnen geest en verbeelding, omdat men er de woorden zooveel te gemakkelijker van onthoudt, en dat zij ons als door eene heimelijke betoovering van zelf in de gedachte komen. Zij zijn zooveel te gevaarlijker, omdat zij in korten tijd overal worden verspreid, en van iedereen gezongen. En toch worden zij helaas! in deze bedorven wereld maar al te zeer verspreid, bijzonder ten platten lande, op feest- of ker-

misdagen, bij middel van draaiorgels of andere instrumenten, welke op zulke dagen door vele heethoofden zoo loszinnig worden toegejuicht. De kinderen zijn gretig zulke woorden op te vangen, ofschoon zij ze in hunne onschuld meestal niet verstaan; weldra worden ze gezongen door iedereen, door jong en oud, en God weet hoeveel onschuldige harten hierdoor den doodsteek ontvangen.

Ontuchtige liederen zijn dezulke, welke van onzuivere zaken of genegenheden, of van eene dolle en dwaze liefde handelen, de zangers of aanhoorders daaraan doen denken, of in hun hart eene onzuivere liefde trachten te ontsteken. Daar deze meestal, althans gedeeltelijk, uit onzuivere woorden bestaan, zijn zij evenals de ontuchtige taal, het bederf der goede zeden, zooals de apostel Paulus zegt. En verbiedt dezelfde apostel elders de slechte of ontuchtige woorden en gesprekken, zoo veroordeelt hij daarmede evenzeer de onzuivere liederen. „Eenigerlei onkuischheid of hebzucht worde onder u zelfs niet genoemd, gelijk het heiligen (Christenen) betaamt”.

Dus een Christen moet de heiligheid toonen, in zijne woorden en werken. Niets toont klaarder de bedorvenheid van 's menschen hart, dan dat hij van slechte zaken begint te spreken; want, waar het hart van vol is, daar loopt de mond van over, zegt de H. Schrift. De H. Joannes Chrysostomus maakt deze schoone bemerking: „Zoolang de graven ge-

sloten zijn, zoolang laten de vuile dampen, welke zij bevatten, zich niet ontwaren; maar nauwelijks worden ze geopend, of er verspreidt zich rondom een ondragelijke stank. Zoo ook, wanneer er in het hart van den mensch kwade genegenheden schuilen, blijven zij door het stilzwijgen daarin opgesloten; maar als de mond open gaat om ontuchtige taal te voeren, dan komt er het bederf des harten uit, en wel in die mate, dat de walgelijke stank, die er uit opstijgt, veel onverdragelijker is voor de goede Christenen, dan de benauwde geur van doode lichamen den levenden is. Beter ware het, vervolgt die groote Heilige, dat men den vuilsten etter uit uwen mond zag komen, dan een enkel onzuiver woord. Immers, het is met onze tong, dat wij God loven en verheerlijken; het is op onze tong zelve, dat wij zoo menigmaal het lichaam van Jezus Christus ontvangen, waardoor wij wezenlijk in Jezus leven en Jezus in ons. Zouden wij dan zoo vermetel kunnen zijn, diezelfde tong te doen dienen tot onzuiverheid?

En wat de aanhoorders betreft, hoe dikwijls zijn de onzuivere genegenheden of begeerten niet door het aanhooren van dergelijke loszinnige gezangen in hunne harten ontstoken geworden? En dan, als de wulpschheid, de ontucht eens wortel heeft geschoten, worden dan de krachten van dat hart niet verslapt? En gaat de moed niet weg, dien men noodig heeft om aan het kwaad te wederstaan? En

is dit niet menigmaal de oorzaak der schandelijkste wanorde?

Tot de ontuchtige liederen moeten ook de zoogenaamde minneliederden gerekend worden. Ik bedoel die liederen, die over niets handelen dan over vrijages; waarin op alle tonen gezongen wordt, dat men een schepsel noodzakelijk moet beminnen, dat men al zijne eer moet zoeken door het zijn hart te schenken en te behagen; dat het onmogelijk is, gelukkig te zijn of te leven zonder dit schepsel; dat men van den hemel een hart ontvangen heeft om te beminnen, niet onzen God, maar het schepsel, en dat men alles aan deze liefde, als aan de opperste Godheid, moet opofferen. Al deze soorten van liederen zijn verderfelijk voor de goede zeden; zij zijn goddeloos, omdat zij God uit het hart verbannen; uitzinnig, omdat zij tot niets goeds kunnen dienen, en zij daarenboven dikwijls een gruwel zijn in de oogen van God.

Dus zondigen niet alleen zij, die ze zingen, maar ook de aanhoorders, die er met nieuwsgierigheid naar luisteren, er mede lachen of ze toejuichen. Gelijk men geen vermaak mag nemen b. v. in het vloeken of andere zonden, zoo ook is het hiermede gelegen. Ons hart is van zich zelf zwak en bedorven genoeg, wat zal het dan wezen, als deze bedorvene genegenheid eens overprikkeld zal wezen door overdaad in drank, en door het zingen van ontuchtige liederen; hoe zal het

dan mogelijk zijn, te midden der aangewakkerde vlammen der ontucht, zich niet te branden? En welke rekening zullen de ouders en oversten, die dit alles blindelings en zonder de minste knaging van geweten toelaten, aan den vertoornden God te geven hebben.

O, gij dan allen, godvreezende huisvaders of oversten! gij vooral, Christelijke jongelingen, die eens het sieraad en de toekomst van ons katholiek Limburg moet uitmaken, gedooft, dat ik heden een beroep doe op uw geloof en uwen godsdienstijver. Immers, gij zijt allen door het H. Sacrament des vormsels soldaten geworden van Jezus Christus, belast om zijne belangen overal en te allen tijde voor te staan en te verdedigen. Welaan dan, nog eens, brave en godvreezende inwoners van Limburg, en vooral gij, brave jongelingen, wij vragen op dit oogenblik een klein offer van uwen kant; geen geld of bloed, gelijk het van zoovelen uwer medemakkers gevraagd wordt, die hun leven veil hebben, om in deze rampzalige tijden den opperpriester te Rome, den grooten Pius IX., tegen de geweldenaars zijner vervolgers te verdedigen; neen, wat wij van u vezoeken, is, dat geen menschelijk opzicht, geene belachelijke vrees u ooit in uwe plichten doe te kort schieten, bijzonder op die plaatsen, in die herbergen of andere vergaderingen, waarin God zoodikwerf wordt vergramd, hetzij door godslasteringen, vuile taal of dronkenschap. Welaan

dan, toont u kloekmoedig, en berispt terstond dengenen, die zoo als David zegt, door zijne godlasterende tong den hemel durft bestormen, en den almachtigen God durft aanranden op zijnen goddelijken troon; duldt in uwen vriendenkring geene onzuivere gesprekken, geene oneerbare liederen, welke als een ongelukkig vergift voor zoo menig jeugdig hart zijn; verwijdert uit uw gezelschap allen, die de gewoonte hebben zich te buiten te gaan in drank, en daardoor weldra in eenen opgewonden staat gerakende, niets anders zoeken dan twist of krakeel, vechten of slaan; keert altijd op uwen tijd naar huis, en zorgt, dat uwe medemakkers hetzelfde doen; speelt nooit voor groote sommen gelds, 'twelk niets anders dan verdriet, wraakzucht en wanhoop na zich sleept: dan, maar ook dan alleen zult gij die ware uitspanning genieten, die u op de Zonen Feestdagen volgaarne is toegestaan; dan zult gij u de zoete getuigenis kunnen geven, eenen grooten en Christelijken plicht te hebben vervuld; dan zult gij de zoete vreugde smaken, een groot liefdewerk te hebben verricht, door uwen broeder 't leven der ziel gered, en de eer van God, zelfs tot in uwe uitspanningen, te hebben voorgestaan en verdedigd, hetgeen voorzeker niet weinig zal bijdragen tot uw eeuwig geluk in den hemel.

Een ander woord: Over de verkeeringen.

Stippen wij nog een ander misbruik aan, waardoor al eveneens de Zon- en Heiligdagen veelszins ontheiligd worden, zoowel in de steden als in de dorpen; ik meen de verkeeringen. Verre van mij, die verkeeringen te willen verbieden, welke tusschen brave en deugdzame jongelingen en jongedochters, eenige maanden voor het huwelijk, plaats hebben, die met geen ander doel worden aangeknoopt, dan om elkander des te beter te kennen, en zich voor dien gewichtigen stand zooveel te beter voor te bereiden; verkeeringen, die onder 't toezicht of het waakzaam oog der ouders of oversten plaats hebben. Neen, ik bedoel hier alleen die geheime, meestal zondige en losbandige verkeeringen, welke enkel uit kwade begeerlijkheid, uit dartelheid, uit vuile drift, zonder vooruitzicht van huwelijk, jaren lang blijven voortduren; die meestal op Zon- en Feestdagen na den middag, tot dikwerf laat in den avond plaats hebben, zonder het minste toezicht; verkeeringen, die zonder twijfel eene naaste gelegenheid van doodzonde zijn. Ach, moeten wij het niet met bloedige tranen beweenen, dat juist op die dagen, welke de Heer zich voor zijnen dienst heeft voorbehouden, niettemin de meeste buitensporigheden in dit punt plaats hebben, en de meeste zonden en boosheden geschieden! En hoe zoude God zijnen zegen over een huwelijk kunnen uit-

storten, dat aldus, na soms langen tijd ver-
keerd te hebben, en bijgevolg na eene aan-
eenschakeling van zonden, gesloten wordt!
Ach, hoe menig huwelijk wordt thans in en
door onzuiverheid voorbereid! Hoe dikwijls is
men niet gedwongen het jawoord te geven,
dewijl men zijne eer reeds lang verloren heeft!
Is men reeds verloofd, zoo verbeeldt men zich
en men toont het ook door zijn gedrag, dat
alles is toegelaten. De Christelijke zedigheid,
het schoonste sieraad der jonkheid is ver-
dwenen, men gekscheert met elkander en ver-
oorlooft zich allerhande onbetamelijkheden en
buitensporige vrijheden, alsof er in dit alles
niet het minste kwaad gelegen ware. Ik mag
de zaak niet verder nadenken, maar de schrik-
kelijke dag des oordeels zal al die zonden
openbaren, welke nu, zonder de minste vrees
of achterdocht, hetzij door woorden, werken
of gedachten bedreven worden. Ook den ouders
en oversten zal eene schrikkelijke rekenschap
te wachten staan, vooral degenen, die hunne
kinderen, welke zoeken kennis te maken, of
reeds besproken zijn, alles naar believen ver-
oorloven; degenen, die deze geheime samen-
komsten in hunne afwezendheid, zonder de
minste knaging des gewetens, toelaten, en
aldus oorzaak zijn, dat hunne kinderen in
hunne eigen huizen in de naaste gelegenheid
van doodzonde verkeeren. En dit is een mis-
bruik, hetwelk ongelukkig maar al te veel
plaats vindt. De ouders meenen tegen de wel-

levendheid te handelen, wanneer zij bij dusdanige bijeenkomsten zouden tegenwoordig blijven of een waakzaam oog daarover houden; zij laten dikwijls op Zon- en Feestdagen hunne zonen of dochters, hunne knechten of meiden alleen in hunne kamer of keuken; en wat veel erger is, alleen naar de herbergen of andere plaatsen gaan, onder voorwendsel, dat zij toch geen kwaad bedrijven en dat alles op eene eerbare wijze toegaat. Maar, helaas! hoezeer bedriegen zij zich! Ik neem u zelve tot getuigen, gij jongelingen en jongedochters, die misschien reeds gedurende lange jaren, zonder het minste vooruitzicht van huwelijk, deze zondige verkeeringen onderhoudt; legt de hand op uw geweten, en zegt mij of uwe liefde altijd zuiver, of uw handel en wandel altijd eerbaar geweest is, wanneer gij lange uren in de eenzaamheid met elkander gekscheerdet, wanneer gij niets anders trachtet dan liefdeblijken te geven of te ontvangen, en ze soms door oneerbare vrijheden meendet te vermeerderen. Zegt mij eens te goeder trouw, waren alsdan uwe gedachten zuiver, uwe woorden eerbaar? Wanneer de wellevendheid, de betamelijkheid u al weerhielden, rechtstreeks tot oneerbaarheden over te gaan, was het vuur der onzuivere wellust, der wulpscheit niet reeds in uw hart ontstoken? Geen wonder, dat gij schaamrood zoudt worden, wanneer men u aldus betrapt; geen wonder, dat gij de eenzaamheid zocht, om aldus ge-

makkelijker den toom te geven aan uwe kwade driften. Maar wee den ouders, die dusdanige verkeeringen wetens en willens toelaten! Wee den ouders, die aan hunne kinderen zelven de gelegenheid, hetzij in of buiten hunne huizen, tot dergelijke bijeenkomsten verschaffen! Niet de wellevendheid, maar de godsdienst vordert het, dat de ouders altijd bij dusdanige samenkomsten tegenwoordig zijn, of ten minste een waakzaam oog daarover houden; en dit is het gevoelen van alle godgeleerden, zoodanig, dat bijvoorbeeld de H. Ligorio, de ouders zelf op straf van doodzonde verplicht, zulke geheime samenkomsten te verbieden, of daarbij altijd tegenwoordig te zijn, wanneer ze althans met de oprechte meening van een aanstaand huwelijk plaats hebben.

Nog een laatste woordje: Over de openbare vermakelijkheden.

Wat zal ik u nu nog zeggen van zoovele andere gevaren of gelegenheden van zonde, waaraan de jongelieden van beider geslacht het meest blootgesteld zijn, bijzonder in den tijd der verkeeringen, hetzij bij gelegenheid van ballen, comediën, danspartijen, muziekfeesten, optochten of andere dergelijke vermakelijkheden, welke gewoonlijk op Zon- en Feestdagen, zoowel in de steden als in de dorpen, plaats hebben? Maar wat wilt gij toch, hoor ik u reeds zeggen, wilt gij ons

dan alles verbieden? Mogen wij ons dan niet meer vermaken? Ik heb nooit in dusdanige verkeerdingen kwaad gedaan, en het ware te wenschen, dat het overal zoo eerbaar toeging. Zoo veel te beter, mijn vriend, zou ik moeten antwoorden: neen, verre van te verbieden u des Zondags namiddags na afloop der kerkelijke diensten, behoorlijk te vermaken, raden wij u zulks ten sterkste aan; wel wetende, dat gij na de geheele week gearbeid te hebben, eenig verzet noodig hebt, en ook gerust eene eerlijke uitspanning in uwen familie- of vriendenkring of elders kunt genieten. Maar ik vraag het u in ernst, moet dit vermaak, bij voorbeeld voor jongedochters, altijd in dergelijke vergaderingen gevonden worden? Bestaat er dan geene andere manier om zich te vermaken, dan telkens zijne zedigheit en eerbaarheid in gevaar te stellen? En gij, die zoo gretig zijt om aan deze vermaken deel te nemen, zoudt gij rondborstig met de hand op uw geweten durven verklaren, dat gij nooit in dusdanige bijeenkomsten gezondigd hebt? Indien dit het geval ware, weest verzekerd, dat wij ze u nooit zouden verbieden; maar omdat ons eene droevige ondervinding het tegendeel leert, zoo is het voor ons een zwaren plicht ze in het algemeen allen ten sterkste af te raden, en aan velen in 't bijzonder te verbieden, als zijnde voor hen eene naaste gelegenheid van doodzonde.

Ik zeg vooreerst is 't ons eenen plicht om

ze in het algemeen af te raden, omdat gij reeds gehoord hebt, wat de godgeleerden hierover zeggen, namelijk dat zij maar al te dikwijls de ondergang der zeden, eene school van losbandigheid en het verderf der jonkheid zijn; omdat het daarenboven in die teedere en gevaarvolle jaren zoo moeilijk is zijne onschuld en zuiverheid te bewaren en de duivel mede, bijzonder in soortgelijke gelegenheden, vrij spel heeft. Immers, welken noodlottigen indruk maken niet op eene argelooze ziel, op een nog onschuldig hart, zoovele dubbelzinnige vrijheden, zoovele onbetamelijke dardelheden, welke meestal bij dusdanige gelegenheden en zooveel te meer, door de duisternis begunstigd, geschieden? En bijaldien ons de H. Geest zelf zegt, dat hij, die het gevaar bemint er in zal vergaan, moeten wij dan niet bekennen, ongehoorzame kinderen te zijn van onze moeder de H. Kerk, welke zoo menigmaal hare stem tegen dusdanige misbruiken verheft! En is het niet den godsdienst honen, datgene te durven doen, wat ons zoo menigmaal door onze geestelijke oversten verboden wordt! Ongelukkige vergaderingen! Men begeeft er zich dikwijls heen uit nieuwsgierigheid, uit praalzucht, uit lichtzinnigheid, en men verwijdert zich er van, het hart vol van onzuivere, maar geenszins verzadigde wellusten, met den geest vol van onkuische gedachten en begeerten.

Ten tweede is het onzen plicht ze in het

bijzonder te verbieden, voor allen, die reeds door eene droevige ondervinding weten, hoe dikwijls zij in dusdanige bijeenkomsten dooddelijk hebben gezondigd, en dus de overtuiging hebben of hebben moeten, dat dergelijke bijeenkomsten voor hen zijn, naaste gelegenheden van doodzonde. In twijfel handelen zij het voorzichtigst, wanneer zij in soortgelijke gevallen hunnen biechtvader raadplegen.

Ook voor diegenen zelfs, die in soortgelijke gezelschappen nooit dooddelijk gezondigd hebben, meenen wij nochtans wel te doen, ze altijd af te raden, bijzonder voor brave, zedige, godvreezende personen, omdat er altijd min of meer gevaar onder schuilt, en zij door hunne tegenwoordigheid, dergelijke altijd gevaarlijke gemakkelijkheden wettigen? Immers, niets is er onder alle gemakkelijkheden, dat onze ijdelheid zoo streelt, ons hart zoo bederft, onzen geest zoo verstrooit, ons met zoovele onnuttige zaken bezig houdt, onze driften zoo opwekt en het vuur der kwade begeerlijkheid in onze harten zoo ontsteekt. Daarom zal een oprecht brave en zedige jongedochter, die zich zelve eerbiedigt, nooit op dergelijke plaatsen verschijnen, tenware zij daar in zekere bijzondere gevallen zou moeten komen, bij voorbeeld uit gehoorzaamheid aan hare ouders en van hen vergezeld, en met de zekerheid er een passend gezelschap aan te treffen. Zonder deze voorzorgen is het schier onmogelijk in zulke gelegenheden geen

kwaad te doen; neen, zelden of nimmer valt het voor, dat personen van verschillend geslacht op die plaatsen verkeerden, zonder dat de Christelijke zedigheid er schipbreuk lijdt. Immers de jeugd, die deze bijeenkomsten bemint, wil behagelijk zijn; zij houdt zich met duizende zaken bezig, waar zij vroeger nooit aan gedacht had, zij luistert naar vele vleierijen, die haar hart bederven, en naar oneerbare of dubbelzinnige gesprekken, waarvan zij te voren eenen afkeer had. Te vergeefs zoude zij die genegenheid, waar haar hart van vol is, willen verbergen; in hare oogslagen, glimlachen, in één woord op haar gansche gelaat staat genoeg te lezen, waarom zij die bijeenkomsten gezocht heeft. Zij zoekt dus niets anders dan te behagen, zich ten toon te stellen, zij is er trotsch op, zich in zulke gezelschappen te bevinden, en zoekt dus vrijwillig het gevaar. En te midden van dit alles, te midden van al die voorwerpen, waarvan uw hart vol is, te midden van die drinkgelagen, van dat muziek- en dansgewoel, zult gij u daar van de voorzichtigheid in uw spreken, van de eerbaarheid van die u omringen, kunnen verzekeren? En wat moet men oordeelen van eene jongedochter, die bij voorbeeld ten platten lande, na verscheidene uren gedanst en gesprongen te hebben, en daar alle regels van Christelijke zedigheid te hebben overtreden, zich 's avonds laat in het donker naar huis begeeft, alleen begeleid door

eenen jongeling, die door den drank bedwelmd is, en misschien reeds lang kwade genegenheden in zijn hart heeft gevoed! En in dit alles zoude geen kwaad gelegen zijn? En gij, ouders, die dit veel beter weet, gij zoudt dit alles maar toestaan!

Slot.

Gedoogt, dat ik ten slotte uwe aandacht vestig op die schoone woorden, welke Z. D. H. de Bisschop van Roermond onlangs u allen heeft toegesproken, en welke bijzonder op deze stof toepasselijk zijn: „Vandaag, zegt onze doorluchtige Kerkvoogd, wil ik u slechts onderhouden over een ander middel, door de dienaren dezer wereld aangewend, om de echt katholieke gevoelens te ondermijnen, en de onverschilligheid in den godsdienst veld te doen winnen. Een middel, hetwelk ook in ons anderszins zoo katholiek Limburg, bijzonder in de steden nogal veel aanhangers telt, en zooveel te gevaarlijker is, omdat men het kwaad daarvan niet inziет. En dat middel bestaat in het opvoeren van pleizieren, in het inrichten en doorzetten van ballen, danspartijen, comediën, optochten of andere ongebondenheden.

Ach, B. B., de vijanden uwer ziel en zaligheid weten maar al te wel, dat er niets meer geschikt is, om de gevoelens van godsvrucht, den geest van nederigheid, van gebed

en versterving, de liefde voor Jezus en zijne leer, met één woord de liefde voor God en godsdienst te doen verflauwen en langzamerhand uit te dooven, dan wel die aanhoudende hier bedoelde gemakelijkheden. Zij weten en begrijpen zeer goed, dat men God en de wereld niet te gelijk kan dienen, en dat bijgevolg al wie aan de wereld en hare verstrooiingen verslaafd is, geen oprecht dienaar van God kan wezen.

Dit verzekert de godspraak zelve, en dat bewijst ons ook de dagelijksche ondervinding. Inderdaad B. B., geeft zelve maar eens acht op de levenswijze van die minnaars der wereld, van die mannen waarvan hier sprake is. Wanneer ziet gij hen met eerbied en godsvrucht nedergeknielt voor het altaar des Heeren? Wanneer ziet gij hen met Christelijke aandacht en ingetogenheid, gelijk het betaamt, de kerkelijke diensten bijwonen! Wanneer ontwaart gij hen in den biechtstoel of aan de communiebank? Wanneer ziet gij hen den kruisweg bewandelen? Oordeelt maar zelve. En hoe handelen zij aangaande het gebod van vasten en onthouding? Doen zij niet juist, alsof die wet of dat gebod voor hen niet gegeven was? En alsof de goede Jezus slechts 40 dagen en 40 nachten in vasten en onthouding had doorgebracht, om hen daarvan te ontslaan, en den vollen toom aan de begeerlijkheid van hunne bedorven natuur te geven? Inderdaad, zij storen zich noch aan de voor-

beelden, noch aan de leer van Jezus en leven naar hun gemak. En welk is de taal, die zij doorgaans voeren? Is het niet de taal der zinnelijkheid, de taal der valsche verlichting, der valsche vrijheid en onafhankelijkheid, met één woord de taal der bedorven wereld? Ja, B. B., dat leert de ondervinding en daaruit kunt gij afleiden, waartoe die verslaafdheid aan de vermaken der wereld, zoowel als het onverschillig onderwijs den mensch kan voeren. Geen wonder dan ook, dat de godsdienstvijanden, dat de vrijgeesterij, bedoelde en dergelijke losbandigheden aanprijzen en doorzetten, niet alleen bij zekere gelegenheden van het jaar (dat zou niet voldoende wezen om hun doel te bereiken), maar zelfs tot op de Zondagen, tot in den H. tijd van den advent en vasten, tot zelfs in het H. jubilé. Ja, B. B.! de drijvers dier zinnelijke vermaken weten wel, dat de Zondagen geheel aan den dienst van God zijn toegewijd, dewijl de Heer zelf beveelt: Weest indachtig, dat gij den rustdag of Zondag heiliget. Als zij katholiek zijn, weten zij ook, dat een Christen zich gedurende den tijd van den advent, door versterving en goede werken, tot het heilzaam vieren van het hooge feest der geboorte van Jezus, dien grondslag onzer verlossing, behoort voor te bereiden; dat de H. vastentijd geheel toegewijd is aan de boetvaardigheid en aan het dankbaar overwegen van Jezus' lijden en kruisdood; zij weten, dat een jubilé een tijd van genade en van ver-

zoening met God is, enz.; alsook, dat die dagen en tijden, waarop de leer van Jezus meer dan op andere wordt verkondigd, allerbest geschikt zijn, om de godsdienstige gevoelens, om het geloof in de harten te doen herleven, te vestigen en te vermeerderen. Ja, dat weten zij, die godsdienstvijanden; maar juist daarom moeten er kapelletjes voor den satan, naast de Kerk van Jezus opgericht worden, ten einde die goede, die godsdienstige gevoelens te verijdelen, te smoren en, in zoover doenlijk, te vernietigen. Daar, broeders! hebt gij de strekking der bedoelde gemakelijkheden en het doel, dat de godsdienstvijanden daarbij beoogen. Maar, helaas! hoe klaar deze waarheid ook moge wezen, hoe sprekend zij ook door de ondervinding gestaafd wordt, vindt men toch altijd nog een aantal Christenen die ze maar niet willen begrijpen, en die of uit eigen tijdelijk belang, of uit menschelijk opzicht, of misschien uit eigene wijsheid, zich laten meesleepen, en die alzoo voor eene nietswaardige reden, hunne roeping als Christenen over het hoofd zien, en het heil hunner eigene ziel met dat van anderen in gevaar brengen en staan te verliezen.

Maar B. B., zal men zich tegen deze waarheid niet wederom in het harnas zetten, juist gelijk tegen ons rondschrijven betrekkelijk het onverschillig onderwijs? Voorzeker ja. Wij kennen de wereld maar al te goed om een oogenblik daaraan te twijfelen. De een zal u

misschien wijs maken, dat wij retrograden (achteruitgangers) zijn; de anderen, dat wij van den tijdgeest niets kennen; een derde zal zich misschien beroepen op het gebruik, dat hier of daar bestaat, of op het voorbeeld van anderen, enz. Edoch, dit alles doet niets ter zake. Immers, het is bij de wereld gebruikelijk, bij al hare misbruiken uitvluchten te zoeken, om de onbedachten te misleiden.

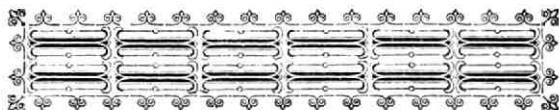
En dan, wat beteekenen toch de aangehaalde en dergelijke opwerpingen in de onderhavige zaak? Niet het minste. Immers, het komt er ja niet op aan, van welke scheldnamen men zich bedient, wanneer wij U slechts de waarheid zeggen, en daaraan zult gij toch wel niet twijfelen. Wij nemen zelfs de gezegde opwerpingen volgaarne aan; o ja, wij zijn dompers! maar B. B., dompers, wier eenig doel is, het dwaallicht, dat is de valsche verlichting dezer eeuw uit te dooven, en het licht der eeuwige waarheden te doen schijnen voor de oogen van allen, die nog maar eenig godsdienst-gevoel bezitten, en voor de belangen hunner onsterfelijke ziel nog niet stekeblind zijn. Wij zijn ook retrograden (achteruitgangers), te weten in dien zin, dat wij de nieuwerwetsche verlichting, ten opzichte van godsdienst en zedelijkheid, houden voor volslagen blindheid en voor wezenlijken terugkeer tot het Heidendom, waarvan wij slechts door Jezus' leer zijn bevrijd geworden; zoodat wij met die gewaande verlichting niets willen

te maken hebben, en onder bovengemeld opzigt niets anders, volstrekt niets anders aannemen dan datgene, wat door Jezus zelve, na Hem door zijne apostelen en de H. Kerk reeds meer dan achttien eeuwen is geleerd geworden, nog geleerd wordt, en niettegenstaande de pogingen der hel geleerd zal worden tot aan het einde der wereld. Dat wij echter den tijdgeest niet zouden kennen, dit nemen wij niet aan. Neen, B. B., wij kennen dien tijdgeest maar al te goed; doch slechts als een geest van hoogmoed, van losbandigheid, van onafhankelijkheid, van ongeloof enz., geheel in strijd met den geest van Jezus; zoodat een katholiek, geen Christen, die dezen naam waardig draagt, dien gewaanden tijdgeest mag volgen, wil hij als een waarachtig en oprecht lid van Jezus' Kerk leven.

Van de gebruiken of het voorbeeld van anderen, behoef ik wel niet te spreken, want er zal toch geen katholiek zijn, die zich geroepen waant, naar het een of ander gebruik of voorbeeld te leven, dewijl hij toch wel overtuigd moet zijn, dat hij eenmaal geoordeeld zal worden, niet naar de gebruiken of voorbeelden van anderen, niet naar de leer der wereld, maar wel degelijk naar de leer van Jezus en zijne Kerk; en dat hem al het overige niet het minst zal baten bij zijnen dood, en volstrekt niets bij machte is, om hem aan de almachtige hand van den rechtvaardigen God te onttrekken. Ach, B. B.! mocht gij dit

toch eens begrijpen! Mocht gij toch eens goed beseffen, dat gij van al die godsdienstvijanden niet het minste heil te wachten hebt, noch in den tijd, noch in de eeuwigheid; mocht gij toch eens inzien, dat al dat gewoel der wereld, al die valsche vermaken, waarmede men u zoo streelt en in de netten van satan tracht te vangen, als rook verdwijnen, en eindelijk niets achterlaten dan hartzeer, knaging van geweten en ongerustheid, misschien wanhoop in den dood en ongeluk in de eeuwigheid; in één woord, mocht gij eens wel begrijpen, dat alles wat de wereld en hare dienaren u aanbieden, volstrekt niets is dan ijdelheid der ijdelheden; en dat u niets tot uwe eeuwige bestemming, tot uw eeuwig geluk in den hemel kan brengen, dan God te beminnen en Hem alleen te dienen. Wanneer gij dit eens wel begreep en in uw hart druktet, o hoe gerust zoudt gij leven, hoe zalig zoudt gij sterven, en hoe gelukkig zoudt gij eenmaal zijn in de eeuwigheid! En dat geruste leven, dien zaligen dood en die gelukkige eeuwigheid wenschen wij u van harte, in den naam van God, den Vader, die u geschapen heeft, in den naam van den Zoon, die u verlost heeft, en in den naam van den H. Geest, die u geheiligt heeft. Amen.

BIJVOEGSEL.

Gebeden onder de heilige Mis.

Kom, Heilige Geest, vervul de harten uwer geloovigen en ontsteekt in hen het vuur uwer liefde: Gij, die door de verscheidenheid aller talen de volken in de eenheid des geloofs verzameld hebt.

Zend uwen Geest uit, en zij zullen herschapen worden.

En gij zult het aanschijn der aarde vernieuwen.

Gebed.

God, die de harten uwer geloovigen door de verlichting des Heiligen Geestes hebt onderwezen, schenk ons in dienzelfden Geest het rechte te verstaan, en ons steeds in zijnen troost te mogen verblijden. Door Christus, onzen Heer. Amen.

Goed voornemen.

Heer, mijn God, naar wiens evenbeeld ik geschapen ben, schenk mij uwe genade, op-

dat ik bij de heilige Offerande met gepasten eerbied en godsvrucht tegenwoordig zij, en ze met den priester aan uwe Goddelijke Majesteit opdrage:

1. Tot eer en verheerlijking van uwen H. Naam, aan wien alleen dit heilig Offer toekomt.

2. Tot gedachtenis van uw lijden en uwen dood, tot welk einde Gij dit heilig Offer hebt ingesteld.

3. Tot dankzegging voor alle mij bewezen weldaden.

4. Tot voldoening voor al mijne zonden en misdaden, welke ik onder dit heilig Offer in uw allerheiligste bloed afwasch.

5. Tot verwerving van uwe genade en uwen bijstand in al mijnen nood.

6. Voor mijne dierbare ouders, bloedverwanten, vrienden en weldoeners, bijzonder voor ...

7. Voor de zielen der overledenen, bijzonder voor ...

Moge dit mijn voornemen U welgevallig zijn en gij mijne bede verhooren. Dit smEEK ik door Christus, onzen Heer. Amen.

Introïtus. (De ingang.)

Gezegend zij de Heilige Drievuldigheid en onverdeelde eenheid; wij zullen haar loven, omdat zij ons hare barmhartigheid heeft bewezen.

Eere zij den Vader, die ons geschapen heeft.
Eere zij den Zoon, die ons verlost heeft.

Eere zij den Heiligen Geest, die ons heilig gemaakt heeft.

Eere zij der allerhoogste en onverdeelde Drieëenheid, onzen God, in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Heer, ontferm U onzer. (*Driemaal.*)

Christus, ontferm U onzer. (*Driemaal.*)

Heer, ontferm U onzer. (*Driemaal.*)

Gloria. (De lofzang der Engelen.)

Eere zij God in de hoogste hemelen, en vrede op de aarde den menschen van goeden wille. Wij loven U, wij zegenen U, wij aanbidden U, wij verheerlijken U, wij danken U, om uwe groote heerlijkheid. Heer God, Koning des hemels, God, almachtige Vader, Heer, Jezus Christus, eeniggeboren Zoon, Heer God, Lam Gods, Zoon des Vaders, die wegneemt de zonden der wereld, ontferm U onzer; die wegneemt de zonden der wereld, neem ons gebed aan; die zit aan de rechterhand des Vaders, wees ons genadig. Want Gij alleen zijt de Heilige, Gij alleen de Heer, Gij alleen de Allerhoogste, Jezus Christus, met den Heiligen Geest in de heerlijkheid van God den Vader. Amen.

Bij de Collecten, den Epistel en het Graduale.

Verhoor, o God, de gebeden van uwe heilige Kerk, die U in den naam van uwen welbeminden Zoon, onzen Heer, Jezus Christus, ootmoedig smeekt, dat Gij ons uwe hulp en

bijstand verleent, opdat wij daardoor van alle rampen bevrijd, in uwe genade versterkt mogen worden. Amen.

Oefening van Geloof.

Mijn Heer en mijn God, ik geloof al wat Gij door uwen eeniggeboren Zoon, onzen Heer, Jezus Christus, door de H. profeten en apostelen geopenbaard hebt, en mij door de H. Kerk, welke de zuil en grondslag der waarheid is, te gelooven voorhoudt, omdat gij de onfeilbare waarheid zijt. In dit katholiek geloof wil ik, door uwe genade, leven en sterven.

Oefening van Hoop.

Op U, allerliefderijkste Vader, Vader der barmhartigheid en God van alle vertroosting, vestig ik geheel mijn hoop en vertrouwen. Groot en menigvuldig zijn wel mijne zonden, maar oneindig veel grooter is toch uwe goedheid, die den dood des zondaars niet wil, maar dat hij zich bekeere en leve. Op deze uwe grenzenlooze goedheid vertrouwende, hoop ik vastelijk de vergeving van al mijne zonden en het eeuwig leven te zullen verwerven.

Oefening van Liefde.

Wie zal U niet beminnen, liefderijkste God! U, die, om U eigen zelve, aller liefde waardig zijt, en die ons met eene eeuwige liefde bemind hebt, en uwen eeniggeboren Zoon voor ons ten beste gaaft? Niets wensch ik in den

hemel, niets zoek ik op aarde, buiten U, mijn Heer en mijn God! In U verlang ik te leven en te sterven. Wanneer zal ik komen en staan voor uw aangezicht, om U in eeuwigheid te bezitten?

Bij het Evangelie.

Heer Jezus, die volgens den wil van uwen Hemelschen Vader, aan de wereld de blijde boodschap van het evangelie hebt aangekondigd, schenk mij de genade om er de waarheid van te vatten, mijnen wil er naar te regelen, het in mijn geheugen te bewaren en er de voorschriften van te vervullen, opdat ik met de schaar uwer uitverkoren schapen, die hier naar uwe stem geluisterd hebben, in dit leven zóo vereenigd worde, dat ik eenmaal op den jongsten dag, met hen aan uwe rechterhand moge staan, en de troostvolle woorden hooren: Komt, gezegenden mijns Vaders, bezit het rijk, dat voor u van de grondvesting der wereld bereid is. Amen.

De Geloofsbelijdenis. (*Credo.*)

Ik geloof in éenen God, almachtigen Vader, Schepper van hemel en van aarde, van alle zichtbare en onzichtbare dingen.

En in éenen Heer, Jezus Christus, Gods eeniggeboren Zoon. En uit den Vader vóór alle eeuwen geboren. God van God, licht van licht, waarachtig God van den waarachtigen God. Geteeld en niet gemaakt, medezelfstan-

dig met den Vader, door wien alles gemaakt is. Die om ons menschen en om onzer zaligheid wille is nedergedaald uit den hemel. En die het vleesch heeft aangenomen door den Heiligen Geest uit de Maagd Maria. En is mensch geworden. Hij is ook voor ons gekruist; onder Pontius Pilatus heeft Hij geleden en is Hij begraven. En Hij is ten derden dage verrezen volgens de Schriften. En Hij is opgeklommen ten hemel; zit aan de rechterhand des Vaders. En Hij zal wederkomen met heerlijkheid om te oordeelen de levenden en de dooden, wiens rijk geen einde zal hebben.

En in den Heiligen Geest, den Heer en Levendmaker, die uit den Vader en den Zoon voortkomt. Die met den Vader en den Zoon te zamen aangebeden en verheerlijkt wordt; die door de profeten gesproken heeft.

En éene, heilige, katholieke en apostolische Kerk. Ik belijd één doopsel ter vergeving der zonden. En ik verwacht de opstanding der dooden. En het leven der toekomstige eeuwen. Amen.

Bij de Offerande. (*Offertorium.*)

O, eeuwige Vader, die deze allerheiligste Offerande der Nieuwe Wet, waardoor uw eeniggeboren Zoon aan U wordt opgedragen, hebt ingesteld, ik draag, in vereeniging met dit Offer, mij zelve aan uwe Goddelijke Majesteit op, met alles, wat ik van uwe goed-

heid ontvangen heb. Zie genadig op mij neder en ontferm U mijner. Amen.

Bij het Orate Fratres.

Priester. Bidt Broeders, opdat mijn en uw offer aangenaam zij bij God, den almachtigen Vader.

Dienaar. De Heer neme het offer uit uwe handen aan, tot lof en verheerlijking van zijnen naam, ook tot heil van ons en van zijne geheele heilige Kerk.

Bij de Prefatie.

Tot U, o God, verheffen wij onze harten, en zeggen uwe Goddelijke Majesteit dank. Want het is, in waarheid, waardig en rechtvaardig, billijk en heilzaam, dat wij U, heilige Heer, almachtige Vader, eeuwige God, altijd en overal dank zeggen, door Christus onzen Heer; door wien de Engelen uwe Majesteit loven, de Heerschappijen U aanbidden, de Machten voor U sidderen. De Hemelen en de Krachten der hemelen, met de gelukzalige Serafijnen vereeren U met eenparige blijdschap. Vergun, bidden wij U, dat wij ook onze lofzangen bij de hunne voegen en met hen in ootmoed uitroepen: heilig, heilig, heilig is de Heer, de God der Heerscharen Hemel en aarde zijn vervuld van uwe heerlijkheid. Hosanna in het allerhoogste! Gezegend Hij, die komt in den naam des Heeren: Hosanna in het allerhoogste!

Bij de Gedachtenis der levenden. (*Memento.*)

Wij smeeken U, Heer, door het lijden en den dood van uwen allerliefsten Zoon, onzen Heer, Jezus Christus, dat Gij bijzonder uwe heilige Kerk gedachtig zijt, en haar, als de bruid van uwen Zoon beschermt, heiligt en verheft, te gelijk met uwen dienaar, onzen Paus, de bisschoppen en alle herders en zielzorgers; vervul hen met uwen Heiligen Geest, opdat zij allen door hunne leeringen en voorbeelden den luister van uwen naam verkondigen, en de zielen, hun toevertrouwd, ter zaligheid geleiden.

Wees ook gedachtig, o Heer, mijne ouders, bloedverwanten, vrienden en weldoeners, bijzonder.... en allen, voor wie ik verplicht ben te bidden, en waarvoor Gij wilt, dat ik mijne gebeden storten zal. Stort uwe genade overvloedig over hen allen uit in dit leven, en schenk hun na dit leven de eeuwige heerlijkheid.

Bij de Opheffing van de H. Hostie.

Wees gegroet, Jezus Christus, mijn Verlosser en Zaligmaker, mijne hoop en toevlucht. O Jezus, eeuwig Woord des Vaders, ware Zoon van Maria, mijn God en mijn al, die aan het kruishout U zelve aan uwen Hemelschen Vader hebt opgedragen, maak mij deelachtig aan de verdiensten van uw heilig lijden, en aan uw waarachtig lichaam en bloed hier op

het altaar tegenwoordig, nu en in het uur van mijnen dood. Amen.

Bij de Opheffing van den Kelk.

Wees gegroet, waarachtig en levend Bloed, dat uit de heilige wonden mijns Heeren, Jezus Christus, gevloeid en met zijn heilig lichaam in dit heilig Sacrament vereenigd is. O dierbare schat, o edel bad van het kostbaarste en zuiverste bloed, wasch en reinig mij van al mijne zonden, versterk mijne ziel ten eeuwigen leven. Amen.

Na de Opheffing.

Heer Jezus Christus, die hier waarachtig onder de gedaante van brood en wijn tegenwoordig zijt, ik aanbid U, met een levendig geloof. Laat niet toe, smee ik U, dat dit uw kostbaar bloed te vergeefs voor mij op het altaar des kruises gevloeid heeft, maar geef, door uw lijden en uwen dood, dat ik onder het getal uwer uitverkorenen worde opgenomen, en U in eeuwigheid in uwen onbevleeten luister aanschouwen en bezitten moge. Amen.

De Gedachtenis der Overledenen.

Wees ook, o Heer, uwe dienaren en dienaressen gedachtig, die ons met het teeken des geloofs voorgegaan zijn, en in den slaap des vredes rusten.

Neem hen, bidden wij U, Heer, en allen, die in Christus rusten, in de plaats van ver-

kwikking, van licht en vrede op. Door denzelfden Christus, onzen Heer. Amen.

Doe ook ons, zondaars, uwe dienaren, die op de menigvuldigheid uwer ontfermingen vertrouwen, eenig deel en gemeenschap hebben met uwe Heiligen...., in wier gemeenschap wij U bidden, niet om onze verdiensten, maar na ons vergeving geschonken te hebben, ons op te nemen. Door Christus, onzen Heer. Amen.

Onze Vader, die in de Hemelen zijt, uw Naam worde geheiligd; ons toekome uw rijk; uw wil geschiede op de aarde, als in den hemel; geef ons heden ons dagelijksch brood; en vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onzen schuldenaren; en leid ons niet in bekoring, maar verlos ons van den kwade. Amen.

Verlos ons, bidden wij U, Heer, van alle verleden, tegenwoordig en toekomend kwaad, en verleen ons, door de voorbede der zalige en roemrijke altijd Maagd en Moeder Gods Maria, van de heilige apostelen Petrus en Paulus, en Andreas, en van alle Heiligen, genadig vrede in onze dagen, opdat wij, door den bijstand uwer barmhartigheid geholpen, altoos bevrijd mogen blijven van zonden, en van alle verontrusting beveiligd zijn. Door denzelfden Heer Jezus Christus, uwen Zoon, die met U, in de eenheid des Heiligen Geestes leeft en heerscht door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

De vrede des Heeren zij altijd met ons.

Lam Gods, dat de zonden der wereld wegneemt, ontferm U onzer.

Lam Gods, enz. . . . ontferm U onzer.

Lam Gods, enz. . . . geef ons den vrede.

Voorbereiding tot de Geestelijke Communie.

Heer, Jezus Christus, zoon van den levenden God, die naar den wil uws Vaders, en door de medewerking des H. Geestes, de wereld door uwen dood hebt levend gemaakt, verlos mij, door dit uw allerheiligste lichaam en bloed, van al mijne ongerechtigheden en van alle kwaad; doe mij altoos uwe geboden opvolgen en laat niet toe, dat ik ooit van U gescheiden worde. Gij, die leeft en heerscht met denzelfden God, den Vader, en den Heiligen Geest, God in eeuwigheid der eeuwigheden. Amen.

Laat, Heer, Jezus Christus, uw lichaam, hetwelk ik, onwaardige op eene geestelijke wijze wensch te ontvangen, niet strekken tot mijn oordeel en mijne verdoemenis; maar dat het, door uwe goedertierenheid, mij een behoed- en geneesmiddel voor ziel- en lichaam zij. Die leeft en heerscht met God, den Vader, in de eenheid des Heiligen Geestes, God door alle eeuwen der eeuwen. Amen.

Zeg driemaal:

Heer, ik ben niet waardig dat Gij onder mijn dak komt, maar spreek slechts één woord, en mijne ziel zal gezond worden.

Onder de Nuttiging.

Het lichaam van onzen Heer, Jezus Christus, beware mijne ziel ten eeuwigen leven. Amen.

Ik heb Hem gevonden, wien mijne ziel bemint, ik zal Hem bij mij houden en niet laten gaan.

O heilige maaltijd, waarin Christus ontvangen, de gedachtenis van zijn lijden gevierd, de ziel met genaden vervuld en ons het onderpand der toekomstige heerlijkheid gegeven wordt.

Ziel van Christus, heilig mij.

Lichaam van Christus, maak mij zalig.

Bloed van Christus, drink mij.

Water uit de zijde van Christus, wasch mij.

Lijden van Christus, versterk mij.

O liefderijke Jezus, verhoor mij.

In uwe heilige wonden, verberg mij.

Gedoog niet, dat ik van U gescheiden worde.

Tegen den boozen vijand bescherm mij.

In mijn sterfuur, roep mij.

En gebied mij te komen tot U,

Opdat ik U met uwe Heiligen love in alle eeuwigheid. Amen.

Bij de laatste Collecten.

Ik bedank U, Heer Jezus, dat Gij mij deelachtig hebt gemaakt aan dit uw allerheiligste Offer, waarbij ik de gedachtenis van uw bit-

ter lijden en sterven vernieuwd heb. Maak, bid ik U, dat ik door de kracht en werking van dit allerheiligste geheim in het geloof, de hoop en liefde volharden, en het eeuwig leven verwerven moge. Amen.

Laat, bid ik U, Heilige Drieëenheid, de hulde mijner onderwerping U aangenaam zijn en geef, dat dit Offer, 'twelk ik, onwaardige, (met den priester) voor de oogen uwer Majesteit opgedragen heb, U behagelijk zij en mij en allen, voor wie ik het heb opgedragen, door uwe genade tot verzoening strekke. Door Christus, onzen Heer. Amen.

Bij den Zegen.

Ons zegene de almachtige God, de Vader, de Zoon, en de Heilige Geest. Amen.

Begin van het heilig Evangelie volgens Joannes.

In den beginne was het Woord, en het Woord was bij God, en het Woord was God. Dit was in den beginne bij God. Alles is door hetzelfde geworden, en zonder hetzelfde is niets geworden, dat geworden is; in hetzelfde was leven, en het leven was het licht der menschen. En het licht schijnt in de duisternis, en de duisternis nam het niet op. Er was een mensch, van God gezonden, die tot naam had Joannes. Deze kwam tot getuigenis, om van het licht getuigenis te geven,

opdat allen door hem gelooven zouden. Hij was het licht niet, maar (hij kwam) om van het licht getuigenis te geven. Het ware licht was dat, hetwelk iederen mensch verlicht, die in deze wereld komt. Hij was in de wereld, en de wereld is door hem geworden, en de wereld heeft hem niet gekend. Hij kwam in zijn eigendom, en de zijnen namen hem niet aan. Doch zoo velen hem aannamen, aan die gaf hij macht om kinderen Gods te worden, hun, die in zijnen naam gelooven; die niet uit bloed, noch uit den wil des vleesches, noch uit den wil eens mans, maar uit God geboren zijn. En het woord is vleesch geworden, en heeft onder ons gewoond; en wij hebben zijne heerlijkheid gezien, eene heerlijkheid, als des eeniggeborenen van den Vader, vol genade en waarheid.

Gode zij dank.

Dankzegging na de H. Mis.

Psalm 116.

Looft den Heer alle natiën; looft Hem alle volkeren.

Want zijne barmhartigheid is over ons bevestigd, en de waarheid des Heeren blijft in eeuwigheid.

Eere zij den Vader, en den Zoon, en den Heiligen Geest.

Gelijk het was in den beginne, en nu, en altijd, en in de eeuwen der eeuwen. Amen.

Dat de almogende Heer onze dagen en handelingen in zijnen vrede schikke. Amen.

Gebeden onder het Lof.

Voorbereiding.

Herinner u levendig, dat Jezus waarlijk en wezenlijk in het H. Sacrament des Altaars tegenwoordig is. . . . Verbeeld u, dat Jezus in het tabernakel, evenals in den hemel, op eenen verheven troon gezeten en van de Engelen omgeven is, die zich uit eerbied voor Hem neerwerpen en Hem aanbidden. . . . Verneder u voor God, u zelven onwaardig kennende voor Hem te verschijnen.

Wanneer de eerste Benedictie gegeven wordt.

Geloofd en gedankt zij te allen tijde het allerheiligste en goddelijke Sacrament. Zegen mij, o Heer Jezus! met den Vader en den H. Geest; versterk mij door uwe genade, om zoo te leven volgens uwen H. wil, dat geheel mijn leven tot uwe meerdere eer en glorie strekke. Geef aan de rechtvaardigen volharding, aan de zondaren vergiffenis, en aan de geloovige zielen de eeuwige rust, help ons nu en in het uur van onzen dood.

In den naam des Vaders, des Zoons en des H. Geestes. Amen.

Geloof en Aanbidding.

O liefderijke Jezus! Gij zijt hier waarlijk tegenwoordig onder de gedaante des broods, met lichaam en ziel, met vleesch en bloed, met Godheid en menschheid. Ik geloof dit vastelijk, omdat Gij het zelf gezegd hebt. Wel is waar, mijne lichamelijke oogen zien U niet en mijn verstand kan deze waarheid niet begrijpen, maar uw onfeilbaar woord laat mij niet twijfelen. Daarom val ik met de diepste ootmoedigheid voor U ter aarde neder, en aanbid U met allen mogelijken eerbied. Gij zijt mijn Heer en mijn God, Gij zijt die, welken de herders eertijds in de krib aanbeden hebben en ontelbare Engelen aanbidden in den hemel; gene hebben U aanbeden onder de gedaante van een kind, deze aanbid-den U, zittende op den troon der heerlijkheid aan de rechterhand van uwen Hemelschen Vader; met hen beiden aanbid ik U hier, als den waren, onder de gedaante des broods verborgen God. O, dat alle menschen U met mij erkennen! o, dat zij allen U, met een levendig geloof en heilige vrees, in dit allerheiligste Sacrament aanbaden! Ik, o Jezus! verlang dit nu en altijd te doen. Ik verlang nu en altijd eene bijzondere godvruchtigheid tot dit allerheiligste geheim te hebben. Nooit wil ik voor hetzelfde dan met alle mogelijke

ingetogenheid verschijnen: nooit wil ik hetzelfde anders dan met de noodige voorbereiding ontvangen. Geef mij hiertoe, o Jezus! uwe genade.

Liefde en Dankzegging.

Hoe onbegrijpelijk is uwe liefde, o Jezus! voor ons, ellendige menschen! Gij hebt niet alleen drie en dertig jaren bij ons op aarde willen blijven, en voor ons lijden en sterven, maar Gij hebt nog den avond vóór uw bitter lijden, dit allerheiligste Sacrament ingesteld, opdat wij u altijd bij ons zouden hebben, tot onzen troost en toeverlaat, tot onze geestelijke spijs en voedsel. Gij hebt vooruit geweten al de oneer en den smaad, welke niet alleen de ketters, joden en heidenen, maar ook uwe geloovigen U in dit allerheiligste Sacrament zouden aandoen; nochtans is uwe liefde hierdoor niet afgeschrikt geworden. Gij zult in hetzelfde met ons tot het einde der wereld blijven. O wonderbare beminnaar onzer zielen! welken dank, welke liefde ben ik U schuldig! Ik dank U, o Jezus! en wensch U zoo zeer te kunnen danken, als de weldaad, welke Gij ons bewijst, verdient. Ik bemin U, o Jezus! en wensch U zoo vurig te kunnen beminnen, gelijk Gij om deze overmaat uwer liefde tot ons, verdient bemind te worden. Om de lauwhed mijner liefde en dankzegging eenigszins te vergoeden, offer ik U op al de eer en

liefde, welke uwe getrouwe dienaren U in uw allerheiligste Sacrament ooit bewezen hebben of zullen bewijzen. O, mocht ik dit duizend en duizendmaal vermeerderen!

Lof en Zegening.

Geloofd en gezegend zij het allerheiligste Sacrament des Altaars, geloofd en gezegend zij het allerheiligste lichaam en de allerheiligste ziel, de Godheid en menschheid van Jezus Christus, onzen Verlosser en Zaligmaker, die in het allerheiligste Sacrament waarlijk en wezenlijk tegenwoordig zijn. Zooveel Engelen en Heiligen in den hemel, zooveel menschen op de aarde, zooveel grasjes op het veld, zooveel stofjes in de lucht, zooveel druppels in de zee, zooveel duizend en duizendmaal zij geloofd en gezegend het allerheiligste Sacrament. Dit is mijn vurige en hartelijke wensch; dit verlang ik zoo dikwijls te vernieuwen, als ik adem schep. Neem dit aan, o, in dit allerheiligste Sacrament waarlijk tegenwoordige Jezus! en laat dit allerheiligste Sacrament in mijn leven zijn mijn troost, mijne sterkte, mijn toeverlaat, mijne teerspijs en een zeker onderpand der zaligheid, opdat ik U eeuwig moge loven en danken in den hemel. Amen.

Laat ons bidden.

O God! die onzichtbare goederen bereid

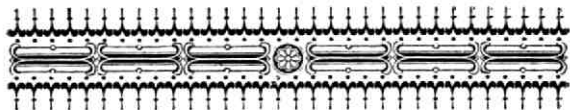
hebt voor hen, die U beminnen, stort de uitwerksels uwer liefde in onze harten, opdat wij U in alles beminnende, de vervulling uwer beloften, die alle verlangens te boven gaan, bekomen, door Jezus Christus, onzen Heer. Amen.

Sluitgebed.

Hartelijken dank, lieve Jezus! dat Gij mij zoolang in uwe tegenwoordigheid toegelaten hebt. Vergeef mij mijne oneerbiedigheid, lauwheid en onachtzaamheid, waarmede ik in uwe tegenwoordigheid verschenen ben. O minnelijke Jezus! ik wijd mij geheel aan U toe; verberg mij in uw honingvloeiend hart, en laat niet toe, dat ik ooit van U gescheiden worde. O Jezus! geef mij uwen heiligen zegen. Blijf bij mij, en vereenig U geheel met mij, opdat ik met uwen apostel moge zeggen: ik leef niet, maar Jezus leeft in mij. Amen.

O Maria, toon, dat gij mijne Moeder zijt, en draag altijd zorg voor mij; ik stel mij geheel in uwe moederlijke bescherming. Amen.

GEBED

met vollen aflat.

Zie, o goede en allerzoetste Jezus, ik werp mij voor uw aangezicht op mijne knieën neder en bid en smeeke u met al den gloed mijner ziel, dat Gij levende gevoelens van geloof, hoop en liefde, een waar berouw over mijne zonden en een vasten wil om ze te verbeteren in mijn hart wilt uitstorten; terwijl ik met groote aandoening en smart uwe vijf wonden bij mij zelve overdenk en in den geest beschouw, voor oogen hebbende wat reeds de Profeet David van u, o goede Jezus, voorzeide: „Zij hebben mijne handen en voeten

„doorboord, zij hebben al mijne beenderen ge-
„teld.” (Ps. 21—27. 28.)

5 Onze Vaders, 5 Wees gegroeten, 5 Glorie zij den
Vader, tot intentie van Z. H. den Paus.

*Alwie na gebiecht en gecommuniceerd te hebben ,
bovenstaand gebed voor eenig beeld van den Gekruiste
verricht en bidt tot intentie van Z. H. den Paus, ver-
dient een vollen aflaat, ook toepasselijk op de zielen in
het vagevuur. (Bekrachtigd door Pius IX, 31 Juli 1858.)*

INHOUD.

	Blz.
Opdracht	V
Voorwoord	XI
I. HOOFDSTUK. Het wezen der H. Mis	1
II. HOOFDSTUK. De voortreffelijkheid der H. Mis	13
§ 1. Over het wijden der kerken en altaren	14
§ 2. De priesterwijding	26
§ 3. De waardigheid van het priesterschap	29
§ 4. De ceremoniën der H. Mis	37
§ 5. De gebeden en ceremoniën bij de H. Mis	41
§ 6. Over het gebruik der latijnsche taal	57
§ 7. Van den voornaamsten priester der H. Mis	62
§ 8. Welk eene kostbare gaaf in de H. Mis wordt opgeofferd	71
III. HOOFDSTUK. Van de geheimen, die in de H. Mis begrepen zijn	77
§ 1. Genaden en weldaden, welke uit het aandachtig Mis-hooren voortspruiten	89
IV. HOOFDSTUK. In de H. Mis hernieuwt Christus zijne menschwording	96

V. HOOFDSTUK. In de H. Mis hernieuwt Christus zijne geboorte . . .	105
VI. HOOFDSTUK. In de H. Mis hernieuwt Christus zijn leven . . .	116
VII. HOOFDSTUK. In de H. Mis hernieuwt Christus zijn gebed . . .	125
VIII. HOOFDSTUK. In de H. Mis wordt het lijden van Christus hernieuwd .	135
IX. HOOFDSTUK. In de H. Mis wordt de dood van Christus hernieuwd .	142
X. HOOFDSTUK. In de H. Mis wordt het bloedvergieten van Christus hernieuwd	151
§ 1. Hoe het bloed van Christus voor ons ten hemel roept . . .	160
XI. HOOFDSTUK. De H. Mis is het voornaamste brandoffer	170
XII. HOOFDSTUK. De H. Mis is het hoogste loffer	180
XIII. HOOFDSTUK. De H. Mis is het beste dankoffer	192
XIV. HOOFDSTUK. De H. Mis is het krachtigste bidoffer	200
XV. HOOFDSTUK. De H. Mis is het machtigste zoenoffer	211
§ 1. Op welke wijze de H. Mis vergaving der zonden bewerkt en de verstokte zondaars bekeert .	221
§ 2. Hoe de H. Mis de dagelijksche zonden uitwischt	227
XVI. HOOFDSTUK. De H. Mis is het waarstigste voldoeningsoffer . . .	233
§ 1. Hoe vele straffen men door eene H. Mis kan afboeten . . .	237
XVII. HOOFDSTUK. De H. Mis is het voortreffelijkste werk van den H. Geest	246

XVIII. HOOFDSTUK. De H. Mis is de zoetste vreugde der Moeder Gods en der Heiligen	256
XIX. HOOFDSTUK. De H. Mis is het grootste voordeel voor de geloovigen	265
XX. HOOFDSTUK. De H. Mis verschaft ons de vermeerdering der genade en der hemelsche glorie	271
§ 1. Door de H. Mis wordt de genade bijzonder vermeerderd	278
§ 2. Door de H. Mis wordt op bijzondere wijze de hemelsche glorie vermeerderd	282
§ 3. Van de geestelijke communie	287
XXI. HOOFDSTUK. De H. Mis is een zeker anker der hoop voor de stervenden	291
XXII. HOOFDSTUK. De H. Mis is de zekerste verlossing der geloovige zielen	301
XXIII. HOOFDSTUK. In de H. Mis bidden priesters en Engelen voor ons	308
§ 1. Hoe de Engelen in de H. Mis tegenwoordig zijn en voor ons bidden	313
XXIV. HOOFDSTUK. Het Mis-hooren bevordert den arbeid	318
XXV. HOOFDSTUK. Over de manier om het best de H. Mis te hooren	328
XXVI. HOOFDSTUK. Nuttige leering omeenige Missen tegelijk te hooren	336
XXVII. HOOFDSTUK. Opwekking om dagelijks Mis te hooren	347
XXVIII. HOOFDSTUK. Aansporing tot het aandachtig Mis-hooren	358
XXIX. HOOFDSTUK. Bijzondere aandacht onder de Elevatie	365
XXX. HOOFDSTUK. Over den eerbied in de H. Mis	373

I. AANHANGSEL. Over den eerbied der Kerke verschuldigd	381
II. AANHANGSEL. Over den plicht op Zon- en Feestdagen de H. Mis bij te wonen	399
III. AANHANGSEL en SLOT. Eenige misbrui- ken betreffende het vieren van den Zondag	408
Over de herbergen	412
Over de verkeeringen	423
Over de openbare vermakelijkheden	426
Slot	431

—0—

BLIVOEGSEL.

Gebeden onder de H. Mis	438
Gebeden onder het Lof	452
Gebed met vollen aflaat	457

